

به نام خداوند بخشنده مهربان

مکس نت

Max Net

مؤلف و مترجم:
مهرداد جمال ارونقی

شرکت چاپ و نشر بازرگانی

وابسته به مؤسسه مطالعات و پژوهش‌های بازرگانی

تهران ۱۴۰۲

سرشناسه: جمال ارونقی، مهرداد، ۱۳۵۶ - ، گردآورنده / عنوان قراردادی: ایران. قوانین و احکام / Iran. Laws, etc / عنوان و نام پدیدآور: مکس ترافیک = Max Traffic / تدوین مهرداد جمال ارونقی. / مشخصات نشر: تهران: شرکت چاپ و نشر بازرگانی، ۱۴۰۲ / مشخصات ظاهری: ۱۹۶ ص. / شابک: ۰-۰۱۹-۳۷۴-۶۲۲-۹۷۸ / وضعیت فهرست نویسی: فیپا / موضوع: گمرک -- قوانین و مقررات -- ایران / Commercial products -- Law and legislation -- Iran / Customs administration / کالاها -- قوانین و مقررات -- ایران / Foreign trade regulation -- Iran -- law and legislation -- / صادرات و واردات -- ایران -- آیین نامه ها / By-laws -- Iran -- Commercial products / شناسه افزوده: شرکت چاپ و نشر بازرگانی / رده بندی کنگره: KMH۳۶۴۵ / رده بندی دیویی: ۳۴۳/۵۵۰۵۶

شرکت چاپ و نشر بازرگانی

وابسته به مؤسسه مطالعات و پژوهش های بازرگانی

مکس نت
مهرداد جمال ارونقی

صفحه آرابی و طراحی جلد: پاشا دارابی
لیتوگرافی، چاپ و صحافی: شرکت چاپ و نشر بازرگانی
چاپ اول: پاییز ۱۴۰۲
تیراژ: ۳۰۰ نسخه
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۳۷۴-۹۹-۹۹

« کلیه حقوق محفوظ و مخصوص شرکت چاپ و نشر بازرگانی است. »

نشانی: تهران، خیابان کارگر شمالی، نبش کوچه همدان، شماره ۱۲۰۴
توزیع و پخش: ۶۶۹۳۹۳۲۹ - ۰۲۱ / فروشگاه مرکزی: ۶۶۴۲۵۱۱۸ - ۰۲۱
واحد سفارش چاپ کتاب: ۶۶۴۳۹۲۰۶ - ۰۲۱
واحد نشر الکترونیک: ۶۶۴۳۹۲۰۲ - ۰۲۱

WWW.CPPC.IR / WWW.ICPPC.COM / WWW.TAKBAB.COM

فروشگاه های اینترنتی

فهرست مطالب

پیشگفتار ۵

فصل اول. تاریخچه

مقدمه ۸
آشنایی با شورای همکاری گمرکی ۹
سازمان جهانی گمرک و گمرکات شبکه‌ای جهانی ۱۳
اصطلاحات بین‌المللی گمرکی سازمان جهانی گمرک ۱۶
قانون امور گمرکی و گمرکات شبکه‌ای جهانی ۲۳
توصیه نامه‌های سازمان جهانی گمرک ۳۳
کنوانسیون‌های سازمان جهانی گمرک ۴۱

فصل اول. GNC از زاویه‌ای دیگر

مقدمه ۵۰
واحدهای کاربردی گمرکات شبکه‌ای جهانی در یک نگاه ۵۱

فصل سوم. خط‌مشی و حاکمیت

مقدمه ۵۴
اراده سیاسی ۵۴
حق حاکمیت ۵۵
سیستم‌های پنجره واحد ۵۶
بخش خصوصی ۵۶
ساختار مدیریت ۵۷
پروژه آزمایشی اثبات مفهوم ۵۸
بستر ارتباطات شبکه مبارزه با تخلفات گمرکی (CEN Comm) ۵۹
مسیرهای تجاری در مقابل مسیرهای اعمال مقررات GNC ۶۰

فصل چهارم. مسائل حقوقی

مقدمه ۶۴
ابزارهای حقوقی ۶۴
مسائل حقوقی - چالش آتی ۶۶

فصل پنجم. فناوری اطلاعات

مقدمه	۶۸
معماری و حاکمیت IT	۶۸
لایه تجاری	۷۰
لایه عملکردی	۷۰
سطح برنامه کاربردی	۷۱
زیرساخت	۷۱
شناسه‌ها	۷۱

فصل ششم. ظرفیت‌سازی

مقدمه	۷۶
چگونه ظرفیت‌سازی کنیم؟	۷۷

فصل هفتم. گمرکات شبکه‌ای جهانی در یک نگاه

شرح	۸۰
-----	----

فصل هشتم. کنوانسیون‌های بین‌المللی مرتبط با گمرکات شبکه‌ای جهانی

پیوست کلی	۱۱۷
پیوست الف. پیوست مربوط به اوراق ورود موقت «دفترچه آ.ت. آ» و «دفترچه سی.پ.دی»	۱۵۱
پیوست ب ۱. پیوست مربوط به کالاها برای عرضه یا استفاده در نمایشگاه‌ها، بازارهای مکاره، گردهمایی‌ها یا رویدادهای مشابه	۱۵۹
پیوست ب ۲. پیوست مربوط به لوازم حرفه‌ای	۱۶۳
پیوست ب ۴. پیوست مربوط به کالاهایی که در رابطه با یک عمل تولیدی وارد شده‌اند	۱۷۶
پیوست ب ۵. پیوست مربوط به کالاهایی که برای مقاصد تربیتی، علمی یا فرهنگی وارد شده‌اند	۱۷۸
پیوست ب ۶. پیوست مربوط به لوازم شخصی مسافران و کالاهای وارد شده برای اهداف ورزشی	۱۸۳
پیوست ب ۷. پیوست مربوط به لوازم تبلیغات گردشگری	۱۸۷
پیوست ب ۸. پیوست مربوط به کالاهای وارد شده به منظور مبادلات مرزی	۱۹۰
پیوست ب ۹. پیوست مربوط به کالاهایی که برای مقاصد انسان دوستانه وارد شده‌اند	۱۹۲
پیوست پ. پیوست مربوط به وسایل حمل و نقل	۱۹۴
پیوست ت. پیوست مربوط به حیوانات	۱۹۸
پیوست ث. پیوست مربوط به کالاهای وارد شده با برخورداری از معافیت جزئی از حقوق و عوارض ورودی	۲۰۰
منابع و مآخذ	۲۰۲

پیشگفتار

سنگی را اگر به رودخانه‌ای بیندازی، چندان تاثیری ندارد. سطح آب اندکی می‌شکافد و کمی موج بر می‌دارد. صدای نامحسوس "تاپ" می‌آید، اما همین صدا هم در هیاهوی آب و موج هایش گم می‌شود. همین و بس. اما اگر همان سنگ را به برکه‌ای بیندازی... تاثیرش بسیار ماندگارتر و عمیق‌تر است. همان سنگ، همان سنگ کوچک، آب‌های را کد را به تلاطم در می‌آورد. در جایی که سنگ به سطح آب خورده ابتدا حلقه‌ای پدیدار می‌شود؛ حلقه جوانه می‌دهد، جوانه شکوفه می‌دهد، باز می‌شود و باز می‌شود، لایه به لایه. سنگی کوچک در چشم به هم زدنی چه‌ها که نمی‌کند. در تمام سطح آب پخش می‌شود و در لحظه‌ای می‌بینی که همه جا را فرا گرفته. دایره‌ها دایره‌ها را می‌زاینند تا زمانی که آخرین دایره به ساحل بخورد و محو شود.

ملت عشق اثر الیف شافاک

گمرکات، شبکه‌ای جهانی اولین سنگ‌بنای چشم‌انداز گمرک در قرن بیست و یک است که شورای سازمان جهانی گمرک در ژوئن ۲۰۰۸ تصویب نموده است. برای تحقق این چشم‌انداز، کارگروه ویژه گمرک شبکه‌ای جهانی تشکیل شده تا «تحلیل جامعی از پتانسیل توجیه عقلانی، هماهنگ‌سازی و استانداردسازی» تبادل امن و کارآمد اطلاعات بین اعضای سازمان جهانی گمرک انجام دهد. بین سال‌های ۲۰۰۹ و ۲۰۱۲، کارگروه ویژه بر اهمیت «ارتباط» اعضای سازمان جهانی گمرک تأکید کرده و اعلام کرده است که با ساده‌سازی فرآیندهای تبادل اطلاعات سودمند برای سایر ذی‌نفعان، حداکثر مزایای همکاری گمرک به گمرک به شکل کارآمدتری قابل تحویل است. در سطوح دوجانبه و چندجانبه، ادارات گمرک به کار در راستای مناسبات و توافق‌هایی ادامه

می‌دهند که به طور کامل امکان اشتراک اطلاعات را به مؤثرترین روش ممکن فراهم می‌آورند. نیازی روزافزون به ارتقاء در حوزه اشتراک معاملاتی، غالباً بین چندین اداره گمرکی و / یا گمرک و سهامداران تجاری وجود دارد که قبلاً در حوزه اجرا / اشتراک اطلاعات، کاملاً پذیرفته شده و در حال رشد است. گمرکات شبکه‌ای جهانی که با افزایش همکاری گمرکی اهمیت یافته است، قالبی فراگیر فراهم می‌کند تا اعضای سازمان جهانی گمرک بتوانند روشی مشترک، منضبط و هماهنگ برای طراحی و نقشه‌های راهبردی و عملیاتی کامل بر اساس ابزارها و اسناد سازمان جهانی گمرک در آن قالب فراگیر درخواست کنند. این طرح‌ها از طریق مناسبات تبادل اطلاعات، ارتباط متقابل بین ادارات گمرکی را تسهیل می‌کنند. این اصل را می‌توان در تمام جنبه‌های کار کمیته‌های سازمان جهانی گمرک و دبیرخانه به کار بست.

با استفاده از تخصص و منابع موجود اعضای سازمان جهانی گمرک می‌توان استانداردهای جهانی را توسعه داد تا بارها مورد استفاده مجدد قرار گیرند و امکان رویکرد صنعتی و اقتصادی به مبادله اطلاعات فراهم شود. «اتصال» بین تک تک اعضای سازمان جهانی گمرک از طریق سیستم‌های خودکار در سطح فنی، در قلمروی بین‌المللی، با این رویکرد جهانی مشترک و «افزایش مقیاس تدریجی» به طور قابل توجهی قابل بهبود است.

در این کتاب، علاوه بر این که جنبه‌های مختلف گمرکات شبکه‌ای جهانی معرفی شده و مورد بحث قرار گرفته است، به اصطلاحات بین‌المللی گمرکی سازمان جهانی گمرک، کنوانسیون‌های مرتبط با امور گمرکی و گمرکات شبکه‌ای جهانی و قوانین و مقررات داخلی اشاره شده است.

مهرداد جمال ارونقی

پاییز ۱۴۰۲

فصل اول

تاریخچه

شورای همکاری گمرکی از ابزارهای قانونی بین‌المللی است که سازمان جهانی گمرک (WCO) از طریق آن، قدرت و اختیارات خود را اعمال می‌کند. این شورا، به منظور بهبود همکاری میان دولت‌ها در زمینه امور گمرکی تشکیل شده است. منظور از «همکاری»، ارتباط و شبکه‌سازی است. مفهوم ارتباط جهانی میان ادارات گمرک، کاملاً با این اصل سازگار است.

مقدمه

«همه چیز به هم ارتباط دارد... امکان ندارد چیزی به خودی خود تغییر کند...»^۱ اگرچه این نقل قول، هیچ ارتباطی با پیدایش مفهوم «گمرکات شبکه‌ای جهانی»^۲ (سازمان جهانی گمرک)^۳ ندارد، در مورد آن صدق می‌کند. در زنجیره تأمین تجارت بین‌الملل، طرفین و فرآیندهای مختلف، ارتباطات بی‌شماری با یکدیگر دارند. اخیراً برای تمامی این مراحل (انتخاب کالا و فروشنده تا رسیدن کالا به انبار خریدار)، اصطلاحی بنام «زنجیره عرضه تجارت بین‌المللی»^۴ مرسوم شده است. این اصطلاح، توسط سازمان ملل^۵ انتخاب و سازمان جهانی گمرک نیز استانداردهائی تدوین نموده که اغلب گمرکات دنیا در حال پیاده‌سازی آنها هستند. این استانداردها در ایجاد امنیت و تسهیل در تجارت بین‌الملل، اهمیت فوق‌العاده‌ای دارند. در گمرکات شبکه‌ای جهانی، پیش‌بینی می‌شود که ارتباط میان ادارات گمرک، بخش مهمی از این زنجیره را تشکیل دهد و پس از بررسی دقیق فرآیندهای زیربنایی، مزایای بسیاری برای همه ذینفعان در این زنجیره فراهم شود.

برای پرداختن به مفهوم گمرکات شبکه‌ای جهانی حال حاضر، بهتر است به سال‌ها پیش برگردیم و از ابتدا شروع کنیم. به خوبی می‌دانیم که اشخاص و کالاها، به هنگام عبور از مرزها، مورد «کنترل‌های گمرکی»^۶ (اقداماتی که توسط گمرک، به منظور حصول اطمینان از رعایت مقررات گمرکی انجام می‌شود) قرار می‌گیرند. این کنترل‌ها، به منظور انطباق با مقررات صادرات و واردات (از قبیل کنترل‌های قرنطینه‌ای، انسانی، نباتی و دامی، استانداردها، مجوزها، محدودیت‌ها و ممنوعیت‌ها،...)، اخذ حقوق ورودی، تهیه آمار این فعالیت‌ها و غیره می‌باشد. تسریع در انجام این کنترل‌ها به منظور کاهش هزینه‌های پنهان

۱. پل هاوک، کارآفرین آمریکایی (Paul Hawke, US entrepreneur)

2. Globally Networked Customs (GNC)
3. World Customs Organization (WCO)
4. International Trade Supply Chain
5. United Nations (UN)
6. Customs Controls

ناشی از معطلی در مبادی ورودی و خروجی، مورد تأکید و توصیه مجامع بین‌المللی تجاری از جمله «سازمان جهانی تجارت»^۱ و «اتاق بازرگانی بین‌المللی»^۲ می‌باشد. کالاها و اشخاص، در طول مسیر خود از مبداء تا مقصد، ممکن است از چندین نقطه گمرکی، عبور کنند و مورد کنترل قرار گیرند، لذا در راستای هدف فوق و به منظور حفظ تعادل بین سرعت بخشیدن به انجام «تشریفات گمرکی»^۳ (کلیه عملیاتی که در اجرای مقررات گمرکی انجام می‌شود) و «دقت»^۴ - چه از لحاظ مسائل فنی و مقرراتی و چه از نظر رعایت مسائل امنیتی - یک سری استانداردها و مقررات ساده و هماهنگ بین‌المللی مورد نیاز است.

آشنایی با شورای همکاری گمرکی

در واقع، فلسفه وجودی و ایجاد «شورای همکاری گمرکی»^۵ در سال ۱۹۵۰ (و با نام کاری «سازمان جهانی گمرک»، از سال ۱۹۹۴ به بعد)، همین امر، یعنی تدوین مقررات ساده و هماهنگ گمرکی بین‌المللی برای تحقق و آشتی دادن دو هدف متباین «سرعت» و «دقت» در انجام تشریفات گمرکی و عدم ایجاد مانع بر سر راه تجارت قانونی می‌باشد. سابقه تاریخی این سازمان، به شرایط بعد از جنگ جهانی دوم بر می‌گردد که در سال ۱۹۴۵ خاتمه یافت.

«طرح مارشال»^۶، عنوان رسمی «برنامه بازیابی اروپا»^۷، یک طرح ابتکاری آمریکایی بود که در سال ۱۹۴۸ برای ارائه کمک‌های خارجی به اروپای غربی تصویب شد. پس از پایان جنگ جهانی دوم، ایالات متحده، بیش از ۱۳ میلیارد دلار، در برنامه‌های بهبود اقتصادی به اقتصادهای اروپای غربی منتقل کرد. این طرح، جایگزین پیشنهاد قبلی برای «طرح مورگنتاو»^۸ شد و به مدت چهار سال - از ۳ آوریل ۱۹۴۸ - شروع شد. اهداف ایالات متحده، بازسازی مناطق جنگ زده، رفع موانع تجاری، مدرن‌سازی صنعت، بهبود رونق اروپا و جلوگیری از گسترش کمونیسم بود. طرح مارشال، کاهش موانع بین‌ایالتی و از بین بردن بسیاری از مقررات را الزام کرده و در عین حال، به تشویق در زمینه افزایش بهره‌وری و اتخاذ رویه‌های تجاری مدرن می‌پرداخت.

-
1. World Trade Organization (WTO)
 2. International Chamber of Commerce (ICC)
 3. Customs Formalities
 4. Precision
 5. Customs Cooperation Council (CCC)
 6. Marshall Plan
 7. European Recovery Program (ERP)
 8. Morgenthau Plan

کمک‌های طرح مارشال بین کشورهای شرکت‌کننده، تقریباً بر اساس سرانه تقسیم شد. مقدار بیشتری از این کمک‌ها به قدرت‌های صنعتی بزرگ داده شد، زیرا عقیده غالب، این بود که احیای آنها، برای احیای عمومی اروپا، ضروری است. سرانه کمک تا حدودی بیشتر به «کشورهای متفقین»^۱ معطوف شد و برای کشورهایی که بخشی از متحدین بودند یا بی طرف مانده بودند، کمتر اختصاص یافت. بزرگترین دریافت‌کننده کمک‌های مادی طرح مارشال، بریتانیا بود (حدود ۵۰٪ از کل پول را دریافت کرد)، اما هزینه‌های هنگفتی که بریتانیا از طریق طرح «قرض - اجاره» متحمل شد تا قبل از سال ۲۰۰۶، به طور کامل به ایالات متحده پرداخت نشد. بیشترین سهم بعدی به فرانسه (۸٪) و آلمان غربی (۱۲٪) تعلق گرفت. حدود هجده کشور اروپایی، مزایای طرح را دریافت کردند. اتحاد جماهیر شوروی سابق، با وجود پیشنهاد مشارکت، مزایای طرح را رد کرد و همچنین مزایای کشورهای بلوک شرق مانند رومانی و لهستان را مسدود کرد. ایالات متحده، برنامه‌های کمکی مشابهی را در آسیا ارائه کرد، اما آنها بخشی از طرح مارشال نبودند.

نقش طرح مارشال در بهبود سریع شرایط اقتصادی، مورد نقد عده‌ای قرار گرفته است. حسابداری طرح مارشال نشان می‌دهد که این کمک‌ها فقط حدود ۳٪ از مجموع «درآمد ملی»^۲ کشورهای دریافت‌کننده را بین سال‌های ۱۹۴۸ و ۱۹۵۱ تشکیل می‌دادند که به معنای افزایش رشد «تولید ناخالص داخلی»^۳،

۱. «متفقین جنگ جهانی دوم» (Allies of World War II)، کشورهایی بودند که در طول جنگ جهانی دوم (۱۹۴۵-۱۹۳۹) در برابر «قدرت‌های محور» (Axis powers) (اتحادیه‌ای بین آلمان نازی، ایتالیا، ژاپن و دیگر کشورهای متحد آن‌ها پیش از آغاز در جریان جنگ جهانی دوم) قرار داشتند. متفقین این اتحاد را با بحران دانزینگ (Danzig crisis) به منظور متوقف کردن تجاوز آلمان، ایتالیا و ژاپن به عنوان اقدام ضروری توسعه دادند. اتفاق موقت ضد آلمان در آغاز جنگ (۱ سپتامبر ۱۹۳۹) شامل فرانسه، لهستان، بریتانیا و اندکی بعد قلمرو همسود (کانادا، استرالیا، زلاندنو، نیوفاندلند و آفریقای جنوبی) می‌شد. اتحاد جماهیر شوروی سابق، ابتدا در کشمکش بین متفقین و قدرت‌های محور بی طرف باقی مانده بود و حتی با آلمان طی قرارداد عدم تجاوز در تهاجم نظامی شوروی به لهستان همکاری کرد، نهایتاً شوروی سابق، بعد از مورد تهاجم قرار گرفتن از سوی آلمان و متحدانش در عملیات بارباروسا، ژوئن ۱۹۴۱ به متفقین پیوست. ملحق شدن ایالات متحده دسامبر ۱۹۴۱ بعد از حمله به پل هاربر توسط ژاپنی‌ها، اتفاق افتاد. به طوری که از ۱۹۴۲، «سه بزرگ» رهبران بریتانیا، اتحاد جماهیر شوروی سابق، و ایالات متحده آمریکا، سیاست‌های متفقین را تنظیم می‌کردند؛ روابط مابین بریتانیا و ایالات متحده به طور ویژه نزدیک بود، اندکی بعد فرانسه تبدیل به شریک نخست بریتانیا شد، این مهم با حل و فصل آتنانت کوردیال به دست آمد و در واقع پس‌اند سقوط فرانسه بود، با این وجود این آخرین فرصت بود تا اتحاد انگلیسی - فرانکی به آرمانی دست نیافتنی تبدیل نشود. دیگر متفقین کلیدی شامل چین، راج بریتانیا (هند)، هلند، نروژ، یوگسلاوی و همچنین فرانسه آزاد می‌شدند؛ تعداد دیگری نیز وجود داشت. آن‌ها خودشان را «ملل متحد» می‌نامیدند (و در ۱۹۴۵ سازمان ملل متحد نوین را ایجاد کردند).

2. National Income

3. Gross Domestic Product (GDP)

کمتر از نیم درصد بوده است. آغاز شکست‌های متوالی آلمان نازی در جبهه‌ها منجر به پیش‌گرفتن سیاست جنگ تمام‌عیار و در خدمت گرفتن تمام امکانات کشور برای جنگ شد. به این ترتیب، بسیاری از شهرها و صنایع آلمان بر اثر بمباران به طور کامل ویران شدند و در نهایت، این کشور در ۹ مه ۱۹۴۵ تسلیم شد. اوضاع دیگر کشورهای اروپایی نیز بهتر از این نبود. شهرها، صنایع و کارخانجات لهستان، ایتالیا، انگلستان، نورژ، فرانسه و بسیاری دیگر از کشورهای متحمل خسارات و خرابی‌های فراوان شده بود؛ در واقع وضع تاریک اقتصادی و از هم‌گسیختگی اجتماعی جوامع اروپایی به همراه خطر قریب‌الوقوع همه‌گیری کمونیسیم در قاره سبز (اروپا)، انگیزه‌های کافی را در اختیار ایالات متحده برای کمک به بازسازی اروپا قرار می‌داد. جورج فراس‌کنان^۱ دیپلمات بلندپایه آمریکایی درباره شرایط پس از جنگ و طرح جورج مارشال^۲، وزیر امور خارجه وقت ایالات متحده، اینگونه اظهار نظر می‌کند:

" اروپا در وضعیت آشفته‌ای قرار داشت. کسی می‌بایست کاری می‌کرد. اگر او (مارشال) ابتکار عمل را به دست نمی‌گرفت، شخص دیگری این کار را انجام می‌داد."

هری ترومن^۳ (سی و سومین رئیس‌جمهور آمریکا)، در ۳ آوریل ۱۹۴۸ طرح مارشال را امضاء کرد و ۵ میلیارد دلار کمک به ۱۶ کشور اروپایی اعطاء نمود. در طول چهار سال که این طرح اجرایی شد، ایالات متحده ۱۷ میلیارد دلار، کمک‌های اقتصادی و فنی برای کمک به احیای کشورهای اروپایی که به سازمان همکاری اقتصادی اروپا پیوستند، اهداء کرد. این ۱۷ میلیارد دلار در چارچوب تولید ناخالص داخلی ۲۵۸ میلیارد دلاری ایالات متحده در سال ۱۹۴۸ بود که مازاد بر ۱۷ میلیارد دلار کمک آمریکا به اروپا در فاصله پایان جنگ و شروع طرح بود که جدا از طرح مارشال محاسبه می‌شود.

به طور خلاصه می‌توان اذعان داشت که بر اثر جنگ، اروپا به ویرانه‌ای تبدیل شده بود که لزوماً باید برای بازسازی، کالاهای زیادی وارد یا صادر می‌شد. تأخیر و رسوب کالاها در مرزها، باعث کندی روند کار می‌شد. در سال ۱۹۴۷، سیزده کشور اروپایی کمیته‌ای با نام «کمیته همکاری اقتصادی اروپایی» به منظور بررسی و ارائه راهکارهای بازسازی و توسعه اقتصادی تشکیل دادند. چون گمرکات کشورها با مقررات گمرکی متفاوت، مانعی برای تحقق این امر بودند، لذا کمیته مزبور یک گروه مطالعاتی به منظور امکان ایجاد یک اتحادیه گمرکی بین کشورهای اروپایی (یعنی حذف مرزهای گمرکی) تشکیل داد. نهایتاً این گروه مطالعاتی، خود دو کمیته برای مسائل اقتصادی و گمرکی تشکیل دادند که در نتیجه، کمیته

1. George F. Kennan
2. George C. Marshall
3. Harry S. Truman

اولی منجر به ایجاد «سازمان همکاری اقتصادی»^۱ و دومی به ایجاد «شورای همکاری گمرکی»^۲ گردید. براساس توصیه‌های این گروه مطالعاتی، ۶ کشور اروپائی در ۱۵ دسامبر ۱۹۵۰، شورای همکاری گمرکی را ایجاد و به فکر گسترش آن در سطح جهانی افتادند؛ لذا در خصوص ایجاد و تقاضای عضویت در صورت تمایل، با سایرکشورها مکاتبه نمودند.

باید توجه داشت مسائل بین‌المللی (از جمله ایجاد یک سازمان بین‌المللی)، از طریق مکانیسم «کنوانسیون»^۳ انجام می‌شود. لذا پیش‌نویس ایجاد آن برای کشورهای جهان ارسال شد تا در صورت تصویب در مراجع قانونی، سند پیوستن به کنوانسیون ایجاد شورای همکاری گمرکی را به مقر این سازمان که در شهر بروکسل (پایتخت کشور بلژیک) بود ارسال دارند. طبق مفاد پیش‌نویس، وقتی این سازمان رسماً پای به عرصه وجود می‌گذاشت که هفت (۷) کشور آن را رسماً بپذیرند. این «حدنصاب»^۴، در تاریخ ۴ نوامبر ۱۹۵۲ حاصل گردید و لذا «شورای همکاری گمرکی» ایجاد و طبق ماده ۱۰۲ منشور ملل متحد، با همین نام در سازمان ملل، ثبت گردید.

طبق مقررات کنوانسیون، رؤسای گمرکات برای اتخاذ تصمیمات، باید در مقر سازمان، جمع می‌شدند و اولین جلسه رؤساء (شورا) در «۲۶ ژانویه ۱۹۵۳» برگزار گردید، که بعدها این روز، به نام «روز جهانی گمرک»^۵ نامیده شد. شورا در اجلاس سال ۱۹۹۴، تصمیم گرفت که نام کاری «سازمان جهانی گمرک» که بصورت روشن تر، مبین رسالت و وظایف آن می‌باشد را برای خود انتخاب کند. لذا در حال حاضر، این سازمان دو نام دارد: یکی نام رسمی ثبت شده در سازمان ملل یعنی «شورای همکاری گمرکی» (CCC) و یکی نام کاری یعنی «سازمان جهانی گمرک» (WCO). هم‌اکنون این سازمان ۱۸۵ عضو دارد. شایان ذکر است وفق مفاد بند (ز) ماده (۱) قانون امور گمرکی - مصوب ۱۳۹۰ - مجلس شورای اسلامی، سازمان جهانی گمرک (شورای همکاری گمرکی)، سازمان بین‌المللی - بین‌الدولی است که بر اساس کنوانسیون مورخ ۱۳۲۹/۹/۲۴ هجری شمسی - مطابق با ۱۵ دسامبر ۱۹۵۰ میلادی - ایجاد گردیده است و کشور ایران در اسفندماه سال ۱۳۳۷ هجری شمسی، به آن پیوسته است.

-
1. The Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD; French: Organisation de coopération et de développement économiques, OCDE)
 2. The Customs Co-operation Council (CCC)
 3. Convention
 4. Quorum
 5. International Customs Day

سازمان جهانی گمرک و گمرکات شبکه‌ای جهانی

سازمان جهانی گمرک، یک ارگان بین‌الدولی مستقل است که «مأموریت»^۱ آن، تقویت کارایی و اثربخشی ادارات گمرک می‌باشد. WCO، یک سازمان بین‌الدولی جهانی ذیصلاح در امورگمرکی است. برای انجام این مأموریت، سازمان مذکور، نسبت به تدوین، حفظ و نگهداری و حمایت از وسائل بین‌المللی (مثل کنوانسیون‌ها) به منظور آسان‌سازی و بکارگیری «یکنواخت»^۲ سیستم‌ها و «مقررات گمرکی» (قوانین و مقررات اعم از آیین نامه‌های اجرائی، دستورالعمل‌ها و بخشنامه‌هایی که نظارت یا اجرای آن، به گمرک واگذار گردیده است) حاکم برجایجائی کالا و اشخاص، به هنگام عبور از مرزها اقدام می‌نماید. همچنین، اعضاء را در مبارزه با تخلفات و «قاچاق گمرکی»^۳ یاری می‌دهد و به آنها به منظور «مدرن سازی»^۴ و «ظرفیت سازی»^۵ کمک می‌کند.

در این راستا، «گمرکات شبکه‌ای جهانی» نیز، عامل تحول‌آفرین مهمی در مدیریت مرزها به شمار می‌روند. برخلاف بسیاری از تغییرات مهم دیگری که در رویه‌های مرزی ایجاد شده‌اند، گمرکات شبکه‌ای جهانی، شامل مشارکت طرفینی در سایر حوزه‌های حقوقی است. این امر به نوبه خود، به شکل‌گیری مسائل مربوط به روابط بین‌المللی، حاکمیت و ابزارهایی مانند توافق‌نامه‌های تجاری منجر می‌شود. ازاین‌رو ضروری است که سازمان‌های مرزی و دولت‌ها از رهنمودهای اجرایی و اراده سیاسی قوی برخوردار باشند تا این موضوعات راهبردی را با موضوعات عملیاتی تری از جمله فرآیندهای تجاری، توانمند سازهای قانونی، پیاده‌سازی فنی و حاکمیت فرآیند هماهنگ کنند. اهمیت این امر به میزانی است که «توافق‌نامه تسهیل تجارت»^۶ سازمان جهانی تجارت، به‌طورخاص، در ماده ۱۲،^۲ به آن پرداخته است:

1. Mission
2. Uniform
3. Customs Smuggling
4. Modernization
5. Capacity Building
6. Trade Facilitation Agreement (TFA)

اعضای سازمان تجارت جهانی مذاکراتی را در کنفرانس وزیران بالی در سال ۱۳۰۲ در مورد توافقنامه تسهیل تجارت (TFA) به انجام رساندند که در ۲۲ فوریه ۲۰۱۷ پس از تصویب آن توسط دو سوم اعضای سازمان تجارت جهانی، لازم‌الاجراء شد. TFA، حاوی مقرراتی برای تسریع در جابجایی، انجام تشریفات گمرکی و ترخیص کالا از جمله کالاهای در حال ترانزیت است. همچنین اقداماتی را برای همکاری مؤثر بین گمرک و سایر مقامات مربوطه در زمینه تسهیل تجارت و مسائل مربوط به نظارت‌ها و کنترل‌های گمرکی تعیین می‌کند. همچنین شامل مقرراتی برای کمک‌های فنی و ظرفیت‌سازی در این زمینه می‌باشد.

«اعضاء موظفند اطلاعات مندرج در زیربندهای (ب) و/یا (ج) بند ۶٫۱ را به منظور راستی‌آزمایی اظهارنامه واردات یا صادرات، تبادل نمایند...»^۱

داده‌های مندرج در زیربندهای این ماده دقیقاً همان اطلاعات تجاری هستند که تبادل آن‌ها در «گمرکات شبکه‌ای جهانی» نیز پیش‌بینی شده است. به بیان دقیق‌تر، سند سازمان جهانی تجارت، این داده‌ها را چنین توصیف می‌کند:

«۶٫۱ ب) ... اطلاعات خاص مندرج در اظهارنامه واردات یا صادرات، یا اظهارنامه تا حدی که در دسترس است، به همراه شرح سطح حفاظت و محرمانگی موردنیاز عضو درخواست‌کننده. ۶٫۱ ج) ... اطلاعات خاص مندرج در اسناد ذیل یا اسنادی که در تأیید اظهارنامه واردات یا صادرات ارائه شده‌اند تا حدی که در دسترس هستند؛ فاکتور تجاری، فهرست عدل بندی، گواهی مبدأ و بارنامه، در قالبی که این اسناد ارائه گردیده‌اند، خواه کاغذی باشد یا الکترونیک، همراه با شرحی از سطح حفاظت و محرمانگی موردنیاز عضو درخواست‌کننده.»^۲

اگر از زاویه دیگری به موضوع نگاه کنیم، می‌توان گفت که افزایش ارتباطات و مبادلات در سطح بین‌المللی، وجود قوانین و مقررات برای تنظیم این روابط و عنداللزوم برای رفع اختلافات را الزامی می‌کند. در داخل یک کشور معمولاً قوای سه‌گانه این مهم را انجام می‌دهند، یعنی قوه مقننه، قانون وضع و قوه مجریه آن را اجراء و در صورت بروز اختلاف، قوه قضائیه با قضاوت خود نسبت به حل و فصل آن اقدام می‌کند. بالطبع، افراد جامعه نیز ملزم به تبعیت از آن می‌باشند. در سطح بین‌المللی، چنین مکانیسم و سیستمی وجود ندارد. سؤال این است که چه تمهیداتی در این خصوص اندیشیده شده؟ و از چه وسیله‌ای برای تنظیم روابط بین‌الملل و حصول هدف رعایت مسائل و علائق مشترک فرامرزی استفاده می‌گردد؟ پاسخ، تدوین و تصویب کنوانسیون‌های بین‌المللی است؛ بدین وسیله، روابط بین‌الملل، معین و رعایت می‌گردد. طبق مقررات کنوانسیون‌های بین‌المللی، کشورهایی که

1. "Members shall exchange the information set out in subparagraphs 6.1(b) and/or (c) for the purpose of verifying an import or export declaration..."
2. "6.1 (b) ...specific information as set out in the import or export declaration, or the declaration, to the extent it is available, along with a description of the level of protection and confidentiality required of the requesting Member;
- 6.1 (c) ...specific information as set out in the following documents, or the documents, submitted in support of the import or export declaration, to the extent it is available: commercial invoice, packing list, certificate of origin and bill of lading, in the form in which these were filed, whether paper or electronic, along with a description of the level of protection and confidentiality required of the requesting Member;"

خواهان پیوستن به آن می‌باشند، باید آن را حسب مقررات داخلی، در داخل، تصویب و سند مربوط به تصویب را به مرجع بین‌المللی مربوطه ارسال و اعلام نمایند. به عنوان مثال، طبق اصل ۷۷ قانون اساسی کشور ما، پیوستن به کنوانسیون‌ها و مقاله‌نامه‌های بین‌المللی، مستلزم تصویب مجلس است^۱ و لذا وقتی مجلس، پیوستن به آن و نیز مفاد آن را تصویب نمود، به صورت قانون داخلی درمی‌آید و همانند سایر قوانین، رعایت آن الزامی می‌گردد. البته مراتب تصویب و طی مراحل قانونی، از طریق وزارت امور خارجه (که مسئول روابط بین‌الملل یک کشور است) رسماً به دبیرخانه سازمان مسئول بین‌المللی مربوطه اعلام می‌گردد و به این ترتیب، یک کشور، خود را ملزم به رعایت مقررات آن می‌کند.

ذکر این نکته لازم است که علاوه بر قرارداد یا مقاله‌نامه (یا کنوانسیون)، نام‌های دیگری از قبیل «توافقنامه»^۲ مثل «موافقتنامه عمومی تعرفه‌ها و تجارت»^۳، «منشور»^۴ مثل «منشور ملل متحد»^۵، «پیمان»^۶ مثل «سازمان پیمان آتلانتیک شمالی»^۷، «میثاق»^۸، ... برای آن انتخاب شده که همه، از همان مکانیسم فوق‌الاشاره در خصوص کنوانسیون، استفاده می‌نمایند و با اندک اختلافی به یکدیگر شباهت دارند. گمرک نیز به نحوی، وسیله‌ای برای کنترل مبادلات بین‌المللی است و اشخاص و کالاها در مسیر حرکت خود، از مبداء به مقصد، حداقل باید از دو گمرک (صدوری و ورودی) عبور نمایند، بنابراین باید در این خصوص نیز مقررات مشترک و هماهنگ بین‌المللی وجود داشته باشد.

سازمان جهانی گمرک، به منظور تدوین مقررات ساده و هماهنگ، بیش از ۱۸ کنوانسیون و بیش از ۱۰۰ «توصیه‌نامه»^۹، قطعنامه یا «پروتکل»^{۱۰} به تصویب رسانیده است. باید متذکر گردید که توصیه‌نامه‌ها، قطعنامه‌ها یا پروتکل‌ها جنبه الزامی ندارند و کشورها می‌توانند بدون نیاز به تصویب مجلس و ارسال

۱. اصل هفتاد و هفتم قانون اساسی - عهدنامه‌ها، مقاله‌نامه‌ها، قراردادها و موافقت‌نامه‌های بین‌المللی باید به تصویب مجلس شورای اسلامی برسد.

2. Agreement

3. The General Agreement on Tariffs and Trade (GATT)

4. Charter

5. UN Charter

6. Treaty

7. The North Atlantic Treaty Organization (NATO, /'neitou/; French: Organisation du traité de l'Atlantique nord, OTAN)

8. Pact

9. Recommendation

10. Protocol

اسناد تصویب، آن را به اجراء بگذارند و صرفاً به سازمان جهانی گمرک اطلاع دهند که مثلاً فلان توصیه‌نامه را اجرا می‌کنند.

همان طور که قبلاً عنوان گردید سازمان جهانی گمرک یک سری تصمیمات و به قولی وسائل و «ابزارهایی»، برای مسائل گمرکی، تصویب و ایجاد نموده که همانند کنوانسیون‌ها اجباری نبوده و نیازی به ارسال اسناد تصویب توسط کشورها به سازمان جهانی گمرک نیست، بلکه کشورها مختارند آن را بپذیرند و اجرا کنند؛ در این صورت فقط کافی است که به سازمان مزبور (سازمان جهانی گمرک) اطلاع دهند. تعداد آنها به بیش از ۱۰۰ رسیده و تحت نام‌های قطعنامه، توصیه نامه، بیانیه، راهنما می‌باشد که اشاره و توضیح در خصوص آنها به درازا می‌کشد. یکی از این توصیه نامه‌ها، «فرهنگ اصطلاحات بین‌المللی گمرکی»^۲ است که در این سند، تا تاریخ نگارش این متن، ۱۸۱ اصطلاح گمرکی، تعریف شده و در قانون امور گمرکی کشور ما به آن اشاره شده و جنبه قانونی اعطاء شده است. وفق مفاد ماده (۱) قانون امورگمرکی، مفاهیم «اصطلاحات گمرکی» به کار برده شده در این قانون، طبق تعریفی است که از طرف شورای همکاری گمرکی، به صورت مجموعه، برای کشورهای عضو (کشورهای عضو شورای همکاری گمرکی یا سازمان جهانی گمرک) منتشر شده و یا می‌شود «مگر این که» در بندهای ذیل (منظور، بندهای ذیل قانون امورگمرکی است) یا در سایر مواد این قانون، از آن تعریف دیگری به عمل آمده باشد.

اصطلاحات بین‌المللی گمرکی سازمان جهانی گمرک

در این فرهنگ اصطلاحات، «گمرک»^۳، به شرح ذیل، سازمانی دولتی معرفی شده است که مسئولیت اجرای قانون گمرک و وصول حقوق و عوارض را بر عهده دارد و همچنین، مسئول اجرای سایر قوانین و مقررات مربوط به واردات، صادرات، جابجایی یا نگهداری کالاها می‌باشد.

CUSTOMS

(Douane)

The Government Service which is responsible for the administration of Customs law and the collection of duties and taxes and which also has the responsibility for the application of other laws and regulations relating to the importation, exportation, movement or storage of goods.

1. Instruments
2. Glossary of International Customs Terms
3. Customs

گمرک

قانون امور گمرکی نیز در ماده (۲) خود، گمرک جمهوری اسلامی ایران را سازمانی دولتی، تابع وزارت امور اقتصادی و دارایی می‌داند که به‌عنوان مرزبان اقتصادی کشور، نقش محوری و هماهنگ کننده را در مبادی ورودی و خروجی کشور دارد و مسئول اعمال حاکمیت دولت در اجرای قانون امور گمرکی و سایر قوانین و مقررات مربوط به صادرات و واردات و عبور (ترانزیت) کالا و وصول حقوق ورودی و عوارض گمرکی و مالیات‌های مربوطه و الزامات فنی و تسهیل تجارت است. گمرک جمهوری اسلامی ایران برای انجام وظایف قانونی خود، سطوح واحدهای اجرائی مورد نیاز را بدون رعایت ضوابط و تقسیمات کشوری و «ماده (۳۰) قانون مدیریت خدمات کشوری»^۱، متناسب با حجم و نوع فعالیت‌ها تعیین می‌نماید. تشکیلات گمرک و واحدهای اجرائی متناسب با وظایف و مأموریت‌های محوله، توسط گمرک جمهوری اسلامی ایران تهیه می‌شود و پس از تأیید وزیر امور اقتصادی و دارایی، به تصویب هیأت وزیران می‌رسد. گمرک جمهوری اسلامی ایران، شامل ستاد مرکزی گمرک ایران و گمرک‌های اجرائی است.

در ادامه، ماده (۳) قانون امور گمرکی، وظایف و اختیارات گمرک ایران را به شرح ذیل برمی‌شمارد:

الف. اعمال سیاست‌های دولت در زمینه صادرات و واردات و عبور کالا

ب. تشخیص و وصول حقوق ورودی و سایر وجوه قابل وصول قانونی توسط گمرک ایران

پ. انجام تشریفات قانونی ترخیص و تحویل کالا به صاحب یا نماینده قانونی وی و بررسی اسناد

ترخیص به منظور احراز صحت شرایط ترخیص و وصول کسر دریافتی یا استرداد اضافه دریافتی

ت. کنترل و نظارت بر امر عبور کالا از قلمرو کشور

ث. اجرای قوانین و مقررات مرتبط با بازارچه‌های مرزی، مرز نشینان و پيله وران

ج. اعمال مقررات گمرکی درباره معافیت‌ها و ممنوعیت‌ها در بخش‌های صادرات قطعی، صادرات

موقت، واردات قطعی، واردات موقت، کران بری (کابوتاژ)، عبور داخلی کالا، انتقالی، معاملات پایاپای

مرزی، فروشگاه‌های آزاد، بسته‌ها و پیک‌های سیاسی و پست بین‌الملل

۱. مطابق مفاد ماده (۳۰) قانون مدیریت خدمات کشوری - مصوب ۱۳۸۶ - «وزارتخانه‌ها و سازمان‌های مستقل که تحت نظر معاون رئیس جمهور اداره می‌شوند، در صورت ضرورت با تأیید سازمان و تصویب هیأت وزیران می‌توانند حسب وظایف قانونی خود در برخی از سطوح تقسیمات کشوری واحد سازمانی داشته باشند. در این صورت کلیه واحدهای وابسته به یک وزارتخانه و مؤسسات مستقل وابسته به رئیس جمهور در هر یک از سطوح تقسیمات کشوری در یک واحد سازمانی ادغام و تحت مدیریت واحد قرار می‌گیرند. موارد استثنا از حکم اخیر این ماده با تأیید سازمان به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.»

- ج.** اجرای قوانین و مقررات مربوط به تخلفات و قاچاق گمرکی، کالا‌های متروکه و ضبطی
- ح.** پیش بینی و فراهم نمودن زیرساخت‌های مورد نیاز برای اجراء و استقرار سامانه‌ها، رویه‌ها و روش‌های نوین همچون پنجره واحد در فعالیت‌های گمرکی
- خ.** جمع‌آوری، تجزیه و تحلیل و انتشار آمار میزان واردات و صادرات کالا
- د.** بررسی و شناخت موانع نظام گمرکی و برنامه ریزی در جهت رفع آنها
- ذ.** اظهارنظر درباره پیش نویس طرح‌ها، لوایح، تصویب‌نامه‌های مرتبط با امور گمرکی
- ر.** اتخاذ روش‌های مناسب جهت هدایت و راهبری دعاوی حقوقی و قضائی در رابطه با امور گمرکی
- ز.** آموزش کارکنان و نظارت و انجام بازرسی اعمال و رفتار کارکنان گمرک، کشف تخلف و تقصیرات اداری آنان
- ژ.** بازرسی از واحدهای اجرائی گمرکی و نظارت بر عملکرد آنها و ساماندهی کمی و کیفی مبادی ورودی و خروجی
- س.** رسیدگی و حل اختلافات ناشی از اجرای قانون و مقررات گمرکی فی ما بین گمرک و صاحب کالا برابر قوانین و مقررات مربوطه
- ش.** گسترش ارتباطات بین‌المللی، انعقاد تفاهمنامه و موافقتنامه‌های گمرکی دو یا چند جانبه، عضویت و تعامل فعال با سازمان‌های بین‌المللی و گمرکی با رعایت اصل هفتاد و هفتم (۷۷) قانون اساسی و قوانین مربوطه
- ص.** رعایت توصیه‌های سازمان جهانی گمرک، قراردادهای بازرگانی و توافقنامه‌های منعقد شده یا پایاپای در چهارچوب قوانین و مقررات مربوطه
- ض.** رعایت مفاد قانون اجرای سیاست‌های کلی «اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی»^۱ به منظور واگذاری امور غیرحاکمیتی گمرکی به بخش‌های خصوصی و تعاونی

۱. اصل چهل و چهارم قانون اساسی - «نظام اقتصادی جمهوری اسلامی ایران بر پایه سه بخش دولتی، تعاونی و خصوصی با برنامه ریزی منظم و صحیح استوار است. بخش دولتی شامل کلیه صنایع بزرگ، صنایع مادر، بازرگانی خارجی، معادن بزرگ، بانکداری، بیمه، تأمین نیرو، سدها و شبکه‌های بزرگ آبرسانی، رادیو و تلویزیون، پست و تلگراف و تلفن، هواپیمایی، کشتیرانی، راه و راه آهن و مانند اینها است که به صورت مالکیت عمومی و در اختیار دولت است. بخش تعاونی شامل شرکت‌ها و مؤسسات تعاونی تولید و توزیع است که در شهر و روستا بر طبق ضوابط اسلامی تشکیل می‌شود. بخش خصوصی شامل آن قسمت از کشاورزی، دامداری، صنعت، تجارت و خدمات می‌شود که مکمل فعالیت‌های اقتصادی دولتی و تعاونی است. مالکیت در این سه بخش تا جایی که با اصول دیگر این فصل مطابق باشد و از محدوده قوانین اسلام خارج نشود و موجب رشد و توسعه اقتصادی کشور گردد و مایه زیان جامعه نشود مورد حمایت قانون جمهوری اسلامی است. تفصیل ضوابط و قلمرو و شرایط هر سه بخش را قانون معین می‌کند.»

- ط. استفاده از فناوری‌های نوین و تجهیز اماکن گمرکی به ابزارهای پیشرفته جهت افزایش کارایی و بهبود انجام تشریفات گمرکی
- ظ. تمهیدات لازم برای تسهیل امور تجاری، تشویق صادرات و گسترش عبور کالا
- ع. تسهیل فرآیندهای گمرکی با هدف توسعه گردشگری
- غ. انجام سایر وظایف گمرکی به موجب این قانون و یا سایر قوانین و مقررات.

فرهنگ اصطلاحات بین‌المللی گمرکی، در یکی دیگر از اصطلاحات خود، «گمرکات شبکه‌ای جهانی» را به صورت زیر تعریف می‌کند:

Globally Networked Customs (GNC)

(*Les douanes en reseau international (DRI)*)

Systematic exchange of information between Customs administrations to enhance Border Agencies' ability to deliver regulatory services in a more timely and efficient manner for improved risk assessment and control, enhanced data quality; improving re-use of data already available in import, export or transit declarations and similar data transfers from trade community to Customs.

گمرکات شبکه‌ای جهانی (GNC)

از نظر سازمان جهانی گمرک، GNC یا گمرکات شبکه‌ای جهانی، مفهومی مبتنی بر تبادل سیستماتیک اطلاعات با ماهیت تجاری به دلایل مختلف است که ممکن است افزایش استفاده مجدد از داده‌ها، بهبود ارزیابی و کنترل ریسک، بهبود کیفیت داده‌ها و موارد دیگری را شامل شود که این موارد، توانایی گمرک را افزایش می‌دهد. آژانس‌های مرزی با بهبود استفاده از داده‌های موجود در اظهارنامه‌های واردات، صادرات یا ترانزیت و انتقال داده‌های مشابه از جامعه تجاری به گمرک، مسئولیت‌های خود را به نحو مؤثرتری انجام می‌دهند.

بنابراین، گمرکات شبکه‌ای جهانی، استخراج اطلاعات و بازدهی مؤثری از فرآیندهای موجود، از طریق تبادل اطلاعات پیشرفته را برای گمرکات و آژانس‌های مرزی (سازمان‌های هم‌جوار) ایجاد می‌کند. GNC، همچنین این قابلیت را دارد که در «مادیت‌زدایی»^۱ از اسناد پشتیبان تجارت بدون

۱. این اصطلاح (مادیت‌زدایی، Dematerialization) در خصوص تغییر شکل ارائه اطلاعات از کاغذی به الکترونیکی استفاده می‌شود. این اطلاعات در فاکتورهای مختلف، لیست‌های عدل بندی، مطالب توصیفی و کلیه مستندات دیگری ارائه می‌شوند که به منظور کمک به فرآیند نظارت مندرج در ماده ۱۲، ۶، ۱ (ج) سند ATF سازمان تجارت جهانی، احتمالاً به اظهارنامه‌های کالا یا محموله پیوست شده‌اند.

کاغذ و بهبود شناسه‌های منحصر به فرد تجار و تراکنش‌ها، نقشی کلیدی ایفا کند. این شبکه، ارتباط نزدیکی با توسعه سیستم‌های «پنجره واحد»^۱ داشته و می‌تواند نقش مهمی در پیشبرد ادعای گمرک ایفا کند؛ چرا که گمرک، خود را سازمان دولتی مرکزی برای نظارت و تسهیل جابجایی بین‌المللی کالا، وسایل حمل‌ونقل و افراد، از جمله خدمه و مسافران می‌داند.

برای درک بهتر این مفاهیم، بهتر است مجدداً به فرهنگ اصطلاحات بین‌المللی گمرکی مراجعه کرده و از ابتدا، اصطلاحات سازمان جهانی گمرک در این خصوص را مورد بررسی قرار دهیم.

COORDINATED BORDER MANAGEMENT (CBM)

(Gestion coordonnée des frontières - GCF)

Coordinated Border Management (CBM) refers to a coordinated approach by border control agencies, both domestic and international, in the context of seeking greater efficiencies over managing trade and travel flows, while maintaining a balance with compliance requirements.

مدیریت هماهنگ شده مرزی (CBM)

«مدیریت هماهنگ شده مرزی» (CBM) به رویکردی هماهنگ شده توسط نهادهای کنترل کننده مرزی، داخلی و بین‌المللی، در زمینه جستجوی کارایی بیشتر در مدیریت تجارت و جریان سفر، و در عین حال حفظ تعادل با الزامات انطباق (رعایت مقررات)، اشاره دارد.

در ارتباط با این اصطلاح، همان گونه که قبلاً نیز گفته شد، در ماده (۲) قانون امور گمرکی، به این موضوع اشاره شده و تصریح شده است که گمرک جمهوری اسلامی، به عنوان «مرزبان اقتصادی» کشور نقش محوری و هماهنگ کننده را در مبادی ورودی و خروجی کشور داشته و مسؤول اعمال حاکمیت دولت در اجرای قانون امور گمرکی و سایر قوانین و مقررات مربوط به صادرات و واردات و عبور (ترانزیت) کالا و وصول حقوق ورودی و عوارض گمرکی و مالیات‌های مربوطه و الزامات فنی و تسهیل تجارت است. اصطلاح بسیار مهم دیگر مرتبط با این بحث، مفهوم «پنجره واحد» است که در فرهنگ اصطلاحات گمرکی، به شرح ذیل تعریف شده است:

SINGLE WINDOW (SW)

(Guichet unique)

A facility that allows parties involved in trade and transport to lodge standardized information and documents with a single entry point to fulfill all import, export, and

transit related regulatory requirements. If information is electronic, then individual data elements should only be submitted once.

پنجره واحد

تسهیلاتی که به طرف‌های درگیر در تجارت و حمل و نقل اجازه می‌دهد اطلاعات و اسناد استاندارد شده را با یک نقطه ورودی واحد تسلیم کنند تا کلیه الزامات نظارتی مربوط به واردات، صادرات و ترانزیت را برآورده کنند. اگر اطلاعات، الکترونیکی است، عناصر داده‌های فردی باید فقط یک بار ارسال شوند.

همان‌گونه که در قانون امور گمرکی و در ماده (۳) قانون مزبور، پیش‌بینی و فراهم نمودن زیرساخت‌های مورد نیاز برای اجراء و استقرار سامانه‌ها، رویه‌ها و روش‌های نوین همچون پنجره واحد در فعالیت‌های گمرکی، از وظایف و اختیارات گمرک ایران اعلام شده، در ماده (۱۲) همین قانون نیز به «پنجره واحد تجاری» پرداخته شده و تصریح گردیده است که "به منظور تسهیل و تسریع در انجام تشریفات گمرکی در مبادی ورودی و خروجی، نمایندگان وزارتخانه‌ها و سازمان‌های مسؤول سایر کنترل‌ها موظفند تحت نظارت گمرک اقدام نمایند. سایر کنترل‌ها مانند بازرسی‌های پزشکی، دامپزشکی، گیاهی، استانداردهای فنی و کیفیت، باید به صورت هماهنگ و تحت نظارت گمرک ساماندهی شود. برخی از این کنترل‌ها به منظور تسهیل تجارت بین‌المللی، می‌تواند با هماهنگی قبلی، به گمرک واگذار شود یا در مکان دیگری به تشخیص گمرک صورت گیرد. وزارتخانه‌ها و سازمان‌های مسؤول این کنترل‌ها باید به منظور انجام سریع وظایفشان، امکانات و تسهیلات لازم را فراهم نمایند."

ماده (۸) آیین‌نامه اجرایی قانون امور گمرکی هم در اجرای مفاد ماده (۱۲) قانون امور گمرکی،

وزارتخانه‌ها و سازمان‌های مسؤول سایر کنترل‌ها را موظف به انجام اموری به شرح زیر می‌کند:

الف. استقرار نمایندگان تام‌الاختیار خود در اجرای پنجره واحد فیزیکی حسب نظر گمرک در این مراکز

در گمرک‌های اجرایی، به نحوی که جوابگویی کامل به مراجعان صورت گیرد؛

ب. تنظیم ساعات کاری و ایام حضور نمایندگان تام‌الاختیار خود بر اساس نظر گمرک، به نحوی که

هیچ‌گونه خللی در ترخیص کالا به دلیل عدم حضور آنان ایجاد نگردد؛

پ. تنظیم مدت بازدید، نمونه‌گیری و پاسخگویی خود به طور کامل و بر اساس نظر گمرک به نحوی که

زمان ترخیص کالا تا دو سال پس از لازم‌الاجراء شدن این آیین‌نامه، حداقل سی درصد کاهش یابد؛

ت. ارایه اسناد، مدارک، گواهی‌ها و مجوزهای مرتبط، به گمرک، به صورت الکترونیکی، به نحوی که

گمرک ایران تعیین می‌نماید. رعایت این بند توسط سازمان‌ها و مؤسساتی که در انجام تشریفات گمرکی کالا دخیل می‌باشند، نیز الزامی است؛

ث. فراهم نمودن امکانات لازم و آموزش کارکنان گمرک، در مواردی که برخی از کنترل‌ها با هماهنگی قبلی، به گمرک واگذار می‌شود؛

ج. اتمام و تکمیل ساختمان‌های اداری از لحاظ سخت افزاری و نرم افزاری و تحویل کل مجموعه به گمرک ایران توسط سازمان‌های متولی ایجاد زیرساخت در مبادی ورودی و خروجی.»

در راستای موضوع این کتاب، در این قسمت باید دید سازمان جهانی گمرک، در فرهنگ اصطلاحات بین‌المللی گمرکی، راجع به واژه «تجارت بدون کاغذ»^۱، تعریفی ارائه کرده است؟

از نظر سازمان جهانی گمرک، «سند»^۲، به «هر رسانه‌ای (وسیله‌ای) که برای انتقال و در واقع حمل سابقه‌ای از ورودی‌های داده، طراحی شده باشد که شامل نوارها و دیسک‌های مغناطیسی، میکروفیلم‌ها و غیره (حامل‌های اطلاعات) نیز می‌شود» اطلاق می‌گردد.

DOCUMENT

(Document)

Any medium designed to carry and actually carrying a record of data entries, it includes magnetic tapes and disks, microfilms, etc.

تعریف سازمان جهانی گمرک از «سند»، به صورت کلی است؛ اما باید توجه داشت نقش «اسناد» در گمرک، همزمان با «اظهار» و انجام «تشریفات گمرکی»، پررنگ تر می‌شود. بنابراین لازم است قبل از ادامه بحث، این تعاریف را نیز مورد بررسی قرار دهیم.

از نظر سازمان جهانی گمرک در فرهنگ اصطلاحات، «اظهار گمرکی»^۳، هر بیانیه یا اقدامی، به هر شکلی است که توسط گمرک تجویز شده یا پذیرفته شده باشد و اطلاعات یا جزئیات مورد نیاز گمرک را ارائه دهد.

CUSTOMS DECLARATION

(Déclaration en douane)

Any statement or action, in any form prescribed or accepted by the Customs, giving information or particulars required by the Customs.

-
1. Paperless Business
 2. Document
 3. Customs Declaration

«اظهار کالا»^۱ هم مطابق تعریف دیگری، بیانیه‌ای به شکل تجویز شده از سوی گمرک است که توسط آن، اشخاص ذینفع، «رویه گمرکی»^۲ را که باید در مورد کالا اعمال شود ذکر کرده و مشخصاتی را که گمرک، برای اعمال آن رویه نیاز دارد را ارائه می‌دهند. ذینفع ممکن است «واردکننده»^۳، «صادرکننده»^۴، «صاحب»^۵، «گیرنده»^۶، «حامل» (حمل‌کننده)^۷ یا «نماینده قانونی»^۸ وی، با توجه به کشور مربوطه باشد.

GOODS DECLARATION

(Déclaration de marchandises)

A statement made in the form prescribed by Customs, by which the persons interested indicate the Customs procedure to be applied to the goods and furnish the particulars which the Customs require to be declared for the application of that procedure.

Note

1. The persons interested may be the importer, the exporter, the owner, the consignee, the carrier, etc., of the goods or their legal representative, according to the country concerned.

قانون امور گمرکی و گمرکات شبکه‌ای جهانی

«اظهار کالا» وفق مفاد بند (الف) ماده (۱) قانون امور گمرکی، بیانیه‌ای کتبی یا شفاهی تعریف شده است که بر اساس مقررات این قانون، اظهارکننده، رویه گمرکی مورد نظر خود را درباره کالا مشخص می‌کند و اطلاعات مورد نیاز برای اجرای مقررات گمرکی را ارائه می‌دهد.

در بند (ب) ماده (۱) قانون امور گمرکی هم اشاره شده، «اظهارکننده»، صاحب کالا یا نماینده قانونی او است که کالا را برابر مقررات این قانون، به گمرک اظهار می‌کند. در اظهار الکترونیکی، صاحب کالا یا نماینده قانونی وی، به استناد گواهی رقومی (دیجیتالی) تأیید شده از مراکز مجاز صدور گواهی مذکور، به عنوان صاحب کالا یا نماینده قانونی اظهارکننده شناخته می‌شود.

باید توجه داشت خروج کالا از «اماکن گمرکی» مستلزم انجام تشریفات گمرکی است. اماکن گمرکی

1. Goods Declaration
2. Customs Procedure
3. Importer
4. Exporter
5. Owner
6. Consignee
7. Carrier
8. Legal representative

در بند (ت) ماده (۱) قانون امور گمرکی تعریف شده و عبارت از انبارها، باراندازها، اسکله‌ها، فرودگاه‌ها، ایستگاه‌های راه آهن، محوطه‌ها و هر محل یا مکانی است که تحت نظارت گمرک است و برای انباشتن و نگهداری کالاها به منظور انجام تشریفات گمرکی استفاده می‌شود. این اماکن می‌تواند انبارهای گمرکی، انبارهای اختصاصی و سردخانه‌های عمومی باشد.

تشریفات گمرکی «کالای ورودی» در اولین گمرک مجاز انجام می‌شود.

گمرک ایران، گمرک‌های مجاز برای انجام تشریفات مختلف گمرکی را اعلام می‌نماید.^۱ تشریفات گمرکی، به استثناء موارد مندرج در مواد (۴۰) و (۴۱) قانون امور گمرکی^۲، منوط به اظهار کالا با تسلیم «اظهارنامه» به شکل و تعداد نُسخی است که گمرک ایران تعیین می‌نماید و توسط صاحب کالا یا نماینده قانونی وی انجام می‌شود. گمرک ایران مجاز است شکل، نحوه تنظیم اظهارنامه و تشریفات اظهار و ترخیص کالا را بر حسب ضرورت، تغییر دهد.^۳

در هنگام اظهار کالا به گمرک، «اصل» اسنادی که باید به اظهارنامه ضمیمه شود عبارتند از:

الف. کالای ورودی: اسناد خرید، حمل (یا تصویر تصدیق شده سند حمل توسط شرکت حمل و نقل بین‌المللی)، «ترخیصیه»^۴، «قبض انبار»^۵، مجوزها و گواهی‌های لازم، اسناد بانکی (در صورتی که کالا از

۱. ماده (۳۸) قانون امور گمرکی مصوب ۱۳۹۰

۲. ماده ۴۰ قانون امور گمرکی " موارد زیر از تسلیم اظهارنامه معافند:

الف. کالاهایی که بر اساس کنوانسیون‌های بین‌المللی لازم الاجراء، به موجب فرم‌های خاص، اظهار و ترخیص می‌گردد؛
ب. کالاهای مسافری، هدیه و سوغات و همچنین نمونه‌های تجاری به تشخیص گمرک و کالاهای مشمول بندهای (الف)، (ح)،

(خ)، (د)، (ص) و (ع) ماده (۱۱۹) این قانون با صدور پته گمرکی، قابل ترخیص است؛

پ. کالایی که به صورت کران بری (کاپوتاژی) از گمرک مقصد خارج می‌شود؛

ت. خروج کالای متروکه و ضبطی که به معرض فروش گذارده شده و متکی به صورتمجلس فروش و قبض وصول بهای آن است؛

ث. خروج کالای ضبطی توقیف شده در داخل کشور به ظن قاچاق که به گمرک تحویل ولی مظنونیت آن مرتفع گردیده است؛

ج. کالایی که صادرکننده از صدور آن منصرف شده است.»

ماده ۴۱ قانون امور گمرکی " نامه، روزنامه، مجله، کالانما (کاتالوگ) و امثال آن‌ها که به وسیله پست وارد شود و کیسه‌های حاوی نامه‌های پستی و بسته‌های مطبوعات در صورتی که از طرف مأموران پست کشورهای دیگر مَهر و به مأموران پست ایران تسلیم شود و کیسه‌های مزبور حاوی بسته‌های کالا حتی به عنوان نمونه نباشد از تسلیم اظهارنامه و ارزیابی معاف است."

۳. ماده (۳۹) قانون امور گمرکی مصوب ۱۳۹۰

۴. وفق مفاد بند (ج) ماده (۱) قانون امور گمرکی، «ترخیصیه» (Delivery order)، "سندی است که به موجب آن شرکت حمل و نقل (کریر و فورواردر) پس از احراز هویت، بلا مانع بودن انجام تشریفات گمرکی توسط گیرنده کالا را به گمرک اعلام می‌نماید.»

طریق نظام بانکی وارد شده باشد)، «گواهی مبدأ»، «صورت عدل بندی»^۲ (در صورت یکنواخت نبودن کالا) و سایر اسنادی که گمرک، در اجرای قانون یا سایر قوانین ضروری بداند. ضمیمه نمودن سند حمل و ترخیصیه، برای کالای ورودی از مناطق آزاد تجاری. صنعتی و ویژه اقتصادی به سرزمین اصلی، که در منطقه معامله شده یا قبض انبار آن تبدیل شده است ضروری نمی باشد. وفق مفاد تبصره (۳) الحاقی ماده (۷) قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز - مصوب ۱۳۹۲ - مجلس شورای اسلامی با اصلاحات بعدی آن، «به منظور مقابله با قاچاق ارز و مدیریت منابع و مصارف ارزی، جز در مواردی که به تشخیص شورای امنیت کشور یا شورای عالی امنیت ملی، ضرورت یا مصالح کشور اقتضاء نماید، «کلیه واردکنندگان کالا» موظفند منشأ ارز کالای وارداتی خود را پس از ثبت سفارش و قبل از ترخیص، در سامانه موضوع بند «الف» ماده (۶) این قانون (سامانه نرم افزاری جامع یکپارچه سازی و نظارت بر فرآیند تجارت یا سامانه جامع تجارت) اظهار نمایند. بانک مرکزی موظف است پس از دریافت اطلاعات منشأ ارز، بلافاصله و در خصوص کالاهای سریع الفساد، سریع الاشتعال یا مورد نیاز فوری حداکثر ظرف بیست و چهار ساعت نسبت به بررسی آن اقدام نموده و در صورت صحت اطلاعات ابرازی، شناسه رهگیری معتبر به اطلاعات مذکور اختصاص دهد. مجوز ثبت سفارش تا قبل از دریافت شناسه رهگیری موضوع این تبصره، قابل استناد جهت ترخیص در گمرک نیست. حکم این ماده مانع از اجرای مقررات ماده (۴۲) قانون امور گمرکی^۳ نیست.

ب. کالای صدور: قبض انبار (در صورت تحویل کالا به انبارهای گمرکی)، مجوز ارزیابی در خارج از اماکن گمرکی (حسب مورد)، سیاهه فروش (فاکتور)^۴، فهرست عدل بندی (در صورت یکنواخت نبودن کالا)، گواهی ها و مجوزهای قانونی (در صورت شمول)، تصویر پروانه «ورود موقت برای پردازش» یا پروانه «ورود قطعی» برای تعیین مواد وارداتی به کار رفته در کالای صادراتی (حسب مورد) و سایر اسنادی که گمرک، در اجرای مصوبات مراجع صلاحیت دار، ضروری بداند.

ج. سایر رویه ها: اسناد و گواهی های لازم برای الصاق به اظهارنامه کران بری (کابوتاژ) و انتقالی و عبوری در بخش های مربوطه در قانون امور گمرکی قید شده است.^۵

1. Certificate of Origin

2. Packing List

۳. ماده ۴۲ قانون امور گمرک در موارد استثناء و در خصوص کالای مورد نیاز فوری اعم از دولتی یا غیردولتی، گمرک می تواند با اجازه رئیس کل گمرک ایران و تعهد بالاترین مقام وزارتخانه یا مؤسسه دولتی مرتبط و با محاسبه وجوه متعلقه و صدور حکم، مجوز خروج کالا را صادر نماید. متقاضی مکلف است ظرف هفت روز اداری نسبت به انجام تشریفات کامل گمرکی اقدام نماید.

4. Commercial Invoice

۵. ماده (۵۸) آیین نامه اجرایی قانون امور گمرکی مصوب ۱۳۹۱ هیئت وزیران

قبل از ادامه بحث، با توجه به این که در توضیحات فوق، به چند رویه اشاره شده لازم است که آشنایی کلی با این رویه‌ها حاصل شود. بدیهی است در صورت نیاز باید به مواد مربوطه در بخش هفتم قانون امور گمرکی و آیین نامه اجرایی آن مراجعه و اطلاعات لازم کسب شود.

۱. «کالای وارده به «قلمرو گمرکی»^۱ (آن قسمت از قلمرو کشور است که در آن قانون امور گمرکی اعمال می‌شود) را می‌توان برای یکی از منظوره‌های زیر اظهار کرد:

الف. ورود قطعی

ب. ورود موقت

پ. ورود موقت برای پردازش

ت. مرجوعی (اعاده به خارج از کشور)

ث. عبور خارجی

ج. عبور داخلی

عملیاتی که از طرف گمرک و اشخاص ذی ربط نسبت به اظهارنامه و کالای مربوط به آن انجام و منتهی به صدور پروانه گمرک در موارد بندهای (الف) تا (ث) این ماده می‌گردد تشریفات قطعی گمرکی و در مورد بند (ج) تشریفات غیرقطعی گمرکی تلقی می‌شود (ماده ۴۷ قانون امور گمرکی).

۲. «ورود قطعی»^۲، رویه گمرکی است که بر اساس آن کالاهای وارده برای استفاده در داخل قلمرو گمرکی با پرداخت حقوق ورودی و هزینه‌های انجام خدمات و با انجام کلیه تشریفات، ترخیص می‌شود (ماده ۴۸ قانون امور گمرکی).

۳. «ورود موقت»^۳، رویه گمرکی است که بر اساس آن کالاهای معینی می‌تواند تحت شرایطی به طور موقت به قلمرو گمرکی وارد شود. این کالاها باید ظرف مهلت معینی که گمرک ایران تعیین می‌نماید بدون این که تغییری در آن ایجاد شود خارج گردد. تغییرات ناشی از استهلاك از این حکم مستثنی است (ماده ۵۰ قانون امور گمرکی).

۴. «ورود موقت برای پردازش»^۴، رویه گمرکی است که بر اساس آن کالا می‌تواند به طور موقت به قلمرو

1. Customs territory
2. Importation
3. Temporary Admission
4. Inward Processing

گمرکی وارد شود، تا ساخته، تکمیل، تعمیر یا فرآوری شده و سپس صادر شود. این رویه همچنین شامل موادی از قبیل تسریع کننده‌ها (کاتالیست‌ها) که در ساخت، تکمیل و فرآوری مصرف می‌شود نیز می‌گردد. کالاهای کمکی از قبیل روان کننده‌ها و ابزارآلات مشمول رویه ورود موقت برای پردازش نیست. محصولات به دست آمده محصولاتی می‌باشند که از ساخت، تکمیل، فرآوری و تعمیر کالاهایی که برای آنها مجوز استفاده از رویه ورود موقت برای پردازش اخذ شده به دست می‌آیند (ماده ۵۱ قانون امور گمرکی).

۵. مرجوعی رویه‌ای است که بر اساس آن کالای وارده موجود در گمرک را تا هنگامی که با اجرای مقررات متروکه به فروش نرسیده است می‌توان به‌عنوان اعاده به خارج به گمرک اظهار و ترخیص نمود (ماده ۵۲ قانون امور گمرکی).

۶. «عبور خارجی»^۱ کالا، رویه گمرکی است که بر اساس آن کالایی به‌منظور عبور از قلمرو گمرکی از یک گمرک مجاز وارد و از گمرک مجاز دیگری، تحت نظارت گمرک خارج شود (ماده ۵۳ قانون امور گمرکی).

۷. «عبور داخلی»^۲، رویه گمرکی است که بر اساس آن کالای گمرک نشده (کالایی که تحت نظارت و کنترل گمرک است ولی تشریفات گمرکی آن به‌طور کامل انجام نشده است) از یک گمرک مجاز به گمرک مجاز دیگر و یا سایر اماکن تحت نظارت گمرک منتقل می‌گردد تا تشریفات قطعی گمرکی آن در مقصد انجام شود. حسب آنکه عبور داخلی کالا بنابر درخواست متقاضی یا تصمیم گمرک باشد به ترتیب عبور داخلی شخصی و یا عبور داخلی اداری نامیده می‌شود (ماده ۵۹ قانون امور گمرکی).

۸. «صدور قطعی»^۳، رویه گمرکی است که بر اساس آن کالای داخلی (کالایی که در قلمرو گمرکی کشور تولید یا ساخته شده یا کالای خارجی است که ورود قطعی شده است) به‌منظور فروش یا مصرف از کشور خارج می‌شود (ماده ۶۴ قانون امور گمرکی).

۹. کالای صادراتی با اظهار در یکی از گمرک‌های (داخلی یا مرزی) مجاز صادراتی و پرداخت عوارض (در صورت تعلق) پس از ارایه گواهی‌هایی که به موجب مقررات باید اخذ گردد با صدور پروانه اجازه خروج از مرزهای مجاز موضوع ماده (۱۰۳) قانون امور گمرکی و تحت نظارت مأموران گمرک را خواهد داشت (ماده ۱۱۶ آیین‌نامه اجرایی قانون امور گمرکی).

۱۰. در صورت وقوع حوادث غیرمترقبه، گمرک ایران با توجه به مقتضیات تجاری می‌تواند اجازه دهد کالای صادراتی کشور تحت نظارت مأموران گمرک از سایر راه‌ها نیز خارج شود (تبصره ماده ۱۱۶ آیین‌نامه اجرایی قانون امور گمرکی).

۱۱. وسایل نقلیه آبی (اعم از خالی یا حامل کالا) که وارد آبهای کشور می‌شود باید در اسکله‌های مجاز پهلو بگیرد یا در لنگرگاه‌های مجاز لنگر بیاورد و قبل از انجام تشریفات مربوطه نباید کالایی را تخلیه یا بارگیری نماید یا از اسکله‌ها یا لنگرگاه‌ها خارج شود. هواپیمایی که وارد کشور می‌شود (اعم از خالی یا حامل کالا)، باید در فرودگاه مجاز فرود آید و تشریفات گمرکی مقرر درباره آن انجام شود. برای هواپیماهای خروجی و کالای آنها، تشریفات گمرکی باید قبل از پرواز انجام گیرد. وسایل نقلیه زمینی (اعم از خالی یا حامل کالا) باید از راه‌های مجاز گمرکی وارد کشور شود و یکسره به اولین گمرک مرزی وارد و تشریفات گمرکی آن انجام گردد و همچنین از راه‌های مجاز گمرکی خارج شود (ماده ۱۰۳ قانون امور گمرکی).

۱۲. اسکله‌ها، لنگرگاه‌ها، فرودگاه‌ها و راه‌های مجاز گمرکی برای ورود و خروج وسایل نقلیه و کالا و مسافر و هواپیماهای مشمول تشریفات گمرکی به پیشنهاد کارگروهی به مسئولیت وزارت کشور و با شرکت نمایندگان تام‌الاختیار گمرک ایران، وزارتخانه‌های امور خارجه، اطلاعات، راه و شهرسازی و صنعت، معدن و تجارت، نیروی انتظامی و معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی ریاست جمهوری تعیین می‌شود و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد (تبصره (۱) ماده ۱۰۳ قانون امور گمرکی).

۱۳. «حقوق ورودی» اخذ شده از عین کالای وارداتی که از کشور صادر می‌گردد و مواد، کالاهای مصرفی و لوازم بسته‌بندی خارجی به کار رفته یا مصرف شده در تولید، تکمیل یا بسته‌بندی کالای صادر شده با رعایت مقررات این قانون و آیین‌نامه اجرائی آن با مآخذ زمان ورود کالا باید به صادرکننده مسترد گردد.^۱ برقراری موانع غیرتعرفه‌ای و غیرفنی برای واردات به جز در مواردی که رعایت موازین شرع اقتضاء می‌کند، ممنوع است. حقوق ورودی مواد اولیه و کالاهای واسطه‌ای که به منظور تولید صادراتی به ویژه توسط شرکتهای دانش بنیان وارد کشور می‌شود، ظرف مدت پانزده روز پس از صادرات به آنها مسترد می‌شود (ماده ۶۶ قانون امور گمرکی).

۱۴. «صدور موقت»^۲، رویه گمرکی است که به موجب آن کالاهای مجاز برای اهداف معینی شامل ساخت، پردازش، تعمیر، تکمیل، شرکت در نمایشگاه یا به‌عنوان وسایل نقلیه برای استفاده

1. Drawback

2. Goods Exported with notification of Intended Return

- شخصی یا تردد بین ایران و کشورهای دیگر یا ماشین آلات و تجهیزات برای انجام خدمات فنی و مهندسی به طور موقت و ظرف مهلت معینی که در آیین نامه اجرایی این قانون مشخص می شود به خارج از کشور صادر و سپس به کشور بازگردانده شود (ماده ۷۱ قانون امور گمرکی).
۱۵. به انتقال کالاها تحت نظارت گمرک از وسیله حمل ورودی به وسیله حمل خروجی در محدوده یک گمرک که همان گمرک ورودی و خروجی از قلمرو گمرکی است رویه «انتقالی»^۱ اطلاق می شود. این انتقال به صورت مستقیم و یا غیرمستقیم انجام می شود که وسایل حمل ورودی و خروجی همزمان یا با فاصله زمانی در محدوده یک گمرک حضور دارند تا عمل انتقال انجام گیرد (ماده ۹۸ قانون امور گمرکی).
۱۶. «کران بری» (کابوتاژ)^۲ رویه ای است که بر اساس آن کالای داخلی از یک گمرک مرزی به گمرک مرزی دیگر در قلمرو گمرکی از راه دریا یا رودخانه های مرزی حمل می گردد. کالایی که از لحاظ نزدیکی راه با رعایت صرفه تجاری از یک نقطه به نقطه دیگر قلمرو گمرکی، از راه های زمینی مجاز، با عبور از خاک کشور خارجی و همچنین کالایی که از راه دریا یا رودخانه های مرزی به مناطق آزاد حمل می شود - در صورتی که برای مصرف در این مناطق باشد - نیز مشمول مقررات کران بری (کابوتاژ) می شود. در این موارد، هرگاه کالای کران بُرد (کالای کابوتاژی) با وسایل نقلیه داخلی حمل شود، وسیله نقلیه نیز تابع رویه کالای کران بُرد (کالای کابوتاژی) است (ماده ۹۹ قانون امور گمرکی).
۱۷. «حقوق ورودی»^۳ حقوق گمرکی معادل چهار درصد (۴٪) ارزش گمرکی کالا به اضافه سود بازرگانی که توسط هیأت وزیران تعیین می گردد به علاوه وجوهی که به موجب قانون، گمرک مسؤول وصول آن است و به واردات قطعی کالا تعلق می گیرد ولی شامل هزینه های انجام خدمات نمی شود (بند (د) ماده (۱) قانون امور گمرکی).

پس از ارائه توضیحاتی درخصوص رویه های مندرج در قانون امور گمرکی و آیین نامه اجرایی آن، به تشریح نحوه انجام تشریفات گمرکی پرداخته می شود. در ماده (۶۴) آیین نامه اجرایی قانون امور گمرکی و تبصره ذیل آن، تصریح شده است «صاحب کالا یا نماینده قانونی وی پس از اطمینان از موجود بودن کالا باید اظهارنامه تعیین شده از طرف گمرک (فرم (برگه) کاغذی، سایر حامل های اطلاعات یا اظهار

1. Transshipment (Transbordement)
 2. Cabotage
 3. Import Duties

از راه دور) را از لحاظ اطلاعات و وجوه گمرکی متعلقه که از ناحیه وی باید اعلام شود بر اساس اسناد مربوط تکمیل و به همراه اسناد لازم به «واحد پذیرش اسناد» در گمرک تسلیم نماید. در این بخش، اظهارنامه و اسناد از جهات تکمیل بودن اطلاعات و اسناد ضمیمه، نداشتن بدهی قطعی، محاسبات، نداشتن خط خوردگی، احراز مالکیت، ارتباط اسناد با کالا و همچنین برگ وکالتنامه یا نمایندگی و کارت کارگزاری (در صورت لزوم) بررسی شده و در صورتی که ایرادی در هر یک از موارد یاد شده مشاهده گردد، اظهارنامه و اسناد جهت رفع نقص و تکمیل به اظهارکننده مسترد می‌شود تا نسبت به اصلاح، تکمیل و امضای آن اقدام و اعاده نماید.

واحد پذیرش، پس از اخذ اظهارنامه امضاء شده و اطمینان از کامل بودن اسناد و مندرجات اظهارنامه و صحیح بودن محاسبه حقوق ورودی متعلقه، اسناد را به اظهارنامه ضمیمه و مهر و موم و مشخصات آن را در دفتر ثبت اظهارنامه درج و یا در رایانه وارد و شماره ثبت آن را با قید تاریخ، در متن اظهارنامه منعکس می‌نماید و به سرویس ارزیابی تحویل می‌دهد. «با تخصیص شماره ثبت و درج آن در متن اظهارنامه، کالا، اظهارشده تلقی و اظهارنامه تحت این شماره ثبت شده، شناسایی و از این پس، نباید از اختیار مأموران گمرک خارج شود.» قبل از این مرحله (اظهار کالا)، صاحب کالا، حق هرگونه اصلاح یا تغییر در اظهارنامه را دارد. به منظور دریافت اطلاعات اظهارنامه (با رعایت محرمانه بودن اطلاعات تجاری اشخاص) گمرک شرایط و تمهیدات لازم را جهت انجام امور توسط بخش تعاونی و خصوصی فراهم می‌نماید.»

ملاحظه می‌شود که در قانون امور گمرکی و آیین نامه اجرایی آن، به حاملین اطلاعات و به عبارت دیگر، اظهار بدون کاغذ به گمرک، اشاره شده است. البته اظهار بدون کاغذ را باید از اظهار به نحوه شفاهی، تفکیک نمود. در اظهار بدون کاغذ، اطلاعات مورد نیاز گمرک، از طریق حامل‌های اطلاعات، مبادله می‌شود؛ در حالی که اظهار شفاهی (مانند اظهارات شفاهی مسافران ورودی در مبادی ورودی به کشور)، شیوه‌ای از اظهار در گمرک است که در قوانین و مقررات مربوطه، قانوناً، مورد پذیرش گمرک واقع شده است.

تصور غلطی که در توسعه گمرکات شبکه‌ای جهانی، باید با آن مقابله می‌شد این بود که GNC نوعی سامانه «فناوری اطلاعات»^۱ است که همه اعضای سازمان جهانی گمرک را از طریق زیرساخت کانونی که خارج از بروکسل (محل استقرار سازمان جهانی گمرک) فعالیت می‌نماید، به هم متصل می‌کند. اما

این طور نیست. گمرکات شبکه‌ای جهانی، سامانه فناوری اطلاعات نیست، بلکه مجموعه‌ای از اصول راهنماست!

در ابتدایی‌ترین حالت، GNC، صرفاً به معنای تبادل اطلاعات میان ادارات گمرک است. این موضوع، مسئله جدیدی نیست. تبادل‌های موردی در راستای اهداف اعمال مقررات «توافقنامه‌های اداری کمک متقابل گمرکی»^۱ سال‌ها است که صورت می‌گیرند و هدف از توسعه GNC، تکرار یا جایگزینی آن‌ها نیست.^۲ «کمک‌های متقابل اداری»، در تعریف اصطلاحات بین‌المللی گمرکی، اقداماتی است که توسط یک اداره گمرک، به نمایندگی یا با همکاری یک اداره گمرکی دیگر برای اجرای صحیح قوانین گمرکی و برای پیشگیری، بررسی و سرکوب تخلفات گمرکی انجام می‌شود

MUTUAL ADMINISTRATIVE ASSISTANCE

(Assistance mutuelle administrative)

Measures taken by a Customs administration on behalf of or in collaboration with another Customs administration for the proper application of Customs law and for the prevention, investigation and repression of Customs offences.

گمرکات شبکه‌ای جهانی، اولین رکن چشم‌انداز «گمرک در قرن بیست و یکم» است. این چشم‌انداز عبارت است از:

«لزوم همکاری نزدیک‌تر در زمان واقعی میان مدیران و ادارات گمرک و کسب‌وکارها برای تسهیل تجارت قانونی و انجام کنترل‌های گمرکی».

این نقل قول، یکی دیگر از جنبه‌های بسیار مهم گمرکات شبکه‌ای، یعنی شمول بخش خصوصی به عنوان ذی‌نفعی مهم، را مطرح می‌کند. محیطی اجرایی که در چارچوب GNC به شکل مطلوبی مدیریت می‌شود، نویدبخش «مدیریت ریسک»^۳ مطلوب و پیشرفت‌های بیشتر در تسهیل صنعت و تجارت است.

اهمیت نقش صنعت در این واقعیت ساده نهفته است که منشأ اطلاعات، بخش کسب‌وکار و حمل‌ونقل است و نه گمرک. این مهم، صنعت را به ذی‌نفعی کلیدی در GNC بدل می‌کند. در انتها، سایر گروه‌های ذینفع عبارتند از: سازمان‌های نظارت و کنترل‌کننده مرزی مانند قرنطینه (نباتی و دامی)

1. Customs Mutual Administrative Assistance Arrangements (CMAAA)

۲. رابطه میان توافقنامه‌های CMAAA و GNC در بخش مسائل حقوقی GNC توضیح داده شده است.

3. Risk Management

و بهداشت. وظیفه مدیریت مجوزها و داده‌های مربوطه - یا حداقل تشریفات ترخیص - برای سایر سازمان‌ها، معمولاً بر عهده گمرک است. در این سناریو، تبادل فرامرزی داده میان ادارات گمرک ممکن است برای گروه بزرگ‌تری از سازمان‌های نظارتی مرزی در هر دو طرف مبادلات تجاری پیامدهایی داشته باشد. مرتبط با توضیح فوق، باید به دو نکته اساسی توجه نمود:

نخست - این که مجوز واردات یا صادرات، طبق تعریف سازمان جهانی گمرک، مجوزی است که توسط یک مقام صلاحیت دار، برای واردات یا صادرات کالاهای مشمول محدودیت، صادر می‌شود.

IMPORT/EXPORT LICENCE (OR IMPORT/EXPORT PERMIT)

(Licence d'importation/ exportation (ou permis d'importation/exportation))

Authorization issued by a competent authority for the importation or exportation of goods subject to restriction.

در کشور ایران، وفق مفاد ماده (۸) قانون مقررات صادرات و واردات - مصوب ۱۳۷۲ - مجلس شورای اسلامی، واردکنندگان کالاهای مختلف اعم از دولتی و غیردولتی جهت اخذ « مجوز ورود » و « ثبت سفارش »، باید منحصراً به وزارت صنعت، معدن و تجارت مراجعه نمایند. تبصره (۱) این ماده تصریح کرده است: موافقت با ورود کالا، مجوز ترخیص نیز تلقی شده و نیازی به اخذ مجوز جداگانه نیست. همچنین، در تبصره (۲) ماده (۵) آیین نامه اجرایی قانون مقررات صادرات و واردات آمده است که مجوز ورود و ثبت سفارش وزارت صنعت، معدن و تجارت، برای ترخیص کالا کافی بوده و با داشتن آنها نیاز به اخذ مجوز ترخیص از وزارت مذکور نخواهد بود لکن مواردی مانند گواهی بهداشت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی یا سازمان دامپزشکی و گواهی بهداشت نباتی سازمان حفظ نباتات و گواهی انطباق با استاندارد مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی و نظایر آنها که برای تأیید کیفیت کالا مستلزم بازدید کالا در مبدأ یا بعد از ورود به گمرک و نمونه برداری از آن است و اخذ آنها قانوناً الزامی است (به این جهت هست که به این گونه مجوزها، مجوزهای قانونی گفته می‌شود) مشمول مفاد تبصره (۱) ماده (۸) قانون مقررات صادرات و واردات - که اعلام نموده بود مجوز ورود، مجوز ترخیص نیز تلقی شده و نیاز به اخذ مجوز جداگانه‌ای نیست - نمی‌باشد. اگرچه صدور برخی از مجوزهای ورود کالا توسط مراجع ذی صلاح، صورت می‌گیرد اما به وضوح مشخص است که منشأ اولیه اطلاعات ارائه شده در فرآیند تجارت خارجی و در رویه‌های مربوطه، بخش کسب و کار و صنعت است؛ به عبارت دیگر، اطلاعات، توسط این بخش، به گمرک ارائه می‌شود و این، گمرک نیست که در ابتدا، اطلاعات تجاری را تولید یا ارائه نماید.

دوم - این که همان طور که پیش تر اشاره شد، به منظور تسهیل و تسریع در انجام تشریفات گمرکی در مبادی ورودی و خروجی، نمایندگان وزارتخانه‌ها و سازمان‌های مسؤول سایر کنترل‌ها «موظفند» تحت نظارت گمرک اقدام نمایند. وزارتخانه‌ها و سازمان‌های مسؤول این کنترل‌ها «باید» به منظور انجام سریع وظایفشان امکانات و تسهیلات لازم را فراهم نمایند. بنابراین، همان طور که در مقررات موضوعه تصریح شده است وزارتخانه‌ها و سازمان‌های مسؤول سایر کنترل‌ها «موظفند» نسبت به «ارایه اسناد، مدارک، گواهی‌ها و مجوزهای مرتبط، به گمرک، به صورت الکترونیکی به نحوی که گمرک ایران تعیین می‌نماید» اقدام نمایند.

توصیه نامه‌های سازمان جهانی گمرک

از دیگر دلایل اصلی اهمیت گمرکات شبکه‌ای جهانی، پیوند بنیادین آن با انواع مختلف ابزارهای موجود سازمان جهانی گمرک است. همانطور که قبلاً عنوان گردید سازمان جهانی گمرک، یک سری تصمیمات و به قولی «وسائل و ابزارهایی»^۱ برای مسائل گمرکی تصویب و ایجاد نموده که همانند کنوانسیون‌ها، اجباری نبوده و نیازی به ارسال اسناد تصویب توسط کشورها به WCO نیست، بلکه کشورها مختارند آن را بپذیرند و اجرا کنند؛ در این صورت، فقط کافی است که به سازمان جهانی گمرک اطلاع دهند. این ابزار، تحت نام‌های قطعنامه، توصیه نامه، بیانیه، راهنما می‌باشد که فقط در این بخش به صورت فهرست وار به چند مورد از آنها اشاره می‌شود:

۱. **فرهنگ اصطلاحات بین‌المللی گمرکی.** در این سند بیش از ۱۸۰ اصطلاح گمرکی تعریف شده و در ماده (۱) قانون امور گمرکی کشور ایران نیز به این مورد اشاره شده است؛
۲. **بیانیه «آروشا»^۲ در خصوص درستکاری در گمرک.** این بیانیه در واقع برای ایجاد فرهنگ درستکاری، اعضاء را راهنمایی می‌کند. بیانیه مزبور در سال ۱۹۹۳، در اجلاس شورای همکاری گمرکی که در آروشا (شهری در شمال تانزانیا) برگزار گردید به تصویب رسید و در سال ۲۰۰۳ مورد بازنگری و اصلاح قرار گرفت؛ «بیانیه تجدیدنظر شده آروشا»^۳ عبارتی است که معمولاً برای اشاره به بیانیه شورای همکاری گمرکی در مورد حکمرانی خوب و یکپارچگی در گمرکات - که توسط شورای همکاری گمرکی در آروشا در سال ۱۹۹۳ به تصویب رسید و در سال ۲۰۰۳ بازنگری شد - استفاده می‌شود، و

1. Instruments

2. ARUSHA

3. Revised ARUSHA Declaration

شامل محورهای کلیدی زیر است:

- **رهبری و تعهد:** مسئولیت اصلی پیشگیری از فساد باید بر عهده رئیس گمرک و تیم مدیریت اجرایی باشد؛
- **چارچوب نظارتی:** قوانین، مقررات، دستورالعمل‌های اداری و رویه‌های گمرکی باید تا حد امکان هماهنگ و ساده شوند؛
- **شفافیت:** مشتریان گمرک حق دارند در مراجعات خود با گمرک، انتظار درجه بالایی از اطمینان و شفافیت داشته باشند؛
- **اتوماسیون:** مکانیزاسیون وظایف گمرک می‌تواند کارایی و اثربخشی را بهبود بخشد و فرصت‌های فساد را از بین ببرد؛
- **اصلاحات و نوسازی:** ادارات گمرک باید سیستم‌ها و رویه‌های خود را اصلاح و نوسازی کنند تا دور زدن الزامات حذف شود؛
- **حسابرسی و تحقیق:** پیشگیری و کنترل فساد در گمرک، می‌تواند با اجرای طیف وسیعی از مکانیسم‌های نظارتی انجام شود؛
- **آیین نامه رفتار:** یکی از عناصر کلیدی هر برنامه، یکپارچگی مؤثر، توسعه، صدور و پذیرش یک آیین نامه رفتاری جامع است؛
- **مدیریت منابع انسانی:** اجرای سیاست‌های صحیح مدیریت منابع انسانی، نقش عمده‌ای در مبارزه با فساد در گمرک دارد؛
- **روحیه و فرهنگ سازمانی:** کارکنان گمرک، در تمام سطوح، باید به طور فعال در برنامه مبارزه با فساد مشارکت داشته باشند؛
- **ارتباط با بخش خصوصی:** ادارات گمرک باید روابط باز، شفاف و سازنده را با بخش خصوصی تقویت کنند؛

در پایان این بیانیه اعضای شورای همکاری گمرکی، از گمرکات درخواست نموده‌اند که برنامه‌های اقدام جامع و پایدار، براساس اصول کلیدی فوق داشته و دولت‌ها، بخش تجاری و اعضاء جامعه بین‌المللی جهت حمایت از گمرک در مبارزه با فساد، ترغیب شده‌اند؛

۳. 'WCO-PICARD'. سازمان جهانی گمرک، برای هر چه علمی و آکادمیک کردن مقوله‌های

گمرکی، در سال ۲۰۰۶، چارچوب برنامه‌ای را به منظور همکاری بین گمرکات و بخش دانشگاهی تنظیم نموده است که تاکنون، جلسه متعددی نیز بین دو بخش انجام شده است. سازمان جهانی گمرک، همچنین یک برنامه درسی دانشگاهی نیز تدوین نموده که دانشگاه‌های گمرکی می‌توانند با هماهنگی WCO، نسبت به تدوین و ارائه برنامه درسی و صدور پایان نامه اقدام کنند؛

۴. **شبکه گمرکی مبارزه با تخلفات (CEN)**. سازمان جهانی گمرک، برای پشتیبانی از گمرکات درخصوص مبارزه با تخلفات و تبادل اطلاعات در این راستا، شبکه مزبور را در سال ۲۰۰۲ راه اندازی نمود. این شبکه، تخلفات مهم را در سیزده (۱۳) محور، اعم از: مواد مخدر؛ دخانیات؛ نوشیدنی‌های الکلی؛ گونه‌های حیوانی و نباتی درخطر انقراض؛ پیش سازها؛ فرار مالیاتی؛ اسلحه و مهمات؛ ارز؛ مواد اتمی؛ مواد خطرناک؛ صورمستتهجن و پورنوگرافی و سایر ممنوعیت‌ها ثبت و اعضاء را به منظور مبارزه و اطلاع از نحوه ارتکاب این تخلفات، به یکدیگر متصل می‌کند. البته مراکز جمع‌آوری و تجزیه و تحلیل اطلاعات تحت نام RILO^۱ در مناطق شش گانه WCO نیز ایجاد شده است. بنابراین، شبکه گمرکی مبارزه با تخلفات (CEN)، سیستم اجرای خودکار گمرکی مبتنی بر وب (شبکه) جهانی است که توسط سازمان جهانی گمرک، برای جمع‌آوری داده‌ها و اطلاعات «بدون نام»^۲ ایجاد شده است که علاوه بر آن، به‌عنوان پایگاه مرکزی برای اطلاعات مربوط به اجرا در سطح جهانی عمل می‌کند.

باید به این نکته توجه داشت که تبادل اطلاعات در سطوح ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی، یک مکانیسم حیاتی است که توسط مقامات گمرکی، جهت ایجاد شرایطی برای اقدامات اجرایی کارآمدتر و کنترل‌های مربوطه و استفاده بهینه از منابع موجود استفاده می‌شود. در سطح استراتژیک، WCO، هدف تبادل اطلاعات را در میان همه ذینفعان گنجانده است و سهم این هدف را در حمایت از جامعه، سلامت عمومی و ایمنی به رسمیت می‌شناسد. از این رو در سال ۱۹۸۷ اولین دفتر ارتباط منطقه‌ای اطلاعاتی (RILO)، با هدف ایجاد شبکه اطلاعاتی جهانی تأسیس شد. امروزه شبکه RILO به دوازده (۱۲) دفتر افزایش یافته است که پوشش مؤثری را در تمام شش منطقه سازمان جهانی گمرک ارائه می‌دهد. این دفاتر (RILOs)، به عبارتی، مراکز جمع‌آوری و تجزیه و تحلیل اطلاعات به شمار می‌آیند و به منظور تبادل اطلاعات، از طریق شبکه CEN به

1. Customs Enforcement Network (CEN).

2. Regional Intelligence Liaison Offices (RILO).

3. Non nominal

یکدیگر متصل می‌باشند. هر یک از ۱۲ دفتر RILO تعدادی از کشورهای عضو WCO را پوشش داده و به نیازهای اطلاعاتی آنها در سطح منطقه‌ای پاسخ می‌دهند؛

۵. چارچوب استانداردها برای امنیت و تسهیل تجارت بین‌المللی (چارچوب استانداردهای SAFE).

این قطعنامه، در اجلاس ژوئن ۲۰۰۵ به تصویب شورای همکاری گمرکی رسید و اغلب کشورها از جمله جمهوری اسلامی ایران آن را پذیرفته‌اند. این استانداردها، به تعداد هفده (۱۷) مورد می‌باشد که با اِعمال کامل آنها، طبق اهداف قطعنامه، امنیت و تسهیل در تجارت بین‌المللی، حاصل می‌گردد.

در این رابطه می‌توان گفت نیاز به یک استراتژی مورد تأیید سازمان جهانی گمرک برای ایمن‌سازی حرکت تجارت جهانی به گونه‌ای وجود دارد که مانعی برای حرکت تجارت وجود نداشته باشد، بلکه برعکس، آن را تسهیل کند. ایمن‌سازی زنجیره تأمین تجارت بین‌المللی تنها یک گام در روند کلی تقویت و آماده‌سازی ادارات گمرکات برای قرن بیست و یکم است. بر این اساس، اعضای WCO برای تقویت و فراتر رفتن از برنامه‌ها و شیوه‌های موجود، رژیم‌ی را ایجاد کرده‌اند که امنیت و تسهیل تجارت بین‌المللی را افزایش می‌دهد. چارچوب استانداردهای SAFE، اصول و استانداردها را بیان می‌کند و آنها را به‌عنوان آستانه حداقل کاری که باید توسط اعضای WCO انجام شود ارائه می‌نماید.

چارچوب استانداردهای SAFE، از پنج عنصر اصلی تشکیل شده است: اول- الزامات اطلاعات الکترونیکی محموله‌های ورودی، خروجی و ترانزیت را هماهنگ می‌کند. دوم- هر کشوری که به چارچوب SAFE می‌پیوندد متعهد می‌شود که از یک رویکرد مدیریت ریسک سازگار برای مقابله با تهدیدات امنیتی استفاده کند. سوم- مستلزم آن است که بنا به درخواست معقول کشور پذیرنده، بر اساس روش هدف‌یابی ریسک، اداره گمرک کشور فرستنده بازرسی خروجی از محموله‌های پرخطر و/یا حمل‌ونقل را، ترجیحاً با استفاده از تجهیزاتی مانند دستگاه‌های اشعه ایکس در مقیاس بزرگ انجام دهد. چهارم- مزایایی را پیشنهاد می‌کند که گمرک برای کسب وکارهایی که حداقل استانداردهای امنیتی زنجیره تأمین و بهترین شیوه‌ها را رعایت می‌کنند، ارائه می‌کند. پنجم - همکاری نزدیک با سایر سازمان‌های دولتی که حوزه‌های نظارتی مختلف را نمایندگی می‌کنند، به منظور حفظ امنیت و امنیت جوامع و در عین حال تسهیل جابه‌جایی کالا، ترویج می‌کند؛

۶. **واحد کمی استاندارد.** شورای سازمان جهانی گمرک، در سال ۲۰۰۲، قطعنامه‌ای برای نشان دادن کالاهای به صورت کمی (مثلاً مترمربع، کیلوگرم، دستگاه) به تصویب رساند. نام این قطعنامه «واحد کمی استاندارد» یا 'SUQ' می‌باشد. این قطعنامه در سال ۲۰۰۶ اصلاح گردید. اصطلاحات مزبور، مورد قبول گمرک ایران قرار گرفته و در ستون ۵ جدول تعرفه با عنوان «SUQ» آمده است؛

سازمان جهانی گمرک، متونی به عنوان راهنما برای «مدل اطلاعات»^۱، «شماره مرجع واحد محموله»^۲، «مدیریت ریسک (خطر)»^۳ تهیه نموده است که در راستای اهداف این سازمان و کشورهای عضو می‌باشد و لازم است با این مفاهیم نیز آشنا شویم.

۱. **مدل اطلاعات سازمان جهانی گمرک.** مدل داده، نوعی مدل انتزاعی است که عناصر داده را سازمان می‌دهد و نحوه ارتباط با دیگر داده‌ها را استانداردسازی می‌کند، همچنین نحوه ارتباط آن داده با ویژگی‌های موجود در جهان واقعی را نیز استانداردسازی می‌کند. برای مثال، یک مدل داده تعیین می‌کند که عناصر داده نمایش دهنده یک خودرو، شامل تعدادی عنصر داده دیگری است که سایز و رنگ خودرو را نمایش می‌دهند و مالک آن خودرو را نیز معرفی می‌کند. مدل داده به دو مفهوم به کار برده می‌شود: مفهوم اول - به اشیائی گفته می‌شود که توسط یک سیستم رایانه‌ای، با توجه به خصوصیات و رابطه‌های آن نمایش داده می‌شود که این اشیاء در دنیای واقعی وجود دارند مثل مشتری، سفارش یا موجودی. مفهوم دوم - مدل داده، مربوط به مفاهیم و قوانینی هستند که در مدل‌سازی پایگاه‌های داده استفاده می‌شوند.

در تعریفی دیگر، نحوه سازماندهی داده‌ها در یک پایگاه داده را مدل داده می‌نامند. مدل داده‌ها با توجه به شناخت ما از عوارض پیرامون خود و روابط بین آنها شکل می‌گیرند. موضوع از آنجایی شروع می‌شود که ما می‌خواهیم فضای پیرامون خود را در قالب یکسری تعاریف مدل کنیم و برای این کار نیاز به مدلی برای تعریف اشیاء موجود در این فضا داریم. مدلی که انتخاب می‌کنیم باید بتواند خصوصیات عوارض مکانی اطراف ما و ارتباط بین عوارض را در خود ذخیره‌سازی کند.

مبحث مدل داده، همیشه مورد توجه متخصصان علوم ژئوماتیک بوده و مدل‌ها به گونه‌های مختلف توسعه داده شده‌اند. اما اگر بخواهیم آنها را دسته‌بندی کنیم، پنج گروه اصلی را می‌توانیم

-
1. Standard Unit of Quantity (SUQ).
 2. WCO Data Model
 3. Unique Consignment Reference (UCR).
 4. Risk Management

ذکر کنیم: (۱) «سلسله مراتبی» یا «درختی»؛ (۲) «شبکه‌ای»؛ (۳) «رابطه‌ای»؛ (۴) «شیء گرا»؛ (۵) «رابطه‌ای - شیء گرا»^۵. یکی از مهمترین بخش ساخت یک فرایند، مدل سازی داده است چرا که باید باتوجه به نیازهای جاری و آتی فرایند به داده، طراحی شود تا پاسخگوی نیازهای داده‌ای در طول زمانی که فرایند در حال فعالیت هست باشد.

مدل اطلاعات سازمان جهانی گمرک، مجموعه‌ای از سوابق شفاف ساختار یافته، هماهنگ، استاندارد و قابل استفاده مجدد از تعاریف داده‌ها و پیام‌های الکترونیکی است که برای برآورده کردن الزامات عملیاتی و قانونی آژانس‌های نظارتی فرامرزی، از جمله گمرک - که مسئول مدیریت مرز می‌باشد - مورد استفاده قرار می‌گیرد. مدل داده سازمان جهانی گمرک، برای بیش از دو دهه، پایه داده‌ها برای تعامل تجارت جهانی بوده است. این برنامه برای ارائه یک زبان جهانی برای تبادل داده‌های فرامرزی ایجاد شده است که امکان اجرای سیستم‌های پنجره واحد و تقویت تجزیه و تحلیل داده‌ها را فراهم می‌کند.

نسخه فعلی مدل اطلاعات سازمان جهانی گمرک، برای پاسخگویی به نیازهای کاربران خود، در طول چندین سال اخیر، تکامل یافته است. راه‌حل‌های سیستم‌های خودکار گمرکی، مانیفست چندوجهی، و XML^۶ برخی از پیشرفت‌هایی بودند که برای برآورده کردن الزامات نظارتی دولتی و تقاضا برای فناوری‌های جدید ارائه شدند. فراتر از الزامات گمرکی، مدل اطلاعات سازمان جهانی گمرک، همچنین شامل مجموعه داده‌های هماهنگ است که همکاری بین سازمانی را در یک محیط پنجره واحد تسهیل کرده و تکرار در فرآیندهای صادرات، واردات و ترانزیت را حذف می‌کند. این مجموعه داده‌ها توسط سازمان جهانی گمرک، با همکاری سازمان‌های بین‌المللی

1. Hierarchical
2. Network
3. Relational
4. Object Oriented
5. Object Relational

۶. زبان نشانه‌گذاری گسترش‌پذیر (به انگلیسی: Extensible Markup Language) با کوتاه‌نوشت XML نوعی زبان نشانه‌گذاری است که شامل مجموعه قواعدی است که به کمک آن می‌توان یک سند رایانه‌ای را کدبندی کرد. قالب کدبندی ایجاد شده توسط زبان XML، هم برای انسان و هم برای ماشین (رایانه)ها قابل خواندن است.

مربوطه، مانند «سازمان بین‌المللی دریانوردی»^۱، «اتحادیه جهانی پستی»^۲ و CODEX^۳ ایجاد شده‌اند. با تمرکز سازمان جهانی گمرک و اعضاء آن بر روی فرموله کردن یک استراتژی داده، نقش مدل اطلاعات، به عنوان پایه داده ضروری تر می‌شود.

۲. **شماره مرجع واحد محموله (UCR).** یک شماره مرجع برای استفاده گمرکی است و ممکن است لازم باشد در هر نقطه از یک رویه گمرکی به گمرک گزارش شود. UCR، برای معاملات تجاری بین‌المللی مورد استفاده قرار گرفته و در قراردادهای تجاری بین طرف‌های ذینفع، به این شماره که به صورت واحد به هر محموله تعلق می‌گیرد، اشاره می‌شود.

- شماره مرجع واحد محموله باید:
- برای جابجایی کالاهای بین‌المللی که برای آنها کنترل و نظارت گمرکی لازم است، اعمال شود؛
- فقط به عنوان کلید دسترسی برای ممیزی، ردیابی محموله، اطلاعات و مطابقت استفاده شود؛
- منحصر به فرد در هر دو سطح ملی و بین‌المللی باشد؛
- به هر محموله، به صورت واحد تعلق گیرد؛
- در اسرع وقت در معامله بین‌المللی صادر شود.

هدف اصلی UCR، تعریف یک مکانیسم عمومی دارای انعطاف کافی برای مقابله با رایج ترین سناریوهایی است که در تجارت بین‌المللی رخ می‌دهد. اساس شماره مرجع واحد محموله، استفاده حداکثری از منابع موجود تأمین کننده، مشتری و حمل و نقل است. همانطور که یکی از سازمان‌های تجارت بین‌المللی پیشرو بیان کرده است: مانند یک کالای اصلی الکترونیکی که برای تجارت الکترونیکی طراحی شده است، یک UCR، اطلاعات تمام «بیت‌های»^۴ تاریخ یک

1. The International Maritime Organization (IMO).

2. The Universal Postal Union (UPU), is a United Nations specialized agency and the postal sector's primary forum for international cooperation.

۳. مجموعه‌ای از استانداردها، کدهای عمل، دستورالعمل‌ها و سایر توصیه‌های شناخته شده بین‌المللی است که توسط سازمان غذا و کشاورزی سازمان ملل متحد در رابطه با غذا، تولید مواد غذایی، برچسب‌گذاری مواد غذایی و ایمنی مواد غذایی منتشر شده است.

۴. بیت (به انگلیسی: bit) (کوتاه شده binary digit به معنی رقم دوتایی) به معنای رقم در دستگاه اعداد دودویی است. همان‌طور که در عددنویسی در مبنای ده، که عددنویسی رایج امروز در کارهای روزمره است، ده رقم ۰، ۱، ۲، ۳، ۴، ۵، ۶، ۷، ۸ و ۹ به کار می‌رود، در عددنویسی در مبنای دو، فقط دو رقم وجود دارد: صفر و یک. به هریک از این ارقام یک بیت می‌گویند؛ مثلاً عددی

معامله تجاری، از سفارش اولیه و ارسال کالا توسط یک تأمین‌کننده، تا جابجایی آن کالا و رسیدن به مرز و تحویل نهایی به واردکننده را به هم متصل می‌کند.

۳. **تجزیه و تحلیل ریسک (خطر)**^۱. سازمان جهانی گمرک، استفاده سیستماتیک از اطلاعات موجود

برای تعیین میزان وقوع خطرات تعریف شده و میزان پیامدهای احتمالی آنها را تحت عنوان «تجزیه و تحلیل ریسک (خطر)» تعریف نموده است. تجزیه و تحلیل ریسک، تکنیکی است که برای شناسایی و ارزیابی عواملی که ممکن است موفقیت یک پروژه یا دستیابی به یک هدف را به خطر بیندازند استفاده می‌شود. این تکنیک همچنین به تعریف اقدامات پیشگیرانه برای کاهش احتمال وقوع این عوامل و شناسایی اقدامات متقابل برای مقابله موفقیت‌آمیز با این محدودیت‌ها در هنگام توسعه یا اجرای یک پروژه سیستماتیک، کمک می‌کند.

یکی از متداول‌ترین روش‌ها برای انجام تجزیه و تحلیل ریسک (خطر) در زمینه سیستم‌های رایانه‌ای، «فرآیند تحلیل ریسک تسهیل شده»^۲ نام دارد که یک سیستم، برنامه یا بخشی از فرآیندهای تجاری را در یک زمان، تجزیه و تحلیل می‌کند. پس از شناسایی و طبقه‌بندی ریسک‌ها، یک تیم، کنترل‌هایی را که می‌توانند خطر را کاهش دهند، شناسایی می‌کنند. تصمیم‌گیری در مورد این که چه کنترل‌هایی لازم است با مدیر کسب و کار است. نتیجه‌گیری تیم در مورد این که چه خطراتی وجود دارد و چه کنترل‌هایی لازم است همراه با یک برنامه اقدام مرتبط برای اجرای کنترل مستند شده است.

برای تحلیل ریسک، معمولاً از روش‌های زیر استفاده می‌کنند: (۱) «تحلیل ریسک و فایده»^۳؛ (۲) «تجزیه و تحلیل تأثیر کسب و کار»^۴؛ (۳) «تحلیل نیازسنجی یا متد گام به گام»^۵؛ (۴) «بررسی دلیل

مثل ۱۰۰۱۱۰۱ در مبنای دو، هفت رقم یا هفت بیت دارد. «بیت» در نظریه اطلاعات، بیان‌گر واحد یکای محتوای اطلاعاتی (Information content) یا به طور خلاصه، واحد اطلاعات است. آن را نباید لزوماً با «بیت» به معنی رقم دستگاه دودویی که در بالا معرفی شد یکی دانست.

1. RISK ANALYSIS

(Analyse de risque)

The systematic use of available information to determine how often defined risks may occur and the magnitude of their likely consequences.

2. Facilitated Risk Analysis Process (FRAP)

3. Risk-benefit analysis

4. Business impact analysis (BIA)

5. Needs assessment analysis

ریشه ای^۱. تحلیل ریسک و مدیریت آن، از روش های کلیدی مدیریت پروژه است.

۴. **مدیریت ریسک (خطر)**^۲. نیز از نظر سازمان جهانی گمرک، فعالیت های هماهنگ شده توسط ادارات [گمرک] برای هدایت و کنترل ریسک، تعریف شده است. مدیریت ریسک، همچنین به عنوان کاربرد سیستماتیک رویه ها و شیوه های مدیریتی تعریف شده است که اطلاعات لازم را برای رسیدگی به جابجایی ها یا محموله هایی که خطر ایجاد می کنند به گمرک ارائه می دهد. سازمان جهانی گمرک، کاربرد مدیریت ریسک را به عنوان یکی از هفت اصل کلیدی تسهیل تجارت، فهرست کرده است.

همان طور که اشاره کردیم، از دیگر دلایل اصلی اهمیت گمرکات شبکه ای جهانی، پیوند بنیادین آن با انواع مختلف ابزارهای موجود سازمان جهانی گمرک است که به چند مورد از این ابزارها اشاره شد و در مباحث بعدی به موارد دیگری از این حلقه های ارتباطی پرداخته خواهد شد.

کنوانسیون های سازمان جهانی گمرک

از این مقوله که بگذریم جا دارد به کنوانسیون تجدیدنظر شده کیوتو نیز در این ارتباط اشاره ای داشته باشیم. همانطور که قبلاً عنوان گردید، سازمان جهانی گمرک، به منظور تدوین مقررات ساده و هماهنگ، بیش از ۱۸ کنوانسیون و بیش از ۱۰۰ توصیه نامه، قطعنامه یا پروتکل، به تصویب رسانیده است. در این بخش بطور مختصر به معرفی کنوانسیون های سازمان جهانی گمرک پرداخته می شود.

۱. **تدوین «نمانکلاتور»^۳ یا فهرست طبقه بندی کالا**. برای تهیه جدول تعرفه، یکی از اقدامات مهم سازمان جهانی گمرک است. می دانیم که جامعه ملل (سلف سازمان ملل) نیز یک نمانکلاتور بین المللی تحت نام «نمانکلاتور ژنو»^۴ تدوین نموده بود، ولی پس از انحلال آن در سال ۱۹۳۹، تا ایجاد شورای همکاری گمرکی در سال ۱۹۵۰، یک نمانکلاتور مشترک و بین المللی مناسب وجود نداشت. سازمان جهانی گمرک تاکنون دو کنوانسیون نمانکلاتور به شرح زیر تصویب و به مرحله اجرا درآورده است:

1. Root cause analysis

2. RISK MANAGEMENT

(Gestion des risques)

Coordinated activities by administrations to direct and control risk.

3. Nomenclature

4. The Geneva Nomenclature

الف. «کنوانسیون نمانکلاتور یا نمانکلاتور تعرفه‌ای بروکسل»^۱: در سال ۱۹۷۴، نام آن به «نمانکلاتور شورای همکاری گمرکی»^۲ تغییر یافت. به هر حال این کنوانسیون، از سال ۱۹۵۹ به اجرا درآمد و با اجرایی شدن نمانکلاتور سیستم هماهنگ شده در سال ۱۹۸۸، به تدریج، اعضای آن خارج و در حال حاضر متروک است. کشور ما چند سالی از نمانکلاتور ژنو استفاده نمود و از سال ۱۳۵۱ تا سال ۱۳۷۳، نمانکلاتور مزبور (نمانکلاتور تعرفه‌ای بروکسل) را مبنای تعرفه گمرکی خود قرار داده بود؛ ب. «کنوانسیون سیستم هماهنگ شده»^۳: این کنوانسیون، بسیار مهم و به قول سازمان جهانی گمرک، گُل سرسبد^۴ کنوانسیون‌های این سازمان است. بیش از ۱۶۰ کشور تاکنون آن را پذیرفته و در تعرفه گمرکی خود و تهیه آمار واردات و صادرات از آن استفاده می‌کنند که این تعداد بعد از کنوانسیون ایجاد شورا با ۱۸۵ عضو، در مرتبه دوم قرار دارد. طبق مفاد ماده (۱) قانون امور گمرکی، سامانه (سیستم) هماهنگ شده توصیف و کدگذاری کالا، بر اساس کنوانسیون بین‌المللی سامانه هماهنگ شده توصیف و نشانه گذاری (کدگذاری) کالا مورخ ۱۴ ژوئن ۱۹۸۳ میلادی است که به تصویب شورای همکاری گمرکی رسیده و جمهوری اسلامی ایران، بر اساس ماده واحده قانون الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون یاد شده - مصوب ۲۰/ ۶/ ۱۳۷۳ هجری شمسی - به آن پیوسته است.

۲. **کنوانسیون‌های ورود موقت**. در سال‌های پس از جنگ و بخصوص دهه ۶۰ و ۷۰ میلادی، اقدامات سازندگی گسترده‌ای در سطح جهان جریان داشت و چون وسائل مکانیکی از قبیل جرثقیل‌های عظیم و یا ماشین آلات راه‌سازی بزرگ، کمیاب بود، لذا اغلب این ماشین آلات برای ساخت جاده یا سد و... به صورت ورود موقت به کشوری وارد می‌شد تا پس از اتمام کار، عودت داده شود. به این ترتیب، رویه‌های ورود موقت و به دنبال آن کنوانسیون‌های مربوطه رونق گرفت. اسامی این کنوانسیون‌های ورود موقت عبارتند از: کنوانسیون ورود موقت لوازم بسته بندی؛ کنوانسیون ورود موقت لوازم حرفه‌ای؛ کنوانسیون تسهیل ورود کالا برای نمایشگاه‌ها، جلسات یا وقایع مشابه؛ کنوانسیون آ.ت.آ.^۵، کنوانسیون مربوط به کالاهای رفاهی دریانوردان؛ کنوانسیون ورود موقت لوازم علمی؛ کنوانسیون ورود موقت لوازم آموزشی. گرچه کشور ما در اواخر دهه ۱۳۴۰ به این کنوانسیون‌ها

1. The Brussels Tariff Nomenclature (BTN)
2. The Customs Cooperation Council Nomenclature (CCCN)
3. The Harmonised Commodity Description and Coding System (HS)
4. Flagship
5. Admission Temporaire/Temporary Admission (A.T.A)

پیوسته است ولی به لحاظ کم اهمیت شدن آن‌ها و این که کلاً در کنوانسیون استانبول ادغام شده و به تدریج در حال فسخ و متروکه شدن می‌باشند، لذا از ذکر جزئیات بیشتر در مورد آنها خودداری می‌گردد.

۳. **کنوانسیون استانبول**^۱. با توجه به این که کنوانسیون‌های متعدد و پراکنده‌ای در خصوص ورود موقت وجود داشت که به برخی از آنها اشاره گردید، سازمان جهانی گمرک، تصمیم گرفت که تمام کنوانسیون‌های ورود موقت موجود تدوین شده توسط شورا، همچنین سه کنوانسیون ورود موقت وسائط نقلیه شخصی (مصوب ۴ ژوئن ۱۹۵۴ نیویورک) (موضوع کارنه دو پاساژ)^۲ و ورود موقت وسائط نقلیه تجاری (مصوب ۱۸ می ۱۹۵۶ ژنو) و ورود موقت هواپیما و قایق تفریحی (مصوب ۱۸ می ۱۹۵۶) که مربوط به سازمان ملل می‌باشد به اضافه دو مورد جدید ورود موقت را در یکدیگر ادغام و به صورت یک کنوانسیون واحد درآورد تا برگزاری جلسات و نیز اصلاحات و اداره آنها با سهولت بیشتری انجام شود. چنین متنی که جامع کلیه کنوانسیون‌های ورود موقت است با نام «کنوانسیون ورود موقت»^۳ در سال ۱۹۹۰ به تصویب «شورای همکاری گمرکی» رسید. چون اجلاس شورا در سال ۱۹۹۰ در استانبول ترکیه برگزار گردید، اصطلاحاً به آن «کنوانسیون استانبول» گفته می‌شود (چنین امری در خصوص نامگذاری سایر کنوانسیون‌ها نیز صادق است مثل کنوانسیون کیوتو، کنوانسیون نایروبی، ...). با قبول این کنوانسیون، کشورهایی که عضو کنوانسیون‌های قبلی ورود موقت بوده‌اند خودبخود از آن‌ها خارج و با پذیرش کنوانسیون استانبول، کنوانسیون‌های قبلی (مثل آ.ت.آ، ورود موقت لوازم حرفه‌ای، ...) فسخ شده تلقی می‌گردد.

۴. **کنوانسیون مربوط به رویه‌های گمرکی (به غیر از ورود موقت)**. در مورد رویه‌های گمرکی و وضع مقررات ساده و هماهنگ در خصوص آنها (مثل واردات قطعی، صادرات، ترانزیت، مسافری، اقلام پستی، ... دو کنوانسیون توسط سازمان جهانی گمرک به شرح زیر تدوین شده است:

الف. کنوانسیون بین‌المللی ساده و هماهنگ کردن رویه‌های گمرکی (کنوانسیون کیوتو)^۴. این کنوانسیون که موضوع آن از نامش مشخص است، وضع مقررات برای ساده و هماهنگ کردن رویه‌های گمرکی بوده و در سال ۱۹۷۳ در کیوتوی ژاپن به امضاء رسید (در سال مزبور اجلاس شورا در کیوتو برگزار گردید لذا به کنوانسیون کیوتو معروف است). تعداد اعضای این کنوانسیون در

1. Istanbul Convention

2. The Carnet de Passages en Douane (CPD)

3. Convention on Temporary Admission

4. The Kyoto Convention

سال ۱۹۷۴ به حدنصاب لازم رسیده و اجرائی شد. قوانین گمرکی اغلب کشورها (از جمله قانون امورگمرکی کشور ما مصوب ۱۳۵۰) با اقتباس از مقررات این کنوانسیون است. البته کشور ما عضو این کنوانسیون نیست ولی در تدوین قانون امور گمرکی از آن اقتباس گردیده است. (لازم به توضیح است که ۱۹۷۴ میلادی معادل ۱۳۵۳ هجری شمسی است لذا ممکن است سؤال شود که قانون امورگمرکی که قبل از کنوانسیون کیوتو تصویب شده، چگونه از آن اقتباس گردیده است؟ پاسخ این است که مفاد این کنوانسیون با نام ۱. Study No، ۲. Study No، ... قبلاً وجود داشته و برای کشورها ارسال شده بود.

ب. کنوانسیون بین المللی ساده و هماهنگ کردن رویه های گمرکی اصلاح شده (کنوانسیون کیوتوی تجدیدنظر شده)^۱. در سال ۱۹۹۵، شورای همکاری گمرکی و سایر محافل تجاری در یافتند که با وضع جدید تجارت بویژه تجارت الکترونیک و استفاده از رویه های جدید، دیگر کنوانسیون کیوتوی ۱۹۷۳ پاسخگو نیست و نیاز به اصلاح دارد؛ لذا از سال مزبور کمیته ای به این منظور تشکیل و متن نهائی در سال ۱۹۹۹ به تصویب شورا رسید. چون حدنصاب برای اجرای آن ۴۰ کشور بود، لذا این حدنصاب در فوریه ۲۰۰۶ حاصل گردید و در سوم فوریه سال مزبور اجرائی شد. نگاهی به چارچوب و سرفصل های این کنوانسیون، حاکی از تنوع و اهمیت مقررات آن برای تسهیل و هماهنگ کردن رویه های گمرکی است. این کنوانسیون دو ضمیمه دارد: یکی ضمیمه عام (شامل ۱۰ فصل) و دیگری ضمایم خاص (از ضمیمه A تا K). پذیرش کنوانسیون، مستلزم حداقل پذیرش ضمیمه عام است. عناوین ضمایم و فصول مربوطه به شرح زیر است:

ضمیمه عام: فصل ۱- اصول کلی؛ فصل ۲- تعاریف؛ فصل ۳- تشریفات ترخیص؛ فصل ۴- حقوق و عوارض گمرکی؛ فصل ۵- تضمین؛ فصل ۶- کنترل های گمرکی؛ فصل ۷- تکنولوژی اطلاعات؛ فصل ۸- ارتباط بین گمرک و اشخاص ثالث؛ فصل ۹- استیناف در مسائل گمرکی؛ فصل ۱۰- اطلاعات ارائه شده بوسیله گمرک.

ضمایم خاص: ضمیمه A- ورود کالا به قلمرو گمرکی (فصل ۱- تشریفات قبل از تسلیم اظهارنامه، فصل ۲- انبار کردن موقت کالا)؛ ضمیمه B- واردات (فصل ۱- ترخیص قطعی، فصل ۲- ورود مجدد به همان حالت، فصل ۳- ورود با معافیت از حقوق و عوارض)؛ ضمیمه C- صادرات (فصل ۱- صادرات قطعی)؛ ضمیمه D- انبارداری و مناطق آزاد (فصل ۱- انبارداری، فصل ۲- مناطق آزاد)؛

1. The International Convention on the simplification and harmonization of Customs procedures (as amended), known as the Revised Kyoto Convention (RKC)

ضمیمه E- ترانزیت (فصل ۱- ترانزیت گمرکی، فصل ۲- ترانشیپمنت، فصل ۳- کابوتاژ)؛ ضمیمه F- پردازش (فصل ۱- پردازش داخلی، فصل ۲- پردازش خارجی، فصل ۳- درابک یا استرداد، فصل ۴- پردازش برای مصارف داخلی)؛ ضمیمه G- ورود موقت (فصل ۱- ورود موقت)؛ ضمیمه H- تخلفات (فصل ۱- تخلفات)؛ ضمیمه J- رویه های مخصوص (فصل ۱- مسافر، فصل ۲- اقلام پستی، فصل ۳- وسائط نقلیه برای استفاده تجاری، فصل ۴- انبار آذوقه کشتی یا هواپیما، فصل ۵- بخشوده)؛ ضمیمه K- مبدا کالا (فصل ۱- قواعد مبدا، فصل ۲- گواهی اسنادی مبدا، فصل ۳- تأییدگواهی مبدا).

۵. **کنوانسیون های مربوط به کمک گمرکات به یکدیگر.** در این خصوص، دو کنوانسیون به شرح زیر وجود دارد:

الف. کنوانسیون بین المللی در خصوص کمک متقابل برای جلوگیری، تحقیق و سرکوب تخلفات گمرکی (کنوانسیون نایروبی)^۱. این کنوانسیون در اجلاس سال ۱۹۸۰ شورا در نایروبی، پایتخت کنیا به تصویب رسید و موضوع آن از عنوان پیدا و به منظور کمک های اداری گمرکات به یکدیگر برای جلوگیری و سرکوب تخلفات است. گرچه جمهوری اسلامی ایران عضو این کنوانسیون است ولی تاکنون استفاده مؤثری از آن نشده است؛

ب. کنوانسیون بین المللی در خصوص کمک های متقابل در مسائل گمرکی (کنوانسیون ژوهانسبورگ)^۲. این کنوانسیون، در سال ۲۰۰۳ به تصویب شورا رسیده ولی هنوز عملیاتی نشده است (بدلیل نرسیدن به حد نصاب لازم اعضا).

۶. **کنوانسیون هائی که توسط سازمان جهانی گمرک اداره می شود**

تاکنون کنوانسیون هائی که خود شورا تدوین و تصویب کرده بود و اصطلاحاً به آن Sponsored by WCO گفته می شود نام برده شد. دو کنوانسیون دیگر وجود دارد که شورا تدوین نکرده بلکه اداره و تعیین ضوابط آن به عهده سازمان جهانی گمرک گذاشته شده و اصطلاحاً به آن Administered by WCO گفته می شود. این دو کنوانسیون، به ترتیب عبارتند از:

الف. «کنوانسیون ورود موقت کانتینرها»^۳. این کنوانسیون در ۲ دسامبر سال ۱۹۷۲ تحت سرپرستی سازمان بین المللی دریانوردی، تدوین شد.

1. International Convention on Mutual Administrative Assistance for the Prevention, Investigation and Repression of Customs Offences (Nairobi Convention)

2. The Johannesburg Convention on Mutual Customs Assistance

3. The Customs Convention on Containers

ب. اداره «موافقتنامه ارزش سازمان جهانی تجارت»^۱. معمولاً برای اشاره به موافقتنامه اجرای ماده هفتم موافقتنامه عمومی تعرفه‌ها و تجارت ۱۹۹۴ استفاده می‌شود که روش شناسی و الزامات تعیین ارزش گمرکی برای کالاهای وارداتی مشمول حقوق و عوارض ارزشی را تعیین می‌کند. موافقت نامه تعیین ارزش سازمان جهانی تجارت، به عنوان موافقت نامه اجرای ماده هفتم گات ۱۹۹۴ شناخته می‌شود. این موافقت نامه، یک سیستم تعیین ارزش گمرکی را ارائه می‌دهد که اساساً مبنای ارزش گمرکی را، «ارزش معاملاتی کالاهای وارداتی»^۲ یا قیمت واقعی پرداخت شده یا قابل پرداخت برای کالاهای فروخته شده، برای صدور به کشور وارداتی با تعدیل‌های خاص می‌داند. در مواردی که ارزش گمرکی، بر اساس ارزش معاملاتی قابل تعیین نباشد، ارزش، با استفاده از یکی از روش‌های: «ارزش معاملاتی کالاهای مثل»^۳؛ «ارزش معاملاتی کالاهای مشابه»^۴؛ «تفریقی»^۵؛ «محاسباتی»^۶ و «روش برگشتی»^۷، تعیین می‌شود.

طبق مفاد ماده (۱۵) قانون امور گمرکی کشورمان نیز هرگاه از طرف صاحب کالا، سیاهه خرید به گمرک تسلیم نشده باشد یا ارزش مندرج در اسناد تسلیمی صاحب کالا به اسناد دلایل و مدارک قابل قبول، مورد پذیرش گمرک نباشد، ارزش کالا بر مبنای یکی از روشهای ذیل تعیین می‌شود:

- الف. سوابق ترخیص کالای مثل همزمان از همان کشور مبدأ
- ب. سوابق ترخیص کالای مشابه همزمان از همان کشور مبدأ
- پ. قیمت فروش همان کالا در بازار داخلی پس از تعدیل‌های لازم
- ت. ارزش محاسباتی بر مبنای عوامل متشکله
- ث. ارزش گذاری کالا بر مبنای مدارک و اطلاعات موجود و با انعطاف در به کارگیری روش‌های فوق الذکر.

به صورت کلی، چنانچه بخواهیم مقوله‌های گمرکی را در سه مبحث «تعرفه»، «ارزش» و «قانون و مقررات»، تقسیم‌بندی کنیم می‌بینیم که برای هر سه مورد، سازمان جهانی گمرک، ضوابط و مقررات بین‌المللی در چارچوب کنوانسیون وضع نموده تا اعضاء با اقتباس از آنها و گنجاندن در قوانین داخلی، به مقررات

-
1. WTO Valuation Agreement
 2. The Transaction value of imported goods
 3. The Transaction value of identical goods
 4. The Transaction value of similar goods
 5. The Deductive method
 6. The Computed method
 7. The Fall-back method

ساده و هماهنگ جهانی برسند؛ بدین ترتیب در مبحث تعرفه، کنوانسیون HS؛ در مبحث ارزش، موافقتنامه ارزش WTO؛ در مبحث قوانین، مقررات و رویه‌های گمرکی (واردات، صادرات، ترانزیت، ورود موقت، ...) کنوانسیون‌های استانبول، کیوتوی تجدیدنظرشده و ...، مضافاً این که مرتباً این کنوانسیون‌ها را به روز در آورده و با نیازهای زمان منطبق می‌کند.

از میان مهمترین کنوانسیون‌های توصیف شده در فوق، کنوانسیون تجدیدنظر شده کیوتو می‌باشد. کشور ایران، براساس قانون الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران، در سال ۱۳۸۹، به کنوانسیون تجدیدنظر شده کیوتو در مورد ساده و هماهنگ سازی تشریفات گمرکی پیوسته است که در فصول آتی متن آن درج و به آن پرداخته خواهد شد.

در کنوانسیون تجدیدنظر شده کیوتو (RKC)، به طور خاص، به مزایای اشتراک گذاری داده‌ها میان ادارات گمرک اشاره شده است، اما این کنوانسیون، در اصل، به هماهنگ سازی و استانداردسازی رویه‌های گمرکی در سطح بین‌المللی می‌پردازد. مفهوم گمرکات شبکه‌ای جهانی (GNC) نیز بر همین مبنا شکل گرفته است، یعنی این مفهوم، بر هماهنگ سازی و استانداردسازی جریان‌های اطلاعاتی مبتنی است که گمرک و سایر سازمان‌های نظارتی مرزی با تکیه بر آن، رسالت قانونی خود را انجام می‌دهند. اولین رکن «چارچوب استانداردهای SAFE» نیز به شبکه‌سازی «گمرک به گمرک» (C2C) اختصاص یافته است و در بخش‌هایی از این استانداردها، به اهمیت تبادل داده به صورت C2C اشاره می‌شود. قسمتی از آنچه در این بخش ذکر گردیده عبارت است از: «ادارات گمرک در سراسر زنجیره تأمین باید تبادل داده گمرک به گمرک را مدنظر قرار دهند...». ارتباطات میان SAFE و GNC واضح است و از همان ابتدای انجام مطالعات امکان‌سنجی تأیید شده است.

باید توجه داشت تاکنون ارجاعات زیادی به تبادل داده‌های تجاری صورت گرفته است. این بدان معنا نیست که مبادلات بسیار مهم میان ادارات گمرک در رابطه با اعمال مقررات (انواع روش‌های اختفاء و جاسازی، اطلاعات پرونده‌ها و سایر تبادلات داده‌ای حساسی که در شبکه CEN مشخص شده‌اند و سال‌ها موضوع CMAAA بوده‌اند) در GNC مدنظر قرار نمی‌گیرند. در ابتدا مشخص کردیم که GNC مفهومی دوجبهی (در رابطه با تجارت و در رابطه با اعمال مقررات) دارد و باید تا انتهای این راهنما به این موضوع توجه داشت. تجزیه و تحلیل این دو وجه، تفاوت‌ها و تشابه‌های آن‌ها در زمینه تبادلات میان ادارات گمرک، در پیوست (د) مطالعات امکان‌سنجی GNC ارائه گردیده است.

در بررسی مباحث گمرکات شبکه‌ای جهانی، باید به واژه «واحدهای کاربردی» که کار گمرک را به بخش‌هایی گسسته و درعین حال مرتبط تقسیم می‌کند، نیز توجه کرد. این مفهوم، با مشخصات ذیل، جهشی روبه جلو در ایجاد GNC بود:

- ساده (هر بار تنها به یک مورد پرداخته می‌شود)؛
- قابل مدیریت (انجام کار به روشی استاندارد و قابل تکرار)؛
- تکاملی (انجام کار طبق آنچه فعلاً انجام می‌شود همراه با بهبود بخشیدن آن)؛ و
- کم‌هزینه (از آنچه قبلاً وجود داشته و انجام شده است استفاده شود).

با درک مفهوم بلوک یا واحد کاربردی می‌توان دریافت که WCO بر چه اساس GNC را ایجاد کرده است. از این روی یکی از بخش‌های اصلی این راهنما به توضیح آن اختصاص یافته است. در آخر، جنبه دیگری که در رابطه با تبادل داده به صورت CYC باید در نظر گرفت، بررسی آن در پرتو سایر مبادلات رایج داده است که به دلایل نظارتی در تجارت بین‌الملل انجام می‌شوند. این تبادلات معمول به شرح ذیل می‌باشند:

۱. کسب و کار به دولت (B2G) / گمرک (B2C) در کشور مبدأ (اظهارنامه کالاهای صادراتی، برای مثال «مانیفست خروجی»)^۲

۲. کسب و کار به دولت (B2G) در کشور مقصد (مثلاً: اظهارنامه کالاهای وارداتی، مانیفست‌های واردات)^۳

۳. مبادلات تجاری میان نهادهای تجاری (مبادلات بین‌المللی یا فرامرزی مانند صورتحساب‌ها، توصیه‌نامه حمل و نقل، دستورالعمل‌های حمل و نقل و مواردی از این دست).

آن دسته از خوانندگانی که قصد دارند درک عمیق‌تری از GNC پیدا کنند باید در نظر داشته باشند که این کتاب راهنما مطالعه امکان‌سنجی GNC سازمان جهانی گمرک را در راستای ارتباط با سایر مباحث مرتبط با گمرک، صرفاً به صورت مختصر و به‌روز شده‌ای ارائه می‌دهد. برای پوشش جامع همه موضوعات مربوط به GNC، باید به مجموعه اسنادی رجوع کرد که در ترکیب با یکدیگر مطالعه امکان‌سنجی را تشکیل می‌دهند.

۱. Utility Blocks، اصطلاحی که هند حین انجام مطالعات امکان‌سنجی پیشنهاد کرد و کاربردهای بسیار متفاوت مفهوم GNC را به چند واحد تشکیل‌دهنده تقسیم می‌کند.

2. Outward Manifest

3. Inwards Manifest

فصل دوم

GNC از زاویه‌ای دیگر

مقدمه

در فاصله سال‌های ۲۰۰۹ تا ۲۰۱۲، یکی از کارگروه‌های هدفمند سازمان جهانی گمرک، یک مطالعه امکان‌سنجی در مورد مفهوم گمرکات شبکه‌ای جهانی انجام داد و در ژوئن ۲۰۱۲، یافته‌های خود را به شورای همکاری گمرکی گزارش نمود. در این گزارش، تصریح شده بود که با ساده‌سازی فرآیندهای تبادل اطلاعات، می‌توان به شکل مؤثرتری به بیشترین مزایای همکاری گمرک به گمرک دست یافت. براساس این گزارش می‌توان با اتخاذ رویکردی استاندارد و استفاده از الگوها و دستورالعمل‌های عمومی، به ارائه پیش‌نویس‌ها و پیاده‌سازی مقررات توافق‌نامه‌های تبادل اطلاعات سرعت بخشید و این فرآیندها را تسهیل و تقویت نمود. علاوه بر این، با ایجاد فهرستی از ترتیبات مستند به شکلی استاندارد که بتوان هر یک از آن‌ها را با حداقل تلاش تکرار نمود، امکان تسریع گسترش دامنه، رشد و دسترسی شبکه‌های گمرکی فراهم می‌گردد.

گمرکات شبکه‌ای جهانی (GNC) شالوده «گمرک در قرن ۲۱» تلقی می‌شود و کلید ارائه عملی بسیاری از مهم‌ترین ارکان سازمان جهانی گمرک، از جمله کنوانسیون تجدیدنظر شده کیوتو، چارچوب استانداردهای UCR، SAFE و مدل اطلاعات WCO است. GNC، محیطی را فراهم می‌سازد که در آن، ادارات گمرک به تبادل کارآمد اطلاعاتی می‌پردازند؛ امکانی که بیش از همه، مناسب نیازهای اساسی کسب‌وکارهای مختلف است و پتانسیل استفاده بهینه از وضعیت موجود را ایجاد می‌کند و کارآمدترین نوع اجرای این ابزارهای مهم را امکان‌پذیر می‌سازد.

یکی از مهم‌ترین ایده‌هایی که از کارگروه مطالعه امکان‌سنجی نشأت گرفت این بود که GNC، نوعی سامانه فناوری اطلاعات نیست بلکه رویکردی افزایشی و نظام‌مند برای تبادل اطلاعات میان اعضای WCO بر اساس پروتکل‌ها، استانداردها و دستورالعمل‌های مورد توافق است. این رویکرد دارای پیامدهای سیاسی، راهبردی، حقوقی، ظرفیت‌سازی و همچنین فنی/IT است و به‌گونه‌ای طراحی شده است که کاملاً با چارچوب فعلی ارکان و ابزارهای WCO سازگار باشد.

تقاضای فزاینده برای توافق‌نامه‌های بین‌المللی، از جمله موافقت‌نامه‌هایی در راستای کمک‌های

متقابل اداری و به رسمیت شناختن دوجانبه، محرک تدوین GNC است. گمرکات شبکه‌ای جهانی، به واسطه رویکردی نظام‌مند، ابزارهای بسیار کارآمدتری برای تنظیم این توافقات بر مبنای نوعی روش‌شناسی جهانی منسجم، در اختیار اعضای سازمان جهانی گمرک قرار می‌دهد. همه توافق‌نامه‌ها به صلاحدید اعضای مختلفی منعقد می‌شوند که به‌طور مشترک، فعالیت می‌کنند و گمرکات شبکه‌ای جهانی، هیچ تغییری در این ترتیبات، ایجاد نمی‌کند (این امر یکی دیگر از مسائل بسیار مهم حاکمیتی است). دبیرخانه سازمان جهانی تجارت، جز تسهیل اشتراک‌گذاری واحدهای کاربردی، بهترین شیوه‌ها و تجربیات میان ادارات عضو در زمینه تبادل داده به صورت C2C و ایجاد انجمنی برای گفتگو در راستای رشد و بهبود مستمر این مفهوم، نقش نظارتی دیگری ندارد. توسعه GNC، هم به‌عنوان یک مفهوم و هم از نظر تبادلات خاص میان کشورها، فرآیندی «عضو محور» باقی خواهد ماند.

واحدهای کاربردی گمرکات شبکه‌ای جهانی در یک نگاه

همان‌طور که قبلاً نیز اشاره گردید، آنچه گمرکات شبکه‌ای جهانی (GNC) را متمایز می‌سازد، مفهوم واحدهای کاربردی است. این واحدها بخش‌های خاصی از تجارت گمرکی گسترده‌تری را توصیف می‌کنند که ممکن است اعضای، در آن بخش، قصد تبادل اطلاعات داشته باشند. هر واحد کاربردی، استانداردهای مربوط به خود را دارد (مثلاً عناصر داده واقعی که باید تبادل شوند)؛ همچنین حداقل دو عضو باید آن‌ها را به‌همراه هم توسعه دهند. اعضای WCO تا به امروز، چندین واحد کاربردی ایجاد و تکمیل کرده‌اند که فهرست آن‌ها در بخش اعضای، در وب‌سایت سازمان جهانی گمرک، قابل مشاهده است.

واحدهای کاربردی، باید هم در چارچوب نظری GNC تأیید شوند و هم در پروژه‌های اثبات مفهوم، عملی و متمرکز به شمار روند. با اتکاء به استانداردهایی که پیش از این در مطالعه امکان‌سنجی شرح داده شدند و هدف آنها ایجاد واحدهای کاربردی برای تبادل اطلاعات به روشی نظام‌مند با سایر اعضای مایل به این کار بود، در GNC تلاش می‌شود تا به مرور زمان، رویکردی استانداردتر برای تبادل بین‌المللی داده ایجاد شود و از تکثیر رویکردهای غیراستانداردی که هزینه و پیچیدگی تبادل گمرک به گمرکات را به شدت افزایش می‌دهد جلوگیری شود. در ابتدا فقط پنج نمونه مجزا از واحدهای کاربردی در وب‌سایت WCO موجود بود، اما نمونه‌های دیگری نیز، برای مثال در «انجمن همکاری‌های

اقتصادی جنوب آسیا^۱ در حال گسترش هستند. در این انجمن توافق گردیده است که انجام مبادلات گمرک به گمرک به روشی نظام‌مند پیگیری شود و اطلاعات بیشتری در خصوص روش شناسی GNC کسب گردد.

نمودار دوم که در زیر نمایش داده شده است، به عنوان ابزاری برای شفاف‌سازی بیشتر GNC، در مراحل نخست انجام مطالعه امکان‌سنجی بسیار مفید بوده است. این نمودار به صورت هم‌زمان، هم اجزای مختلف مفهوم GNC و هم نحوه رشد تدریجی هر یک از آن‌ها را شرح می‌دهد. این مدل حول سه محور مجزا و درعین حال مرتبط شکل گرفته است. این محورها عبارت‌اند از:

- اطلاعاتی که باید مبادله شوند،
- برنامه‌های کاربردی فناوری اطلاعات و
- ذینفعان یا طرفین درگیر.

حرکت در راستای هریک از این محورها حاکی از ظرفیت و پیچیدگی بیشتر است. برای مثال در محور «طرفین» نقطه اول «اداره گمرک» خواهد بود که به سمت سایر سازمان‌های دولتی و در بلندمدت، به سمت بخش خصوصی حرکت می‌کند. به عبارت دیگر اولین تبادلات فقط شامل گمرک‌ها هستند، اما در مبادلات بعدی احتمالاً طرف‌های دیگری نیز دخیل خواهند بود. محور «داده» نیز به همین شکل با مبادله ساده داده‌های صادرات/ واردات آغاز می‌گردد و سپس دامنه گسترده‌تری از نمونه‌های پیچیده‌تر اطلاعات، مانند اطلاعات اظهارنامه کالا برای بررسی قابل پذیرش بودن (به‌گونه‌ای که در استانداردهای SAFE پیش‌بینی شده است) را در برمی‌گیرد و به سوی اهداف مختلف تجاری یا اجرایی پیش می‌رود. درنهایت، محور «برنامه کاربردی فناوری اطلاعات» با حداقل پروتکل‌های ارتباطی شروع می‌شود و سپس مدل‌های بین‌المللی پیچیده‌تری را نیز در برمی‌گیرد. پتانسیل CEN به عنوان واسطه‌ای برای مبادلات GNC در اینجا مشخص می‌شود. اگرچه این مدل تنها روی نخستین مراحل هر محور تمرکز دارد، اما می‌توان دید که چگونه حرکت در امتداد محورها در بلندمدت، مدل GNC پیچیده‌تر و آرمانی‌تری ارائه می‌دهد. این امر به توصیف رویکرد تکاملی به اجرای GNC کمک می‌کند. هرچه اعضا، واحدهای کاربردی بیشتری ایجاد کنند که به راحتی قابل تکرار هستند و هر چه ظرفیت و توانمندی اعضا با افزایش تجربیاتشان بیشتر شود، فرآیند GNC نیز به طور فزاینده‌ای صنعتی‌تر می‌گردد.

فصل سوم

خط مشی و حاکمیت

مقدمه

جامعه، فناوری، حمل و نقل و روابط میان کشورها با سرعت زیادی در حال تغییرند و ادارات گمرک نیز از این قاعده مستثنا نیستند. اعضای WCO به عنوان متصدیان مرزهای فیزیکی و مجازی، در رابطه با حاکمیت ملی، امنیت مرزها و به ویژه برای بسیاری از ادارات و اموال دولتی نقش منحصربه فردی ایفا می کنند. گمرکات شبکه جهانی (GNC) ابزاری برای رسیدگی به برخی از چالش های ناشی از این محیط پرمسئولیت تلقی می شود. این مفهوم، موضع سیاسی خاصی در مورد همه مسائلی که گمرک با آن مواجه است ارائه نمی دهد، اما در بسیاری از زمینه های مهم، مزایای بسیاری مانند جمع آوری دقیق تر درآمد، مدیریت بهتر ریسک، کیفیت بالاتر داده های تجاری، افزایش همکاری های مرزی و تسهیل تجارت دارد.

گمرکات شبکه جهانی (GNC) بر آنچه در حال حاضر وجود دارد متکی است و موانع ورود به آن بسیار اندکند تا همه اعضا بتوانند از آن بهره مند شوند. GNC، ابزار موجود را تکمیل می کند و از طریق پذیرش استانداردها، به اشتراک گذاری داده ها، پیام رسانی، پروتکل های قانونی و روشی منسجم برای پرداختن به نیازهای ظرفیت سازی، امکان حرکت تدریجی به سمت جامعه جهانی به هم پیوسته های از گمرکات را فراهم می نماید. پیش تر گفتیم که GNC سامانه ای برای فناوری اطلاعات نیست، بلکه رویکردی نظام مند برای شبکه سازی گمرکات است که در SAFE، RKC و TFA سازمان جهانی تجارت، پیش بینی شده است.

اراده سیاسی

گمرکات شبکه جهانی (GNC) ایده ای مبتکرانه و سرمایه گذاری بلندمدتی برای آینده است تا محیطی توانمندساز برای ظهور شبکه ای واقعاً جهانی از اعضای کاملاً به هم پیوسته WCO فراهم کند که برای تسهیل تجارت، افزایش پایداری به قانون و ارتقای امنیت زنجیره تأمین، با یکدیگر همکاری می کنند. رهبران اجرایی با اطلاع از این واقعیت باید تلاش کنند که دولت های متبوع خود را به این

فرآیند تنظیم استاندارد بین‌المللی متعهد سازند، حتی زمانی که پروژه‌های دوجانبه بسیار پایه‌ای‌تری را آغاز می‌کنند که در آنها باید به پرسش‌هایی در رابطه با هزینه‌ها و منافع، تأثیر بر ذینفعان زنجیره تأمین بین‌المللی، حاکمیت، زیرساخت‌های فناوری و اتخاذ استانداردها و اختیارات قانونی پاسخ داده شود.

همان‌طور که پیداست این مسائل بسیار متنوع‌اند و هر یک، نه تنها برای گمرک که برای دیگر بخش‌های دولتی و خصوصی، پیامدهای خاص خود را دارند. برای امری مانند GNC، که از نظر راهبردی چالش‌برانگیز است، لازم است که اهداف و مزایای بالقوه آن به وضوح تعریف شوند و دارای حامی سیاسی باشد تا به موفقیت برسد. این حامی سیاسی باید در امور اجرایی آن قدر نفوذ داشته باشد که به واسطه آوازه و توانایی خود در ساماندهی موارد، «موجب عملی شدن امور شود».

حق حاکمیت

مزایای بهبود پیوندها و به اشتراک‌گذاری اطلاعات میان ادارات گمرک کاملاً مشخص است. افزایش تسهیل تجارت، بهبود پابندی به قانون، پردازش سریع‌تر، مدیریت دقیق‌تر ریسک و اعمال قانون مؤثرتر در برابر تجارت غیرقانونی و تهدیدات امنیتی، همگی مزایایی هستند که به واسطه بهبود تصمیم‌گیری مبتنی بر اطلاعات به دست می‌آیند. حساسیت تبادل داده‌ها نیز کاملاً مشخص است و ناچار مسائلی در رابطه با محرمانگی اطلاعات و حق حاکمیت مطرح خواهند شد.

برای مثال، یکی از کاربردهای احتمالی GNC، دریافت داده‌های تجاری قابل اعتماد از دیگر ادارات گمرک است، داده‌هایی که بر مبنای اطلاعاتی ارسال می‌شوند که صادرکننده در آن کشور ارائه کرده است. این کار برای بهبود ارزیابی ریسک واردات در کشور شما انجام می‌شود. سؤال اصلی این است: «آیا کشور شما آماده است تا بر اساس ارزیابی ریسک در کشوری دیگر، درباره مجاز بودن امری تصمیمی اتخاذ کند؟»

در این راهنما به بحث درباره مزایا و معایب سؤال فوق نمی‌پردازیم، زیرا پاسخ آن، بسته به کشور، سطوح اعتماد متقابل، مدیریت ریسک مربوطه، حفاظت از داده‌ها، سامانه‌های فناوری اطلاعات و بسیاری از عوامل دیگر، بسیار متفاوت خواهد بود. تا جایی که پاسخ این سوال «مثبت» باشد (که مثال‌های قانع‌کننده‌ای در این مورد وجود دارند)، به منظور بهره‌مندی هر دو کشور از مزایای شناخته‌شده این کار، باید توانمندسازهای قانونی و تدابیر حفاظتی ایجاد نمود تا امکان تبادل مجموعه داده‌های مشخص برای اهداف تعیین‌شده فراهم شود. حق حاکمیت را نباید نادیده گرفت؛ اما برای دستیابی

به اجماع، باید بحث و گفتگویی آگاهانه درگیرد تا تبادل اطلاعات از منظر منافع متقابل و توافقات منطقی قابل درک باشد، نه اینکه صرفاً به منزله نقض حق حاکمیت کشورها تلقی شود.

سیستم‌های پنجره واحد

سیستم‌های پنجره واحد در بخش اعظم ۳۰ سال گذشته، محور اصلی گفتگوهای مربوط به تسهیل تجارت بوده است و با این حال، هنوز در خصوص چیزی که بتوان آن را راهکاری قطعی تلقی کرد توافقی حاصل نشده است. توصیه‌ی ارائه شده از سوی سازمان جهانی گمرک (WCO) و سازمان ملل تعریفی سطح بالا در این رابطه به دست می‌دهد و ضمناً عناصر جزئی‌تر دیگری نیز وجود دارند که اکثر کشورها با وجود آنها موافق هستند (اشتراک‌گذاری داده‌های الکترونیک بین گمرکات و دیگر سازمان‌های نظارتی مرزی، ابزارهای قانونی مناسب برای همکاری و غیره)؛ اما هنوز هم «سیستم‌های پنجره واحد» ملی مختلفی وجود دارند که از نظر دامنه شمول و عملکرد، بسیار متفاوت هستند. سیستم‌های پنجره واحد، هم زمینه‌ای داخلی و هم زمینه‌ای بین‌المللی دارند. در وهله اول سازمان‌های ذی صلاح باید بتوانند در سطح ملی با یکدیگر همکاری و مساعدت داشته باشند تا پس از آن توجه خود را به اشتراک‌گذاری داده و ارزیابی ریسک فرامرزی متمرکز کنند. سیستم‌های پنجره واحد در این راه‌نما و به منظور مقایسه با GNC، به عنوان برنامه‌های کاربردی فناوری اطلاعات ارزیابی نمی‌شوند، بلکه فقط به صورت نظری بررسی می‌گردند. شاید راهکار واقعی پنجره واحد و راه حل GNC از نظر فناوری اطلاعات/ فنی هیچ شباهتی به یکدیگر نداشته باشند، اما برخی از ویژگی‌های اصلی آن‌ها با هم مشترک است.

مشترکات مفهوم SW و GNC در عرصه فرامرزی بسیار زیاد است. هر دو مستلزم خوشه داده‌های هماهنگ، شیوه پیام‌رسانی توافق شده، اعتماد میان طرفین، حفاظت از داده‌ها که در هر دو انتهای تبادل یکسان است و برخی مسائل دیگر هستند. بارزترین وجه مشترک آن‌ها، مبادله فرامرزی داده‌های تجاری برای بهبود ارزیابی ریسک و، احتمالاً، کاهش ریسک است.

بخش خصوصی

بخش خصوصی، حامی و مشوق توسعه GNC و بخشی از آن هست، به ویژه به این دلیل که قسمت اعظم بخش خصوصی، پیشاپیش، از رویکردی یکپارچه به مدیریت اطلاعات در طول زنجیره تأمین بین‌المللی پشتیبانی می‌کند. هرگونه اقدام گمرک برای تشریک مساعی با اقبال مواجه می‌شود و گامی در راستای تحقق سنگ بناهای گمرک قرن بیست و یکم (واهداف راهبردی WCO) یعنی «پیاده‌سازی

روش‌ها، رویه‌ها و فنون کاری مدرن» و «فرهنگ خدمت‌رسانی حرفه‌ای مبتنی بر دانش» به شمار می‌رود، چرا که بر ارتباط میان GNC و رکن دوم استانداردهای SAFE تأکید دارد و برخی هم روی قابلیت کاهش تجارت‌های غیرقانونی (مانند کالا‌های تقلبی) از طریق تبادلات C2C با ساختاری بهتر اشاره می‌کند که پتانسیل آن را دارد تا ضررهای وارده به تولیدکنندگان را کاهش و درآمدهای واسطه‌سازمان‌های دولتی را افزایش دهد.

جوامع بین‌المللی لجستیک تجارت و حمل‌ونقل، تأمین‌کنندگان مهم آن دسته از اطلاعات مبدأ هستند که باید میان مقامات گمرکی مبادله شوند و نه تنها در توسعه GNC شرکت دارند، بلکه در همه فرآیندهای اجرایی، ذینفعانی مهم به شمار می‌روند. اگرچه مشارکت با بخش خصوصی در مدل پیشنهادی اولیه لحاظ نشده بود، اما این مدل به‌گونه‌ای ساخته شد تا امکان آن را داشته باشد که در آینده، چنانچه اعضا بخواهند، بتوانند ذینفعان دیگری را نیز به آن اضافه کنند.

سازمان‌های بخش خصوصی، اعم از تجاری و غیرانتفاعی، دانش و تخصص خود را با کارگروه‌های ویژه به اشتراک می‌گذارند. اعضا می‌توانند به‌ویژه در زمینه راه‌کارهای بالقوه، برای تسهیل ترتیبات تبادل اطلاعاتی خود و در زمینه توسعه استانداردها این مدل را اتخاذ کنند. حین توسعه مطالعات امکان‌سنجی GNC، مشارکت صنعت در انجمن‌هایی مانند کمیته فنی دائمی نشان داد که بخش خصوصی، حامی این ایده است و «گروه مشورتی بخش خصوصی»^۱ مجدداً بر تعهد خود به شراکت در توسعه GNC تأکید کرد.

ساختار مدیریت

گفتیم که GNC، اقدامی مشابه پنجره واحد است. با این وجود، از نظر تمرکز روی هماهنگی داخلی سازمان‌های نظارتی فرامرزی، با آن تفاوت دارد. در واقع، GNC روی خود گمرک، متمرکز است اما ارتباط گسترده‌ای با صنعت دارد. بُعد دیگر، ماهیت فرامرزی آن است که پیامدهای مدیریتی خاص خود را دارد. اولین و بدیهی‌ترین لازمه آن، نوعی کمیته راهبری مشترک است که امکان مشارکت کافی شاخه‌های فرعی گمرک (مدیریت ریسک، حسابرسی، فناوری اطلاعات)، تجارت، لجستیک حمل‌ونقل و بخش‌هایی که مسئول رسیدگی به امور خارجه و ارتباط از راه دور هستند را فراهم می‌سازد. ریاست این کمیته باید بر عهده گمرک باشد. این کمیته با مسائل فرامرزی دولتی دیگری مانند مسائل

مربوط به «توافق‌نامه‌های تجارت آزاد»، «توافق‌نامه‌های اداری کمک متقابل گمرکی» (CMAAA) و مسائل مربوط به «یادداشت‌های تفاهم»^۲ با سازمان‌های دیگر در خصوص به اشتراک‌گذاری داده‌ها و دیگر همکاری‌ها نیز ارتباط دارد، اما این امر ارتباط زیادی به کمیته ندارد و جدای از به‌روزرسانی‌های گاه‌به‌گاه، کمیته می‌تواند به صورت خودمختار، اقدامات زیادی انجام دهد.

در گمرک، تیم پروژه برای کار بر روی مسائل خط‌مشی/اداری/رویه‌ای، قانونی و فنی که در این راهنما توضیح داده شده‌اند، به گروه‌های متخصصین موضوعی نیاز خواهد داشت. برخی ادارات، گروهی را نیز برای ظرفیت‌سازی لحاظ خواهند کرد. باید یک مدیر اجرایی ارشد یا کمیته راهبری بسیار کوچکی در درون گمرک وجود داشته باشد که وظیفه هماهنگی داخلی میان گروه‌های متخصص و مدیریت کمیته راهبری مشترک فوق‌الذکر را بر عهده گیرد. این امر به معنای «افراط در مدیریت» نیست، اما اثرگذاری GNC بر ذی‌نفعان مختلف، ابعاد متعددی دارد و باید محتاطانه مدیریت شود.

پروژه آزمایشی اثبات مفهوم

هدف از مدیریت صحیح ریسک در پروژه، معمولاً جلوگیری از پیاده‌سازی سیستم با رویکرد «استقرار یکباره»^۳ است، مگر اینکه ضروری باشد. اتخاذ رویکرد افزایشی از طریق پروژه‌ای آزمایشی با تراکنش‌هایی محدود و مجموعه کوچکی از عناصر داده کلیدی، ریسک محدودتری دارد و قابل مدیریت‌تر است. با فرض دستیابی پروژه به اهداف خود، می‌توان دامنه آن را به گونه‌ای که در نمودار ۲ نشان داده شده است، گسترش داد.

در سطح بین‌المللی، نمونه‌های متعددی در سطوح مختلف بلوغ در دست اجرا هستند و برای کسب اطلاعات بیشتر در این خصوص می‌توانید به دبیرخانه WCO مراجعه نمایید. این نمونه‌ها شامل تعیین رسمی واحدهای کاربردی و کلیه امور دیگر رویکرد نظام‌مندی است که در مطالعه امکان‌سنجی مشخص شده‌اند. نمونه‌های مختلف عبارتند از:

- «تبادل نظام‌مند داده‌های الکترونیک»^۴ (SEED) در صربستان؛
- «ایندیرا»^۵ (INDIRA) در آرژانتین؛

1. Free-Trade Agreements (FTA)
2. Memorandum of Understanding (MoU)
3. Big Bang Approach
4. Systematic Exchange of Electronic Data (SEED)
5. INDIRA

- دو پروژه مربوط به اتحادیه اروپا^۱ (DG TAXUD) که یکی از آن‌ها شامل به رسمیت شناختن دوجانبه الزامات «فعالان مجاز اقتصادی»^۲ با ایالات متحده است؛
 - جامعه توسعه آفریقای جنوبی که توسط آفریقای جنوبی، مدیریت می‌شود؛
- نمونه‌های دیگر تبادل داده عبارتند از: استفاده اتحادیه اروپا و چین از بستر «ارتباطات شبکه مبارزه با تخلفات گمرکی»^۳ (CEN Comm) تحت پروژه خطوط تجارت هوشمند و ایمن^۴ (SSTL) و پیشرفت‌های اخیر «جامعه اقتصادی زیرمنطقه‌ای جنوب آسیا»^۵ (SASEC) در اقدام به تحلیل تبادلات نظام‌مند احتمالی داده‌ها به صورت گمرک به گمرک در این گروه که از کشورهای مختلف و متنوع تشکیل شده است.
- آنچه گفته شد نشان می‌دهد که تبادل اطلاعات میان ادارات گمرک جدای از الزامات اجرایی که «توافقنامه‌های اداری کمک متقابل گمرکی» (CMAAA) مشخص کرده است، امری است که پیشاپیش موجود و در حال گسترش در تمام بخش‌های جامعه جهانی گمرک است. رویکرد افزایشی GNC که بر مبنای استانداردهای معتبر و در ساختار WCO شکل گرفته است، ساختار و وضوح بیشتری به این مفهوم می‌بخشد.

بستر ارتباطات شبکه مبارزه با تخلفات گمرکی (CEN Comm)

ارتباطات شبکه مبارزه با تخلفات گمرکی، یک ابزار ارتباطی خودکار و مبتنی بر وب است که توسط سازمان جهانی گمرک، تدوین شده تا عوامل مجری قانون و سایر طرف‌ها را قادر سازد که اطلاعات را به صورت ایمن، در یک گروه کاربری بسته، مبادله و منتشر کنند.

1. The Directorate-General for Taxation and Customs Union (DG TAXUD)

2. Authorized Economic Operator (AEO)

AEO، طرفی است که در جابجایی بین‌المللی کالا در هر کارکردی که توسط و یا از طرف یک گمرک ملی، مطابق با استانداردهای امنیت زنجیره تامین WCO یا معادل آن تایید شده باشد، درگیر است. عاملین یا متصدیان مجاز اقتصادی، ممکن است شامل تولیدکنندگان، واردکنندگان، صادرکنندگان، کارگزاران، کربرها (حمل‌کنندگان بلاواسطه)، تجمیع‌کنندگان (شرکتی که کالاها یا خدمات خاصی را از مکان‌های مختلف خریداری می‌کند و سپس آنها را برای فروش به عموم مردم، عرضه می‌کند؛ و یا یک شرکت حمل و نقل که ترتیبی می‌دهد تا کالاهای ارسال شده توسط شرکت‌های مختلف، باهم تجمیع و حمل شوند)، واسطه‌ها، بنادر، فرودگاه‌ها، متصدیان پایانه، اپراتورهای یکپارچه، انبارها، توزیع‌کنندگان و فرورودرها (کارگزاران حمل کالا) باشد.

3. Customs Enforcement Network Communication Platform (CEN Comm)

4. Smart and Secure Trade Lanes (SSTL)

5. South Asia Sub-Regional Economic Community (SASEC)

ما به سرعت در حال تبدیل شدن به یک اقتصاد جهانی مبتنی بر ارتباطات اطلاعات هستیم. تکامل فناوری در زندگی روزمره ما، امکان ارتباطات سریع جهانی را فراهم کرده است در حالی که تجارت و شبکه‌های اجتماعی در حال شکل دادن به جامعه مدرن ما هستند. توانایی تبادل و انتشار اطلاعات در یک محیط امن، به ویژه در مقطعی که زمان، بسیار مهم است، برای گمرک در طول عملیات‌های ویژه خود ضروری است. با در نظر گرفتن این موضوع، CEN Comm به عنوان یک سیستم ارتباطی مبتنی بر وب در نظر گرفته شده که به یک گروه کاربر بسته از کارکنان، اجازه می‌دهد تا پیام‌ها را به صورت ایمن، در حداقل زمان، در طول مدت یک عملیات یا پروژه مبادله کنند.

سازمان جهانی گمرک، با استقبال از محبوبیت این برنامه در میان کشورهای عضو و تلاش در جهت برآورده کردن انتظارات کاربران، نسخه مدرن جدید CEN Comm را در سال ۲۰۱۹ منتشر کرده است. علاوه بر ظاهر مدرن و ویژگی‌های کاربرپسند، این برنامه مدرن به کاربران امکان می‌دهد به صورت آفلاین کار کرده و از دستگاه‌های تلفن همراه خود، در صورت تمایل به اشتراک گذاری سریع اطلاعات، با یکدیگر چت کنند. CEN Comm، اکنون با سایر برنامه‌های موجود در شبکه CEN نیز کاملاً سازگار است. بر این اساس، کاربران این امکان را دارند که بخش‌هایی از داده‌های جمع‌آوری شده در طول عملیات گمرکی را مستقیماً با فشار یک دکمه به CEN ارسال کنند. قابل دسترسی از طریق اینترنت، ۲۴ ساعته، CEN Comm، مظهر یک ابزار ارتباطی جهانی برای کارکنان مجری قانون است.

پیش‌تر در مبحث پروژه SSTL، ذکری از این ابزار سازمان جهانی گمرک به میان آوردیم. این ابزار، نوعی سامانه ارتباطی ایمن با حساب شخصی و رمز عبور است که داده‌ها را به صورت رمزگذاری شده در سرور سازمان جهانی گمرک ذخیره می‌کند و فقط برای گروه بسته‌ای از کاربران قابل دسترسی است. CEN Comm امکان تبادل اطلاعات اسمی و سایر اطلاعات و اتصال به سایر سازمان‌های دولتی و در صورت لزوم، بخش خصوصی را فراهم می‌کند. علاوه بر این کتابخانه‌ای مبتنی بر پایگاه داده «مایکروسافت اکسس» و امکاناتی برای ارائه آمار عملیاتی یا سایر آمار مرتبط با یک پروژه دارد.

مسیرهای تجاری در مقابل مسیرهای اعمال مقررات GNC

در همان ابتدای کار، یعنی در اولین جلسه GNC توافق شد که مطالعات این حوزه باید بر دو مسیر متمرکز باشند: «مسیر تجاری» و «مسیر اعمال مقررات». بر این اساس، تعامل‌های مداوم میان اعضای WCO بر دو قسم هستند که عبارتند از:

۱. تعاملات مربوط به تلاش‌های اعمال مقررات، که محتوای آن متشکل از تحقیقات و بررسی‌های

مربوط به مواردی است که گمان می‌رود تخلف گمرکی یا فعالیت مجرمانه‌ای رخ داده باشد؛ و ۲. تعاملاتی که با تراکنش‌های تجاری روزمره سروکار دارند. محتوای این تراکنش‌ها شامل اظهارنامه‌های اصلی صادرات، واردات و ترانزیتی است که به‌طور معمول مبادله می‌شوند. درزمینه دومین نوع تعاملات، پیش‌تر گفتیم که یکی از اهداف اصلی اعلامی برای GNC، فراهم کردن مبنایی بین‌المللی برای عملیاتی کردن چارچوب استانداردهای SAFE و کنوانسیون تجدیدنظر شده کیوتو است. همچنین گفته شد که برای انجام این کار، ممکن است علاوه بر سایر الزامات، به رویکردی نوآورانه‌تر برای استفاده اعضای WCO از داده‌های تجاری نیاز باشد. حین انجام مطالعه امکان‌سنجی، شرکت‌کنندگان، به بررسی ارتباط میان این دو مسیر ادامه دادند، اما به‌طور خلاصه می‌توان گفت مسیر تجاری شامل مقادیر زیادی داده تجاری (که انتظار می‌رود اکثریت قریب به اتفاق آن‌ها معتبر، دقیق و قابل اطمینان باشند) در زمان واقعی است که به‌صورت سناریوی موسوم به «صادرات شما ورودی من است» جمع‌آوری می‌گردند. این امر مستقیماً روی تراکنش‌های تجاری تأثیر می‌گذارد، درحالی‌که مسیر اعمال مقررات را می‌توان زیرمجموعه بسیار کوچک‌تری از تبادلات (اعم از ساختاریافته و فاقد ساختار) اعضای WCO دانست که برای بهبود و تکمیل دستورالعمل‌های اعمال مقررات به کار می‌روند. تبادلاتی که درزمینه اعمال مقررات انجام می‌شوند ممکن است به تراکنش تجاری در زمان واقعی مرتبط باشند یا نباشند.

فصل چہارم

مسائل حقوقی

مقدمه

گمرکات شبکه‌ای جهانی (GNC) ضمیمه‌ای بر ابزارهای موجود برای همکاری اداری و مشارکت در امور گمرکی است که مستلزم وجود برخی مفاد حقوقی خاص است که باید در درون ابزارهای موجود یا جدید لحاظ شوند. باید توجه داشت که در این بستر، امور گمرکی باید به نحوی در نظر گرفته شوند که گویی حوزه بسیار گسترده‌ای از قوانین و مقررات مربوط به تجارت فرامرزی را دربر می‌گیرند. این امر با کمک به تحقیقات و مقابله با تخلفات گمرکی به حصول اطمینان از اجرای صحیح قوانین گمرکی و امنیت زنجیره تأمین در تجارت بین‌المللی کمک می‌کند.

یک چارچوب قانونی دقیق و واقع‌بینانه، که موجب اعتماد دوجانبه طرفین درگیر در مبادلات گمرک به گمرک می‌شود، باید شالوده GNC را تشکیل دهد. این اعتماد باید در مورد تراکنش‌های الکترونیکی، حفاظت از داده‌ها، حریم خصوصی، احراز هویت و یکپارچگی فرآیند موجود باشد. در این چارچوب قانونی، باید، هم به مقررات مربوط به تبادل واقعی اطلاعات GNC پرداخته شود و هم این جنبه‌های کلی «قانون توانمندساز»^۱ مدنظر قرار گیرند. مهم‌تر از همه این که کارگروه حقوقی طی انجام مطالعه امکان‌سنجی اعتقاد راسخ داشتند که ترتیبات موجود در رابطه با مبادلات بین دولت‌ها حول محور اعمال مقررات موردی تحت «توافقنامه‌های اداری کمک متقابل گمرکی» (CMAAA) شکل گرفته‌اند، نه براساس مبادلات نظام‌مند داده‌های تجاری که در GNC پیش‌بینی شده‌اند.

ابزارهای حقوقی

تمایز در نظر گرفته شده میان CMAAA و GNC، منشأ ایجاد پدیده‌ای است که به آن ابزارهای حقوقی می‌گویند و حاوی مجموعه‌ای از مفادی است که لازم است طرفین قرارداد، هنگام انجام مبادلات در

بستر GNC یا هنگامی که تصمیم دارند توافقنامه جدیدی برای همکاری در امور گمرکی مختلف منعقد کنند، آن‌ها را مدنظر قرار دهند.

این ابزارهای حقوقی، مفاد مختلفی را تشریح می‌کنند که طرفین قرارداد توافق‌نامه تبادل GNC، باید درحین وفق دادن خود با مفاهیم جدید در زمینه کمک اداری متقابل، که در GNC به طور ضمنی موجود است، آن‌ها را لحاظ کنند. این ابزارهای حقوقی، به موازات مفهوم پذیرفته شده در جریان توسعه کلی GNC، مجموعه‌ای عملی از پروتکل‌ها، استانداردها و دستورالعمل‌های حقوقی اند که به انعطاف‌پذیری و سهولت استفاده از GNC منجر می‌شوند.

ابزارهای حقوقی GNC، علاوه بر ارائه رویکردی استاندارد نسبت به همه ملاحظات قانونی، موارد زیر را نیز ارائه می‌دهند:

- سطوح مختلف ورودی؛
- راه حل‌های خاصی که طرفین قرارداد می‌توانند در مورد آنها مذاکره کنند؛ و
- توسعه بیشتر GNC.

این ابزارهای حقوقی براساس فرض تبادلات دوجانبه ساخته شده‌اند و عمدتاً بر رویکردهای نوظهور برای پرداختن به چارچوب حقوقی جدید تراکنش‌های الکترونیکی تکیه می‌کنند. هدف از ساخت این ابزارهای حقوقی آن بود که ابزارهای دوجانبه رشد کنند و به شبکه‌ای از توافقات چندجانبه بدل شوند. مفهوم واحد کاربردی در فراهم کردن امکان اتخاذ چنین رویکرد انعطاف‌پذیر و مقیاس‌پذیری اهمیت زیادی دارد و ابزارهای حقوقی نیز بر همین اساس طراحی شده‌اند.

در توسعه این ابزارها، برای ورود به GNC، سطوح بالقوه بسیار متنوعی در نظر گرفته شده‌اند، که نشان‌دهنده انعطاف‌پذیری موجود در مفهوم واحدهای کاربردی است. همان‌گونه که در بخش مسائل فناوری اطلاعات این راهنما شرح داده شده است، واحدهای کاربردی به نوبه خود، مبنایی برای تبادل نظام‌مند اطلاعات تجاری فراهم می‌کنند و شاکله مفهوم GNC را تشکیل می‌دهند. داده‌های موجود در اظهارنامه‌های گمرکی، اطلاعات تاجر، دیگر داده‌های تجاری، اسناد پشتیبان و اطلاعات متعارف مورد به مورد در خصوص اعمال مقررات نسبت به جرائم، اطلاعات واقعی هستند که انتظار می‌رود کاملاً تحت مفاد قانونی GNC مبادله شوند.

انعطاف‌پذیری بیشتر در ابزارهای حقوقی GNC به واسطه مفادی حاصل شد که ترتیبات متقابل حین رسیدگی به مسائل عملیاتی و/یا مسائل مختص طرفین را پوشش می‌دادند. در این ترتیبات نیز

مانند دیگر ترتیبات متقابل، طرفین قرارداد حق دارند به صلاح‌دید خود، مفادی را در خصوص نحوه پیاده‌سازی به توافق‌نامه مربوطه اضافه کنند. این امر در زمانی کاربرد دارد که طرفین در حال مذاکره بر سر دامنه وسیعی از توافقات یا برخی ساده‌سازی‌های خاص رویه‌های گمرکی یا الزامات پایبندی به قانون باشند، که همگی بر پیاده‌سازی نسبتاً محدود چارچوب GNC مبتنی هستند.

چنانچه طرفین قرارداد مایل به تغییر دامنه اطلاعات مبادله شده در قرارداد حقوقی باشند، این امر باید از طریق ایجاد یک واحد کاربردی جدید یا (به منظور ترویج استانداردسازی بیشتر و صرفه‌جویی در زمان از طریق استفاده مجدد) انطباق واحدهای کاربردی از پیش موجود مدیریت شود.

مسائل حقوقی - چالش آتی

مسائل حقوقی از دیرباز در مقایسه با موضوعات فوری‌تری همچون فناوری، تغییر رویه و ملاحظات خط‌مشی در درجه دوم اهمیت بوده‌اند. علیرغم این مسئله، چالش‌های حقوقی ناشی از GNC قابل توجهند و به فرآیندی تجاری ارتباط دارند که بی‌شک در سال‌های آینده به امری روزمره بدل خواهد شد و با برخی دیگر از ابزارهای WCO مرتبط است. کارشناسان حقوقی ادارات گمرک وظیفه دارند که مفاهیم مختلف زیربنایی GNC، مانند واحدهای کاربردی، را بشناسند و اطمینان حاصل کنند که مبادلات آتی داده‌ها، مبنای قانونی مناسب، پایدار و منسجمی دارند. آن‌ها می‌توانند این کار را با شناخت ابزار حقوقی GNC آغاز کنند، اما تنها تجربه حاصل از پیاده‌سازی در دنیای واقعی است که در دراز مدت درک درست و کاملی از ابزارهای حقوقی مورد نیاز به دست می‌دهد.

فصل پنجم

فناوری اطلاعات

مقدمه

به لحاظ نظری، مبادله اطلاعات به روش متعارف یعنی از طریق اسناد کاغذی امکان پذیر است؛ اما در حقیقت، باتوجه به حجم تجارت بین‌المللی در عصر جهانی‌سازی، این کار بسیار دشوار است و به احتمال زیاد فاقد کارایی‌ها و مزایای حاصل از فناوری اطلاعات مدرن است. در نتیجه، GNC، همواره بر مبادلات الکترونیک و پیامدهای بسیار ناشی از آن استوار بوده است. این امر موجب می‌شود اتوماسیون امور گمرکی و توانایی ارسال و دریافت اسناد به صورت الکترونیک، یکی از نیازهای اصلی تمام اداراتی باشد که از GNC استفاده می‌کنند. تقریباً همه اعضای WCO از این قابلیت برخوردارند. با این همه از آنجایی که GNC حول نوعی محور سامانه فناوری اطلاعات یکپارچه ساخته نشده است، بلکه به عنوان رویکردی نظام‌مند و بر اساس استانداردها برای تبادل داده‌ها ایجاد شده است، لازم است در توسعه GNC با در نظر داشتن این امر، تعامل‌پذیری صورت گیرد، به طوری که سامانه‌های فناوری اطلاعات مختلف بتوانند باهم کار کنند.

معماری و حاکمیت IT

معماری GNC باید به گونه‌ای باشد که این مفهوم از هر دو دیدگاه تجاری و فناوری اطلاعات قابل توصیف باشد. از آنجایی که GNC فاقد سامانه مرکزی فناوری اطلاعات است، کشورهای عضو WCO باید با استفاده از استانداردهای بین‌المللی ارتباطاتی درونی ایجاد کنند تا امکان پیدایش شبکه همتا به همتای توزیع شده مبتنی بر اینترنت فراهم گردد. در این بخش با مبحث بسیار گسترده‌ای در رابطه با معماری GNC مواجهیم که در آن، همسو با جمله نخست بخش، به سؤالات زیر از منظر تجارت و فناوری اطلاعات پاسخ داده می‌شود:

- گمرکات شبکه جهانی (GNC) چیست؟
- بخش‌های متفاوت آن چگونه با یکدیگر هماهنگ می‌شوند؟
- ماهیت فناوری اطلاعات توانمندسازی که باید به بخشی از GNC بدل گردد چیست؟

سؤال نخست پاسخ ساده‌ای دارد: GNC یعنی تبادل نظام‌مند داده‌ها میان ادارات گمرک. در تحلیل این مفهوم، ویژگی‌ها یا قوانین خاصی مدون شده‌اند، از جمله اینکه GNC نباید:

- به ابزارهای تأمین مالی جدید نیاز داشته باشد؛
- به سلب مسئولیت از اعضای WCO نیاز داشته باشد؛
- امنیت و نیازهای حفاظت داده اعضا را تضعیف کند؛ یا
- همه اعضای WCO را ملزم کند که بخشی از شبکه باشند.

معماری GNC در مطالعه امکان‌سنجی به شکل راهنمایی برای اعضاء ایجاد گردید که هدف آن شرح فرآیند «صنعتی‌سازی» توافق‌نامه‌های بین‌المللی تبادل اطلاعات گمرکی برای این اعضاء به‌منظور بهره‌مند شدن آنها از مزایای پیش‌بینی شده حاصل از این نتیجه است. اصلی‌ترین مؤلفه‌ها عبارت‌اند از:

- بهبود سریع سودمندی تجارت؛
- بهبود پیش‌بینی پذیری برای همه ذینفعان؛
- کارایی حاصل از «یک‌بار توسعه و چندین بار استفاده»؛
- قراردادهای بین‌المللی «نصب و اجرا»؛
- کمک به ایجاد ثبات و سازگاری در تمام واحدهای کاربردی.
- ظرفیت‌سازی و دیگر ترتیبات اشتراک هزینه؛
- استقلال کامل بودجه برای اعضا؛ و
- ساختار حاکمیتی بسیار معقول و متعادلی که دبیرخانه WCO ارائه می‌دهد.

نکته مهم این است که دیدگاه‌های مختلف GNC باید در معماری لحاظ شوند (یعنی این معماری در وهله اول به‌نظر تحلیلگر کسب‌وکار، که آن را به‌عنوان نوعی چالش مدیریت تغییر با تأثیر مستقیم بالقوه بر فرآیندهای گمرک ارزیابی می‌کند، چگونه می‌رسد؟) و ثانیاً، دیدگاه تحلیلگر کاربردی است که با انتظارات مربوط به دستاوردهای سیستم IT سروکار دارد. وظیفه طراح برنامه کاربردی نیز در رابطه با تحلیل عملکردی است و با مسائل مربوط به توسعه IT، هزینه‌های آن و جدول زمانی توسعه مربوط به آن سروکار دارد. مدیر زیرساخت نیز نقش مهمی است که باید بر اساس اقداماتی که قبلاً انجام شده‌اند، تدارکات و به‌کارگیری منابع را مدیریت کند، یعنی عملیات واقعی ایجاد زیرساخت فناوری اطلاعات و خدمات منتخب مربوطه را انجام دهد. دیدگاه‌های دیگری که لازم است مدنظر

قرار گیرند، به مدیر امنیت (سامانه‌ها) مربوط است که وظیفه دارد از دارایی‌های فناوری اطلاعات شرکت حفاظت کند و در آخر، مدیر برنامه، مسئولیت کلی انجام کل کار مطابق با انتظارات مدیران اجرایی را بر عهده دارد.

معماری GNC از چهار لایه مجزای تجاری، عملکردی، برنامه کاربردی و زیرساختی برخوردار است که در ادامه هر یک به اختصار توضیح داده شده‌اند.

لایه تجاری

لایه تجاری به ابزارهای پشتیبان زیربنایی GNC مانند چارچوب استانداردهای SAFE، کنوانسیون تجدیدنظر شده کیوتو، مدل داده و UCR مرتبط است. در معماری، این مسئله مورد تأیید قرار می‌گیرد که اعضای WCO در محدوده چنین استانداردهایی جریان‌هایی از داده‌های تجاری (و احتمالاً اطلاعات اعمال مقررات، که پیش‌تر به آن پرداختیم) را، با توجه به قوانین تجاری مورد توافق و با استفاده از ابزارهای مورد توافق برای به رسمیت شناختن طرفین و شناسه تراکنش‌ها، مبادله خواهند کرد. واحدهای کاربردی، مبنایی منطقی، برای تمام جنبه‌های GNC هستند و لایه تجاری، عمدتاً در بخش اول، یعنی کادر «هدف» قرار می‌گیرد.

فرآیند اصلی کسب و کار زمانی آغاز می‌شود که اداره گمرک، در هنگام خروج محموله، اطلاعات معامله‌گر را به گونه‌ای که در توافقنامه بین‌المللی میان طرفین توافق شده است در دسترس اداره مربوطه قرار می‌دهد. دولت نیز به نوبه خود در هنگام ورود، از اطلاعات پیش از ورود برای بهبود ارزیابی ریسک خود، که مبنای حصول مزایای پیش‌بینی شده GNC است، استفاده خواهد کرد.

لایه عملکردی

ادارات مشارکت‌کننده در GNC دو عملکرد اصلی دارند که لازم است آنها را مدیریت کنند:

- اداراتی که در نقطه صادرات/ خروج، ایفای نقش می‌کنند باید اطلاعات تاجر و تراکنش‌های او را مطابق با آنچه در توافقنامه مبادله تصریح شده است در اختیار دیگر طرف‌ها و همچنین مأموران خود قرار دهند؛
- برای ایفای نقش در نقطه ورود/ واردات، باید از داده‌های صادرات/ خروج تاجر مربوطه به اطلاعات تراکنش‌های او دسترسی یابند و ارزیابی ریسک انجام دهند.

سطح برنامه کاربردی

لایه برنامه کاربردی، هزینه بالقوه IT برای طرفین GNC را نشان می‌دهد. ادارات می‌توانند با راه‌اندازی و بهره‌برداری از پورتالی که با سامانه خودکار فعلی آن‌ها پیوند دارد، در GNC مشارکت کنند. این سناریو روی مسیر تجاری تمرکز دارد اما فرض بر این است که ادارات، برای مسیر اعمال مقررات، از رابط کاربری که در سامانه CEN سازمان جهانی گمرک ارائه شده است استفاده خواهند کرد.

انتظار می‌رود که این پورتال‌های GNC عملکرد صحیح رابط میان سامانه‌های خودکار طرفین مختلف را تضمین کنند. پورتال GNC حول سه جریان اطلاعاتی اصلی (داده‌های شناسایی یا مرجع معامله‌گر، داده‌های تراکنشی حاصل از اظهارنامه‌ها و موارد مشابه، اطلاعات اعمال مقررات) ساخته خواهد شد و احتمالاً به مازولی ویژه برای مدیریت جنبه‌های فنی مختلف تبادل اطلاعات هم نیاز خواهد داشت. مازول‌های تخصصی (مثلاً به شکل نوعی برنامه جانبی) براساس آنچه هر یک از واحدهای کاربردی در مسیر تجاری تعیین می‌کنند، خدمات تخصصی ارائه خواهند داد.

زیرساخت

هر عضو WCO که GNC را پذیرفته باشد، مسئول تعریف زیرساخت IT مربوطه برای پشتیبانی از توافق‌نامه‌های تبادل خود خواهد بود. اعضاء باید این زیرساخت را طراحی و اندازه آن را مشخص کنند، تدارکات آن را آماده سازند و آن را در چارچوب بودجه راه‌اندازی نموده و به‌کارگیرند. علاوه بر این، آن‌ها باید این کار را طبق قوانین ملی و خط‌مشی تهیه و تأمین خود انجام دهند. آنها از معماری فناوری اطلاعات خود (شامل خط‌مشی‌های امنیتی، ارزیابی ریسک و پیکربندی‌هایی مانند فایروال، پروکسی، سامانه‌های امنیتی، سرورها، نرم‌افزارهای تجاری موجود در بازار و در صورت صلاحدید، فضای ابری) استفاده خواهند کرد.

اعضای WCO باید پیامدهای بودجه‌ای و عملیاتی راهکاری که انتخاب می‌کنند، مانند تجارت ابری یا راهکار مبتنی بر هاب را ارزیابی کنند. GNC در این زمینه هیچ گزینه‌ای را پیشنهاد نمی‌کند. توصیه می‌شود که اعضا مناسب‌ترین رویکرد برای خود را با در نظر گرفتن نیازهای تجاری خود و تحولات احتمالی آینده انتخاب کنند.

شناسه‌ها

در این بخش دو مسئله اصلی موجود است. نخست آنکه ادارات دو طرف مبادله باید بتوانند طرف‌های

مربوطه مانند واردکننده، صادرکننده، ذینفع حمل و نقل، متصدی حمل و نقل و موارد مشابه را شناسایی کنند. همه ادارات مجهز به اتوماسیون در محیطی کار خواهند کرد که نوعی بازنمایی رمزگذاری شده از این طرفین در آن موجود است. این رمز ممکن است شناسه مالیاتی، شناسه مالیات بر ارزش افزوده یا نظام کدگذاری گمرکی تجار باشد. این شماره‌ها، براساس ماهیت خود، برای مصارف داخلی به کار می‌روند و در نتیجه، در مبادلات کشور به کشور کاربرد محدودی دارند. شرکای GNC می‌توانند برسر نوعی شناسه تجاری «مجازی»، که فقط در مبادلات استفاده می‌شود، به توافق برسند و کدهای ملی مربوطه خود را بر این اساس ترسیم کنند. از سوی دیگر، کشورها ممکن است توافق کنند که فهرست کدهای مربوطه را در دسترس یکدیگر قرار دهند تا هر دو دولت بتوانند در برنامه‌های کاربردی فناوری اطلاعات خود به نحوی مشابه به این بازنمایی رمزگذاری شده دسترسی داشته باشند.

رویکرد احتمالی دیگر برای شناخت نهادهای از این دست، استفاده از شناسه‌های بین‌المللی به منظور شناسایی طرفین است (GS1^۱ و GLN^۲ و شماره^۳ DUNS^۴ دو نمونه اصلی از این شناسه‌ها هستند که به یکپارچگی این اعداد در کشور و همچنین هزینه و ملاحظات قانونی مربوط به استفاده از این اعداد بستگی دارند. این امور تصمیمات تجاری هستند که گمرک‌ها باید اتخاذ کند).

نوع دوم شناسایی، از طریق خود تراکنش است. باید عدد قابل تشخیص متقابلی وجود داشته باشد

1. Global Location Number (GLN) can be used by companies to identify their locations, giving them complete flexibility to identify any type or level of location required.

در ضمن، جی‌اس‌۱ (به انگلیسی: GS1) یک انجمن بین‌المللی سازمان غیرانتفاعی است که به توسعه و حفاظت از استانداردهای جهانی مرتبط با ارتباطات تجاری می‌پردازد. شناخته شده‌ترین این استانداردها بارکد است، نمادی که بر روی محصولات چاپ شده که اسکن شدن به صورت الکترونیکی را دارد. بارکدهای GS1 بیش از شش میلیارد بار (مرتبه) در روز اسکن می‌شوند. GS1 دارای ۱۱۲ سازمان عضو محلی و ۱٫۵ میلیون شرکت مصرف‌کننده است.

استانداردهای GS1 در ۲۵ بخش به منظور بهبود کارایی، ایمنی و شفافیت زنجیره‌های تأمین در بسترهای فیزیکی و دیجیتالی طراحی شده‌اند. این استانداردها یک زبان تجاری را ایجاد کرده‌اند که اطلاعات مهم و کلیدی مربوط به محصولات، مکان‌ها، دارایی‌ها و موارد دیگر را شناسایی، ضبط، و به اشتراک می‌گذارد. مرکز ملی شماره‌گذاری کالا و خدمات ایران، نماینده و متولی رسمی اجرای راهکارها و استانداردهای این سازمان جهانی می‌باشد.

2. The D-U-N-S Number is a unique nine-digit identifier for businesses. It is used to establish a D&B business credit file, which is often referenced by lenders and potential business partners to help predict the reliability and/or financial stability of the company in question.

“D-U-N-S,” which stands for Data Universal Numbering System, is used to maintain up-to-date and timely information on more than 460 million global businesses. A D-U-N-S Number identifies a company’s Dun & Bradstreet business credit file, which may include firmographic data (company name, address, phone number, etc.), corporate family relationships (headquarters, branches, subsidiaries, etc.), and scores and ratings that assess different financial health indicators.

که به طور منحصر به فردی تراکنش ارسالی و سپس دریافتی را شناسایی کند، به طوری که هر دو طرف مطمئن باشند که این همان تراکنش است. در توصیه‌ها و دستورالعمل‌های WCO در مورد استفاده از شناسه مرجع محموله‌های تجاری راهنمای دقیقی در خصوص پیاده‌سازی و استفاده از چنین شناسه‌ای ارائه شده است.

فصل ششم

ظرفیت سازی

مقدمه

در همان ابتدای توسعه مفهوم GNC مشخص شد که «ظرفیت‌سازی» (CB) بخش مهمی از این فرآیند است. حتی با مرور اجمالی این راهنما هم می‌توان دریافت که GNC ابتکاری پیچیده است که حتی پیشرفته‌ترین ادارات را نیز با چالش‌هایی مواجه می‌کند. بدین ترتیب، پیامدهای ظرفیت‌سازی کاملاً آشکارند و این واقعیت موجب شد تا زیرگروه ظرفیت‌سازی، از ابتدا بخشی از گروه مطالعات امکان‌سنجی GNC باشد. ظرفیت‌سازی، یکی از مؤلفه‌های کلیدی مفهوم بنیادین موجود در پس GNC، یعنی واحد‌کاربردی، است.

با توسعه مفهوم GNC، امکان شناسایی عواملی فراهم شد که حداقل الزامات برای تضمین مشارکت کامل همه اعضای WCO در نظر گرفته شوند. از جمله این الزامات می‌توان به سطحی از اتوماسیون که امکان تبادل اطلاعات الکترونیک را فراهم می‌کند و ظرفیت مدیریت جنبه‌های قانونی و حاکمیتی مشارکت در GNC اشاره کرد. عوامل ذیل بسیار مهم تلقی می‌شوند:

- اراده و مالکیت سیاسی؛
- رهبری قوی و نهادهای مناسب؛
- مشارکت با بخش خصوصی؛
- زیرساخت‌های مناسب؛ و
- پیاده‌سازی ابزارهای اصلی WCO، به ویژه SAFE و RKC و درحالت ایده آل، WCO Data Model و UCR، یا سایر ابزارهای شناسایی تراکنش.

ظرفیت‌سازی باید با تأکید بر عوامل فوق‌الذکر به ادارات گمرک برای رسیدن به سطح موردنیاز کمک کند.

چگونه ظرفیت‌سازی کنیم؟

یکی از مهم‌ترین رسالت‌های WCO، ارائه ابزار برای ظرفیت‌سازی مؤثر است. رویکردی که GNC نسبت به CB اتخاذ کرده است از بسیاری جهات با سایر جنبه‌های اصلی مدرن‌سازی گمرک و مدیریت تغییر، یکسان است. ویژگی‌های متمایز CB در این مثال، به ماهیت چندجانبه این چالش مربوط است که GNC صرفاً به سامانه‌های فناوری اطلاعات و جنبه‌های منحصربه‌فرد و خاص مدل GNC (مانند واحدهای کاربردی، ابزارهای قانونی، معماری فناوری اطلاعات و شناسایی اشخاص) مربوط نیست. گمرکات شبکه‌ای جهانی (GNC) جدای از ویژگی‌های منحصربه‌فردی که دارد، چالش‌های عمومی بیشتری - از نوعی که در هر نوع طرح ابتکاری تغییر مستتر است - ایجاد می‌کند. برخی از این چالش‌های عمومی عبارتند از:

- حاکمیت مناسب
- توانایی انجام ارزیابی ریسک با ابزارهای خودکار
- نوعی سامانه فناوری اطلاعات کارآمد برای مدیریت اظهارنامه‌ها و سایر اشکال داده‌های الکترونیک.

دولت‌ها باید رویکردهای عملی و سنجش‌پذیری را اعمال کنند که امکان پیاده‌سازی افزایشی و توسعه تدریجی را فراهم سازند و نباید از رویکرد «استقرار یکباره» استفاده کنند. بدیهی است که نمی‌توان با یک مرحله پیاده‌سازی به شبکه جهانی گمرک دست یافت. گمرکات شبکه‌ای جهانی (GNC) باید به صورتی تدریجی و انعطاف‌پذیر پیاده‌سازی شود. برای نیل به اهداف مورد نظر، بررسی موارد ذیل، حائز اهمیت است:

- **پیاده‌سازی افزایشی:** ادارات گمرک باید ابتدا روی ایجاد شبکه‌هایی بر مبنای روابط کلیدی دو جانبه، به عنوان مبنایی برای ایجاد ترتیبات منطقه‌ای و حرکت به سوی ایجاد شبکه‌های منطقه‌ای و در نهایت شبکه‌های چندجانبه گسترده‌تر، تمرکز کنند؛
- **گسترش احتمالی دامنه:** در ابتدا تمرکز بر آن دسته از شبکه‌های گمرک به گمرک خواهد بود که پایه‌ای برای شبکه‌های توسعه یافته احتمالی هستند. این شبکه‌های توسعه یافته ممکن است سازمان‌های دولتی نظارتی مرزی و بخش خصوصی را نیز در برگیرند. در طراحی نقشه راهی برای پیاده‌سازی ملی GNC، باید هردوی این ابعاد را در نظر گرفت.

فصل هفتم

گمرکات شبکه‌ای جهانی در یک نگاه

نقل قول زیر، برگرفته از نخستین سند رسمی «گمرک در قرن بیست و یکم» سازمان جهانی گمرک است. این سند، دلایل استفاده از گمرکات شبکه‌ای جهانی را به روشنی بیان می‌کند و علیرغم اینکه در سال ۲۰۰۸ نوشته شده است، می‌توان موارد جدیدی را از آن دریافت:

مفهوم گمرکات شبکه‌ای، برای مدل قرن بیست و یکمی مدیریت زنجیره‌های تأمین بین‌المللی، حیاتی است. مدیریت صحیح و یکپارچه زنجیره تأمین، امکان ارزیابی دقیق‌تر خطرات و در صورت لزوم، مدیریت فوری‌تر خطر را فراهم می‌کند و وقتی کالا وارد نقاط پرتدد بنادر مقصد می‌شود، نیاز به مداخله را کاهش می‌دهد و ردیابی کالا در سراسر زنجیره تأمین را ممکن می‌سازد.

عملیات اصلی بر تبادل امن و هم‌زمان اطلاعات میان کسب‌وکار و گمرک و میان ادارات گمرک در زنجیره تأمین، مبتنی است که از گمرک صدور آغاز می‌شود. این امر مستلزم موارد زیر است:

۱. الزامات استاندارد بین‌المللی برای داده‌های صادرات، حمل‌ونقل و واردات و پیاده‌سازی شناسه مرجع منحصربه‌فرد محموله‌های تجاری به‌عنوان بخشی از مدل مرجع داده‌های فرامرزی؛

۲. سامانه‌های به‌هم‌پیوسته و پایگاه‌های داده گمرکی هماهنگ برای امکان تبادل الکترونیک داده‌ها میان ادارات گمرک در اسرع وقت در جابجایی بین‌المللی کالا؛

۳. به رسمیت شناختن دوجانبه و برخورداری از پروتکل‌های هماهنگ در گمرکات صدور و ورودی برای حذف بازرسی‌های تکراری غیرضروری در زنجیره تأمین بین‌المللی؛

۴. استانداردهایی برای ایجاد امکان توسعه سامانه‌ای برای به رسمیت شناختن دوجانبه فعالان مجاز اقتصادی؛ و

۵. مجموعه‌ای از قوانین حاکم بر تبادل اطلاعات میان ادارات گمرک، از جمله قوانین مربوط به حفاظت از داده‌ها.

در فصول پیشین گفته شد که از نظر سازمان جهانی گمرک، GNC یا گمرکات شبکه‌ای جهانی، مفهومی مبتنی بر تبادل سیستماتیک اطلاعات با ماهیت تجاری به دلایل مختلف است که ممکن است

افزایش استفاده مجدد از داده‌ها، بهبود ارزیابی و کنترل ریسک، بهبود کیفیت داده‌ها و موارد دیگری را شامل شود که این موارد، توانایی گمرک را افزایش می‌دهد. آژانس‌های مرزی با بهبود استفاده از داده‌های موجود در اظهارنامه‌های واردات، صادرات یا ترانزیت و انتقال داده‌های مشابه از جامعه تجاری به گمرک، مسئولیت‌های خود را به نحو مؤثرتری انجام می‌دهند.

همچنین، اشاره شد که گمرکات شبکه‌ای جهانی، استخراج اطلاعات و بازدهی مؤثری از فرآیندهای موجود، از طریق تبادل اطلاعات پیشرفته را برای گمرکات و آژانس‌های مرزی (سازمان‌های همجوار) ایجاد می‌کند. GNC، همچنین این قابلیت را دارد که در «مادیت زدایی» از اسناد پشتیبان تجارت بدون کاغذ و بهبود شناسه‌های منحصر به فرد تجار و تراکنش‌ها، نقشی کلیدی ایفا کند. این شبکه، ارتباط نزدیکی با توسعه سیستم‌های «پنجره واحد» داشته و می‌تواند نقش مهمی در پیشبرد ادعای گمرک ایفا کند؛ چرا که گمرک، خود را سازمان دولتی مرکزی برای نظارت و تسهیل جابجایی بین‌المللی کالا، وسایل حمل‌ونقل و افراد، از جمله خدمه و مسافران می‌داند.

این کتابچه راهنما قادر به پوشش دادن کلیه جزئیات مطالعه اصلی امکان‌سنجی GNC نیست و هدف آن ایجاد اشتیاق در شرکت‌کنندگان احتمالی پروژه و ترغیب آن‌ها به پذیرش رویکرد استاندارد است که در GNC اتخاذ شده است.

شکی نیست که در آینده مبادله داده از نوع GNC بسیار بیشتر خواهد بود. قطعاً لازم نیست دوباره چرخ را اختراع کرد، بلکه می‌توان مسیری که در طول زمان ایجاد و اثبات شده است را در پیش گرفت. در این راهنما اطلاعات پایه ارائه شده است و ممکن است آن را به مثابه مشوقی برای یادگیری چیزهای بیشتری از آنچه در حال حاضر وجود دارد و آنچه امروزه در حال توسعه است در نظر بگیریم.

فصل هشتم

کنوانسیون‌های بین‌المللی
مرتبط با
گمرکات شبکه‌ای جهانی

در فصول قبلی کتاب اشاره شد که وجود قوانین و مقررات برای تنظیم این روابط و عنداللزوم برای رفع اختلافات را الزامی می‌کند. در داخل یک کشور معمولاً قوای سه‌گانه این مهم را انجام می‌دهند، یعنی قوه مقننه، قانون وضع و قوه مجریه آن را اجراء و در صورت بروز اختلاف، قوه قضائیه با قضاوت خود نسبت به حل و فصل آن اقدام می‌کند. بالطبع، افراد جامعه نیز ملزم به تبعیت از آن می‌باشند. در سطح بین‌المللی، چنین مکانیسم و سیستمی وجود ندارد. با تدوین و تصویب کنوانسیون‌های بین‌المللی، روابط بین‌الملل، معین و رعایت می‌گردد. طبق مقررات کنوانسیون‌های بین‌المللی، کشورهایی که خواهان پیوستن به آن می‌باشند، باید آن را حسب مقررات داخلی، در داخل، تصویب و سند مربوط به تصویب را به مرجع بین‌المللی مربوطه ارسال و اعلام نمایند. طبق اصل ۷۷ قانون اساسی کشور ما، پیوستن به کنوانسیون‌ها و مقاوله نامه‌های بین‌المللی، مستلزم تصویب مجلس است و لذا وقتی مجلس، پیوستن به آن و نیز مفاد آن را تصویب نمود، به صورت قانون داخلی درمی‌آید و همانند سایر قوانین، رعایت آن الزامی می‌گردد. البته مراتب تصویب و طی مراحل قانونی، از طریق وزارت امور خارجه (که مسئول روابط بین‌الملل یک کشور است) رسماً به دبیرخانه سازمان مسئول بین‌المللی مربوطه اعلام می‌گردد و به این ترتیب، یک کشور، خود را ملزم به رعایت مقررات آن می‌کند.

در ادامه به سه کنوانسیون مهم بین‌المللی اشاره شده است.

قانون الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون گمرکی مربوط به حمل و نقل بین‌المللی کالا تحت کارنه‌های تیر (کنوانسیون T.I.R.) مصوب ۱۳۶۳/۳/۱ - با اصلاحات و الحاقات بعدی

ماده واحده. به دولت اجازه داده می‌شود به کنوانسیون گمرکی مربوط به حمل و نقل بین‌المللی کالا تحت کارنه‌های تیر (کنوانسیون T.I.R.) منعقد در ژنو به تاریخ ۱۴ نوامبر ۱۹۷۵ برابر با ۲۳ آبان ماه ۱۳۵۶ مشتمل بر ۶۴ ماده و هشت ضمیمه، ملحق و اسناد الحاق را تسلیم نماید.

تبصره ۱. به اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران اجازه داده می‌شود با توجه به مفاد بند ۱ ماده ۶ کنوانسیون بر اساس شرایط و ضمانتنامه‌های مقرر در کنوانسیون، به عنوان مؤسسه ضامن عمل نموده و دفترچه‌های مربوط کارنه (T.I.R.) را صادر نماید.

تبصره ۲. اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران باید تضمینات لازم جهت انجام تعهدات ناشی از کنوانسیون را از مؤسسات حمل و نقلی که به عضویت آن اتاق به عنوان مؤسسه ضامن در می‌آیند مطالبه و وصول نماید.

قانون فوق مشتمل بر ماده واحده و دو تبصره در جلسه روز سه شنبه اول خرداد ماه یکهزار و سیصد و شصت و سه مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۶۳/۳/۲۲ به تأیید شورای نگهبان رسیده است.

کنوانسیون گمرکی مربوط به حمل و نقل بین‌المللی کالا تحت کارنه‌های تیر (کنوانسیون تیر) طرفین متعاهدین

با اظهار تمایل نسبت به تسهیل در امر حمل بین‌المللی کالا به وسیله وسائط نقلیه جاده‌ای و با در نظر گرفتن این واقعیت که بهبود شرایط حمل و نقل یکی از عوامل اصلی توسعه همکاری بین‌آنان محسوب می‌گردد و با اعلام نظر مساعد خود جهت تسهیل و هماهنگ کردن تشریفات اداری در زمینه حمل و نقل بین‌المللی، به ویژه در مرزها، در موارد زیر توافق نموده‌اند:

فصل اول. کلیات

الف. تعریف‌ها

ماده ۱. از لحاظ این کنوانسیون:

الف. اصطلاح «عملیات تیر» به حمل کالا از یک اداره گمرک خروجی به یک اداره گمرک مقصد به موجب روشی موسوم به «روش تیر» مذکور در این کنوانسیون اطلاق می‌گردد.

ب. اصطلاح «حقوق و عوارض گمرکی ورودی و خروجی» به معنی عوارض گمرکی بوده و به کلیه سایر عوارض، مالیات‌ها، حق الزحمه‌ها و سایر هزینه‌هایی که برای صادرات و واردات و یا در رابطه با آن وصول می‌گردد اطلاق می‌گردد لکن شامل حق الزحمه‌ها و هزینه‌های محدود به هزینه تقریبی خدمات انجام شده نخواهد بود.

پ. اصطلاح «وسیله نقلیه زمینی» نه فقط هرگونه وسیله نقلیه موتوردار بلکه هرگونه تریلر، نیمه تریلر که به منظور اتصال به آن در نظر گرفته شده، اطلاق می‌گردد.

ت. اصطلاح «ترکیب وسایل نقلیه» به وسایل نقلیه متصل شده به یکدیگر که به صورت یک واحد در جاده‌ها حرکت می‌کند، اطلاق می‌گردد.

ث. اصطلاح «کانتینر» به یک قسمت از وسیله حمل و نقل (لیفت وان، مخزن متحرک یا سایر وسایط همانند) اطلاق می‌گردد که:

۱. تمام آن یا قسمتی از آن بسته باشد به نحوی که محفظه‌ای جهت جای دادن اجناس را تشکیل

دهد.

۲. با دوام و در نتیجه محکم ساخته شده باشد و برای استفاده مجدد مناسب باشد.

۳. به ویژه برای تسهیل حمل و نقل کالا به وسیله یک یا چند نوع وسیله حمل بدون بارگیری مجدد

در بین راه ساخته شده باشد.

۴. برای انجام عملیات فوری، به ویژه زمانی که از یک وسیله حمل به وسیله حمل دیگر منتقل می‌گردد ساخته شده باشد.

۵. طوری ساخته شده باشد که بتوان آن را به سهولت بارگیری و تخلیه کرد.

۶. گنجایش داخلی آن یک متر مکعب یا بیشتر باشد.

«محفظة‌های قابل پیاده شدن» نیز در حکم کانتینر تلقی می‌گردد.

ج. اصطلاح «گمرک خانه مبدا» به هر نوع گمرک خانه یک طرف متعاقد اطلاق می‌شود که حمل بین‌المللی یک محموله یا بخشی از یک محموله طبق روش تیر از آنجا شروع می‌شود.

چ. اصطلاح «گمرک خانه مقصد» به هر نوع گمرک خانه یک طرف متعاقد اطلاق می‌گردد که حمل بین‌المللی یک محموله یا بخشی از یک محموله طبق روش تیر در آنجا به پایان می‌رسد.

ح. اصطلاح «گمرک خانه سر راه» به هر نوع گمرک خانه یک طرف متعاقد اطلاق می‌گردد که وسیله نقلیه زمینی، ترکیبی از وسائط نقلیه یا کانتینر در طول عملیات تیر از آن عبور کند.

خ. اصطلاح «شخص» به اشخاص حقیقی یا حقوقی اطلاق می‌گردد.

د. اصطلاح «کالاهای سنگین وزن یا حجیم» به هر نوع شیئی سنگین یا حجیم اطلاق می‌گردد، که به علت وزن، اندازه یا ماهیت آن معمولاً به وسیله یک وسیله نقلیه بسته یا کانتینر بسته حمل نمی‌گردد.

ذ. اصطلاح «مؤسسه ضامن» به مؤسسه‌ای اطلاق می‌گردد که توسط مقامات گمرکی یک طرف متعاقد به عنوان ضامن و وثیقه‌ای در قبال اشخاصی که از روش تیر استفاده می‌نمایند مورد قبول واقع شده باشد.

ب. محدود عمل

ماده ۲. مقررات این کنوانسیون شامل حمل و نقل کالاهایی می‌گردد که در وسائط نقلیه ترکیبی از وسائط نقلیه یا کانتینرها بدون بارگیری مجدد در بین راه حین عبور از یک یا چند مرز بین یک گمرک خانه مبدا یک طرف متعاقد و یک گمرک خانه مقصد طرف متعاقد دیگر با همان طرف متعاقد حمل می‌گردد، مشروط بر اینکه قسمتی از مسیر بین آغاز و پایان عملیات تیر از طریق جاده صورت گرفته باشد.

ماده ۳. برای آنکه مفاد این کنوانسیون شمول پذیر گردد:

الف. عملیات حمل و نقل باید:

۱. به وسیله وسایل نقلیه زمینی، ترکیب و سائط نقلیه و یا کانتینرهایی که قبلاً بر اساس شرایط مندرج در بخش فصل ۳ (الف) مورد قبول واقع شده‌اند صورت گیرد.

۲. به وسیله سایر وسائط نقلیه زمینی، ترکیبات و سائط نقلیه یا سایر کانتینرها مذکور در فصل ۳ (پ) صورت گیرد.

ب. عملیات حمل و نقل باید توسط مؤسساتی که طبق مقررات ماده ۶ مورد قبول قرار گرفته تضمین و تحت صحابت کارنه «تیر» که باید مطابق مدل ارائه شده در ضمیمه شماره (۱) این کنوانسیون باشد، صورت گیرد.

پ. اصول

ماده ۴. محموله‌هایی که به موجب روش تیر حمل می‌گردند، مشمول پرداخت یا ودیعه عوارض و مالیات ورودی یا خروجی در گمرک خانه‌های بین راهی نمی‌گردند.

ماده ۵.

۱. کالاهایی که تحت صحابت کارنه تیر، ترکیب‌هایی از وسائط نقلیه یا کانتینرهای لاک و مهر شده حمل می‌شوند به طور کلی مشمول بازرسی در گمرک خانه‌های بین راه نمی‌شوند.

۲. مع ذالک برای جلوگیری از سوء استفاده در موارد استثنایی، مخصوصاً در مواردی که احتمال بروز تخلف می‌رود، مقامات گمرکی می‌توانند محموله‌ها را در این قبیل گمرک خانه‌ها بازرسی کنند.

فصل دوم. صدور کارنه تیر

ماده ۶. مسؤولیت مؤسسات ضامن

۱. بر اساس شرایط و تضمین‌هایی که مقرر خواهد شد، هر یک از طرفین متعاهدین به مؤسساتی اجازه خواهند داد کارنه «تیر» را چه به صورت مستقیم و چه از طریق مؤسسات مربوطه صادر و به‌عنوان ضامن عمل کنند.

۲. یک مؤسسه در هیچ کشوری مورد قبول واقع نمی‌گردد مگر آنکه تضمین‌های آن نیز مسؤولیت‌های ناشیه در آن کشور را در ارتباط با عملیات تحت صحابت کارنه‌های «تیر» که توسط مؤسسات خارجی وابسته به همان سازمان بین‌المللی که خود به آن وابسته می‌باشد شامل گردد.

ماده ۷. فرم‌های کارنه «تیر» ارسالی به مؤسسات ضامن به وسیله مؤسسات خارجی مربوطه و یا سازمان‌های بین‌المللی مشمول حقوق و عوارض گمرکی نبوده و شامل ممنوعیت‌ها و محدودیت‌های واردات و صادرات نخواهد بود.

ماده ۸.

۱. مؤسسه ضامن متعهد می‌گردد که هرگونه حقوق گمرکی و عوارض واردات و صادرات و هرگونه جریمه تأخیر را طبق قوانین و مقررات گمرکی کشوری که در آن در رابطه با عملیات «تیر» موارد تخلف مشاهده گردیده است، پرداخت نماید.

مؤسسه ضامن مجتمعاً و منفرداً به اتفاق اشخاصی که مبالغ فوق‌الذکر را باید بپردازند، در پرداخت این قبیل وجوه مسؤول می‌باشد.

۲. در مواردی که قوانین و مقررات یک طرف متعاهد پرداخت حقوق و عوارض گمرکی واردات و صادرات مذکور در بند ۱ فوق‌الذکر را مقرر نکرده باشد، مؤسسه تضمین‌کننده تعهد می‌کند که طبق همان شرایط مبلغی معادل میزان حقوق و عوارض صادرات یا واردات و هرگونه جریمه تأخیر را بپردازد.

۳. هر یک از طرفین متعاهدین حداکثر مبلغ قابل مطالبه از مؤسسه ضامن بر اساس موارد پاراگراف ۱ و ۲ را تعیین خواهد کرد.

۴. مسؤولیت مؤسسه ضامن‌کننده در قبال مقامات کشوری که گمرک خانه مبداء در آن واقع شده از زمانی شروع می‌شود که کارنه «تیر» توسط گمرک خانه کشور مذکور مورد قبول واقع شده باشد. این مسؤولیت در کشورهای بعدی که محموله طبق روش «تیر» از آنها عبور داده می‌شود از زمانی شروع می‌شود که محموله وارد شده باشد و یا در مواردی که عملیات «تیر» به موجب بندهای ۱ و ۲ ماده ۲۶ به حالت تعلیق درآمده باشد و یا از زمانی شروع می‌شود که کارنه «تیر» توسط گمرک خانه‌ای که عملیات «تیر» از آنجا ادامه یابد مورد قبول واقع شده باشد.

۵. مسؤولیت مؤسسه تضمین‌کننده فقط شامل کالاهایی که در کارنه «تیر» ذکر شده‌اند نمی‌گردد بلکه شامل هر کالایی می‌گردد که در کارنه تیر ذکر نگردیده ولی در قسمت لاک و مهر شده وسیله نقلیه زمینی یا در کانتینر لاک و مهر شده بارگیری شده باشد.

این مسؤولیت شامل سایر کالاها نمی‌گردد.

۶. به منظور تعیین حقوق و عوارض گمرکی کالا طبق بندهای (۱ و ۲) این ماده مشخصات مندرج در کارنه تیر در صورت عدم اثبات خلاف «صحیح» تلقی می‌گردد.

۷. در سررسید پرداخت مبالغ مذکور در بندهای (۱ و ۲) این ماده، مقامات ذی صلاح قبل از هرگونه اقامه دعوی بر علیه مؤسسه ضامن، حتی الامکان پرداخت وجوه را از شخص یا اشخاصی که مستقیماً مسؤول می‌باشند مطالبه خواهند کرد.

ماده ۹.

۱. مؤسسه ضامن مدت اعتبار کارنه «تیر» را با مشخص کردن یک تاریخ قطعی اعتبار معین خواهد کرد که پس از انقضای کارنه قابل تسلیم به گمرک خانه خروجی جهت اخذ قبولی نخواهد بود.

۲. در صورتی که کارنه تیر در تاریخ انقضای یا قبل از آن طبق بند یک این ماده وسیله گمرک مبداء قبول شده باشد کارنه تا اختتام عملیات «تیر» در گمرک مقصد معتبر می‌ماند.

ماده ۱۰.

۱. کارنه «تیر» می‌تواند به صورت مشروط یا بدون قید و شرط تصفیه گردد در مواردی که تصفیه به صورت مشروط باشد. تصفیه بر اساس واقعیات مربوط به خود عملیات «تیر» خواهد بود، این واقعیات صریحاً در کارنه «تیر» قید خواهد گردید.

۲. زمانی که مقامات گمرکی کشوری بدون قید و شرط کارنه «تیر» را تصفیه کنند دیگر نمی‌توانند از مؤسسه تضمین‌کننده مبالغ مذکور در بندهای ۱ و ۲ ماده ۸ را مطالبه کنند مگر اینکه گواهی تصفیه یا تقلب دریافت شده باشد.

ماده ۱۱.

۱. در مواردی که کارنه تیر تصفیه نشده یا با قید و شرط تصفیه شده باشد مقامات ذی صلاح حق مطالبه مبالغ مذکور در بندهای ۱ و ۲ ماده ۸ را از مؤسسه ضامن نخواهند داشت مگر اینکه ظرف یک سال از تاریخ قبول کارنه «تیر» توسط همان مقامات مؤسسه ضامن را کتباً از عدم تصفیه یا تصفیه با قید و شرط مطلع کرده باشند. به همین ترتیب در مواردی که گواهی تصفیه از روی تقلب یا خطا دریافت شده باشد عمل می‌شود با این تفاوت که در این مورد مهلت دو سال خواهد بود.

۲. وجوهی که در بندهای ۱ و ۲ ماده ۸ به آن اشاره شده است حداقل ظرف سه ماه و حداکثر ظرف دو سال پس از تاریخی که به مؤسسه تضمین‌کننده اطلاع داده شده که کارنه تصفیه نشده است یا با قید و شرط تصفیه شده است یا آنکه گواهی تصفیه از روی تقلب و به طور نامشروع اخذ گردیده است، از مؤسسه ضامن‌کننده مطالبه خواهد شد. مع ذالک ظرف مدت دو سال فوق‌الذکر در مواردی که موضوع مشمول اقدامات قضایی گردد هر نوع مطالبه‌ای باید ظرف یک سال از تاریخی که تصمیم دادگاه قابل اجرا می‌شود عنوان گردد.

۳. مؤسسه تضمین‌کننده از تاریخ مطالبه سه ماه فرصت دارد که مبلغ مطالبه شده را بپردازد در صورتی که ظرف دو سال از تاریخی که مطالبه پرداخت شده است به مقامات گمرکی دلایل قانع‌کننده دائر بر اینکه در رابطه با عملیات حمل و نقل مورد نظر هیچ‌گونه تخلف و بی‌نظمی وجود نداشته است، ارائه گردد، مبالغ پرداخت شده به مؤسسه ضامن‌کننده مسترد می‌گردد.

فصل سوم. حمل کالا تحت صحابت کارنه تیر

الف. قبولی وسائط نقلیه و کانتینرها

ماده ۱۲. برای اینکه وسائط نقلیه شامل مقررات مفاد بخش (الف) و (ب) این فصل بشوند هر وسیله نقلیه زمینی باید از لحاظ ساختمان و وسایل مطابق با شرایط مقرر در ضمیمه (۲) این کنوانسیون بوده و طبق روش مقرر در ضمیمه شماره (۳) این کنوانسیون مورد تأیید قرار گرفته باشد. گواهی تأیید مطابق نمونه‌ای که در ضمیمه شماره (۴) گنجانیده شده تهیه خواهد شد.

ماده ۱۳.

۱- برای اینکه کانتینرها شامل مقررات بخشهای (الف) و (ب) این فصل بشوند کانتینرها باید مطابق شرایطی که در قسمت ۱ ضمیمه ۷ مقرر گردیده است ساخته شوند و باید طبق روش مقرر شده در قسمت ۲ همان ضمیمه مورد تأیید قرار گیرند.

۲. کانتینرهایی که به موجب کنوانسیون گمرکی مربوط به کانتینرها، سال ۱۹۵۶ و موافقتنامه ناشی از آن که تحت توجهات سازمان ملل منعقد گردیده و کنوانسیون گمرکی مربوط به کانتینرها در سال ۱۹۷۲ یا هر سند بین‌المللی دیگر که ممکن است جانشین کنوانسیون اخیر گردد یا آن را اصلاح نماید، جهت حمل کالا تحت لاک و مهر گمرک مورد تأیید قرار گرفته‌اند. مطابق با مقررات بند ۱ فوق‌الذکر محسوب می‌گردند و باید بدون احتیاج به تأیید بیشتر، جهت حمل به موجب روش «تیر» مورد قبول قرار گیرند.

ماده ۱۴.

۱. هر یک از طرفین متعاهدین این حق را محفوظ می‌دارد که اعتبار تأیید وسائط نقلیه زمینی یا کانتینری را که مطابق مفاد مذکور در مواد ۱۲ و ۱۳ فوق‌الذکر نباشند رد نماید. مع ذالک طرفین متعاهدین چنانچه متوجه شوند که نقایص موجود کم‌اهمیت بوده و احتمال قاچاق وجود ندارد از به تأخیر انداختن حمل خودداری خواهند کرد.

۲. قبل از استفاده مجدد، لاک و مهر گمرکی برای حمل کالا هرگونه وسیله نقلیه یا کانتینر که با شرایط در موقع اخذ قبولی مطابقت نداشته باشد باید به حالت اولیه برگردانده یا مجدداً برای اخذ قبولی معرفی گردد.

ب. انجام حمل تحت صحابت کارنه تیر

ماده ۱۵.

۱. در مورد ورود موقت یک وسیله نقلیه زمینی، ترکیبی از وسائط نقلیه یا کانتینر حامل کالا تحت

کارانه تیر هیچگونه سند گمرکی خاصی مورد نیاز نخواهد بود و برای وسیله نقلیه زمینی یا ترکیبی از وسائط نقلیه یا کانتینر هیچگونه ضمانتی لازم نخواهد بود.

۲. مفاد بند یک این ماده مانع از این نخواهد شد که یک طرف متعاقد اجرای تشریفات در گمرک خانه مقصد را که در مقررات دولت متبوع خود قید گردیده تا اطمینان حاصل شود که وسیله نقلیه ترکیبی از وسائط نقلیه یا کانتینر به محض اتمام عملیات نیز مجدداً خارج خواهند شد درخواست ننمایند.

ماده ۱۶. زمانی که یک وسیله نقلیه زمینی یا ترکیبی از وسائط نقلیه عملیات تیر را اجراء می‌نماید یک پلاک مستطیل شکل که کلمه «تیر» روی آن نوشته شده مطابق مشخصات مذکور در ضمیمه (۵) این کنوانسیون در قسمت جلو و یک پلاک دیگر در قسمت عقب وسیله نقلیه یا ترکیبی از وسائط نقلیه نصب خواهد شد. این پلاکها به نحوی نصب خواهند شد که کاملاً قابل رؤیت بوده و قابل برداشتن خواهند بود.

ماده ۱۷.

۱. برای هر یک از وسائط نقلیه زمینی یا کانتینر، یک کارانه «تیر» صادر خواهد شد. مع ذالک برای ترکیبی از وسائط نقلیه یا برای چند کانتینر که بر روی یک وسیله نقلیه بارگیری شده یا بر روی ترکیبی از وسائط نقلیه بارگیری شده باشند، یک کارانه تیر می‌تواند صادر شود. در این صورت در مانیفست «تیر» کالاهای تحت کارانه تیر محتویات هر وسیله نقلیه یا ترکیب وسائط نقلیه یا هر کانتینر باید جداگانه ذکر شود.

۲. کارانه تیر فقط برای یک سفر معتبر و حداقل دارای تعداد صفحات لازم که برای قبولی گمرک و تخلیه آن لازم می‌باشد خواهد بود.

ماده ۱۸. عملیات «تیر» ممکن است شامل چندین گمرک خانه مبداء و مقصد باشند مگر اینکه طرف متعاقد یا طرفهای ذی نفع مشخص کند که:

الف. گمرکات مبداء فقط در یک کشور قرار داشته باشند.

ب. گمرک خانه‌های مقصد در بیش از دو کشور قرار داشته باشند.

پ. تعداد کل گمرک خانه‌های خروجی و مقصد از چهار گمرک خانه تجاوز نکند.

ماده ۱۹. کالا همراه وسیله نقلیه جاده‌ای، ترکیبات آن یا کانتینر، کارانه تیر در گمرک مبداء اظهار می‌گردد. مقامات گمرک خانه کشور خروجی اقدامات لازم را برای حصول اطمینان نسبت به صحت و درستی مانیفست کالا و یا الصاق مهر و موم گمرک و یا بازرسی مهر و موم گمرکی که تحت مسؤلیت

مقامات گمرکی فوق‌الذکر به وسیله افراد مجاز الصاق شده، معمول خواهند داشت.

ماده ۲۰. مقامات گمرکی ممکن است در مورد طی مسیر در سرزمینهای خود محدودیت زمانی قائل شده و مسیر مشخصی را برای وسیله نقلیه زمینی یا ترکیبی از وسائط نقلیه یا کانتینر تعیین کنند.

ماده ۲۱. در هر یک از گمرکات بین‌راهی و در گمرکات مقصد وسیله نقلیه زمینی یا ترکیبی از وسائط نقلیه یا کانتینر جهت بازرسی همراه با بار و کارنه مربوطه معرفی می‌گردد.

ماده ۲۲.

۱. مقامات گمرک خانه سر راه هر یک از طرفین متعاهدین به طور کلی و به جز در مواردی که محموله را طبق بند ۲ ماده ۵ مورد بازرسی قرار می‌دهند، لاک و مهر طرفین متعاهدین دیگر را مشروط بر آنکه سالم دست نخورده باشد محترم می‌شمارند، مع ذالک چنانچه از لحاظ بازرسی ضرورت داشته باشد، مقامات گمرکی فوق‌الذکر می‌توانند کالای لاک و مهر شده را مجدداً به لاک و مهر خود ممهور نمایند.

۲. لاک و مهر گمرکی که بدین ترتیب مورد قبول یک طرف متعاهد قرار می‌گیرد در سرزمین همان طرف متعهد نیز از همان حمایت قانونی که در مورد لاک و مهر همان کشور اعمال می‌شود، برخوردار خواهد بود.

ماده ۲۳. مقامات گمرکی، به جز در موارد خاص، درخواست نمی‌نمایند تا:

. وسیله نقلیه زمینی، ترکیبی از وسائط نقلیه یا کانتینرها در سرزمین آنها به حساب مؤسسه حمل و نقل اسکورت بشوند.

. وسیله نقلیه زمینی، ترکیبی از وسائط نقلیه یا کانتینرها و بارهای آنها در بین راه بازرسی شوند.

ماده ۲۴. اگر مقامات گمرکی محموله یک وسیله نقلیه زمینی، ترکیبی از وسائط نقلیه یا کانتینر را در جریان مسافرت یا در یک گمرک خانه سر راه بازرسی نمایند، مشخصات لاک و مهرهای جدید الصاق شده و بازرسیهای انجام شده را در روی اسناد کارنه «تیر» که در کشور آنها به کار می‌رود و در ته قبض‌های مربوطه و روی اسنادی که در کارنه تیر باقی می‌ماند قید خواهند کرد.

ماده ۲۵. اگر لاک و مهر گمرکی، به جز در موارد مذکور در ماده ۲۴ و ۲۵ در مسیر شکسته شود و یا آنکه هر محموله‌ای بدون شکستن این لاک و مهرها از بین رفته یا صدمه ببیند، روش مذکور در ضمیمه شماره یک این کنوانسیون مربوط به کارنه تیر اعمال می‌گردد بدون آنکه به اعمال احتمالی مفاد قانون ملی لطمه‌ای وارد آورد و صورت‌مجلس موجود در کارنه تیر تکمیل خواهد شد.

ماده ۲۶.

۱. زمانی که قسمتی از مسیر حمل کالا تحت کارنه تیر در کشوری صورت گیرد که طرف متعاهد

این کنوانسیون نباشد، عملیات تیر در این قسمت از مسافرت به حالت تعلیق در خواهد آمد. در این صورت، مقامات گمرکی طرف متعاقد که مسافرت در سرزمین آنان ادامه پیدا می‌کند، کارنه را به منظور ادامه عملیات تیر قبول خواهند کرد مشروط بر اینکه لاک و مهرهای گمرکی و یا علائم مشخصه دست نخورده و سالم باشد.

۲. همان شرایط در مورد قسمتی از مسافرت در سرزمین طرف متعاقد که کارنه تیر به علت وجود روشهای ساده تر ترانزیت گمرکی و یا در موقعی که استفاده از رژیم ترانزیت گمرک ضروری نباشد، توسط دارنده کارنه تیر مورد استفاده قرار نمی‌گیرد اعمال می‌گردد.

۳. در چنین موارد گمرک خانه‌ای که عملیات تیر در آن به حالت تعلیق در آمده است یا ادامه پیدا کرده است باید گمرک خانه خروجی بین راه و همچنین گمرک خانه ورودی بین راه باشد.
ماده ۲۷. بر اساس مفاد این کنوانسیون و علی‌الخصوص بر اساس ماده ۱۸ یک گمرک خانه مقصد دیگر می‌تواند جانشین گمرک خانه مقصد اصلی گردد.

ماده ۲۸. با رسیدن بار به گمرک خانه مقصد و مشروط بر آنکه محموله در آن هنگام تحت سیستم کنترل گمرکی دیگر قرار گیرد و یا برای مصرف محلی ترخیص گردد، تصفیه کارنه تیر بلافاصله انجام خواهد شد.

پ. مقررات مربوط به حمل کالاهای سنگین وزن یا حجیم
ماده ۲۹.

۱. استفاده از مفاد این فصل فقط شامل حمل و نقل کالاهای سنگین وزن و یا حجیم می‌گردد که در بند فرعی (د) ماده (۱) این کنوانسیون تعریف شده است.

۲. در مواردی که مفاد این بخش شمول پذیر می‌باشد و در صورت موافقت مقامات گمرک خانه خروجی، کالاهای سنگین وزن یا حجیم می‌توانند به وسیله وسائط نقلیه یا کانتینر لاک و مهر نشده حمل گردند.

۳. مفاد این بخش فقط در صورتی شمول پذیر می‌گردد که به نظر گمرک خانه مبدا کالاهای سنگین وزن و حجیم مورد حمل یا هر نوع قطعات همراه آنان را بتوان با سهولت با مراجعه به شرح مندرج تشخیص داد، به آنها لاک و مهر گمرک زد و یا علائم مشخصه منظور کرد تا از هرگونه تعویض آنان یا برداشتن کالاها بدون آنکه مشهود باشد جلوگیری به عمل آید.

ماده ۳۰. کلیه مفاد این کنوانسیون، مگر آن مفادی که به موجب مفاد خاص این بخش مستثنی می‌گردند حمل و نقل کالاهای سنگین وزن یا حجیم تحت روش «تیر» را شمول می‌گردند.

ماده ۳۱. مسؤولیت مؤسسه تضمین‌کننده تنها شامل کالاهایی که در کارنه تیر صورت داده شده نخواهد بود بلکه شامل کالاهایی نیز می‌گردد که با وجود آنکه در کارنه ذکر نشده در روی سطح بارگیری شده یا میان کالاهایی که در کارنه «تیر» ذکر شده قرار دارد.

ماده ۳۲. در روی جلد و کلیه اسناد کارنه تیر کلمه کالای سنگین وزن یا حجیم با حروف بزرگ به زبان انگلیسی یا فرانسه نوشته خواهد شد.

ماده ۳۳. مقامات گمرک خانه مبداء می‌توانند خواهان الصاق صورت بسته بندی‌ها، تصاویر و نقشه‌ها و غیره جهت شناسایی کالاهایی که حمل می‌شوند به کارنه تیر باشند. در این صورت مقامات مذکور مدارک فوق‌الذکر را ظهنویسی کرده و یک نسخه از مدارک فوق‌الذکر به داخل جلد کارنه تیر پیوست خواهد شد و در کلیه مانیفستهای کارنه تیر به این مدارک اشاره گردد.

ماده ۳۴. مقامات گمرکات بین راه هر یک از طرفین متعاهدین لاک و مهر گمرکی و یا علامات مشخصه‌ای را که به وسیله مقامات صلاحیتدار از طرف متعاهد دیگر نصب گردیده، قبول خواهد کرد. با وجود این مقامات مذکور می‌توانند لاک و مهر و یا علائم مشخصه اضافی به کالا اضافه نمایند و در اینصورت مشخصات لاک و مهر یا علائم مشخصه جدید را در روی اسناد کارنه تیر مورد استفاده در کشور متبوع آنان و در روی ته قبض مربوطه و در روی اسنادی که در کارنه تیر باقی مانده است قید نمایند.

ماده ۳۵. اگر مقامات گمرکی که گمرکات بین راه در طول مسافرت که کالا را مورد بازرسی قرار می‌دهند مجبور شوند لاک و مهر را شکسته و یا علائم مشخصه را پاک کنند، لاک و مهر جدید و یا علائم مشخصه جدید را در روی اسناد کارنه تیر مورد استفاده در کشور متبوع آنها و در روی ته قبض مربوطه و در روی اسناد باقیمانده در کارنه تیر ثبت خواهند کرد.

فصل چهارم. تخلفات

ماده ۳۶. هرگونه تخلف از مفاد این کنوانسیون باعث می‌گردد که مجرم به مجازات مذکور در قوانین کشوری که جرم در آن واقع شده محکوم گردد.

ماده ۳۷. اگر نتوان سرزمینی را که تخلف در آن به وقوع پیوسته است مشخص کرد، در این صورت چنین فرض خواهد شد که جرم در سرزمین طرف متعاهد که تخلف در آنجا کشف گردیده، به وقوع پیوسته است.

ماده ۳۸.

۱. هر یک از طرف‌های متعاقد حق خواهد داشت هر فرد مجرمی را که نسبت به قوانین گمرکی یا مقررات مشمول حمل و نقل بین‌المللی کالا جرم بزرگی مرتکب شده باشد به طور موقت یا دائم از مزایای این کنوانسیون محروم کند.

۲. برکناری شخص مجرم بلافاصله به مقامات گمرکی طرف متعاقد که شخص مجرم در قلمرو آن مستقر یا مقیم است و همچنین به مؤسسات تضمین‌کننده در کشوری که جرم در آن اتفاق افتاده اطلاع داده خواهد شد.

ماده ۳۹. زمانی که عملیات تیر که از جهات دیگر صحیح بوده مورد قبول قرارگرفت:

۱. طرفین متعاقدین در مورد رعایت محدودیت زمانی و یا مسیرهای معین شده تخلفات جزئی را در نظر نخواهند گرفت.

۲. به همین ترتیب تفاوت‌های میان مشخصات مذکور در مانیفست کالاهای کارنه تیر و محتویات واقعی یک وسیله نقلیه، ترکیبی از وسائط نقلیه یا کانتینر زمانی که مدارک و شواهدی ارائه گردد که مقامات صلاحیتدار را مجاب نماید که اختلافات مذکور در اثر خطای عمدی یا به واسطه اهمال در زمان بارگیری و ارسال کالاها و یا در هنگام صدور مانیفست نبوده است، به‌عنوان تخلف دارنده کارنه تیر از این کنوانسیون محسوب نخواهد شد.

ماده ۴۰. مقامات گمرکات کشورهای خروجی و مقصد، دارنده کارنه تیر را در رابطه با اختلافاتی که ممکن است در آن کشور کشف گردد مسؤول نخواهند دانست مشروط بر آنکه اختلافات مذکور در واقع ناشی از اعمال روشهای گمرکی باشد که قبل از یا بعد از عملیات تیر صورت گرفته و دارنده کارنه در آن دخالتی نداشته است.

ماده ۴۱. وقتی مقامات گمرکی اطمینان حاصل نمایند که کالاهای مذکور در مانیفست یک کارنه تیر در اثر حادثه یا حوادث قهریه (فورس ماژور) نابود شده و یا به طور قطعی مفقود شده‌اند یا به علت ماهیت خود نقصان و کسری دارند. کالاهای فوق‌الذکر را از پرداخت مالیات و عوارض گمرکی که معمولاً اخذ می‌گردند معاف خواهند کرد.

ماده ۴۲. با دریافت درخواست حاوی دلایل مربوطه از سوی یک طرف متعاقد، مقامات صلاحیتدار دخیل در عملیات تیر کلیه اطلاعات موجود موردنیاز جهت اجرای مفاد ماده‌های ۳۹، ۴۰ و ۴۱ فوق‌الذکر را در اختیار طرف متعاقد متقاضی قرار خواهند داد.

ماده ۴۳. ملاحظات توضیحی مذکور در ضمیمه‌های ۶ و ۷ بخش سوم، برخی از مفاد این کنوانسیون و ضmann آن را تفسیر و همچنین برخی از کاربردهای پیشنهادی را تشریح می‌نمایند.

فصل ششم. مقررات متفرقه

ماده ۴۴. هر یک از طرفین متعاهدین تسهیلات زیر را برای مؤسسات تضمین‌کننده فراهم می‌نماید:
الف. انتقال وجه لازم جهت مبالغی که توسط مقامات طرفین متعاهدین به موجب مفاد ماده ۸ این کنوانسیون مطالبه شده است.

ب. انتقال وجه جهت پرداخت فرمهای کارنه تیر که توسط مؤسسات مربوطه خارجی یا سازمان‌های بین‌المللی برای مؤسسات تضمین‌کننده ارسال گردیده است.

ماده ۴۵. هر یک از طرفین متعاهدین فهرست گمرک خانه‌های خروجی، گمرک خانه‌های بین‌راهی گمرکات مقصد را که جهت اجرای عملیات تیر مورد تأیید قرار گرفته است منتشر خواهد کرد.
طرفین متعاهدین سرزمینهای مجاز جهت حصول توافق در مورد ادارات مرزی مربوطه و ساعات کار آنان با یکدیگر مشورت خواهند کرد.

ماده ۴۶.

۱. در مورد امور گمرکی در رابطه با عملیات گمرکی مذکور در این کنوانسیون هیچگونه وجهی دریافت نمی‌گردد. مگر آنکه این قبیل امور گمرکی در روز، ساعات یا مکانی غیر از آنچه که معمولاً برای اینگونه عملیات در نظر گرفته شده است، انجام گردد.

۲. طرفین متعاهدین تا سر حد امکان تسهیلات لازم را در گمرک خانه‌ها جهت عملیات گمرکی مربوط به کالاهای فسادپذیر فراهم خواهند کرد.

ماده ۴۷.

۱. مفاد این کنوانسیون مانع اجرای محدودیت‌ها و نظارت‌هایی که طبق مقررات ملی در زمینه‌های اخلاق اجتماعی، امنیت عمومی، بهداشت و سلامت عمومی یا درباره آفات حیوانی و گیاهی معمول می‌گردد، نخواهد شد و نه از اخذ عوارضی که به موجب چنین مقرراتی وصول می‌شود جلوگیری خواهد کرد.

۲. مفاد این کنوانسیون مانع اجرای سایر مقررات حاکم بر حمل و نقل، اعم از مقررات ملی یا مقررات بین‌المللی، نخواهد بود.

ماده ۴۸. هیچیک از مفاد این کنوانسیون مانع از این نخواهد شد که طرف‌های متعاهدین که یک

اتحادیه گمرکی یا اتحادیه اقتصادی را تشکیل می‌دهند نتوانند در مورد عملیات حمل و نقلی که از سرزمین آنها شروع شده یا در آن به اتمام می‌رسد و یا از آن عبور می‌کند مقررات ویژه‌ای را وضع نمایند به شرط آنکه این قبیل مقررات تسهیلاتی را که در این کنوانسیون پیش بینی شده کاهش ندهند.

ماده ۴۹. این کنوانسیون مانع اجرای تسهیلات بیشتری که طرفین متعاهدین یا از طریق مقررات یک جانبه، یا به موجب موافقتنامه‌های دو جانبه یا چند جانبه اعطاء کرده یا مایل به اعطای آن باشد نخواهد شد به شرط آن که این قبیل تسهیلات مانع اجرای مفاد این کنوانسیون و به ویژه مانع اجرای عملیات تیر نگردند.

ماده ۵۰. طرفین متعاهدین به موجب درخواست اطلاعات لازم جهت اجرای مفاد این کنوانسیون به ویژه اطلاعات مربوط به قبولی و تأیید وسیله زمینی و کانتینرها و اطلاعات مربوط به مشخصات فنی و ساخت آنها را در اختیار یکدیگر قرار خواهند داد.

ماده ۵۱. ضوابط پیوست این کنوانسیون جزء لاینفک این کنوانسیون محسوب می‌شوند.

فصل هفتم - مقررات نهایی

ماده ۵۲. امضا و تصدیق و تصویب، قبولی، تصویب و الحاق

۱. کلیه کشورهای عضو سازمان ملل متحد، یا اعضاء هر نوع سازمان تخصصی یا اعضاء سازمان بین‌المللی انرژی اتمی یا طرفین اساسنامه دادگاه بین‌المللی یا هر یک از کشورهای دعوت شده توسط مجمع عمومی سازمان ملل متحد می‌توانند طرفین متعاهدین این کنوانسیون گردند.

الف. با امضاء آن بدون شرط تصویب قانونی، قبولی یا تصویب

ب. با سپردن سند تصدیق و تصویب، قبولی یا تصویب پس از امضاء آن مشروط بر تصویب قانونی،

قبولی یا تصویب

پ. با سپردن یک سند الحاق

۲. این کنوانسیون از تاریخ اول ژانویه ۱۹۷۶ لغایت ۳۱ دسامبر ۱۹۷۶ جهت امضاء کشورهایی که در

بند (۱) این ماده به آنها اشاره شده است، در دفتر سازمان ملل متحد در ژنو مفتوح خواهد بود.

پس از این تاریخ کنوانسیون برای الحاق آنان مفتوح خواهد بود.

۳. اتحادیه‌های گمرکی یا اتحادیه‌های اقتصادی، همراه با کلیه کشورهای عضو آنان یا در هر زمانی

پس از آنکه کلیه کشورهای عضو آنان طرفین متعاهدین این قرارداد گردیدند، همچنین می‌توانند طبق

مفاد بندهای (۱ و ۲) این ماده طرفین متعاهدین این کنوانسیون گردند ولی حق رأی نخواهند داشت.
۴. اسناد تصدیق و تصویب، قبولی، تصویب یا الحاق به دبیرکل سازمان ملل متحد تسلیم خواهد شد.

ماده ۵۳. اجرای کنوانسیون

۱. این کنوانسیون شش ماه پس از تاریخی که ۵ کشور از کشورهای مذکور در بند ۱ ماده ۵۲ بدون قید تصدیق، قبولی یا تصویب آن را امضا کرده یا اسناد تصدیق، قبولی، تصویب یا الحاق به آن را تسلیم نمودند به مرحله اجرا در می‌آید.

۲. پس از آنکه ۵ کشور از کشورهای مذکور در بند ۱ ماده (۵۲) این کنوانسیون را بدون قید تصدیق و تصویب، قبولی یا تصویب امضا نمودند و یا اسناد تصدیق و تصویب، قبولی، تصویب یا الحاق را تسلیم نمودند این کنوانسیون در مورد طرفین متعاهدین دیگر، شش ماه پس از تاریخ تسلیم اسناد تصدیق و تصویب قبولی تصویب یا الحاق آنان، به مرحله اجرا در می‌آید.

۳. هر سند تصدیق و تصویب، قبولی، تصویب یا الحاق که پس از به اجرا درآمدن یک اصلاحیه این کنوانسیون تسلیم گردد شامل کنوانسیون اصلاح شده خواهد بود.

۴. این قبیل اسنادی که بعد از پذیرفته شدن یک اصلاحیه ولی قبل از اجرای آن تسلیم شود از تاریخ اجرای اصلاحیه مذکور شامل کنوانسیون اصلاح شده خواهد بود.

ماده ۵۴. کناره‌گیری

۱. هر یک از طرفین متعاهدین می‌تواند با اطلاع دبیرکل سازمان ملل متحد از کنوانسیون کناره‌گیری کند.

۲. کناره‌گیری از کنوانسیون ۱۵ ماه پس از تاریخی که دبیرکل سازمان ملل ابلاغیه فسخ را دریافت می‌کند، عملی خواهد بود.

۳. اعتبار کارنه‌های تیر که قبل از رسمیت یافتن فسخ توسط گمرک خانه خروجی پذیرفته شده تغییری نکرده و ضمانت مؤسسات تضمین‌کننده طبق مقررات این کنوانسیون معتبر خواهد بود.

ماده ۵۵. اگر پس از به اجرا درآمدن این کنوانسیون تعداد کشورهای متعاهد برای مدت ۱۲ ماه پی در پی به کمتر از ۵ کشور برسد این کنوانسیون پس از پایان ۱۲ ماه ملغی خواهد شد.

ماده ۵۶. الغاء کنوانسیون عملیات تیر سال ۱۹۵۹

۱. این کنوانسیون از تاریخ لازم الاجرا شدن، کنوانسیون تیر سال ۱۹۵۹ را در رابطه با طرفین متعاهدین با آن کنوانسیون ملغی و جانشین آن می‌گردد.

۲. گواهی‌های قبولی که برای وسائط نقلیه زمینی و کانتینر به موجب کنوانسیون تیر ۱۹۵۹ صادر شده‌اند برای مدتی که اعتبار دارند یا برای مدتی که تمدید شده‌اند برای حمل کالا تحت لاک و مهر گمرکی طرفین متعاهدین این کنوانسیون مورد قبول قرار خواهد گرفت. به شرط آنکه این قبیل وسائط نقلیه و کانتینرها شرایطی را که به موجب آن شرایط مورد قبول قرار گرفته بودند کماکان اجرا نمایند.

ماده ۵۷. حل و فصل اختلافات

۱. هر نوع اختلافی که در رابطه با تفسیر یا اجرای این کنوانسیون بین دو یا چند طرف متعاهد بروز کند حتی الامکان از طریق مذاکره بین طرفین اختلاف یا سایر طرق رفع اختلاف حل و فصل شود.

۲. هر نوع اختلافی که در رابطه با تفسیر یا اجرای این کنوانسیون بین دو یا چند طرف متعاهد بروز کند که طبق طرق مذکور در بند (۱) این ماده برطرف نشود، به درخواست یکی از طرفین به یک هیأت داور متشکل از افراد زیر ارجاع خواهد شد هر یک از طرفین دعوی یک نفر داور را تعیین خواهند کرد و داوران تعیین شده داور دیگری را به عنوان رئیس تعیین خواهند کرد.

اگر سه ماه پس از دریافت درخواست، یکی از طرفین نتواند داوران را تعیین نماید و یا آنکه داوران نتوانند داور رئیس را انتخاب نمایند، هر یک از طرفین می‌تواند از دبیرکل سازمان ملل درخواست نمایند که یک داور یا رئیس هیأت داور را تعیین نماید.

۳. تصمیم هیأت داور که به موجب مفاد بند ۲ تعیین شده‌اند برای طرفین اختلاف لازم الاجرا خواهد بود.

۴. هیأت داور را سماً مقررات مربوط به دادرسی خود را تعیین خواهد کرد.

۵. تصمیمات هیأت داور با اکثریت آراء اتخاذ خواهد شد.

۶. هر نوع اختلافی که در رابطه با تفسیر یا اجرای رأی صادره بین طرفین اختلاف بروز نماید می‌تواند توسط هر یک از طرفین برای داور به همان هیأت داور که رأی را صادر کرده ارجاع گردد.

ماده ۵۸. قید و شرط

۱. هر کشوری می‌تواند هنگام امضاء تصویب یا الحاق به این کنوانسیون اعلام نماید که خود را ملزم به اجرای بندهای ۲ تا ۶ ماده (۵۷) این کنوانسیون نمی‌داند.

سایر طرف‌های متعاهد به موجب مفاد بندهای فوق‌الذکر در قبال هر طرف متعاهد که با چنین قید و شرطی وارد کنوانسیون شده است ملزم نخواهد بود.

۲. هر طرف متعاهد که به موجب بند یک این ماده قابل تأمل شده باشد می‌تواند هر وقت که بخواهد با اطلاع به دبیرکل سازمان ملل از قید مزبور انصراف نماید.

۳. سوای قیودی که در بند(۱) این ماده پیش بینی شده است قیود دیگری در مورد این کنوانسیون پذیرفته نخواهد شد.

ماده ۵۹. روش اصلاح و تجدیدنظر این کنوانسیون

۱. این کنوانسیون به انضمام ضمائم آن می‌تواند به موجب پیشنهاد یک طرف متعاهد و طبق روشی که در این ماده مقرر شده است مورد تجدیدنظر قرار گرفته و اصلاح شود.

۲. هرگونه اصلاحیه پیشنهاد شده در مورد این کنوانسیون در یک کمیته اجرایی متشکل از کلیه طرفین متعاهدین طبق مقررات و روشهای مذکور در ضمیمه شماره (۸) این کنوانسیون مورد بررسی قرار خواهد گرفت، هرگونه اصلاحیه که در طول جلسه کمیته اجرایی مورد بررسی قرار گرفته یا تهیه شده باشد و با اکثریت دو سوم اعضا حاضر و رأی دهنده در جلسه اتخاذ شود. توسط دبیرکل سازمان ملل جهت قبولی به طرفین متعاهدین ابلاغ می‌گردد.

۳. سوای مفاد پیش بینی شده در ماده ۶۰، هر اصلاحیه پیشنهاد شده که طبق بند فوق الذکر ابلاغ شده است سه ماه پس از انقضای یک دوره ۱۲ ماهه پس از تاریخ ابلاغ اصلاحیه پیشنهادی که در طی آن مدت هیچگونه اعتراض نسبت به اصلاحیه پیشنهادی توسط کشوری که طرف متعاهد است به دبیرکل سازمان ملل تسلیم نشده باشد توسط کلیه طرفین متعاهدین لازم الاجرا خواهد بود.

۴. چنانچه طبق بند (۳) این ماده نسبت به اصلاحیه پیشنهادی اعتراضی تسلیم گردد. باید چنین فرض کرد که اصلاحیه مورد قبول واقع نشده و بلااثر خواهد بود.

ماده ۶۰. روش ویژه جهت تجدیدنظر و اصلاح ضمائم شماره ۱، ۲، ۳، ۴، ۵، ۶ و ۷.

۱. هرگونه اصلاحیه پیشنهادی در مورد ضمائم شماره ۱، ۲، ۳، ۴، ۵، ۶ و ۷ که طبق بندهای ۱ و ۲ ماده ۵۹ مورد بررسی قرار گرفته باشد از تاریخی که کمیته اجرایی در هنگام اتخاذ آن معین خواهد کرد لازم الاجرا خواهد بود. مگر اینکه در تاریخی قبل از تاریخ مذکور که همزمان توسط کمیته اجرایی تعیین گردیده یک پنجم کشورهای طرفین متعاهد و یا پنج کشور طرف متعاهد تعداد هر کدام کمتر باشد، اعتراض خود را نسبت به اصلاحیه به دبیرکل سازمان ملل تسلیم نمایند.

تاریخهای مذکور در این بند توسط کمیته اجرایی با دوسوم اکثریت حاضر و اخذ رأی تعیین می‌گردد.

۲. هر اصلاحیه که طبق روشهای مقرر در بند ۱ فوق الذکر اتخاذ شود به محض لازم الاجرا شدن از لحاظ کلیه طرفین متعاهدین هر یک از مفاد قبلی را که اصلاحیه به آن مربوط می‌گردد لغو و جانشین آن می‌گردد.

ماده ۶۱. درخواستها، اطلاعیه‌ها و اعتراضها

دبیرکل سازمان ملل کلیه طرفین متعاهدین و کلیه کشورهای مذکور در بند ۱ ماده ۵۲) این کنوانسیون را از هرگونه درخواست ابلاغ یا اعتراض تحت ماده‌های ۵۹ و ۶۰ فوق‌الذکر و تاریخی را که هر اصلاحیه‌ای از آن تاریخ لازم الاجرا نمی‌شود مطلع خواهد کرد.

ماده ۶۲. کنفرانس تجدیدنظر

۱. هر کشوری که طرف متعاهد این کنوانسیون باشد می‌تواند با ارسال اطلاعیه‌ای به دبیرکل سازمان ملل تقاضا کند به منظور تجدیدنظر در مفاد این کنوانسیون کنفرانس تشکیل شود.

۲. کنفرانس تجدیدنظر که از کلیه طرفین متعاهدین و کلیه کشورهای مذکور در بند ۱ ماده ۵۲ برای شرکت در آن دعوت به عمل خواهد آمد توسط دبیرکل سازمان ملل تشکیل خواهد شد. به شرط آنکه ظرف مدت شش ماه از تاریخ اطلاع دبیرکل سازمان ملل به طرفین متعاهدین حداقل یک چهارم کشورهایی که طرف متعاهد باشند موافقت خود را با تقاضای تشکیل کنفرانس به اطلاع دبیرکل رسانده باشند.

۳. کنفرانس تجدیدنظر که از کلیه طرفین متعاهد و کلیه کشورهای مذکور در بند ۱ ماده ۵۲ برای شرکت در آن دعوت خواهد شد همچنین می‌تواند توسط دبیرکل سازمان ملل پس از اطلاع از درخواست کمیته اجرایی تشکیل گردد. کمیته اجرایی در صورت موافقت و رأی اکثریت حاضرین در کمیته تشکیل کنفرانس را درخواست می‌نماید.

۴. چنانچه طبق بند یک و یا سه این ماده کنفرانس تشکیل شود دبیرکل سازمان ملل متحد مراتب را به اطلاع طرفین متعاهد خواهد رساند و از کلیه آنان دعوت خواهد کرد ظرف سه ماه پیشنهاداتی را که مایلند در کنفرانس مورد بررسی قرار گیرد تسلیم نمایند. دبیرکل حداقل سه ماه قبل از تاریخی که کنفرانس تشکیل می‌شود دستور موقت جلسه کنفرانس و متن پیشنهادهای دریافتی را بین کلیه طرفین متعاهدین توزیع می‌کند.

ماده ۶۳. اطلاعیه‌ها

۱. علاوه بر اطلاعیه‌ها و ابلاغات پیش‌بینی شده در ماده‌های ۶۱ و ۶۲ دبیرکل سازمان ملل متحد کلیه کشورهای مذکور در ماده ۲۵ را از مواد زیر مطلع خواهد کرد.

الف. امضاها، تصویب‌ها، تصدیق‌ها، قبولی‌ها، تصویب‌ها و الحاق‌ها به کنوانسیون طبق ماده ۵۲

ب. تاریخهای لازم الاجرا شدن این کنوانسیون به موجب ماده ۵۳

پ. کناره‌گیری‌ها از کنوانسیون طبق ماده ۵۴

ت. اختتام کنوانسیون طبق ماده ۵۵

ث. قید و شرطها طبق ماده ۵۸

ماده ۶۴. متن معتبر

پس از ۳۱ دسامبر ۱۹۷۶، نسخه اصلی این کنوانسیون نزد دبیرکل سازمان ملل متحد سپرده خواهد شد دبیرکل سازمان ملل متحد نسخه‌های گواهی شده این کنوانسیون را برای هر یک از طرفین متعاهدین و کشورهای مذکور در بند ۱ ماده ۵۲ که جزء طرفین متعاهدین نمی باشد، ارسال می‌دارد. در تأیید مراتب فوق، امضاکنندگان زیر با اختیارات تام در این مورد، این کنوانسیون را امضا نمودند.

این کنوانسیون در تاریخ چهاردهم نوامبر یکهزار و نهصد و هفتاد و پنج در ژنو در یک نسخه به زبانهای انگلیسی، فرانسه، روسی منعقد گردید که هر سه متن متساویاً معتبر است.

قانون الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون تجدیدنظر شده کیوتو در مورد ساده و هماهنگ سازی تشریفات گمرکی مصوب ۱۳۸۹/۱۲/۴ مجلس شورای اسلامی

ماده واحده . به دولت جمهوری اسلامی ایران اجازه داده می شود به کنوانسیون تجدیدنظر شده کیوتو در مورد ساده و هماهنگ سازی تشریفات گمرکی، به شرح پیوست ملحق گردد.
تبصره . اعمال هرگونه اصلاحاتی که از طریق تعیین شده در بندهای (۲) و (۳) ماده (۱۵) و بند (۲) ماده (۱۶) در کنوانسیون صورت گیرد در رابطه با دولت جمهوری اسلامی ایران منوط به تصویب مجلس شورای اسلامی است.

بسم الله الرحمن الرحيم

کنوانسیون تجدیدنظر شده کیوتو در مورد ساده و هماهنگ سازی تشریفات گمرکی

مقدمه

طرف های متعاقد این کنوانسیون که تحت نظر شورای همکاریهای گمرکی تهیه و تدوین شده است، ضمن تلاش برای رفع تفاوت بین رویه ها و تشریفات گمرکی طرف های متعاقد که می تواند سبب کندی تجارت و سایر مبادلات بین المللی گردد، با تمایل به کمک مؤثر به توسعه این گونه مبادلات و تجارت از طریق ساده و هماهنگ سازی رویه ها و تشریفات گمرکی و نیز به وسیله توسعه همکاریهای بین المللی، با توجه به امکان دستیابی به منافع اساسی حاصل از تسهیل تجارت بین المللی بدون نقض معیارهای مناسب کنترل گمرکی، با امعان نظر به این که ساده و هماهنگ سازی مزبور، به ویژه، با اعمال اصول زیر قابل حصول است:

اجراء برنامه هایی به منظور نوین سازی مستمر رویه ها و تشریفات گمرکی و در نتیجه افزایش کارایی

و اثربخشی؛

اعمال رویه ها و تشریفات گمرکی به شیوه ای قابل پیش بینی، پایدار و شفاف؛

ارائه کلیه اطلاعات ضروری در مورد قوانین، مقررات، دستورالعمل های اجرائی، رویه ها و تشریفات

گمرکی به طرفهای ذی نفع؛

کاربرد فنون جدید مانند مدیریت خطر و کنترل براساس بازبینی و حداکثر استفاده از فن آوری

اطلاعات؛

. همکاری با دیگر مقامات ملی، گمرکات و جوامع تجاری، در صورت اقتضاء؛
اجرای معیارهای بین‌المللی مربوط؛

ارائه فرآیندهای سهل‌الحصول رسیدگی اداری و قضائی به طرفهای تحت تاثیر؛

با اعتقاد به این که سند بین‌المللی حاوی هدفها و اصول فوق‌الذکر که طرف‌های متعاقد ملزم به
اجراء آن می‌شوند، منجر به تحقق درجه بالایی از ساده و هماهنگ‌سازی رویه‌ها و تشریفات گمرکی
که یکی از اهداف عمده شورای همکاریهای گمرکی است، شده و در نتیجه مساعدت قابل توجهی به
تسهیل تجارت بین‌المللی می‌نماید، به شرح زیر توافق نموده‌اند:

فصل ۱. تعاریف

ماده ۱. از نظر این کنوانسیون:

الف) «استاندارد» به معنی مقرراتی است که اجراء آن برای نیل به هماهنگ و ساده کردن رویه‌ها و
تشریفات گمرکی ضروری محسوب می‌شود؛

ب) «استاندارد موقت» به معنی استاندارد مذکور در پیوست کلی است که اجراء آن در زمان
طولانی‌تری مجاز می‌باشد؛

پ) «رویه توصیه شده» به معنی مقررات موجود در پیوست ویژه است که عامل پیشرفت کار
هماهنگ و ساده‌سازی رویه‌ها و تشریفات گمرکی تلقی می‌شود و به کارگیری آن در گسترده‌ترین سطح
ممکن، مطلوب می‌باشد؛

ت) «قوانین ملی» به معنی قوانین، مقررات و سایر تمهیداتی است که توسط یکی از مراجع
ذی‌صلاح طرف متعاقد وضع شده است و در سراسر قلمرو طرف متعاقد مربوط حاکم است یا
پیمانهای لازم‌الاجرائی که طرف متعاقد مزبور ملزم به اجراء آن می‌باشد.

ث) «پیوست کلی» به معنی مجموعه مقررات حاکم بر کلیه رویه‌ها و تشریفات گمرکی موضوع این
کنوانسیون است؛

ج) «پیوست ویژه» به معنی مجموعه‌ای از مقررات حاکم بر یک یا چند رویه و تشریفات گمرکی
موضوع این کنوانسیون است؛

چ) «دستورالعمل‌های اجرائی» به معنی مجموعه‌ای از توضیحات مربوط به مقررات پیوست کلی،
پیوست‌های ویژه و فصول آن است که بیانگر برخی شیوه‌های کاری ممکن است که برای اعمال

استانداردها، استانداردهای موقت و رویه‌های توصیه شده باید انجام پذیرد و به ویژه بیانگر بهترین رویه‌ها بوده و نمونه‌هایی از تسهیلات گسترده‌تر را توصیه می‌نماید؛

ح) «کارگروه دائمی فنی» به معنی کارگروه دائمی فنی شورا می‌باشد؛

خ) «شورا» به معنی تشکیلاتی است که به موجب کنوانسیون تأسیس شورای همکاریهای گمرکی مصوب پانزدهم دسامبر ۱۹۵۰ میلادی (۱۳۲۹/۹/۲۴ هجری شمسی) در بروکسل، تأسیس شده است؛

د) «اتحادیه گمرکی یا اقتصادی» به معنی اتحادیه‌ای است که به وسیله و با عضویت دولت‌هایی تأسیس یافته که صلاحیت تصویب مقررات خود در زمینه موضوعات مورد حکم در این کنوانسیون که برای دولت‌های مزبور لازم‌الاجراء می‌باشند را دارا است و براساس تشریفات داخلی خود در مورد تصمیم‌گیری نسبت به امضاء، تصویب یا الحاق به این کنوانسیون دارای صلاحیت می‌باشد.

فصل دوم. دامنه شمول و ساختار کنوانسیون

دامنه شمول کنوانسیون

ماده ۲. هر طرف متعهد مکلف می‌شود ساده و هماهنگ‌سازی تشریفات گمرکی را اشاعه دهد و در راستای این امر، به موجب مقررات این کنوانسیون از استانداردها، استانداردهای موقت و رویه‌های توصیه شده در پیوست‌های این کنوانسیون پیروی کند. در هر صورت، هیچ چیز مانع یک طرف متعهد از ارائه تسهیلات بیش از آنچه در این کنوانسیون مقرر شده است، نمی‌باشد و به هر یک از طرف‌های متعهد توصیه می‌شود که حداکثر تسهیلات ممکن را ارائه کند.

ماده ۳. مفاد این کنوانسیون مانع اجراء قوانین ملی در زمینه ممنوعیت‌ها یا محدودیت‌های کالایی مشمول کنترل گمرکی نمی‌باشد.

ساختار کنوانسیون

ماده ۴.

۱. این کنوانسیون مشتمل بر متن اصلی، پیوست کلی و پیوست‌های ویژه می‌باشد.

۲. پیوست کلی و هر یک از پیوست‌های ویژه این کنوانسیون اساساً شامل فصولی است که یک پیوست را به بخش‌های فرعی تقسیم می‌کند و متشکل از موارد زیر است:

الف) تعاریف؛ و

ب) استانداردها، که برخی از آنها در پیوست کلی، استانداردهای موقت می‌باشند.

۳. هر پیوست ویژه شامل رویه‌های توصیه شده نیز می‌باشد.

۴. هر پیوست همراه با دستورالعمل‌های اجرائی است که مفاد آنها برای طرف‌های متعاقد الزام‌آور نیست.

ماده ۵. از نظر این کنوانسیون، هر یک از پیوست‌های ویژه یا فصول لازم‌الرعایه آن از سوی یک طرف متعاقد، به منزله جزء لاینفک این کنوانسیون تلقی می‌شود و هرگونه ارجاع به کنوانسیون در رابطه با طرف متعاقد مزبور شامل ارجاع به پیوست‌ها یا فصول مزبور می‌گردد.

فصل سوم. مدیریت کنوانسیون

کارگروه مدیریت

ماده ۶.

۱. به منظور بررسی اجراء این کنوانسیون، هرگونه تمهیدات مربوط به تأمین وحدت رویه در تفسیر و به کارگیری آن و هرگونه اصلاحات پیشنهادی، کارگروه مدیریت تأسیس می‌شود.

۲. طرف‌های متعاقد، عضو کارگروه مدیریت می‌باشند.

۳. سازمان ذی صلاح هر موجودیت که حائز شرایط طرف متعاقد شدن این کنوانسیون، به موجب مفاد ماده (۸) می‌باشد یا هر یک از اعضاء سازمان تجارت جهانی، مجاز به حضور در جلسات کارگروه مدیریت، به عنوان ناظر، می‌باشد. جایگاه و حقوق ناظرین مزبور به وسیله تصمیم شورا تعیین می‌شود. حقوق مذکور پیش از لازم‌الاجراء شدن تصمیم، قابل اعمال نمی‌باشد.

۴. کارگروه مدیریت می‌تواند از نمایندگان سازمان‌های بین‌المللی دولتی و غیردولتی برای شرکت در جلسات کارگروه به عنوان ناظر دعوت نماید.

۵. کارگروه مدیریت:

الف) موارد زیر را به طرف‌های متعاقد توصیه خواهد کرد:

۱- اصلاحیه‌های متن اصلی کنوانسیون؛

۲- اصلاحیه‌های پیوست کلی، پیوست‌های ویژه و فصول آن و الحاق فصول جدید به پیوست کلی؛

۳- الحاق پیوست‌های ویژه و فصول جدید به پیوست‌های ویژه؛

ب) می‌تواند در مورد اصلاح رویه‌های توصیه شده یا الحاق رویه‌های توصیه شده جدید به

پیوست‌های ویژه یا فصول مربوط براساس ماده (۱۶) تصمیم‌گیری نماید؛

پ) اجراء مقررات این کنوانسیون را براساس بند (۴) ماده (۱۳) بررسی خواهد کرد؛

- ت) دستورالعمل‌های اجرائی را بررسی و به هنگام‌سازی خواهد کرد؛
- ث) سایر موضوعات ارجاعی مرتبط با این کنوانسیون را بررسی خواهد کرد؛
- ج) کارگروه دائمی فنی و شورا را از تصمیمات خود آگاه خواهد کرد.
۶. سازمان‌های ذی‌صلاح طرف‌های متعاقد پیشنهاد‌های موضوع جزء‌های «الف»، «ب»، «پ» یا «ت» بند (۵) این ماده و دلایل توجیهی آن به انضمام هرگونه درخواست گنجانیدن موضوعاتی در دستور کار نشست‌های کارگروه مدیریت را به دبیرکل شورا ارائه خواهند داد. دبیرکل شورا پیشنهادها را به آگاهی سازمان‌های ذی‌صلاح طرف‌های متعاقد و ناظران موضوع بندهای (۲)، (۳) و (۴) این ماده خواهد رساند.
۷. کارگروه مدیریت، حداقل هر سال یکبار تشکیل جلسه خواهد داد. کارگروه (کمیته)، هر سال یک رئیس و یک نایب رئیس را انتخاب خواهد کرد. دبیرکل شورا دعوت‌نامه و پیش‌نویس دستور کار را حداقل شش هفته قبل برگزاری اجلاس کارگروه مدیریت به سازمان‌های ذی‌صلاح طرف‌های متعاقد و ناظران موضوع بندهای (۲)، (۳) و (۴) این ماده ارسال خواهد کرد.
۸. چنانچه اتخاذ تصمیم در مورد موضوعات مطروحه در کارگروه مدیریت از طریق اتفاق آراء میسر نباشد، مراتب از طریق رأی‌گیری از طرف‌های متعاقد حاضر در جلسه تصمیم‌گیری خواهد شد. پیشنهاد‌های موضوع جزء‌های (الف)، (ب)، یا (پ) بند (۵) این ماده با اکثریت دو سوم آراء اخذ شده به تصویب خواهد رسید. سایر موضوعات با اکثریت آراء اخذ شده، توسط کارگروه مدیریت تصمیم‌گیری خواهد شد.
۹. چنانچه بند (۵) ماده (۸) این کنوانسیون اعمال شود، اتحادیه‌های گمرکی یا اقتصادی طرف متعاقد این کنوانسیون در مورد رأی‌گیری، تنها دارای رأی برابر با کل آراء منتسب اعضاء خود که طرف متعاقد کنوانسیون می‌باشند، هستند.
۱۰. کارگروه مدیریت، پیش از پایان اجلاس خود، گزارشی را تصویب خواهد کرد. این گزارش برای شورا، طرف‌های متعاقد و ناظرین موضوع بندهای (۲)، (۳) و (۴) ارسال خواهد شد.
۱۱. در صورت فقدان مقررات مربوط در این ماده، آئین کار شورا، حاکم خواهد بود، مگر این که کارگروه مدیریت تصمیم دیگری اتخاذ کند.
- ماده ۷. از نظر رأی‌گیری در کارگروه مدیریت، برای هر پیوست ویژه و هر فصل از پیوست ویژه رأی‌گیری جداگانه به عمل خواهد آمد.
- الف. هر طرف متعاقد مجاز به دادن رأی در مورد موضوعات مربوط به تفسیر، اعمال یا اصلاح متن

اصلی و پیوست کلی کنوانسیون می‌باشد.

ب. در ارتباط با موضوعات مربوط به پیوست ویژه یا فصلی از پیوست ویژه که از قبل به مرحله اجراء درآمده است، فقط آن دسته از طرف‌های متعاقد که پیوست ویژه یا فصل مزبور آن را پذیرفته‌اند از حق رأی برخوردار خواهند بود.

پ. هر طرف متعاقد مجاز به دادن رأی در مورد پیش‌نویس پیوست‌های ویژه یا فصول جدید پیوست ویژه خواهد بود.

فصل چهارم. طرف متعاقد

تصویب کنوانسیون

ماده ۸.

۱. هر یک از اعضاء شورا و هر یک از اعضاء سازمان ملل متحد یا سازمان‌های تخصصی آن می‌تواند از راه‌های زیر طرف متعاقد این کنوانسیون شود:

الف) امضاء بدون شرط تصویب؛

ب) تودیع سند تصویب پس از امضاء به شرط تصویب؛

پ) الحاق به آن.

۲. این کنوانسیون تا تاریخ سی‌ام ژوئن ۱۹۷۴ میلادی (۱۳۵۳/۴/۹ هجری شمسی) برای امضاء اعضاء موضوع بند (۱) این ماده در مقر شورا در بروکسل مفتوح خواهد بود. پس از آن جهت الحاق اعضاء مزبور مفتوح خواهد بود.

۳. هر طرف متعاقد در زمان امضاء، تصویب یا الحاق به این کنوانسیون باید پیوست‌های ویژه یا فصول مورد پذیرش خود را مشخص کند. طرف متعاقد می‌تواند متعاقباً به امین اسناد اعلام نماید که یک یا چند پیوست ویژه یا فصول آن را می‌پذیرد.

۴. طرف‌های متعاهدی که هر پیوست ویژه یا فصل جدیدی از پیوست ویژه به موجب بند (۳) این ماده را می‌پذیرند، مراتب را به امین اسناد اعلام خواهند کرد.

۵. الف) هر اتحادیه گمرکی یا اقتصادی می‌تواند طبق بندهای (۱)، (۲) و (۳) این ماده، طرف متعاقد این کنوانسیون شود. اتحادیه گمرکی یا اقتصادی مزبور باید امین اسناد را از صلاحیت خود در مورد موضوعات مورد حکم در این کنوانسیون آگاه کند. اتحادیه گمرکی یا اقتصادی مزبور باید امین اسناد را از هر تغییر عمده در حدود صلاحیت خود نیز آگاه نماید.

ب) هر اتحادیه گمرکی یا اقتصادی که طرف متعاقد این کنوانسیون است، در مورد موضوعاتی که در صلاحیت آن قرار دارد، حقوق و مسؤولیتهایی را که این کنوانسیون به اعضاء چنین اتحادیه‌ای که طرف متعاقد این کنوانسیون می‌باشند اعطاء کرده، با نام خود اعمال خواهد نمود. در این مورد، اعضاء چنین اتحادیه‌ای مجاز نخواهند بود به طور انفرادی حقوق مزبور، از جمله حق رأی را اعمال کنند.

ماده ۹.

۱. هر طرف متعاقد که این کنوانسیون را تصویب می‌کند یا به آن ملحق می‌شود نسبت به اصلاحات لازم‌الاجراء این کنوانسیون، از جمله پیوست کلی در تاریخ تودیع سند تصویب یا الحاق خود، متعهد خواهد بود.

۲. هر طرف متعاقد که پیوست ویژه یا فصلی از آن را می‌پذیرد نسبت به هرگونه اصلاحات لازم‌الاجراء استاندارد‌های مندرج در پیوست ویژه یا فصل مزبور در تاریخ اعلام پذیرش خود به امین اسناد، متعهد خواهد بود. هر طرف متعاقد که پیوست ویژه یا فصلی از آن را می‌پذیرد نسبت به اصلاحات لازم‌الاجراء رویه‌های توصیه شده مندرج در آن در تاریخ اعلام پذیرش خود به امین اسناد ملزم می‌باشد، مگر این که براساس مفاد ماده (۱۲) این کنوانسیون در مورد یک یا چند رویه توصیه شده مزبور قید تحدید تعهد در نظر گرفته باشد.

اعمال کنوانسیون

ماده ۱۰.

۱. هر طرف متعاقد می‌تواند به هنگام امضاء این کنوانسیون بدون شرط تصویب یا تودیع سند تصویب یا الحاق خود، یا هر زمان پس از آن، با ارسال اطلاعیه‌ای به امین اسناد، شمول مقررات این کنوانسیون را به کل یا هر یک از سرزمینهایی که طرف متعاقد مزبور عهده‌دار مسؤولیت روابط بین‌المللی آنها می‌باشد، اعلام نماید. اطلاعیه مزبور سه ماه پس از تاریخ دریافت آن از سوی امین اسناد نافذ خواهد شد. در هر حال، این کنوانسیون پیش از لازم‌الاجراء شدن این کنوانسیون نسبت به طرف متعاقد مربوط، در مورد سرزمینهای مذکور در اطلاعیه، اعمال نخواهد شد.

۲. هر طرف متعاقد که به موجب بند (۱) این ماده با تسلیم اطلاعیه‌ای، مبادرت به تعمیم شمول این کنوانسیون به هر سرزمینی که مسؤولیت روابط بین‌المللی آن را بر عهده دارد می‌کند، براساس تشریفات ماده (۱۹) این کنوانسیون می‌تواند به امین اسناد اعلام نماید که سرزمین مورد نظر این کنوانسیون را دیگر اعمال نخواهد کرد.

ماده ۱۱. اتحادیه گمرکی یا اقتصادی که طرف متعاقد است برای اجراء این کنوانسیون دبیرکل شورا

را از سرزمینهای متشکله اتحادیه گمرکی یا اقتصادی و این که سرزمینهای مزبور به عنوان یک سرزمین واحد تلقی می‌شوند، آگاه خواهد نمود.

پذیرش مقررات و قیود تحدید تعهد

ماده ۱۲.

۱. بدین وسیله کلیه طرف‌های متعاقد، متعهد به پیوست کلی شناخته می‌شوند.

۲. یک طرف متعاقد می‌تواند یک یا چند پیوست ویژه یا یک یا چند فصل از آن را بپذیرد. طرف متعاقدی که پیوست ویژه یا فصولی از آن را می‌پذیرد، در قبال کلیه استانداردهای مندرج در آنها متعهد خواهد شد. طرف متعاقدی که پیوست ویژه یا فصل یا فصولی از آن را می‌پذیرد، در قبال کلیه رویه‌های توصیه شده مندرج در آن متعهد شناخته خواهد شد، مگر آن که در هنگام پذیرش یا در هر زمان پس از آن امین اسناد را از رویه یا رویه‌های توصیه شده‌ای که در مورد آنها قید تحدید تعهد در نظر گرفته است، با ذکر اختلافهای موجود بین مفاد قوانین ملی خود و رویه یا رویه‌های توصیه شده مزبور، آگاه نماید. هر طرف متعاقدی که قید تحدید تعهدی را در نظر گرفته است می‌تواند در هر زمان با ارسال اطلاعیه‌ای به امین اسناد از کل یا بخشی از قیود تحدید تعهد مزبور صرفنظر و تاریخ نافذ شدن انصراف مزبور را نیز مشخص کند.

۳. هر طرف متعاقد متعهد به پیوست ویژه یا فصل یا فصولی از آن، امکان صرفنظر کردن از هر گونه قید تحدید تعهد در نظر گرفته شده در قبال رویه‌های توصیه شده براساس شرایط بند (۲) را بررسی خواهد کرد و دبیر کل شورا را در پایان هر دوره سه ساله از تاریخ آغاز لازم‌الاجراء شدن این کنوانسیون در مورد آن طرف متعاقد، از نتایج بررسی مزبور و مفاد قوانین ملی که به زعم خود مغایر با صرفنظر کردن از حقوق مزبور است، آگاه خواهد کرد.

اجراء مقررات

ماده ۱۳.

۱. هر طرف متعاقد استانداردهای مندرج در پیوست کلی و پیوست یا پیوست‌های ویژه یا فصل یا فصول آنها را که پذیرفته است ظرف مدت (۳۶) ماه پس از لازم‌الاجراء شدن پیوست‌ها و فصول مزبور در مورد طرف متعاقد مزبور اجراء خواهد کرد.

۲. هر طرف متعاقد استانداردهای موقت مندرج در پیوست کلی را ظرف مدت (۶۰) ماه از تاریخ

لازم‌الاجراء شدن پیوست کلی برای طرف متعاقد مزبور، اجراء خواهد کرد.

۳. هر طرف متعاقد در صورتی که قید تحدید تعهدی را در مورد یک یا چند رویه توصیه شده در نظر

نگرفته باشد، رویه های توصیه شده مندرج در پیوست یا پیوست های ویژه یا فصل یا فصول مورد پذیرش خود را ظرف مدت سی و شش ماه پس از لازم الاجراء شدن پیوست یا پیوست های ویژه یا فصل یا فصول مزبور برای آن طرف متعاقد، اجراء خواهد کرد.

۴.

الف) هرگاه دوره های زمانی پیش بینی شده در بند (۱) یا (۲) این ماده عملاً برای هر طرف متعاقد به منظور اجراء مقررات پیوست کلی کافی نباشد، طرف متعاقد مزبور می تواند، قبل از پایان دوره موضوع بندهای (۱) یا (۲) این ماده، از کارگروه مدیریت، درخواست تمدید آن دوره را بنماید. در درخواست فوق، طرف متعاقد باید مواردی از پیوست کلی را که نیازمند تمدید دوره است به همراه دلایل درخواست مزبور ذکر نماید.

ب) در شرایط استثنائی، کارگروه مدیریت می تواند با تمدید دوره موافقت کند. در هر تصمیم اتخاذ شده به وسیله کارگروه مدیریت که متضمن تمدید دوره درخواستی است، شرایط استثنائی توجیه کننده تصمیم ذکر خواهد شد و طول دوره تمدید در هیچ موردی از یک سال بیشتر نخواهد بود. با انقضای دوره تمدید، طرف متعاقد، اجراء مقرراتی را که مشمول دوره تمدید بوده اند به امین اسناد اعلام خواهد نمود.

حل و فصل اختلافات

ماده ۱۴.

۱. هرگونه اختلاف بین دو یا چند طرف متعاقد در رابطه با تفسیر یا اعمال این کنوانسیون حتی الامکان از طریق مذاکره بین آنها حل و فصل خواهد شد.

۲. هر اختلافی که از طریق مذاکره حل و فصل نشود، توسط طرف های متعاقد مربوط به کارگروه مدیریت ارجاع خواهد شد که کارگروه بلافاصله اختلاف را بررسی و توصیه هایی را برای حل و فصل آن ارائه خواهد داد.

۳. طرف های متعاقد مربوط می توانند پیشاپیش در مورد پذیرش لازم الرعایه بودن توصیه های کارگروه مدیریت توافق نمایند.

اصلاحات کنوانسیون

ماده ۱۵.

۱. متن هر گونه اصلاحیه توصیه شده از سوی کارگروه مدیریت به طرف های متعاقد به موجب ردیفهای (۱) و (۲) جزء (الف) بند (۵) ماده (۶)، توسط دبیرکل شورا به کلیه طرف های متعاقد و اعضاء شورا که طرف متعاقد نیستند ارسال خواهد شد.

۲. اصلاحات مربوط به متن اصلی کنوانسیون، به شرط آن که طی دوازده ماه از تاریخ مکاتبه، مورد اعتراض هیچ یک از طرف‌های متعاقد قرار نگیرد، دوازده ماه پس از تودیع اسناد پذیرش توسط طرف‌های متعاقد حاضر در اجلاس کارگروه مدیریت که طی آن، اصلاحات توصیه شده است، برای کلیه طرف‌های متعاقد لازم‌الاجراء خواهد شد.

۳. هر یک از اصلاحات توصیه شده در مورد پیوست کلی یا پیوست‌های ویژه یا فصول آن، شش ماه بعد از تاریخ ارسال اصلاحات توصیه شده به طرف‌های متعاقد، پذیرفته شده تلقی خواهد شد، مگر در موارد زیر:

الف) اعتراضی از سوی یک طرف متعاقد یا، در مورد پیوست ویژه یا فصلی از آن، اعتراضی از سوی یک طرف متعاقد متعهد نسبت به آن پیوست ویژه یا فصل ارائه شده باشد؛ یا
ب) یک طرف متعاقد به رغم تمایل به پذیرش اصلاحیه توصیه شده، عدم تحقق شرایط لازم جهت پذیرش آن را به آگاهی دبیرکل شورا برساند.

۴. چنانچه یک طرف متعاقد به گونه‌ای که در جزء (ب) بند (۳) این ماده پیش‌بینی شده است، مکاتبه‌ای را به دبیرکل شورا ارسال نماید، می‌تواند تا هنگامی که پذیرش خود را در مورد اصلاحیه توصیه شده به دبیرکل شورا اطلاع نداده است، ظرف هجده ماه پس از انقضای مهلت شش ماهه موضوع بند (۳) این ماده، نسبت به اصلاحیه مزبور اعتراض نماید.

۵. چنانچه اعتراضی طبق شرایط جزء (الف) بند (۳) یا بند (۴) این ماده به اصلاحیه توصیه شده وارد شود، اصلاحیه مزبور پذیرفته نشده تلقی خواهد شد و معتبر نخواهد بود.

۶. اگر طرف متعاقدی مکاتبه‌ای را طبق جزء (ب) بند (۳) این ماده ارسال کرده باشد، اصلاحیه مزبور در دو تاریخ زیر، هر کدام که مقدم‌تر باشد، پذیرفته تلقی خواهد شد:

الف) تاریخی که در آن کلیه طرف‌های متعاقدی که چنین مکاتباتی را ارسال کرده‌اند پذیرش اصلاحیه توصیه شده را به دبیرکل شورا ابلاغ کرده باشند، مشروط بر این که، اگر کلیه پذیرشها قبل از اتمام دوره شش ماهه موضوع بند (۳) این ماده اعلام شده باشند، آن تاریخ باید به منزله تاریخ انقضای دوره شش ماهه در نظر گرفته شود؛

ب) تاریخ انقضای دوره (۱۸) ماهه موضوع بند (۴) این ماده.

۷. هر اصلاحیه پیوست کلی یا پیوست‌های ویژه یا فصول آن که پذیرفته شده تلقی شود، شش ماه پس از تاریخ پذیرفته شدن، یا در صورت ذکر دوره زمانی متفاوت در اصلاحیه توصیه شده، در تاریخ انقضای دوره مزبور که پس از آن تاریخ، اصلاحیه، پذیرفته شده تلقی می‌گردد، لازم‌الاجراء خواهد شد.

۸. دبیرکل شورا در اسرع وقت، هرگونه اعتراض به اصلاحیه توصیه شده طبق جزء (الف) بند (۳) و نیز هر مکاتبه دریافتی طبق جزء (ب) بند (۳) این ماده را به طرف‌های متعاقد این کنوانسیون اعلام خواهد کرد. دبیرکل شورا متعاقباً مخالفت یا موافقت طرف یا طرف‌های متعاقدی که در مورد اصلاحیه توصیه شده مبادرت به ارسال مکاتبه مذکور نموده‌اند، را به آگاهی طرف‌های متعاقد خواهد رساند.
ماده ۱۶.

۱. علی‌رغم تشریفات اصلاح مقرر در ماده (۱۵) این کنوانسیون، کارگروه مدیریت طبق ماده (۶) می‌تواند در مورد اصلاح هر رویه توصیه شده اتخاذ تصمیم کند یا رویه‌های توصیه شده جدیدی را در هر پیوست ویژه یا فصول آن درج نماید. هر طرف متعاقد به وسیله دبیرکل شورا برای شرکت در مباحثات کارگروه مدیریت دعوت خواهد شد. متن هر اصلاحیه یا رویه توصیه شده جدید که بدین گونه مورد تصمیم‌گیری قرار گرفته است، به وسیله دبیرکل شورا به طرف‌های متعاقد و آن دسته از اعضاء شورا که طرف متعاقد این کنوانسیون نیستند اعلام خواهد شد.

۲. هر اصلاحیه یا درج رویه‌های توصیه شده جدید که به موجب بند (۱) این ماده مورد تصمیم‌گیری قرار گرفته است، شش ماه پس از مکاتبه آن به وسیله دبیرکل شورا، لازم‌الاجراء خواهد شد. هر طرف متعاقد متعهد به پیوست ویژه یا فصلی از آن که در برگیرنده موضوع اصلاحات مذکور یا درج رویه‌های توصیه شده جدید باشد، در صورتی که به موجب تشریفات ماده (۱۲) این کنوانسیون قید تحدید تعهدی را در نظر نگرفته باشد، چنین تلقی خواهد شد که اصلاحات یا رویه‌های توصیه شده جدید را پذیرفته است.

مدت زمان الحاق

ماده ۱۷.

۱. مدت اعتبار این کنوانسیون نامحدود است، اما هر طرف متعاقد می‌تواند در هر زمان پس از تاریخ لازم‌الاجراء شدن کنوانسیون به موجب ماده (۱۸) آن، عضویت خود در آن را فسخ نماید.

۲. فسخ عضویت در کنوانسیون، طی سندی مکتوبی که نزد امین اسناد تودیع می‌شود، اعلام خواهد شد.

۳. فسخ عضویت شش ماه پس از دریافت سند فسخ عضویت به وسیله امین اسناد، نافذ خواهد شد.

۴. مفاد بندهای (۲) و (۳) این ماده در مورد پیوست‌های ویژه یا فصولی از آن که هر طرف متعاقد ممکن است پذیرش خود را در مورد آنها در هر زمان پس از تاریخ لازم‌الاجراء شدن، پس بگیرد نیز اعمال

خواهد شد.

۵. باز پس‌گیری پذیرش پیوست کلی از سوی هر طرف متعاقد به منزله فسخ عضویت در کنوانسیون تلقی خواهد شد. در این مورد مفاد بندهای (۲) و (۳) نیز اعمال می‌گردد.

فصل پنجم. مقررات نهایی

لازم‌الاجراء شدن کنوانسیون

ماده ۱۸.

۱. این کنوانسیون سه ماه پس از این که پنج موجودیت موضوع بندهای (۱) و (۵) ماده (۸) آن، کنوانسیون را بدون شرط تصویب امضاء یا اسناد تصویب یا الحاق خود را تودیع کنند، لازم‌الاجراء خواهد شد.

۲. این کنوانسیون برای هر طرف متعاقد سه ماه پس از پیوستن به جرگه طرف‌های متعاقد طبق مفاد ماده (۸)، لازم‌الاجراء خواهد شد.

۳. هر پیوست ویژه این کنوانسیون یا فصلی از آن، سه ماه پس از این که پنج طرف متعاقد، آن پیوست ویژه یا فصلی از آن را بپذیرند، لازم‌الاجراء خواهد شد.

۴. پس از این که هر پیوست ویژه یا فصلی از آن، طبق بند (۳) این ماده لازم‌الاجراء شد، آن پیوست ویژه یا فصل مزبور برای هر طرف متعاقد، سه ماه پس از این که پذیرش خود را اعلام نماید، لازم‌الاجراء خواهد شد. با این وجود، قبل از لازم‌الاجراء شدن این کنوانسیون برای یک طرف متعاقد، هیچ پیوست ویژه یا فصلی از آن برای طرف متعاقد مزبور لازم‌الاجراء نخواهد شد.

امین اسناد کنوانسیون

ماده ۱۹.

۱. این کنوانسیون، کلیه امضاءهای با شرط یا بدون شرط تصویب و کلیه اسناد تصویب یا الحاق نزد دبیرکل شورا تودیع خواهد شد.

۲. امین اسناد موارد زیر را انجام خواهد داد:

الف) دریافت و نگهداری متون اصلی این کنوانسیون؛

ب) تهیه رونوشت‌های مصدق از متون اصلی و ارسال آنها برای طرف‌های متعاقد و آن دسته از اعضاء شورا که طرف متعاقد نیستند و دبیرکل سازمان ملل متحد؛

پ) دریافت هر امضاء با شرط یا بدون شرط تصویب یا هر سند تصویب یا الحاق به این کنوانسیون

و دریافت و نگهداری هر سند، اطلاعیه و مکاتبه مربوط به آن؛

ت) بررسی مناسب شکل و صحیح بودن هر امضاء یا هر سند، اطلاعیه یا مکاتبه مربوط به این کنوانسیون و در صورت نیاز، جلب توجه طرف متعاقد مربوط نسبت به موضوع؛
ث) اعلام موارد زیر به طرف های متعاقد، آن دسته از اعضاء شورا که طرف متعاقد نیستند و دبیرکل سازمان ملل متحد:

۱. امضاءها، تصویب ها، الحاق ها یا پذیرش پیوست ها و فصول، به موجب ماده (۸) این کنوانسیون؛
۲. فصول جدید پیوست کلی و پیوست های ویژه جدید یا فصول آن که کارگروه مدیریت تصمیم می گیرد درج آنها در این کنوانسیون را توصیه کند؛
۳. تاریخ لازم الاجراء شدن این کنوانسیون، پیوست کلی و هر پیوست ویژه یا فصلی از آن، طبق ماده (۱۸) این کنوانسیون؛

۴. اطلاعیه های دریافتی طبق مواد (۸)، (۱۰)، (۱۱)، (۱۲) و (۱۳) این کنوانسیون؛

۵. انصراف طرف های متعاقد از پذیرش پیوست ها / فصول؛

۶. فسخ عضویت به موجب ماده (۱۷) این کنوانسیون؛ و

۷. هر اصلاحیه پذیرفته شده طبق ماده (۱۵) این کنوانسیون و تاریخ لازم الاجراء شدن آن.

۳. در صورت بروز هر گونه اختلاف بین یک طرف متعاقد و امین اسناد در رابطه با ایفاء وظائف شخص اخیرالذکر، امین اسناد یا طرف متعاقد مزبور، موضوع را به اطلاع سایر طرف های متعاقد و امضاءکنندگان یا حسب مورد، کارگروه مدیریت یا شورا خواهد رساند.

ثبت و متون معتبر

ماده ۲۰. این کنوانسیون طبق ماده (۱۰۲) منشور سازمان ملل متحد، به درخواست دبیرکل شورا در

دبیرخانه سازمان ملل متحد به ثبت خواهد رسید.

برای گواهی مراتب فوق، امضاءکنندگان زیر که به طور مقتضی مجاز می باشند این کنوانسیون را

امضاء نموده اند.

این کنوانسیون در کیوتو در روز هیجدهم ماه مه ۱۹۷۳ میلادی (۱۳۵۲/۲/۲۸ هجری شمسی) در نسخه ای واحد به زبانهای انگلیسی و فرانسوی که هر دو دارای اعتبار یکسان هستند تنظیم شد و به دبیر کل شورا تودیع خواهد شد که وی نیز رونوشت های مصدق آن را به کلیه موجودیتهای موضوع بند (۱) ماده (۸) این کنوانسیون ارسال خواهد نمود.

پیوست کلی

فصل ۱. اصول کلی

۱.۱. استاندارد

تعاریف، استانداردها و استانداردهای موقت مذکور در این پیوست در مورد روش‌ها و عملیات گمرکی مشخص شده در این پیوست و تا حدی که قابل اعمال باشد در مورد روش‌ها و عملیات مندرج در پیوست‌های ویژه اعمال خواهد شد.

۱.۲. استاندارد

شرایط لازم‌الاجتناب و تشریفات گمرکی لازم برای روش‌ها و عملیات مندرج در این پیوست و پیوست‌های ویژه در قوانین ملی تصریح می‌شوند و تا حد امکان ساده خواهند بود.

۱.۳. استاندارد

گمرکات به منظور افزایش همکاری و تسهیل مشارکت در ایجاد مؤثرترین روش‌های کاری طبق مقررات ملی و موافقتنامه‌های بین‌المللی نسبت به برقراری و حفظ ارتباطات رسمی مشورتی با جامعه تجاری مبادرت خواهند کرد.

فصل ۲. تعاریف

از نظر پیوست‌های این کنوانسیون:

- «تجدید نظر خواهی» به مفهوم اقدامی است که یک شخص که به طور مستقیم از یک تصمیم یا عدم تصمیم گمرک مورد تاثیر قرار گرفته و خود را مغبون می‌داند از طریق آن در برابر یک مرجع صالح اقامه دعوی می‌کند؛
- «احتساب حقوق و عوارض» به مفهوم تعیین میزان حقوق و عوارض قابل پرداخت می‌باشد؛
- «کنترل براساس بازبینی» به مفهوم تمهیداتی است که گمرک به وسیله آنها خود را مورد صحت و اصالت اظهارنامه‌ها از طریق بررسی دفاتر، سوابق، سیستم‌های تجاری و اطلاعات بازرگانی متعلق به اشخاص مربوط مجاب می‌کنند؛
- «بررسی اظهارنامه کالا» به مفهوم اقدامی است که توسط گمرک جهت مجاب نمودن خود در مورد صحت تنظیم اظهارنامه کالا و تأمین انطباق اسناد ضروری پیوست با شرایط مورد نظر، به عمل می‌آید؛
- «ترخیص» به مفهوم انجام تشریفات گمرکی ضروری است که اجازه می‌دهد کالا ورود قطعی شده،

صادر شود یا تحت سایر رویه‌های گمرکی قرار گیرد؛

- «گمرک» به مفهوم سازمان دولتی مسئول اعمال قانون گمرکی و وصول حقوق و عوارض و همچنین اعمال دیگر قوانین و مقررات مربوط به ورود، صدور، جابه‌جایی یا انبار کالا می‌باشد؛
- «کنترل گمرکی» به مفهوم اقداماتی است که توسط گمرک به منظور حصول اطمینان از رعایت قانون گمرکی به عمل می‌آید؛
- «حقوق گمرکی» به مفهوم حقوقی است که در جدول تعرفه گمرکی برای کالاهایی که وارد قلمرو گمرکی شده یا از آن خارج می‌شوند وضع می‌شود؛
- «تشریفات گمرکی» به مفهوم کلیه عملیاتی است که باید در راستای رعایت قانون گمرکی توسط اشخاص ذی‌نفع و گمرک انجام گیرد؛
- «قانون گمرکی» به مفهوم مقررات قانونی و آئین‌نامه‌های مربوط به ورود، صدور، جابه‌جایی یا انبار کالا است که اجراء و اعمال آن اختصاصاً به گمرک ارجاع گردیده و نیز هرگونه مقررات وضع شده توسط گمرک به موجب اختیارات قانونی آن می‌باشد؛
- «دفتر گمرکی» به مفهوم واحد اداری گمرکی صلاحیت‌دار برای اجراء تشریفات گمرکی و اماکن و دیگر مناطق مصوب توسط مراجع صلاحیت‌دار برای منظور فوق می‌باشد؛
- «قلمرو گمرکی» به مفهوم قلمرویی است که در آن قانون گمرکی یک طرف متعاقد اعمال می‌گردد؛
- «تصمیم» به مفهوم اقدام موردی است که براساس آن گمرک در زمینه یک موضوع مربوط به قانون گمرکی اتخاذ تصمیم می‌نماید؛
- «اظهارکننده» به مفهوم هر شخصی است که مبادرت به تنظیم اظهارنامه کالا نموده یا اظهارنامه به نام وی تنظیم می‌شود؛
- «تاریخ پرداخت» به مفهوم تاریخی است که حقوق و عوارض، قابل پرداخت می‌باشد؛
- «حقوق و عوارض» به مفهوم حقوق و عوارض واردات و یا حقوق و عوارض صادرات می‌باشد؛
- «ارزیابی کالا» به مفهوم بازرسی فیزیکی کالا توسط گمرک به منظور مجاب نمودن خود در مورد انطباق ماهیت، مبدأ، شرایط، مقدار و ارزش کالا با مشخصات ارائه شده در اظهارنامه می‌باشد؛
- «حقوق و عوارض صدور» به مفهوم حقوق گمرکی و کلیه دیگر حقوق، عوارض یا هزینه‌هایی است که برای یا در ارتباط با صدور کالا وصول می‌شود، ولی شامل هر هزینه‌ای نمی‌شود که از نظر مبلغ محدود به هزینه تقریبی خدمات ارائه شده یا وصول شده به وسیله گمرک از جانب مرجع ملی دیگر است؛

- « اظهارنامه کالا» به مفهوم اظهارنامه‌ای است که به گونه تجویز شده توسط گمرک ارائه می‌شود و براساس آن اشخاص ذی نفع رویه گمرکی قابل اعمال در مورد کالا را مشخص کرده و نیز مشخصات مورد نیاز گمرک برای اعمال رویه مزبور را ارائه می‌دهند؛
- « حقوق و عوارض ورودی» به مفهوم حقوق گمرکی و کلیه دیگر حقوق، عوارض یا هزینه‌هایی است که برای یا در ارتباط با ورود کالا وصول می‌شود، ولی شامل هر هزینه‌ای نمی‌شود که از نظر مبلغ محدود به هزینه تقریبی خدمات ارائه شده یا وصول شده به وسیله گمرک از جانب مرجع ملی دیگر است.
- « کمکهای دوجانبه اداری» به مفهوم اقدامات یک گمرک از جانب یا با همکاری گمرک دیگر برای اجراء صحیح قانون گمرکی و برای پیشگیری، تحقیق و مبارزه با تخلفات گمرکی باشد؛
- « عدم تصمیم» به مفهوم عدم اقدام یا اتخاذ تصمیم در یک زمان متعارف است که به موجب قانون گمرکی، در مورد یک موضوع ارجاع شده، بر عهده گمرک می‌باشد؛
- « شخص» به مفهوم اشخاص حقیقی و حقوقی است، مگر آن که سیاق عبارت به گونه دیگری اقتضاء نماید؛
- « خروج کالا» به مفهوم اقدام گمرک است که براساس آن اجازه داده می‌شود کالایی که در جریان ترخیص قرار گرفته است در اختیار اشخاص ذی نفع قرار گیرد؛
- « بازپرداخت» به مفهوم استرداد تمام یا بخشی از حقوق و عوارض پرداخت شده یا مطالبه تمام یا بخشی از حقوق و عوارض است که پرداخت نشده است؛
- « تضمین» به مفهوم هر آن چیزی است که برای انجام یک تعهد در قبال گمرک مورد پذیرش گمرک قرار می‌گیرد. تضمین « کلی» ناظر بر تأمین تعهدات ناشی از عملیات گوناگون می‌باشد؛
- « شخص ثالث» به مفهوم هر شخصی است که به طور مستقیم برای یا از سوی شخص دیگری در ارتباط با ورود، صدور، جابه‌جائی یا انبار کالا با گمرک سر و کار دارد.

فصل ۳. ترخیص و دیگر تشریفات گمرکی دفاتر گمرکی صلاحیتدار

۳.۱. استاندارد

گمرک موظف است دفاتر گمرکی مربوط به تسلیم یا ترخیص کالا را معین کند. در تعیین صلاحیت و مکان دفاتر مزبور و ساعات کار آنها عواملی به ویژه الزامات جامعه تجاری، باید مدنظر قرار گیرد.

۳.۲. استاندارد

در صورت فراهم بودن امکانات و تأیید دلایل ارائه شده، گمرک به درخواست شخص ذی‌نفع، وظایف مقرر از نظر رویه و عملیات گمرکی را در خارج از وقت تعیین شده اداری یا خارج از دفاتر گمرکی انجام خواهد داد. هرگونه هزینه قابل وصول از سوی گمرک محدود به هزینه تقریبی خدمات ارائه شده می‌باشد.

۳.۳. استاندارد

اگر دفاتر گمرکی در دو طرف یک مرز مشترک واقع شده باشند، گمرک‌های مربوط موظفند نسبت به هماهنگی ساعات کار و اختیارات دفاتر مزبور اقدام به عمل آورند.

۳.۴. استاندارد موقت

در نقاط مرزی مشترک، گمرکات مربوط، در صورت امکان، کنترل‌های مشترک را اعمال خواهند نمود.

۳.۵. استاندارد موقت

چنانچه گمرک در صدد تأسیس یک دفتر گمرکی جدید یا تغییر یک گمرک موجود در مرز مشترک باشد، در صورت امکان با گمرک همسایه به منظور تأسیس دفتر گمرکی کنار هم، جهت تسهیل اعمال کنترل‌های مشترک همکاری خواهد کرد.

اظهارکننده

(الف) اشخاص حائز شرایط برای احراز نقش اظهارکننده

۳.۶. استاندارد

شرایط احراز نقش اظهارکننده برای یک شخص توسط قوانین ملی تعیین می‌شود.

۳.۷. استاندارد

هر شخص دارای حق تملک کالا، حائز شرایط برای ایفاء نقش اظهارکننده است.

(ب) مسؤولیت‌های اظهارکننده

۳.۸. استاندارد

اظهارکننده نسبت به صحت مشخصات ارائه شده در اظهارنامه کالا و پرداخت حقوق و عوارض در قبال گمرک مسؤول می‌باشد.

(پ) حقوق اظهارکننده

۳.۹. استاندارد

اظهارکننده براساس شرایطی که ممکن است گمرک تعیین نماید مجاز است که پیش از ارائه

اظهارنامه کالا اقدامات زیر را اتخاذ نماید:

(الف) کالا را مورد بررسی قرار دهد؛ و

(ب) از کالا نمونه برداری کند.

۳.۱۰. استاندارد

گمرک در مورد نمونه‌هایی که تحت نظر گمرک برداشته شده است، به شرط آن که نمونه‌های مزبور در

اظهارنامه کالای مربوط مندرج باشد، اظهارنامه جداگانه‌ای را درخواست نخواهد نمود

اظهارنامه کالا

(الف) شکل و محتوای اظهارنامه کالا

۳.۱۱. استاندارد

محتوای اظهارنامه کالا توسط گمرک تجویز خواهد شد. شکل اظهارنامه کاغذی کالا، براساس

الگوی ارائه شده از سوی سازمان ملل متحد خواهد بود.

برای فرآیندهای تریخیص گمرکی خودکار، شکل اظهارنامه‌هایی که به طریقه الکترونیکی تسلیم

می‌شوند براساس معیارهای بین‌المللی مبادله الکترونیکی اطلاعات و به گونه‌ای خواهد بود که در

توصیه‌های شورای همکاری گمرکی در زمینه فنآوری اطلاعات تجویز شده است.

۳.۱۲. استاندارد

گمرک، اطلاعات مورد نیاز برای اظهار کالا را فقط به مشخصاتی محدود خواهد کرد که برای ارزیابی

و وصول حقوق و عوارض، گردآوری آمار و اعمال قانون گمرکی ضرورت دارد.

۳.۱۳. استاندارد

در صورت تأیید اعتبار دلایل مربوط از سوی گمرک، چنانچه اظهارکننده فاقد کلیه اطلاعات لازم

جهت تنظیم اظهارنامه کالا باشد، وی مجاز به ارائه اظهارنامه موقت یا غیر کامل کالا خواهد بود، به شرط

آن که اظهارنامه مزبور حاوی مشخصات ضروری تعیین شده از سوی گمرک باشد و اظهارکننده تعهد

کند آن را طی یک مدت مشخص تکمیل نماید.

۳.۱۴. استاندارد

چنانچه گمرک، اظهارنامه موقت یا غیر کامل کالا را ثبت کند، تعرفه اعمال شده نسبت به کالاها

تفاوتی با آنچه که در مورد اظهارنامه کالایی که در ابتدا به صورت کامل و صحیح تسلیم شود، نخواهد

داشت.

به شرط تودیع هرگونه تضمین لازم جهت حصول اطمینان از وصول هرگونه حقوق و عوارض متعلقه،

خروج کالاها نباید با تأخیر مواجه گردد.

۳.۱۵. استاندارد

گمرک موظف است که تسلیم اظهارنامه اصلی کالا و فقط حداقل رونوشتها ضروری آن را درخواست نماید.

۳.۱۶. استاندارد

گمرک در جهت تأیید اظهارنامه کالا فقط اسناد ضروری را درخواست خواهد کرد که کنترل عملیات و حصول اطمینان از رعایت تمامی الزامات مربوط به اجراء قانون گمرکی را امکانپذیر می‌نماید.

۳.۱۷. استاندارد

چنانچه تسلیم برخی اسناد مؤید به پیوست اظهارنامه کالا به دلایل موجه از نظر گمرک مقدور نباشد، گمرک اجازه خواهد داد اسناد مزبور در مهلت زمان مشخصی ارائه شود.

۳.۱۸. استاندارد موقت

گمرک تسلیم اسناد مؤید از طریق الکترونیکی را مجاز خواهد دانست.

۳.۱۹. استاندارد

گمرک ترجمه مشخصات اسناد مؤید را جز در موارد ضروری برای بررسی اظهارنامه کالا درخواست نخواهد کرد.

تسلیم، ثبت و بررسی اظهارنامه کالا

۳.۲۰. استاندارد

گمرک تسلیم اظهارنامه کالا در هر دفتر گمرکی تعیین شده را مجاز خواهد دانست.

۳.۲۱. استاندارد موقت

گمرک تسلیم اظهارنامه کالا از طریق وسایل الکترونیکی را مجاز خواهد دانست.

۳.۲۲. استاندارد

اظهارنامه کالا باید طی ساعات تعیین شده به وسیله گمرک تسلیم شود.

۳.۲۳. استاندارد

مهلت زمان تعیین شده در قوانین ملی برای تسلیم اظهارنامه کالا باید برای قادر ساختن اظهارکننده به تکمیل اظهارنامه کالا و تهیه اسناد مؤید ضروری، کافی باشد.

۳.۲۴. استاندارد

گمرک براساس درخواست اظهارکننده و بنا به دلایل موجه از نظر گمرک، باید مهلت زمان تعیین

شده برای تسلیم اظهارنامه کالا را افزایش دهد.

۳.۲۵. استاندارد

مقررات مربوط به تسلیم و ثبت یا بررسی اظهارنامه کالا و اسناد مؤید آن پیش از ورود کالا باید به وسیله قوانین ملی تعیین شود.

۳.۲۶. استاندارد

در صورت عدم توانایی گمرک برای ثبت اظهارنامه کالا، دلایل مربوط باید به اظهارکننده ابراز شود.

۳.۲۷. استاندارد

چنانچه به هنگام دریافت درخواست، گمرک بررسی اظهارنامه یا ارزیابی کالا را آغاز نکرده باشد، به اظهارکننده اجازه خواهد داد تا اظهارنامه‌ای را که قبلاً تسلیم کرده است، اصلاح نماید.

۳.۲۸. استاندارد موقت

در صورت دریافت درخواست پس از آغاز بررسی اظهارنامه کالا، چنانچه دلایل ارائه شده از سوی اظهارکننده مورد تأیید گمرک قرار گیرد، گمرک به وی اجازه خواهد داد تا اظهارنامه را اصلاح نماید.

۳.۲۹. استاندارد موقت

چنانچه درخواست پیش از خروج کالا ارائه شود و دلایل ابراز شده مورد تأیید گمرک قرار گیرد، اظهارکننده مجاز به بازپس‌گیری اظهارنامه کالا و درخواست اعمال رویه گمرکی دیگر می‌باشد.

۳.۳۰. استاندارد

بررسی اظهارنامه کالا باید بلافاصله یا در اسرع وقت پس از ثبت آن انجام گیرد.

۳.۳۱. استاندارد

گمرک جهت بررسی اظهارنامه کالا باید فقط اقدامی را انجام دهد که برای حصول اطمینان از رعایت قانون گمرکی ضروری تشخیص می‌دهد.

روشهای ویژه برای اشخاص مجاز

۳.۳۲. استاندارد موقت

گمرک برای اشخاص مجازی که حائز شرایط و معیارهای تعیین شده از سوی گمرک، از جمله سوابق مناسبی در زمینه رعایت الزامات گمرکی و نظام رضایت‌بخشی در مدیریت بایگانی و سوابق تجاری خود باشند، موارد زیر را پیش‌بینی خواهد کرد:

. خروج کالا براساس ارائه حداقل اطلاعات لازم جهت تشخیص کالا و اجازه تکمیل بعدی اظهارنامه

نهائی کالا؛

ترخیص کالا در مکان متعلق به اظهارکننده یا دیگر اماکنی که گمرک مجاز دانسته است؛ و علاوه بر آن، در حد امکان، سایر روش های ویژه از قبیل موارد زیر:

مجاز بودن استفاده از یک اظهارنامه واحد کالا برای کلیه واردات یا صادرات در برهه زمانی مشخص، در صورتی که کالا به صورت متناوب به وسیله همان شخص وارد یا صادر شود؛

استفاده از بایگانی و سوابق تجاری اشخاص مجاز جهت ارزیابی حقوق و عوارض آنان و در صورت اقتضاء، حصول اطمینان از رعایت دیگر الزامات گمرکی؛

مجاز بودن تسلیم اظهارنامه کالا از طریق استناد به سوابق شخص مجاز و متعاقباً از طریق تسلیم اظهارنامه مکمل.

ارزیابی کالا

الف) مدت زمان مورد نیاز برای ارزیابی کالا

۳.۳۳. استاندارد

در صورت اتخاذ تصمیم گمرک مبنی بر ارزیابی کالای اظهار شده، ارزیابی مزبور باید بلافاصله پس از ثبت اظهارنامه کالا انجام گیرد.

۳.۳۴. استاندارد

به هنگام زمان بندی ارزیابی، اولویت به ارزیابی حیوانات زنده و کالاهای فاسد شدنی و سایر کالاهایی داده می شود که گمرک اضطراری بودن آنها را می پذیرد.

۳.۳۵. استاندارد موقت

چنانچه کالا باید توسط مراجع صلاحیتدار دیگر نیز مورد ارزیابی قرار گیرد و گمرک زمان بندی ارزیابی را انجام می دهد، گمرک باید اطمینان حاصل کند که ارزیابی ها هماهنگ شده است و در صورت امکان، همزمان انجام می شود.

ب) حضور اظهارکننده به هنگام ارزیابی کالا

۳.۳۶. استاندارد

گمرک باید درخواست های اظهارکننده مبنی بر حضور وی یا حضور نماینده وی به هنگام ارزیابی کالا را مورد بررسی قرار دهد. این درخواست جز در صورت وجود شرایط غیرعادی، باید مورد موافقت قرار گیرد.

۳.۳۷. استاندارد

در صورت تشخیص فایده، گمرک می تواند جهت دریافت هرگونه مساعدت لازم جهت تسهیل

ارزیابی، از اظهارکننده یا نماینده وی درخواست کند تا به هنگام ارزیابی کالا حضور داشته باشد.

پ) نمونه برداری توسط گمرک

۳.۳۸. استاندارد

نمونه برداری فقط در مواردی انجام خواهد شد که به تشخیص گمرک تعیین تعرفه و یا ارزش کالاهای اظهار شده یا حصول اطمینان از اجراء سایر مفاد قوانین ملی از این طریق لازم باشد. نمونه‌ای که برداشته می‌شود، باید در حداقل ممکن باشد.

اشتباهات

۳.۳۹. استاندارد

گمرک در صورت بروز اشتباهات، چنانچه از غیرعمدی بودن و عدم نیت ارتکاب تقلب یا غفلت فاحش اطمینان حاصل کند نباید به اعمال مجازات و جریمه‌های سنگین مبادرت نماید. چنانچه جهت جلوگیری از اشتباهات، اعمال مجازات ضروری تشخیص داده شود، میزان آن از حد ضرورت نباید تجاوز کند.

خروج کالا

۳.۴۰. استاندارد

کالای اظهار شده باید بلافاصله پس از ارزیابی گمرک یا تصمیم گمرک مبنی بر عدم لزوم ارزیابی، اجازه خروج یابد، به شرط آن که:

. هیچ‌گونه تخلفی ملاحظه نشده باشد؛

. مجوز ورود یا صدور یا هر سند مورد نیاز دیگر دریافت شده باشد؛

. کلیه مجوزهای مربوط به رویه گمرکی مربوط دریافت شده باشد؛

. هرگونه حقوق و عوارض پرداخت شده باشد یا اقدام مربوط جهت حصول اطمینان از وصول این

حقوق و عوارض انجام گرفته باشد.

۳.۴۱. استاندارد

چنانچه گمرک اطمینان حاصل کند که کلیه تشریفات مربوط به ترخیص متعاقباً توسط اظهارکننده انجام می‌شود، باید نسبت به خروج کالا اقدام کند، مشروط به این که اظهارکننده سند تجاری یا رسمی حاوی مشخصات اصلی محموله و مورد پذیرش گمرک را تسلیم نماید و در صورت لزوم جهت حصول اطمینان از وصول هرگونه حقوق و عوارض متعلقه تضمینی را ارائه نماید.

۳.۴۲. استاندارد

چنانچه گمرک تصمیم بگیرد که بررسی آزمایشگاهی نمونه ها، اسناد مشروح فنی یا نظر کارشناسی ضروری است، گمرک به شرط سپردن تضمین های لازم و مجاب شدن گمرک از این که کالا مشمول ممنوعیت ها یا محدودیت ها نیست، باید نسبت به صدور مجوز خروج کالا پیش از مشخص شدن نتایج این گونه بررسی ها مبادرت نماید.

۳.۴۳. استاندارد

در صورت کشف تخلف، گمرک منتظر تکمیل اقدام قانونی یا اداری پیش از خروج کالا نخواهد شد به شرط این که کالای مزبور مشمول مصادره یا ضبط نباشد یا در مرحله بعدی به عنوان مدرک مورد نیاز نباشد و اظهارکننده حقوق و عوارض متعلقه را بپردازد و برای حصول اطمینان از پرداخت حقوق و عوارض اضافی و هرگونه جریمه احتمالی، تضمین بسپارد.

متروکه شدن یا امحاء کالا

۳.۴۴. استاندارد

تا هنگامی که کالا برای ورود قطعی، خارج نشده باشد یا در صورت قرار گرفتن تحت رویه گمرکی دیگر و به شرط عدم کشف هرگونه خلاف، شخص ذی نفع در موارد زیر ملزم به پرداخت حقوق و عوارض نمی باشد یا مستحق بازپرداخت آن خواهد بود:

. چنانچه به درخواست وی و بنا به تصمیم گمرک، کالا متروکه تلقی شود یا تحت نظارت گمرک امحاء گردد یا از نظر تجاری بی ارزش قلمداد شود. هرگونه هزینه های احتمالی توسط شخص مربوط تقبل می شود.

. چنانچه کالای مزبور به صورت تصادفی یا در اثر حوادث غیرمترقبه نابود شود یا به صورت جبران ناپذیر از دست رود، به شرط این که گمرک در مورد احراز نابودی یا فقدان کالا به طور مقتضی مجاب شود.

. در صورت وجود نقائص ناشی از ماهیت کالا، چنانچه گمرک در مورد احراز اینگونه نقایص به طور مقتضی مجاب شود.

هرگونه ضایعات یا قراضه باقیمانده از امحاء کالا، در صورت ورود قطعی یا صدور، مشمول حقوق و عوارض مترتب بر ورود یا صدور ضایعات یا قراضه مزبور به شکل مربوط می گردد.

۳.۴۵. استاندارد موقت

چنانچه کالایی که در وقت مقرر قانونی اظهار نشده یا به رغم عدم کشف خلاف، غیرقابل خروج باشد، توسط گمرک به فروش برسد، درآمد حاصل از فروش پس از کسر هرگونه حقوق و عوارض و کلیه

هزینه‌ها و مخارج مربوط دیگر در اختیار اشخاصی قرار می‌گیرد که مستحق دریافت آن هستند یا در صورت عدم امکان، برای مدت زمان معینی در اختیار گمرک خواهد بود.

فصل ۴. حقوق و عوارض

الف) احتساب، وصول و پرداخت حقوق و عوارض

۴.۱. استاندارد

شرایط مربوط به احراز حقوق و عوارض به وسیله قوانین ملی تعیین می‌شود.

۴.۲. استاندارد

مهلت مقرر جهت احتساب حقوق و عوارض متعلقه در قوانین ملی مشخص می‌شود. احتساب حقوق و عوارض بلافاصله پس از تسلیم اظهارنامه کالا یا تأمین شرایط احراز انجام می‌شود.

۴.۳. استاندارد

عوامل تعیین‌کننده احتساب حقوق و عوارض و شرایط مربوط به تعیین میزان آن به وسیله قوانین ملی تصریح می‌گردد.

۴.۴. استاندارد

نرخ‌های مربوط به حقوق و عوارض باید در نشریات رسمی اعلام شوند.

۴.۵. استاندارد

زمان مورد لحاظ جهت تعیین نرخ‌های حقوق و عوارض در قوانین ملی مشخص می‌شود.

۴.۶. استاندارد

روشهایی که ممکن است برای پرداخت حقوق و عوارض مورد استفاده قرار گیرد، در قوانین ملی معین می‌شوند.

۴.۷. استاندارد

شخص یا اشخاص مسئول در قبال پرداخت حقوق و عوارض در قوانین ملی مشخص می‌گردند.

۴.۸. استاندارد

تاریخ و محل پرداخت حقوق و عوارض در قوانین ملی تعیین می‌شود.

۴.۹. استاندارد

چنانچه تاریخ پرداخت حقوق و عوارض در قوانین ملی، زمانی پس از خروج کالا تعیین شده باشد، تاریخ مزبور باید حداقل ده روز پس از خروج باشد. بابت فاصله زمانی بین تاریخ خروج و تاریخ پرداخت،

هیچگونه هزینه مالی دریافت نخواهد شد.

۴.۱۰. استاندارد

مهلت مربوط به اقدام قانونی گمرک برای وصول حقوق و عوارض پرداخت نشده در تاریخ پرداخت، در قوانین ملی معین می گردد.

۴.۱۱. استاندارد

نرخ هزینه مالی قابل اعمال در مورد میزان حقوق و عوارض پرداخت نشده در تاریخ پرداخت و شرایط اعمال هزینه مالی مزبور در قوانین ملی تعیین می گردد.

۴.۱۲. استاندارد

به هنگام پرداخت حقوق و عوارض، رسیدی به عنوان مدرک پرداخت برای پرداخت کننده باید صادر گردد، مگر این که مدرک دیگری به عنوان سند پرداخت، موجود باشد.

۴.۱۳. استاندارد موقت

حداقل ارزش و یا حداقل مبلغ حقوق و عوارض که کمتر از آن هیچگونه حقوق و عوارضی دریافت نمی گردد، در قوانین ملی تعیین می شود.

۴.۱۴. استاندارد

چنانچه برای گمرک مشخص شود که وجود اشتباهاتی در اظهارنامه کالا یا در محاسبه حقوق و عوارض موجب کاهش دریافت یا وصول حقوق و عوارض از میزان قانونی آن شده یا خواهد شد باید اشتباهات را تصحیح و مبلغ پرداخت نشده را وصول کند. در هر حال، اگر مبلغ مورد نظر کمتر از میزان حداقل تعیین شده در قانون ملی باشد، گمرک آن مبلغ را دریافت یا وصول نخواهد نمود.

ب) تعویق پرداخت حقوق و عوارض

۴.۱۵. استاندارد

در صورت پیش بینی امکان تعویق پرداخت حقوق و عوارض در قوانین ملی، شرایطی که به موجب آن تسهیل مزبور اعطاء می شود باید توسط قوانین مزبور معین گردد.

۴.۱۶. استاندارد

امکان تعویق پرداخت حقوق و عوارض در حد امکان باید بدون پرداخت هزینه مالی باشد.

۴.۱۷. استاندارد

مهلت زمانی تعویق پرداخت حقوق و عوارض حداقل چهارده روز می باشد.

پ) بازپرداخت حقوق و عوارض

۴.۱۸. استاندارد

بازپرداخت در صورتی میسر است که ثابت شود میزان حقوق و عوارض دریافت شده در اثر اشتباه در محاسبه بیش از میزان مقرر بوده است.

۴.۱۹. استاندارد

بازپرداخت در مورد کالای وارداتی یا صادراتی مورد موافقت قرار می‌گیرد که دارای نقص یا غیرمنطبق با شرایط مورد توافق در زمان ورود یا صدور می‌باشد و با رعایت شرایط زیر به عرضه‌کننده کالا یا شخص دیگر تعیین شده توسط وی عودت می‌گردد.

کالا کار کرده، تعمیر شده و یا مصرف شده در کشور صادرکننده نباشد و در مدت زمان متعارفی صدور مجدد شود؛

کالا کار کرده، تعمیر شده و یا مصرف شده در کشوری که آنها به آن صادر شده‌اند نباشند و در مدت زمان متعارفی ورود مجدد گردد.

در هر حال، چنانچه استفاده از کالا برای کشف نقایص یا دیگر شرایط منجر به صدور یا ورود مجدد آن ضروری باشد، استفاده مزبور مانع بازپرداخت نمی‌شود.

براساس تصمیم گمرک، متروکه ساختن یا امحاء کالا یا سلب ارزش تجاری آن تحت نظارت گمرک، می‌تواند جایگزین ورود یا صدور مجدد شود. متروکه ساختن یا امحاء کالا متضمن تقبل هزینه‌ای برای مرجع صلاحیتدار نخواهد بود.

۴.۲۰. استاندارد موقت

چنانچه گمرک تغییر رویه گمرکی کالایی را مجاز نماید که قبلاً تحت رویه دیگری اظهار شده و حقوق و عوارض مربوط آن نیز پرداخت شده است، بازپرداخت باید نسبت به هرگونه حقوق و عوارض مازاد بر میزان متعلقه به موجب رویه جدید، انجام شود.

۴.۲۱. استاندارد

تصمیم در مورد درخواست بازپرداخت باید بدون تأخیر غیر موجه اتخاذ و به صورت مکتوب به شخص ذی‌نفع ابلاغ شود و بازپرداخت مبلغ اضافه دریافت شده، باید بلافاصله پس از تأیید درخواست انجام گیرد.

۴.۲۲. استاندارد

چنانچه گمرک احراز نماید که اضافه دریافت در نتیجه اشتباه گمرک در محاسبه حقوق و عوارض بوده است، بازپرداخت در اولویت قرار می‌گیرد.

۴.۲۳. استاندارد

چنانچه مهلت زمانی در نظر گرفته شده باشد که پس از آن درخواستهای بازپرداخت پذیرفته نخواهد شد، مهلت مزبور با در نظر گرفتن شرایط متفاوت مربوط به هر موردی که ممکن است بازپرداخت مورد موافقت قرار گیرد، باید از کفایت لازم برخوردار باشد.

۴.۲۴. استاندارد

چنانچه مبلغ مورد نظر از حداقل مبلغ مقرر در قوانین ملی کمتر باشد، بازپرداخت صورت نخواهد گرفت.

فصل ۵. تضمین

۵.۱. استاندارد

موارد نیازمند به تضمین و اشکال تضمین در قوانین ملی مشخص می‌شوند.

۵.۲. استاندارد

میزان تضمین به وسیله گمرک تعیین می‌شود.

۵.۳. استاندارد

هر شخص مشمول ارائه تضمین، در صورت موافقت گمرک، می‌تواند هر شکلی از تضمین را برگزیند.

۵.۴. استاندارد

در صورت تجویز قوانین ملی و حصول اطمینان از ایفاء تعهد در قبال گمرک، گمرک درخواست

تضمین نمی‌نماید.

۵.۵. استاندارد

چنانچه دریافت تضمین جهت حصول اطمینان از ایفاء تعهدات ناشی از یک رویه گمرکی ضروری

باشد، گمرک، به ویژه از اظهارکنندگانی که به طور مستمر در دفاتر مختلف مستقر در قلمرو گمرکی به

اظهار کالا می‌پردازند، تضمین کلی را خواهد پذیرفت.

۵.۶. استاندارد

در صورت لزوم دریافت تضمین، میزان تضمین باید در حداقل ممکن باشد و از مبلغ بالقوه حقوق

و عوارض قابل پرداخت، تجاوز نکند.

۵.۷. استاندارد

در صورت ارائه تضمین، گمرک بلافاصله پس از حصول اطمینان از ایفاء مقتضی تعهدی که به

موجب آن تضمین مورد نیاز بوده است، باید تضمین را عودت نماید.

فصل ۶. کنترل گمرکی

۶.۱. استاندارد

کلیه کالاها، از جمله وسائط نقلیه‌ای که به قلمرو گمرکی وارد یا از آن خارج می‌شوند، صرفنظر از شمول یا عدم شمول در قبال حقوق و عوارض، مشمول کنترل گمرکی می‌باشند.

۶.۲. استاندارد

کنترل گمرکی باید به میزانی محدود گردد که برای حصول اطمینان از رعایت قانون گمرکی است.

۶.۳. استاندارد

گمرک در اعمال کنترل گمرکی باید از مدیریت خطر استفاده کند.

۶.۴. استاندارد

گمرک در تعیین اشخاص و کالاهای مشمول ارزیابی و میزان ارزیابی، از جمله وسائط نقلیه، باید از تجزیه و تحلیل خطر بهره جوید.

۶.۵. استاندارد

گمرک باید برای پشتیبانی مدیریت خطر، راهبرد سنجش میزان رعایت قوانین و مقررات را اتخاذ نماید.

۶.۶. استاندارد

نظامهای کنترل گمرکی شامل کنترل براساس بازبینی خواهد بود.

۶.۷. استاندارد

گمرک به منظور گسترش اعمال کنترل‌های گمرکی در صدد همکاری و انعقاد موافقتنامه‌های کمکهای دو جانبه اداری با دیگر گمرکات بر خواهد آمد.

۶.۸. استاندارد

گمرک به منظور گسترش اعمال کنترل‌های گمرکی در صدد همکاری و انعقاد یادداشت‌های تفاهم با جامعه تجاری بر خواهد آمد.

۶.۹. استاندارد موقت

گمرک به منظور گسترش اعمال کنترل‌های گمرکی از فنآوری اطلاعات و تجارت الکترونیکی حداکثر بهره‌برداری را خواهد کرد.

۱۰-۶. استاندارد

گمرک به منظور حصول اطمینان از مراعات الزامات گمرکی و با توجه به اثرگذاری نظامهای تجاری بازرگانان بر عملیات گمرکی به ارزیابی و بررسی این نظامها خواهد پرداخت.

فصل ۷. کاربرد فناوری اطلاعات

۱-۷. استاندارد

گمرک به منظور پشتیبانی از عملیات گمرکی فن آوری اطلاعات را در صورت مقرون به صرفه و کارا بودن برای گمرک و جوامع تجاری به کار خواهد برد. شرایط بهره‌گیری از این فناوری به وسیله گمرک تعیین خواهد شد.

۲-۷. استاندارد

گمرک به هنگام بهره‌گیری از رایانه از استانداردهای پذیرفته شده بین‌المللی مربوط، استفاده خواهد کرد.

۳-۷. استاندارد

کاربرد فناوری اطلاعات تا که حد امکان با مشورت تمام طرفهایی که به طور مستقیم تحت تأثیر قرار گرفته‌اند، انجام خواهد شد.

۴-۷. استاندارد

موارد زیر در متون جدید یا تجدیدنظر شده قوانین ملی پیش‌بینی خواهد شد:

• روشهای تجارت الکترونیکی به عنوان جایگزینی برای الزامات اسنادی مبتنی بر کاغذ؛

• روشهای تأیید مبتنی بر مکاتبات کاغذی و نیز الکترونیکی؛

• محق بودن گمرک به أخذ اطلاعات جهت استفاده درون سازمانی و، در صورت اقتضاء، مبادله

اینگونه اطلاعات با دیگر گمرکات و تمامی دیگر طرفهای قانونی مجاز شده از طریق فنون تجارت الکترونیکی.

فصل ۸. ارتباط بین گمرک و اشخاص ثالث

۱-۸. استاندارد

اشخاص ذی‌نفع برای برقراری ارتباطات کاری با گمرک، از حق انتخاب ارتباط مستقیم یا تعیین شخص ثالث از جانب خود برخوردار می‌باشند.

۸.۲. استاندارد

شرایط مربوط به نیابت یک شخص از جانب شخص دیگر جهت ارتباطات کاری با گمرک و مسئولیت اشخاص ثالث در قبال گمرک در زمینه حقوق و عوارض و هرگونه تناقض به وسیله قوانین ملی تعیین می‌شود.

۸.۳. استاندارد

رفتار گمرک با شخص ذی نفع در صورتی که ارتباط کاری را از طریق شخص خودش برگزیند، نسبت رفتار اعمال شده در صورت انجام ارتباط از طریق شخص ثالث نامساعدتر نخواهد بود یا مشمول الزامات شدیدتری نخواهد شد.

۸.۴. استاندارد

در موضوعات مربوط به برقراری ارتباطات کاری با گمرک، شخص منصوب به عنوان شخص ثالث و شخصی که وی را منصوب کرده است، از حقوق برابر برخوردار می‌باشند.

۸.۵. استاندارد

گمرک در انجام مشاوره‌های رسمی با جامعه تجاری مشارکت اشخاص ثالث را مجاز می‌دارد.

۸.۶. استاندارد

گمرک شرایطی را که به موجب آن از برقراری رابطه و تماس کاری با اشخاص ثالث معذور است، معین خواهد کرد.

۸.۷. استاندارد

گمرک موظف است تصمیم خود مبنی بر عدم برقراری مبادلات کاری با شخص ثالث را کتباً به وی اطلاع دهد.

فصل ۹. اطلاعات، تصمیمات و آراء ارائه شده از سوی گمرک

مبحث الف (اطلاعات عمومی)

۹.۱. استاندارد

گمرک باید اطمینان حاصل نماید که تمامی اطلاعات عمومی مربوط به قانون گمرکی، فوری در اختیار اشخاص ذی نفع قرار می‌گیرد.

۹.۲. استاندارد

چنانچه اطلاعات موجود به دلیل تغییر قانون گمرکی، الزامات یا ترتیبات اداری باید اصلاح شوند،

گمرک موظف است که اطلاعات تجدیدنظر شده را در مدت زمان کافی پیش از لازم الاجراء شدن تغییرات، فوری در اختیار اشخاص ذی نفع قرار دهد تا آنها را مورد توجه قرار دهند مگر آن که پیش آگهی ممنوع باشد.

۹.۳. استاندارد موقت

گمرک برای گسترش اطلاع رسانی از فناوری اطلاعات استفاده خواهد کرد.

ب) اطلاعات ویژه

۹.۴. استاندارد

گمرک، براساس درخواست شخص ذی نفع، اطلاعات مربوط به موضوعات ویژه مطروحه و مرتبط با قانون گمرکی را در اسرع وقت و به صحیح ترین وجه باید در اختیار وی قرار دهد.

۹.۵. استاندارد

گمرک باید نه تنها اطلاعات مورد درخواست بلکه، هرگونه اطلاعات مرتبط دیگر را که آگاهی از آن را برای شخص ذی نفع ضروری تشخیص می دهد، در اختیار وی قرار دهد.

۹.۶. استاندارد

گمرک به هنگام ارائه اطلاعات باید از افشاء جزئیاتی که جنبه شخصی یا محرمانه دارند و گمرک یا اشخاص ثالث را تحت تأثیر قرار می دهند، خودداری نماید، مگر این که افشاء این جزئیات به موجب قوانین ملی ضروری یا مجاز باشد.

۹.۷. استاندارد

چنانچه ارائه اطلاعات توسط گمرک به صورت رایگان میسر نباشد، هرگونه هزینه باید به مخارج تقریبی خدمات ارائه شده محدود باشد.

مبحث پ) تصمیمات و آراء

۹.۸. استاندارد

گمرک براساس درخواست کتبی شخص ذی نفع، تصمیم متخذه خود را در مهلت مقرر در قوانین ملی باید به صورت مکتوب به آگاهی وی برساند. چنانچه تصمیم متخذه به ضرر شخص ذی نفع باشد، دلایل مربوط باید ابراز و حق تجدیدنظرخواهی توصیه گردد.

۹.۹. استاندارد

گمرک، براساس درخواست شخص ذی نفع و به شرط دسترسی به کلیه اطلاعات ضروری، باید آراء لازم الاجراء را صادر نماید.

فصل ۱۰. تجدیدنظرخواهی در زمینه موضوعات گمرکی

الف) حق تجدیدنظرخواهی

۱۰.۱. استاندارد

قوانین ملّی باید حق تجدیدنظرخواهی در موضوعات گمرکی را پیش‌بینی نمایند.

۱۰.۲. استاندارد

هر شخص که به طور مستقیم در قبال یک تصمیم یا عدم تصمیم گمرک، تحت تأثیر قرار گرفته باشد، از حق تجدیدنظرخواهی برخوردار خواهد بود.

۱۰.۳. استاندارد

گمرک پس از دریافت درخواست از شخصی که به طور مستقیم به واسطه تصمیم یا عدم تصمیم گمرک تحت تأثیر قرار گرفته، باید ظرف مهلت مقرر در قوانین ملّی دلایل مربوط به تصمیم یا عدم تصمیم مزبور را به وی ارائه نماید. این امر ممکن است موجب تجدیدنظرخواهی گردد یا نگردد.

۱۰.۴. استاندارد

قوانین ملّی باید حق تجدیدنظرخواهی بدوی از گمرک را پیش‌بینی نمایند.

۱۰.۵. استاندارد

در صورت رد درخواست تجدیدنظرخواهی از گمرک، تجدیدنظرخواه، حق تجدیدنظرخواهی دیگری از مرجع مستقل از گمرک را خواهد داشت.

۱۰.۶. استاندارد

در مرحله نهائی، تجدیدنظرخواه حق درخواست تجدیدنظر از مرجع قضائی را خواهد داشت.

ب) شکل و زمینه‌های تجدیدنظرخواهی

۱۰.۷. استاندارد

درخواست تجدیدنظر باید به صورت مکتوب ارائه گردد و دلایلی را که بر مبنای آنها، درخواست تنظیم شده است، بیان نماید.

۱۰.۸. استاندارد

برای ارائه درخواست تجدیدنظر در مورد تصمیم گمرک، یک مهلت زمانی باید مقرر گردد و مهلت مزبور باید به نحوی باشد که فرصت کافی برای بررسی تصمیم مورد اعتراض و تهیه متن تجدیدنظر را برای تجدیدنظرخواه فراهم آورد.

۱۰-۹. استاندارد

به هنگام ارائه درخواست تجدیدنظر، گمرک نباید به عنوان یک رویه معمول متقاضی ارائه شواهد مؤید به همراه درخواست تجدیدنظر باشد اما در صورت اقتضاء باید مهلت متعارفی را جهت تسلیم شواهد مزبور در نظر بگیرد.

پ) بررسی درخواست تجدیدنظر

۱۰-۱۰. استاندارد

گمرک باید در اسرع وقت رأی خود در مورد درخواست تجدیدنظر و اطلاعیه کتبی مربوط به آن را به تجدیدنظرخواه صادر نماید.

۱۰-۱۱. استاندارد

در صورت رد درخواست تجدیدنظر، گمرک باید دلایل توجیهی مربوط را به صورت کتبی بیان نماید و تجدیدنظرخواه را از حق درخواست هرگونه تجدیدنظر دیگر از یک مرجع اداری یا مستقل و مهلت زمان مقرر جهت تسلیم درخواست تجدیدنظر مزبور آگاه سازد.

۱۰-۱۲. استاندارد

در صورت وارد دانستن درخواست تجدیدنظر، گمرک باید در اسرع وقت تصمیم خود یا رأی صادره توسط مرجع مستقل یا قضائی را، به استثناء مواردی که گمرک نسبت به رأی صادره، تجدیدنظرخواهی نماید، به مرحله اجراء درآورد.

قانون فوق مشتمل بر ماده واحده و یک تبصره منضم به متن موافقتنامه، شامل مقدمه و بیست ماده و یک پیوست در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ چهارم اسفند ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و نه مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۹/۱۲/۱۱ به تأیید شورای نگهبان رسید.

قانون الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون ورود موقت مصوب ۱۳۹۱/۲/۳۱ مجلس شورای اسلامی

ماده واحده - به دولت جمهوری اسلامی ایران اجازه داده می‌شود به کنوانسیون ورود موقت مورخ بیست و ششم ژوئن ۱۹۹۰ میلادی (۱۳۶۹/۴/۵ هجری شمسی) به شرح پیوست مشتمل بر (۳۴) ماده و پیوست‌های (الف) تا (ث) آن ملحق گردد و اسناد الحاق را نزد امین اسناد کنوانسیون تودیع نماید. تبصره - رعایت اصل هفتاد و هفتم (۷۷) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران برای هرگونه اصلاح کنوانسیون و پیوست‌های آن در اجرای ماده (۳۲) آن، الزامی است.

بسم الله الرحمن الرحيم
کنوانسیون ورود موقت

مقدمه

طرف‌های متعاقد این کنوانسیون که تحت نظارت شورای همکاری گمرکی تدوین گردیده است. با در نظر گرفتن این که وضعیت کنونی در ارتباط با کثرت و پراکندگی کنوانسیون‌های بین‌المللی گمرکی درمورد ورود موقت رضایت بخش نیست.

باتوجه به این که این وضعیت وقتی که در آینده موارد ورود موقت جدید باید به صورت بین‌المللی نظام مند شوند، ممکن است بدتر شود.

با در نظر گرفتن خواسته‌های عنوان شده توسط نمایندگان تجاری و سایر طرفهای ذی نفع درخصوص تسهیل تشریفات ورود موقت.

باتوجه به این که ساده‌سازی و هماهنگ نمودن روشهای گمرکی و به ویژه پذیرش یک سند بین‌المللی واحد که متضمن تمام کنوانسیون‌های موجود در زمینه ورود موقت باشد، می‌تواند دسترسی به مقررات بین‌المللی حاکم در زمینه ورود موقت را تسهیل نماید و به نحو مؤثر به گسترش تجارت بین‌المللی و سایر اشکال مبادلات بین‌المللی کمک کند.

با اعتقاد به این که یک سند بین‌المللی که مقررات یک شکل در زمینه ورود موقت را پیشنهاد می‌کند می‌تواند برای مبادلات بین‌المللی فواید مهمی را داشته باشد و حداکثر میزان ساده‌سازی و هماهنگی روشهای گمرکی را که یکی از اهداف اساسی شورای همکاری گمرکی می‌باشد تضمین نماید.

با عزم به تسهیل ورود موقت از طریق ساده کردن و هماهنگ نمودن روشها، در پرتو اهداف اقتصادی، انسانی، فرهنگی، اجتماعی یا گردشگری،
 باتوجه به این که قبول مدل استاندارد شده اسناد ورود موقت، به عنوان اسناد گمرکی بین‌المللی همراه با تضمین بین‌المللی، هنگامی که یک سند گمرکی و یک ضمانت مطالبه می‌شود به تسهیل روش ورود موقت کمک می‌کند، به شرح زیر توافق نمودند:

فصل اول

مقررات عمومی

تعاریف

ماده ۱ - از نظر این کنوانسیون، اصطلاح:

الف - « ورود موقت » یعنی:

رویه گمرکی که به موجب آن کالاها (از جمله وسایل حمل و نقل) می‌توانند به قلمروی گمرکی به صورت مشروط و معاف از پرداخت حقوق و عوارض ورودی و بدون اعمال ممنوعیت‌ها یا محدودیت‌های ورودی با ماهیت اقتصادی وارد شوند. این کالاها (از جمله وسایل حمل و نقل) باید به منظور مشخص وارد شوند و برای صادرات مجدد در یک دوره زمانی خاص و بدون هیچ تغییر، غیرا ز استهلاك عادی ناشی از استفاده از آنها در نظر گرفته شوند.

ب - « حقوق و عوارض ورودی » یعنی:

حقوق گمرکی و سود بازرگانی و تمامی عوارض، مالیاتها و حق الزحمه‌ها یا سایر هزینه‌هایی که از ورود کالا (از جمله وسایل حمل و نقل) یا در ارتباط با آن اخذ می‌شود، اما شامل حق الزحمه‌ها و هزینه‌هایی نمی‌گردد که محدود به مبلغ تقریبی هزینه خدمات ارائه شده هستند.

پ - « ضمانت » یعنی:

آنچه که رضایت گمرک درمورد این که تعهد گمرک انجام خواهد شد را تضمین نماید ضمانت در صورتی « کلی » توصیف می‌شود که تضمین نماید تعهدات ناشی از چندین فعالیت، اجراء خواهد شد.

ت - « اوراق ورود موقت » یعنی:

سند گمرکی بین‌المللی که به عنوان اظهارنامه گمرکی پذیرفته می‌شود و امکان شناسایی کالاها (از جمله وسایل حمل و نقل) را فراهم می‌سازد و یک ضمانتنامه معتبر بین‌المللی به منظور پوشش دادن

به حقوق و عوارض ورودی را نیز به همراه دارد.

ث - «اتحادیه اقتصادی یا گمرکی» یعنی:

اتحادیه ایجاد شده و مرکب از اعضاء موضوع بند (۱) ماده (۲۴) این کنوانسیون که دارای صلاحیت وضع مقررات خود در مورد موضوعات مورد حکم در این کنوانسیون که برای اعضاء آن الزام آور است، می‌باشد و طبق رویه‌های داخلی خود، صلاحیت تصمیم‌گیری در خصوص امضاء تصویب این کنوانسیون یا الحاق به آن را دارد.

ج - «شخص» یعنی:

اشخاص حقیقی یا حقوقی، مگر این که متن به گونه دیگری اقتضاء کند.

چ - «شورا» یعنی:

سازمانی که به وسیله کنوانسیون تأسیس شورای همکاری گمرکی، بروکسل، مورخ ۱۵ دسامبر سال ۱۹۵۰ میلادی (۱۳۲۹/۹/۲۴ هجری شمسی) ایجاد شده است.

ح - «تصویب» یعنی: تصویب، پذیرش یا تأیید

فصل دوم

حیطه شمول کنوانسیون

ماده ۲ -

۱ - هر طرف متعاقد، تعهد می‌کند که طبق مفاد این کنوانسیون در خصوص کالاها (از جمله وسایل

حمل و نقل) تعیین شده در پیوست‌های این کنوانسیون، ورود موقت را تجویز نماید.

۲ - در مورد ورود موقت، بدون لطمه زدن به مفاد پیوست (ث)، معافیت مشروط کلی از حقوق و

عوارض ورودی و بدون اعمال ممنوعیت‌ها یا محدودیت ورودی با ماهیت اقتصادی اعمال خواهد شد.

ساختار پیوست‌ها

ماده ۳ - هر پیوست این کنوانسیون اصولاً از موارد زیر تشکیل می‌گردد:

الف - تعاریف اصطلاحات گمرکی اصلی به کار رفته در پیوست،

ب - مقررات خاص حاکم بر کالاها (از جمله وسایل حمل و نقل) که موضوع پیوست را تشکیل

می‌دهد.

فصل سوم

مقررات خاص

سند و ضمانت

ماده ۴ -

۱ - به جز در مواردی که در پیوست به گونه دیگری پیش بینی شده باشد، هر طرف متعاقد حق ورود موقت کالاها (از جمله وسایل حمل و نقل) را در صورت ارائه سند گمرکی و تأمین ضمانت خواهد داشت.

۲ - چنانچه (به موجب بند (۱) فوق) ضمانت مورد نیاز باشد، اشخاصی که به طور منظم اقدام به ورود موقت می‌نمایند می‌توانند مجاز به تأمین ضمانت کلی شوند.

۳ - مبلغ ضمانت، مگر در مواردی که در پیوستی به گونه دیگری پیش بینی شده باشد، نباید از مجموع مبلغ حقوق و عوارض ورودی که کالاها (از جمله وسایل حمل و نقل) به طور مشروط از آن معاف شده است، تجاوز نماید.

۴ - در خصوص کالاهای (از جمله وسایل حمل و نقل) مشمول محدودیت یا ممنوعیت ورودی به موجب قانون ملی، ضمانت اضافی می‌تواند به موجب مفاد وضع شده در قانون ملی درخواست گردد.

اوراق ورود موقت

ماده ۵ - بدون لطمه زدن به عملیات ورود موقت به موجب مقررات پیوست (ث)، هر طرف متعاقد می‌تواند به جای اسناد گمرکی ملی خود و به‌عنوان ضمانت لازم برای مبالغ موضوع ماده (۸) پیوست (الف)، اوراق ورود موقت معتبر در قلمروی خود را که طبق شرایط مقرر در آن پیوست صادر شده یا مورد استفاده قرار گرفته است برای ورود موقت کالاها (از جمله وسایل حمل و نقل) به موجب ضمائم دیگر این کنوانسیون که پذیرفته است، بپذیرد.

شناسایی

ماده ۶ - هر طرف متعاقد می‌تواند اقدام به ورود موقت کالاها (از جمله وسایل حمل و نقل) بنماید، مشروط بر این که آنها در زمان خاتمه ورود موقت قابل شناسایی باشند.

مهلت صدور مجدد

ماده ۷ -

۱ - کالاهایی (از جمله وسایل حمل و نقل) که مجوز ورود موقت یافته‌اند طی دوره زمانی مشخصی که برای دستیابی به اهداف ورود موقت کافی تلقی می‌گردد، صدور مجدد خواهند شد. این دوره زمانی به طور جداگانه در هر پیوست تعیین شده است.

۲ - مقامات گمرکی می‌توانند زمان بیشتری از آنچه که در هر پیوست پیش بینی شده است را اختصاص دهند یا مدت زمان اولیه بیشتری را در نظر بگیرند.

۳ - چنانچه کالاهایی (از جمله وسایل حمل و نقل) که مجوز ورود موقت یافته‌اند را نتوان به دلیل توقیف، به غیر از توقیف ناشی از اقامه دعوی توسط اشخاص حقیقی، صدور مجدد کرد، الزام صدور مجدد در طول مدت توقیف به حالت تعلیق در خواهد آمد.

انتقال ورود موقت

ماده ۸ -

هر طرف متعاقد در صورت درخواست می‌تواند امتیاز رویه ورود موقت را به هر شخص دیگری واگذار نماید مشروط به این که شخص مزبور:

الف) شرایط مندرج در این کنوانسیون را برآورده نماید.

ب) تعهدات ذی نفع اولیه از رویه ورود موقت را بپذیرد.

خاتمه ورود موقت

ماده ۹ - ورود موقت با صدور مجدد کالاهایی (از جمله وسایل حمل و نقل) که مجوز ورود موقت یافته‌اند، به طور عادی پایان می‌یابد.

ماده ۱۰ - کالاهایی (از جمله وسایل حمل و نقل) که برای ورود موقت پذیرفته شده‌اند را می‌توان در یک یا چند محموله صدور مجدد کرد.

ماده ۱۱ - کالاهایی (از جمله وسایل حمل و نقل) که برای ورود موقت پذیرفته شده‌اند را می‌توان از طریق گمرک دیگری به جز گمرکی که از طریق آن وارد شده‌اند، صدور مجدد کرد.

سایر رویه‌های ممکن برای خاتمه ورود موقت

ماده ۱۲ - ورود موقت می‌تواند با موافقت مقامات صلاحیتدار مبنی بر نگهداری کالاها (از جمله وسایل حمل و نقل) در یک بندر یا منطقه آزاد، در یک انبار گمرکی یا قرار گرفتن تحت تشریفات گذر گمرکی به منظور صدور کالا در مراحل بعدی یا هر واگذاری مجاز دیگر، خاتمه یابد.

ماده ۱۳ - ورود موقت می‌تواند با ترخیص کالا برای مصرف داخلی چنانچه شرایط ایجاب کند و قانون ملی اجازه دهد، با رعایت تشریفات و مقررات حاکم در این موارد خاتمه یابد.

ماده ۱۴ -

۱ - چنانچه کالاها (از جمله وسایل حمل و نقل) در اثر سانحه یا وضعیت اضطراری به طور جدی آسیب دیده باشند و در شرایط زیر، در صورت تصمیم مقامات گمرکی، ورود موقت می‌تواند خاتمه یابد:

الف - مشمول حقوق و عوارض ورودی قرار گرفتن، در زمانی که کالا به صورت آسیب دیده به گمرک

جهت پایان دادن به شرایط ورود موقت اظهار گردیده است؛ یا

ب- واگذاری رایگان به مقامات صلاحیتدار قلمرویی که در آن ورود موقت انجام شده است که در این صورت شخصی که از ورود موقت منتفع می‌گردد از پرداخت حقوق و عوارض ورودی معاف خواهد بود؛ یا

پ - منهدم کردن قسمت‌ها یا مواد نجات یافته، تحت نظارت رسمی و به هزینه طرفهای مربوط، در صورت ترخیص برای مصارف داخلی مشمول حقوق و عوارض ورودی در زمان و نیز در شرایط اظهار آنها به گمرک پس از حادثه یا وضعیت اضطراری می‌باشند.

۲ - ورود موقت می‌تواند بنا به درخواست شخص مربوط، چنانچه کالاها (از جمله وسایل حمل و نقل) به گونه‌ای که مقامات گمرک ممکن است تصمیم‌گیری نمایند، به یکی از روشهای پیش بینی شده در جزء «ب» یا «پ» بند (۱) فوق، واگذار یا منهدم شود، نیز خاتمه یابد.

۳ - ورود موقت می‌تواند بنا به درخواست شخص مربوط، چنانچه آن شخص مقامات گمرکی را مجاب نماید که کالاها (از جمله وسایل حمل و نقل) در اثر سانحه یا حادثه غیرمترقبه از بین رفته یا به طور کلی خسارت دیده است نیز خاتمه یابد. در این صورت شخصی که از ورود موقت منتفع می‌گردد از پرداخت حقوق و عوارض ورودی معاف خواهد بود.

فصل چهارم

مقررات گوناگون

کاهش تشریفات

ماده ۱۵ - هر طرف متعاقد تشریفات گمرکی مقرر در ارتباط با تسهیلات پیش بینی شده در این کنوانسیون را به حداقل کاهش خواهد داد. کلیه مقررات مربوط به این تشریفات فوری منتشر خواهد شد.

اجازه قبلی

ماده ۱۶ -

۱ - چنانچه ورود موقت منوط به اجازه قبلی باشد، مجوز در اسرع وقت از سوی گمرک صلاحیتدار صادر خواهد شد.

۲ - در شرایط استثنائی که مجوز غیرگمرکی مورد نیاز است، این مجوز در اسرع وقت صادر خواهد شد.

حداقل تسهیلات

ماده ۱۷ - مفاد این کنوانسیون، حداقل تسهیلاتی را که باید ارائه شود، برقرار می‌کند. موارد مزبور مانع به کارگیری تسهیلات بیشتری نخواهد شد که طرف‌های متعاقد به موجب مقررات دو جانبه یا

موافقتنامه‌های دو یا چند جانبه به یکدیگر اعطاء می‌کنند یا ممکن است در آینده اعطاء کنند.

اتحادیه‌های اقتصادی یا گمرکی

ماده ۱۸ -

۱ - از نظر این کنوانسیون، قلمروی طرف‌های متعاهدی که یک اتحادیه گمرکی یا اقتصادی را تشکیل می‌دهند، می‌تواند در حکم یک قلمروی واحد تلقی شود.

۲ - هیچ یک از مفاد این کنوانسیون مانع طرف‌های متعاهد تشکیل دهنده اتحادیه گمرکی یا اقتصادی در مورد وضع مقررات خاص قابل اجراء درخصوص عملیات ورود موقت در قلمرو آن اتحادیه نخواهد بود مشروط به این که مقررات مزبور تسهیلات پیش بینی شده توسط این کنوانسیون را کاهش ندهد.

محدودیت‌ها و ممنوعیت‌ها

ماده ۱۹ - مفاد این کنوانسیون مانع اعمال محدودیت‌ها یا ممنوعیت‌هایی نخواهد شد که به موجب قوانین و مقررات ملی بر مبنای ملاحظات غیراقتصادی مانند ملاحظات نظم یا اخلاق عمومی، امنیت عمومی، بهداشت یا سلامت عمومی، ملاحظات دامپزشکی یا بهداشت گیاهان، ملاحظات مربوط به حمایت از گونه‌های گیاهی و جانوری وحشی در معرض خطر یا ملاحظات مربوط به حمایت از حق انحصار نشر و مالکیت صنعتی وضع شده‌اند.

تخلفات

ماده ۲۰ -

۱ - هرگونه نقض مفاد این کنوانسیون، فرد متخلف را در قلمروی طرف متعاهدی که تخلف در آنجا ارتکاب یافته است مستحق مجازاتهای مقرر در قوانین آن طرف متعاهد خواهد کرد.

۲ - چنانچه احراز قلمرویی که در آن تخلف به وقوع پیوسته است، امکانپذیر نباشد، چنین تلقی خواهد شد که در قلمروی طرف متعاهدی ارتکاب یافته است که در آن کشف شده است.

تبادل اطلاعات

ماده ۲۱ - طرف‌های متعاهد می‌توانند بنا به درخواست و تاحدی که قوانین ملی آنها اجازه می‌دهد، اطلاعات ضروری برای اجرای مفاد این کنوانسیون را با یکدیگر مبادله نمایند.

فصل پنجم

مقررات نهائی

کار گروه اجرائی

ماده ۲۲ -

۱- کار گروه اجرائی جهت بررسی اجرای این کنوانسیون، هرگونه اقدامی به منظور تضمین یگانگی در تفسیر و اجرای آن و هرگونه پیشنهاد اصلاح آن تشکیل خواهد شد. کار گروه اجرائی در خصوص الحاق ضمائم جدید به این کنوانسیون تصمیم خواهد گرفت.

۲- طرف های متعاقد، عضو کارگروه اجرائی خواهند بود. کار گروه می تواند تصمیم بگیرد که نهاد ذی صلاح هر عضو، دولت یا هر قلمروی گمرکی موضوع ماده (۲۴) این کنوانسیون که طرف متعاقد نیست یا نمایندگان سازمان های بین المللی در مورد موضوعاتی که به آن علاقمند هستند بتوانند به عنوان ناظر در جلسات کار گروه حضور یابند.

۳- شورا، خدمات دبیرخانه ای را در اختیار کار گروه قرار خواهد داد.

۴- کار گروه در زمان برگزاری هر جلسه، رئیس و معاون رئیس را انتخاب خواهد کرد.

۵- نهادهای صلاحیتدار طرف های متعاقد پیشنهادهای اصلاح این کنوانسیون و دلایل آنها را به همراه درخواستهای درج مواردی در دستور جلسات کار گروه، برای شورا ارسال خواهند نمود. شورا توجه نهادهای صلاحیتدار طرف های متعاقد و اعضاء دولتها یا قلمروهای گمرکی موضوع ماده (۲۴) این کنوانسیون که طرف متعاقد این کنوانسیون نیستند را به موارد مزبور جلب خواهد نمود.

۶- شورا، جلسه کارگروه را در تاریخ مشخص شده توسط کارگروه و نیز بنابه درخواست نهادهای صلاحیتدار حداقل دو طرف متعاقد تشکیل خواهد داد. شورا پیش نویس دستور کار را بین نهادهای صلاحیتدار طرف های متعاقد و اعضاء دولتها یا قلمروهای گمرکی موضوع ماده (۲۴) این کنوانسیون که طرف متعاقد نیستند، حداقل شش هفته قبل از نشست کار گروه توزیع خواهد نمود.

۷- بنابه تصمیم کارگروه که به موجب بند (۲) این ماده، اتخاذ شده است، شورا نهادهای صلاحیتدار اعضاء، دولتها یا قلمروهای گمرکی موضوع ماده (۲۴) این کنوانسیون را که طرف متعاقد این کنوانسیون نیستند و سازمان های بین المللی مربوط را دعوت خواهد کرد تا به عنوان ناظر در جلسات کار گروه حضور یابند.

۸- پیشنهادهای به رأی گذاشته خواهد شد. هر طرف متعاقد حاضر در جلسه یک رأی خواهد داشت. پیشنهادهایی غیر از پیشنهادهای اصلاح این کنوانسیون توسط کار گروه با رأی اکثریت اعضاء حاضر و رأی دهنده اتخاذ خواهد شد.

۹- چنانچه بند (۷) ماده (۲۴) اعمال گردد، اتحادیه اقتصادی یا گمرکی طرف این کنوانسیون برای رأی دهی، فقط دارای آرائی معادل کل آرائی است که به اعضاء آن که طرف متعاقد این کنوانسیون

هستند، اختصاص یافته است.

۱۰- کار گروه قبل از خاتمه جلسه، گزارشی را به تصویب خواهد رساند.

۱۱- در صورت عدم وجود مقررات مربوط به این ماده، آیین کار شورا قابل اعمال خواهد بود، مگر این که کار گروه به گونه دیگری تصمیم‌گیری نماید.

حل و فصل اختلافات

ماده ۲۳ -

۱- هرگونه اختلاف بین دو یا چند طرف متعاهد در ارتباط با تفسیر یا اجرای این کنوانسیون حتی الامکان از طریق مذاکره بین آنها حل و فصل خواهد شد.

۲- هر اختلافی که از طریق مذاکره حل و فصل نگردد توسط طرف‌های متعاهد درگیر در اختلاف به کارگروه اجرائی ارجاع خواهد شد که کارگروه براساس آن، اختلاف را بررسی و توصیه‌هایی را برای حل و فصل ارائه خواهد کرد.

۳- طرف‌های متعاهد درگیر در اختلاف می‌توانند پیشاپیش قبول کنند که توصیه‌های کارگروه اجرائی را به صورت الزام آور، می‌پذیرند.

امضاء، تصویب و الحاق

ماده ۲۴ -

۱- هر عضو شورا و هر عضو سازمان ملل متحد یا آژانس‌های تخصصی آن می‌تواند به روشهای زیر طرف متعاهد این کنوانسیون گردد:

الف) با امضاء بدون شرط تصویب؛

ب) با سپردن سند تصویب پس از امضاء مشروط به تصویب آن؛ یا

پ) با الحاق به آن.

۲- این کنوانسیون برای امضاء اعضا موضوع بند (۱) این ماده در نشستهای شورا که در آن به تصویب رسیده است یا پس از آن در مقر شورا در بروکسل تا ۳۰ ژوئن ۱۹۹۱ میلادی (۱۳۷۰/۴/۹ هجری شمسی) مفتوح می‌باشد و پس از تاریخ یادشده، برای الحاق اعضا مزبور مفتوح خواهد بود.

۳- هر دولت یا حکومت قلمرو گمرکی جزایی که یک طرف متعاهد، مسؤولیت اداره رسمی روابط دیپلماتیک آن را برعهده دارد اما در اداره روابط تجاری خود، مستقل است و عضو سازمان‌های موضوع بند (۱) این ماده که دعوتنامه‌ای از سوی امین اسناد بنابه درخواست کارگروه اجرائی بدان منظور برای آن ارسال شده است، نمی‌باشد، می‌تواند پس از لازم الاجراء شدن این کنوانسیون با الحاق به آن، طرف

متعهد کنوانسیون قرار گیرد.

۴ - هر عضو، دولت با قلمروی گمرکی موضوع بند (۱) یا (۳) این ماده، در زمان امضاء بدون در نظر گرفتن شرط تصویب، تصویب یا الحاق به این کنوانسیون، پیوست‌هایی را که می‌پذیرد مشخص خواهد نمود و پذیرش پیوست (الف) و حداقل یک پیوست دیگر الزامی است و می‌تواند متعاقباً امین اسناد را از پذیرش یک یا چند پیوست دیگر آگاه نماید.

۵ - طرف‌های متعهدی که ضمیمه جدیدی را که بنابه تصمیم کارگروه اجرائی به این کنوانسیون اضافه می‌گردد، می‌پذیرند، امین اسناد را طبق بند (۴) این ماده آگاه خواهند کرد.

۶ - طرف‌های متعهد شرایط اجراء یا اطلاعات مقرر به موجب ماده (۸) و بند (۷) ماده (۲۴) این کنوانسیون، بندهای (۲) و (۳) ماده (۲) پیوست (الف) و ماده (۴) پیوست (ث) و نیز هرگونه تغییر در اجرای مفاد مزبور را به امین اسناد ارسال خواهند نمود.

۷ - هر اتحادیه گمرکی یا اقتصادی می‌تواند طبق بندهای (۱)، (۲) و (۴) این ماده طرف متعهد این کنوانسیون شود. اتحادیه گمرکی یا اقتصادی مزبور، صلاحیت خود در خصوص موضوعات مورد حکم در این کنوانسیون را به امین اسناد اطلاع خواهد داد.

اتحادیه گمرکی یا اقتصادی که طرف متعهد این کنوانسیون است، در مورد موضوعات در صلاحیت خود، حقوقی را که این کنوانسیون به اعضاء آن که طرف‌های متعهد این کنوانسیون هستند اعطاء کرده است، با نام خود اعمال و مسؤولیتها را انجام خواهد داد. در این موارد، اعضاء مزبور حق نخواهند داشت حقوق مزبور از جمله حق رأی را به صورت انفرادی اعمال کنند.

امین اسناد

ماده ۲۵ -

۱- در این کنوانسیون، کلیه امضاءهای با یا بدون شرط تصویب و کلیه اسناد تصویب یا الحاق نزد دبیرکل شورا سپرده خواهد شد.

۲ - امین اسناد موارد زیر را انجام خواهد داد:

الف) دریافت و نگهداری از متون اصلی این کنوانسیون

ب) تهیه نسخ مصدق متون اصلی این کنوانسیون و ارسال آنها به اعضاء و اتحادیه‌های گمرکی یا

اقتصادی موضوع بندهای (۱) و (۷) ماده (۲۴) این کنوانسیون

پ) دریافت هر امضاء با یا بدون شرط تصویب، تصویب یا الحاق به این کنوانسیون و دریافت و

نگهداری از هر سند، اطلاعیه و مکاتبات مربوط به آنها

ت) بررسی این که آیا امضاء یا هرسند، اطلاعیه یا مکاتبه مربوط به این کنوانسیون به شکل مقتضی و مناسب می‌باشد و در صورت لزوم جلب توجه طرف‌های متعاقد به موضوع

ث) آگاه‌سازی طرف‌های متعاقد این کنوانسیون، سایر امضاءکنندگان، آن دسته از اعضای شورا که طرف متعاقد این کنوانسیون نیستند و دبیرکل سازمان ملل متحد از موارد زیر:

- امضاء تصویب، الحاق و پذیرش پیوست‌ها به موجب ماده (۲۴) این کنوانسیون
- پیوست‌های جدیدی که با تصمیم کارگروه اجرائی به این کنوانسیون اضافه می‌گردد
- زمان لازم الاجراء شدن این کنوانسیون و هریک از پیوست‌ها طبق ماده (۲۶) این کنوانسیون
- اطلاعیه دریافتی طبق مواد (۲۴)، (۲۹)، (۳۰)، (۳۲) این کنوانسیون
- فسخ عضویت به موجب ماده (۳۱) این کنوانسیون
- هر اصلاحیه‌ای که طبق ماده (۳۲) این کنوانسیون پذیرفته شده تلقی گردیده است و تاریخ لازم الاجراء شدن آن

۳ - در صورت بروز هرگونه اختلاف بین یک طرف متعاقد و امین اسناد در خصوص انجام وظایف اخیر، امین اسناد یا آن طرف متعاقد، توجه سایر طرف‌های متعاقد و امضاءکنندگان یا در صورت اقتضاء شورا را به موضوع جلب خواهد نمود.

لازم الاجراء شدن

ماده ۲۶ -

۱ - این کنوانسیون سه ماه پس از امضاء بدون شرط تصویب یا تودیع اسناد تصویب یا الحاق پنج عضو یا اتحادیه گمرکی یا اقتصادی موضوع بندهای (۱) و (۷) ماده (۲۴) لازم الاجراء خواهد شد.

۲ - این کنوانسیون برای هر طرف متعاهدی که پس از امضاء بدون شرط تصویب یا تودیع اسناد تصویب یا الحاق پنج عضو یا اتحادیه گمرکی یا اقتصادی، آن را به شرط تصویب امضاء کند، تصویب نماید یا به آن ملحق شود، سه ماه پس از تاریخ امضاء بدون شرط تصویب یا تودیع اسناد تصویب یا الحاق آن طرف متعاقد لازم الاجراء خواهد شد.

۳ - هر ضمیمه این کنوانسیون سه ماه پس از پذیرش آن ضمیمه توسط پنج عضو یا اتحادیه گمرکی یا اقتصادی لازم الاجراء خواهد شد.

۴ - درمورد هر طرف متعاهدی که پیوستی را پس از پذیرش پنج عضو یا اتحادیه گمرکی یا اقتصادی می‌پذیرد، آن پیوست سه ماه از اعلام پذیرش آن طرف متعاقد لازم الاجراء خواهد شد. در هر صورت هیچ پیوستی برای یک طرف متعاقد قبل از لازم الاجراء شدن این کنوانسیون برای آن طرف متعاقد،

لازم الاجراء نخواهد شد.

مقررات لغوکننده

ماده ۲۷ - به محض لازم الاجراء شدن یک پیوست این کنوانسیون که شامل مقررات لغوکننده باشد، آن پیوست، کنوانسیونها یا مقررات کنوانسیون هایی را که مشمول مقررات لغوکننده هستند در روابط بین طرف های متعاهدی که آن پیوست را پذیرفته اند و طرف متعاهد کنوانسیون های مزبور هستند، لغو می کند و جایگزین آنها خواهد شد.

کنوانسیون و پیوست ها

ماده ۲۸ -

۱ - از نظر این کنوانسیون، هر پیوستی که یک طرف متعاهد به آن متعهد است به عنوان جزء لاینفک این کنوانسیون تلقی می شود و در رابطه با آن طرف متعاهد، هر ارجاعی به این کنوانسیون، شامل ارجاع به پیوست های مزبور تلقی خواهد شد.

۲ - از نظر رأی گیری در کار گروه اجرائی، هر پیوست به عنوان یک کنوانسیون مجزا تلقی خواهد شد.

قیود تحدید تعهد

ماده ۲۹ -

۱ - هر طرف متعاهدی که پیوستی را می پذیرد چنین تلقی شود که تمام مفاد مندرج در آن را پذیرفته است، مگر این که در هنگام پذیرش پیوست یا هر زمانی پس از آن، امین اسناد را از مقرراتی که درمورد آنها قید تحدید تعهد در نظر می گیرد، تاحدی که این امکان در پیوست مربوط پیش بینی شده است، آگاه نماید و موارد اختلاف بین مفاد قوانین داخلی خود و مقررات مربوط را بیان کند.

۲ - هر طرف متعاهد حداقل هر پنج سال یک بار مقرراتی را که درمورد آنها قید تحدید تعهد در نظر گرفته است، بازنگری و آنها را با مفاد قوانین ملی خود مقایسه خواهد کرد و نتایج بازنگری مزبور را به آگاهی امین اسناد خواهد رساند.

۳ - هر طرف متعاهدی که قیود تحدید تعهدی را در نظر گرفته است می تواند در هر زمان از طریق ارسال اطلاعاتی مراتب صرف نظر کردن از آنها را به طور کلی یا جزئی با مشخص کردن تاریخی که انصراف مزبور نافذ خواهد شد، به امین اسناد اعلام کند.

گسترش سرزمینی

ماده ۳۰ -

۱ - هر طرف متعاهد در هنگام امضاء این کنوانسیون بدون در نظر گرفتن شرط تصویب یا سپردن

سند تصویب یا الحاق خود یا در هر زمانی پس از آن، می‌تواند با ارسال اطلاعیه‌ای به امین اسناد اعلام نماید که این کنوانسیون به همه یا هریک از سرزمینهایی که آن طرف مسؤل روابط بین‌المللی آن است، تسری خواهد یافت. اطلاعیه مزبور سه ماه پس از تاریخ دریافت آن توسط امین اسناد نافذ خواهد شد به هر حال قبل از لازم الاجراء شدن این کنوانسیون برای طرف متعاقد مربوط، این کنوانسیون در مورد سرزمینهایی که در اطلاعیه نام برده شده اند، اعمال نخواهد شد.

۲ - هر طرف متعاهدی که به موجب بند (۱) این ماده، با صدور اطلاعیه‌ای این کنوانسیون را به هر سرزمینی که مسؤولیت روابط بین‌المللی آن را برعهده دارد، تسری داده است می‌تواند به موجب تشریفات ماده (۳۱) این کنوانسیون به امین اسناد اعلام نماید که سرزمین موردنظر، از این پس این کنوانسیون را اعمال نخواهد کرد.

فسخ عضویت

ماده ۳۱ -

۱ - مدت اعتبار این کنوانسیون نامحدود است ولی هر طرف متعاقد می‌تواند در هر زمان پس از تاریخ لازم الاجراء شدن آن به موجب ماده (۲۶) این کنوانسیون عضویت خود را فسخ نماید.

۲ - فسخ عضویت از طریق سپردن سندی کتبی نزد امین اسناد اعلام خواهد شد.

۳ - فسخ عضویت شش ماه پس از دریافت سند فسخ عضویت توسط امین اسناد نافذ خواهد شد.

۴ - بندهای (۲) و (۳) این ماده در خصوص پیوست‌های این کنوانسیون نیز اعمال خواهد شد.

هر طرف متعاقد می‌تواند در هر زمانی پس از تاریخ لازم الاجراء شدن ضمائم طبق ماده (۲۶) این کنوانسیون، از پذیرش خود در مورد یک یا چند پیوست انصراف دهد. هر طرف متعاهدی که از پذیرش کلیه پیوست‌ها، انصراف دهد، چنین تلقی خواهد شد که عضویت خود در این کنوانسیون را فسخ نموده است.

تشریفات اصلاح

ماده ۳۲ -

۱ - کار گروه اجرائی که طبق ماده (۲۲) این کنوانسیون جلسه می‌دهد، می‌تواند اصلاح این کنوانسیون

و پیوست‌های آن را توصیه نماید.

۲ - متن هر پیشنهاد اصلاحی توسط امین اسناد به تمامی طرف‌های متعاقد این کنوانسیون، سایر

امضاء کنندگان و آن دسته از اعضاء شورا که طرف متعاقد این کنوانسیون نیستند ارسال خواهد شد.

۳ - هر پیشنهاد اصلاحی که طبق بند قبلی ارسال شده باشد، در مورد تمامی طرف‌های متعاقد

شش ماه پس از انقضاء دوره دوازده ماهه متعاقب تاریخ ارسال پیشنهاد اصلاحی، در صورتی که در طول دوره یادشده، مخالفتی در مورد پیشنهاد اصلاحی از سوی یک طرف متعاقد به امین اسناد اعلام نشده باشد، لازم الاجراء خواهد شد.

۴ - اگر مخالفتی در مورد پیشنهاد اصلاحی توسط یک طرف متعاقد قبل از انقضاء دوره دوازده ماهه مقرر در بند (۳) این ماده به امین اسناد اعلام شده باشد، اصلاحیه پذیرفته نشده تلقی می‌گردد و به هیچ وجه نافذ نخواهد بود.

۵ - از نظر اعلام مخالفت، هر پیوست به عنوان یک کنوانسیون مجزا تلقی خواهد شد.
پذیرش اصلاحیه‌ها
ماده ۳۳ -

۱ - هر طرف متعاقدی که این کنوانسیون را تصویب می‌کند یا به آن ملحق می‌گردد، چنین تلقی خواهد شد که هرگونه اصلاحیه آن را که در تاریخ تودیع سند تصویب یا الحاق خود، لازم الاجراء شده‌اند را نیز پذیرفته است.

۲ - هر طرف متعاقدی که پیوستی را می‌پذیرد، جز در صورتی که قیود تحدید تعهدی را به موجب ماده (۲۹) این کنوانسیون در مورد آن در نظر گرفته باشد، چنین تلقی خواهد شد که هر اصلاحیه آن پیوست را که در تاریخ اعلام پذیرش خود به امین اسناد لازم الاجراء شده است، نیز پذیرفته است.
ثبت و متون معتبر

ماده ۳۴ - این کنوانسیون طبق ماده (۱۰۲) منشور سازمان ملل متحد، بنابه درخواست امین اسناد نزد دبیرخانه سازمان ملل متحد به ثبت خواهد رسید.
در تأیید مراتب فوق امضاء کنندگان زیر که به نحو مقتضی بدین منظور مجاز شده‌اند، این کنوانسیون را امضاء کرده‌اند.

این کنوانسیون در استانبول در تاریخ بیست و ششم ژوئن ۱۹۹۰ میلادی (۱۳۶۹/۴/۵ هجری شمسی) در یک نسخه اصلی به زبانهای انگلیسی و فرانسوی که هر دو متن از اعتبار برابر برخوردار هستند، تنظیم شد، از امین اسناد درخواست می‌شود ترجمه‌های معتبر این کنوانسیون را به زبانهای عربی، چینی، روسی و اسپانیایی تهیه و توزیع نماید.

پیوست الف - پیوست مربوط به اوراق ورود موقت «دفترچه آ.ت. آ» و «دفترچه سی.پ.دی»

فصل ۱ - تعاریف

ماده ۱ - از نظر این پیوست، اصطلاح:

(الف) «اوراق ورود موقت» یعنی:

سند گمرکی بین‌المللی که به‌عنوان اظهارنامه گمرکی پذیرفته شده است و امکان شناسایی کالاها (ازجمله وسایل حمل و نقل) را فراهم می‌سازد و یک ضمانتنامه معتبر بین‌المللی به‌منظور پوشش دادن حقوق و عوارض ورودی را نیز به همراه دارد.

(ب) دفترچه «آ.ت.آ» یعنی:

اوراق ورود موقت که برای ورود موقت کالاها، به جز وسایل نقلیه، به کار برده می‌شود.

(پ) «دفترچه سی.پی.دی» یعنی:

اوراق ورود موقت که برای ورود موقت وسایل حمل و نقل مورد استفاده قرار می‌گیرد.

(ت) «زنجیره ضمانت» یعنی:

برنامه ضمانت که به وسیله یک سازمان بین‌المللی اداره می‌شود و مؤسسات ضامن به آن وابسته می‌باشند.

(ث) «سازمان بین‌المللی» یعنی:

سازمانی که مؤسسات ملی مجاز برای تضمین و صدور اوراق ورود موقت، به آن وابسته می‌باشند.

(ج) «مؤسسه ضامن» یعنی:

مؤسسه پذیرفته شده توسط مقامهای گمرکی یک طرف متعاقد جهت تضمین وجوه موضوع ماده (۸) این پیوست در قلمروی آن طرف متعاقد که به یک زنجیره ضمانت وابسته باشد.

(چ) «مؤسسه صادرکننده» یعنی:

مؤسسه پذیرفته شده توسط مقامهای گمرکی جهت صدور اوراق ورود موقت که به طور مستقیم یا غیرمستقیم به یک زنجیره ضمانت وابسته باشد.

(ح) «مؤسسه صادرکننده همتراز» یعنی:

مؤسسه صادرکننده‌ای که در طرف متعاقد دیگر تأسیس شده است و به همان زنجیره ضمانت وابسته باشد.

(خ) «گذر گمرکی» یعنی:

روش گمرکی که به موجب آن، کالاها تحت کنترل گمرکی از یک گمرک به گمرک دیگر حمل شوند.

فصل ۲ - حیطة شمول

ماده ۲ -

۱ - هر طرف متعاقد طبق ماده (۵) کنوانسیون به جای اسناد گمرکی ملی خود و به عنوان ضمانت

لازم برای مبالغ موضوع ماده (۸) این پیوست، اوراق ورود موقت معتبر در قلمروی خود را که طبق شرایط مقرر در این پیوست صادر شده و مورد استفاده قرار گرفته است برای ورود موقت کالاها که (از جمله وسایل حمل و نقل) به موجب پیوست های دیگر این کنوانسیون پذیرفته است، بپذیرد.

۲ - هر طرف متعاقد می تواند اوراق ورود موقت را که تحت همان شرایط، جهت انجام عملیات ورود موقت به موجب قوانین و مقررات ملی خود، صادر شده و مورد استفاده قرار گرفته اند، بپذیرد.

۳ - هر طرف متعاقد می تواند برای گذر گمرکی، اوراق ورود موقت را که تحت همان شرایط صادر شده و مورد استفاده قرار گرفته اند، بپذیرد.

۴ - کالاهایی (از جمله وسایل حمل و نقل) که در نظر است مورد عملیاتی قرار گیرند یا تعمیر شوند نباید تحت پوشش اوراق ورود موقت وارد نمود.

ماده ۳ -

۱ - اوراق ورود موقت باید طبق مدلهایی باشند که در ضمیمه های این پیوست تنظیم گردیده اند:

در مورد دفترچه آ.ت. آ ضمیمه (۱) و در خصوص دفترچه سی. پی. دی ضمیمه (۲)

۲ - ضمیمه های این پیوست به عنوان جزء لاینفک آن محسوب می شوند.^۱

فصل ۳ - ضمانت و صدور اوراق ورود موقت

ماده ۴ -

۱ - هر طرف متعاقد می تواند مؤسسات ضامن را تحت شرایط و تضمینهایی که تعیین می کند

مجاز سازد تا به عنوان ضامن عمل نمایند و به طور مستقیم یا از طریق مؤسسات صادرکننده، اوراق ورود موقت صادر نمایند.

۲ - مؤسسه ضامن نباید توسط یک طرف متعاقد پذیرفته شود مگر این که ضمانت آن شامل

مسئولیت های به عهده گرفته شده در آن کشور طرف متعاقد در ارتباط با عملیات تحت پوشش اوراق

۱. به دلیل حجم زیاد ضامنه این پیوست، از درج آن خودداری شده و علاقمندان می توانند برای مطالعه این ضامنه به متون مربوطه مراجعه نمایند.

ورود موقت که به وسیله مؤسسات صادرکننده همتراز صادر گردیده اند، بشود.

ماده ۵ -

۱ - مؤسسات صادرکننده نباید اوراق اسناد ورود موقتی را صادرکنند که مدت اعتبار آن از تاریخ صدور بیشتر از یک سال باشد.

۲ - هرگونه مشخصاتی که در اوراق ورود موقت از طرف مؤسسه صادرکننده درج شده است تنها می‌تواند توسط مؤسسه صادرکننده یا ضامن تغییر کند. پس از پذیرش اوراق مزبور توسط مقامهای گمرکی قلمرو ورود موقت، هیچ تغییری بدون جلب موافقت مقامهای مزبور نمی‌تواند در آنها انجام شود.

۳ - بعد از صدور دفترچه آ.ت.آ هیچ کالای دیگری را نمی‌توان به فهرست کالاهای مندرج در پشت جلد دفترچه یا حتی اوراق مکمل پیوست شده به آن (فهرست عمومی) اضافه نمود.

ماده ۶ - عناوین زیر باید روی اوراق ورود موقت منعکس شود:

- نام مؤسسه صادرکننده

- نام زنجیره ضمانت بین‌المللی

- کشورها یا قلمروهای گمرکی که در آن اوراق ورود موقت معتبر می‌باشند و

- نام مؤسسات ضامن کشورها یا قلمروهای گمرکی مورد بحث

ماده ۷ - مهلت تعیین شده برای صدور مجدد کالاهای (از جمله وسائل حمل و نقل) وارد شده

تحت پوشش اوراق ورود موقت در هیچ موردی نباید از مدت اعتبار اوراق مزبور بیشتر باشد.

فصل ۴ - ضمانت

ماده ۸ -

۱ - هر مؤسسه ضامن، پرداخت مبلغ حقوق و عوارض ورودی و سایر مبالغ را به جز موارد موضوع بند (۴) ماده (۴) این کنوانسیون، که در صورت عدم رعایت شرایط ورود موقت یا گذر گمرکی در مورد کالاهای (از جمله وسایل حمل و نقل) وارد شده به آن قلمرو تحت پوشش اوراق ورود موقت صادره توسط صادرکننده طرف قابل پرداخت می‌باشد را به مقامهای گمرکی طرف متعاهدی که در قلمروی آن تأسیس شده است، تعهد می‌کند. مؤسسه ضامن به اتفاق اشخاص مدیون مبالغ مذکور در فوق، به طور مشترک و انفرادی مسؤول و پرداخت این مبالغ می‌باشند.

۲ -

دفترچه آ.ت.آ

مسئولیت مؤسسه ضامن از ده درصد مبلغ حقوق و عوارض ورودی بیشتر نخواهد بود.

دفتراچه سی.پی.دی

مؤسسه ضامن ملزم به پرداخت مبلغی بیشتر از کل مبلغ حقوق و عوارض ورودی، به همراه هزینه مالی، در صورت اعمال نمی باشد.

۳ - چنانچه مقامهای گمرکی قلمروی ورود موقت بدون قید و شرط اوراق ورود موقت را برای بعضی کالاها (از جمله وسایل حمل و نقل) تصفیه می کنند دیگر نمی توانند از مؤسسه ضامن در مورد این کالاها (از جمله وسایل حمل و نقل) پرداخت مبالغ موضوع بند (۱) این ماده را مطالبه کنند. با این وجود چنانچه بعداً پی برده شود که تصفیه اوراق، به طور غیرقانونی یا متقلبانه به دست آمده است یا شرایط ورود موقت یا گذر گمرکی نقض گردیده اند باز می توان بر علیه مؤسسه ضامن اقامه دعوی نمود.

۴ - دفتراچه آ.ت.آ

چنانچه مطالبه در مهلت یک سال از تاریخ انقضاء اعتبار دفتراچه آ.ت.آ از مؤسسه ضامن صورت نگرفته باشد، مقامهای گمرکی در هیچ موردی نباید از مؤسسه ضامن پرداخت مبالغ موضوع بند (۱) این ماده را درخواست کنند.

۵ - دفتراچه سی.پی.دی

اگر ابلاغیه عدم تصفیه دفتراچه سی.پی.دی در مهلت یک سال از تاریخ انقضاء اعتبار دفتراچه به مؤسسه ضامن تسلیم نشده باشد، مقامهای گمرکی در هیچ موردی نباید از مؤسسه ضامن پرداخت مبالغ موضوع بند (۱) این ماده را درخواست کنند. به علاوه مقامهای گمرکی اطلاعاتی را در مورد جزئیات محاسبه حقوق و عوارض ورودی در مهلت یک سال از تاریخ ابلاغ عدم تصفیه در اختیار مؤسسه ضامن قرار خواهند داد. مسؤولیت مؤسسه ضامن در قبال این مبالغ چنانچه این اطلاعات در مهلت یک سال مزبور تسلیم نشود خاتمه می پذیرد.

فصل ۵ - انطباق اوراق ورود موقت با مقررات

ماده ۹ -

۱- دفتراچه آ.ت.آ

(الف) مؤسسات ضامن از تاریخی که مقامهای گمرکی پرداخت مبالغ موضوع بند (۱) ماده (۸) این پیوست را مطالبه می نمایند شش ماه مهلت خواهند داشت تا مدرک صدور مجدد را در شرایط پیش بینی شده در این پیوست یا هرگونه تصفیه صحیح دیگر دفتراچه آ.ت.آ ارائه دهند.

(ب) چنانچه مدرک مزبور در مهلت تعیین شده ارائه نشود، مؤسسه ضامن باید فوری اقدام به سپردن این وجوه یا پرداخت آن به صورت موقت نماید. این سپرده یا پرداخت بعد از انقضاء سه ماه از

تاریخ سپردن یا پرداخت، صورت قطعی پیدا می‌کند. در طول مهلت اخیر، مؤسسه ضامن باز می‌تواند به منظور استرداد وجوه سپرده یا پرداخت شده، مدارک موضوع جزء (الف) این بند را ارائه دهد.

(پ) برای طرف‌های متعاهدی که در قوانین و مقررات آنها سپردن یا پرداخت موقت حقوق و عوارض ورودی پیش بینی نشده است، پرداختهایی که طبق مفاد جزء (ب) این بند انجام می‌شود به عنوان قطعی تلقی خواهند شد، اما اگر مدرک موضوع جزء (الف) این بند، ظرف مدت سه ماه از تاریخ پرداخت ارائه گردد، وجوه پرداخت شده، مسترد خواهد شد.

۲ - دفترچه سی. پی. دی

(الف) مؤسسات ضامن از تاریخ ابلاغ عدم تصفیه دفترچه سی. پی. دی یک سال مهلت خواهند داشت تا مدارک صدور مجدد را به موجب شرایط پیش بینی شده در این پیوست یا هرگونه تصفیه صحیح دیگر دفترچه سی. پی. دی را ارائه دهند. با این حال این مهلت فقط از تاریخ انقضاء دفترچه سی. پی. دی به اجراء در می‌آید. چنانچه مقامهای گمرکی منکر معتبر بودن مدارک ارائه شده شوند، باید موضوع را در مهلتی که از یک سال تجاوز نکند به مؤسسه ضامن اطلاع دهند.

(ب) چنانچه این مدرک در مهلت مجاز ارائه نگردد مؤسسه ضامن باید حقوق و عوارض ورودی قابل تأدیه را به صورت سپرده یا پرداخت موقت حداکثر در یک مهلت سه ماهه تأمین نماید. این سپرده یا پرداخت پس از یک دوره یکساله از تاریخ سپردن یا پرداخت صورت قطعی پیدا خواهد کرد در طول مهلت اخیر، مؤسسه ضامن باز می‌تواند به منظور استرداد مبالغ سپرده یا پرداخت شده، مدارک موضوع جزء (الف) این بند را ارائه دهد.

(پ) برای طرف‌های متعاهدی که در قوانین و مقررات آنها سپردن یا پرداخت موقت حقوق و عوارض ورودی پیش بینی نشده است، پرداختهایی که طبق مفاد جزء (ب) این بند انجام می‌شود به عنوان قطعی تلقی می‌شوند، اما اگر مدرک موضوع جزء (الف) این بند ظرف مدت سه ماه از تاریخ پرداخت ارائه گردد، وجوه پرداخت شده مسترد خواهد شد.

ماده ۱۰ -

۱ - صدور مجدد کالاهایی (از جمله وسایل حمل و نقل) که تحت پوشش اوراق ورود موقت وارد شده‌اند از طریق ته رسید صدور مجدد که توسط مقامهای گمرکی قلمروی ورود موقت تکمیل و مهمور شده باشد، اثبات می‌شود.

۲ - چنانچه صدور مجدد طبق بند (۱) این ماده گواهی نشده باشد، مقامهای گمرکی قلمرو ورود موقت می‌توانند حتی بعد از انقضاء مدت اعتبار اوراق، موارد زیر را به عنوان مدرک صدور مجدد قبول

کنند:

(الف) مشخصات ثبت شده در اوراق ورود موقت به هنگام ورود یا ورود مجدد توسط مقامهای گمرکی طرف متعاهد دیگر یا گواهی صادر شده توسط مقامهای گمرکی مزبور براساس مشخصات ثبت شده روی یک پروانه جدا شده از اوراق، به هنگام ورود یا ورود مجدد در قلمرو آنها مشروط بر اینکه بتوان ثابت نمود که این مشخصات به ورود یا ورود مجددی مربوط می شود که بعد از صدور مجددی که باید ثابت شود اتفاق افتاده است.

(ب) هر مدرک مستند دیگری که کالاها (از جمله وسایل حمل و نقل) در خارج از آن قلمرو می باشند. ۳ - درحالی که مقامهای گمرکی یک طرف متعاهد از الزام صدور مجدد بعضی از کالاهایی (از جمله وسایل حمل و نقل) که تحت پوشش اوراق ورود موقت در قلمرو خود پذیرفته اند، صرف نظر کنند، مؤسسه ضامن تنها زمانی از انجام تعهدات خود معاف خواهد بود که مقامهای مزبور در اوراق گواهی نمایند که وضعیت این کالاها (از جمله وسایل حمل و نقل) با مقررات انطباق داده شده است. ماده ۱۱ - در موارد موضوع بند (۲) ماده (۱۰) این پیوست مقامهای گمرکی حق دریافت حق الزحمه انطباق اوراق با مقررات را برای خود محفوظ نگه خواهند داشت.

فصل ۶ - مقررات گوناگون

ماده ۱۲ - گواهی اوراق ورود موقت که طبق شرایط پیش بینی شده در این پیوست انجام می شود مشمول پرداخت حق الزحمه برای حضور و رسیدگی گمرکی در دفاتر گمرکی در طول ساعت اداری نخواهد بود.

ماده ۱۳ - در صورت از بین رفتن، مفقود شدن یا به سرقت رفتن اوراق ورود موقت، درحالی که مربوط به کالاهای (از جمله وسایل حمل و نقل) موجود در قلمرو یکی از طرف های متعاهد می باشد مقامهای گمرکی آن طرف متعاهد بنابر درخواست مؤسسه صادرکننده و با رعایت شرایطی که مقامهای مزبور مقرر خواهند داشت. اوراق جایگزینی را قبول می کنند که انقضای اعتبار آن، همان تاریخ انقضای اوراق جایگزین شده خواهد بود.

ماده ۱۴ -

۱ - وقتی انتظار می رود عملیات ورود موقت به دلیل ناتوانی دارنده آنها برای صدور مجدد کالاها (از جمله وسایل حمل و نقل) در مهلت مزبور از مهلت اعتبار اوراق ورود موقت فراتر رود، مؤسسه صادرکننده اوراق می تواند اوراق جایگزین را صادر نماید. اوراق مزبور جهت کنترل به مقامهای گمرکی و طرف های متعاهد مربوط تسلیم خواهد شد. مقامهای گمرکی مربوط در صورت پذیرش اوراق جایگزین

اقدام به تصفیه سند جایگزین شده می‌نمایند.

۲ - اعتبار دفترچه سی.پی.دی را نمی‌توان تمدید کرد مگر تنها یک بار برای مدتی که از یک سال تجاوز نکند. بعد از این مهلت باید یک دفترچه جدید جهت جایگزین شدن دفترچه قبلی صادر و توسط مقامهای گمرکی قبول شود.

ماده ۱۵ - چنانچه بند (۳) ماده (۷) این کنوانسیون اعمال گردد، مقامهای گمرکی تاحد مکان مؤسسه ضامن را در جریان ضبط کالاهایی (از جمله وسایل حمل و نقل) که تحت پوشش اوراق ورود موقت و ضمانت مؤسسه مزبور می‌باشند و توسط خود آنها یا از طرف آنها صورت گرفته است و اقداماتی که در نظر دارند انجام دهند، قرار می‌دهند.

ماده ۱۶ - در صورت تقلب، تخلف، یا سوء استفاده، طرف‌های متعاقد حق خواهند داشت با وجود مقررات این پیوست علیه اشخاصی که اوراق ورود موقت را به کار می‌گیرند به منظور وصول حقوق و عوارض ورودی و سایر وجوه قابل مطالبه و همچنین برای وضع مجازاتهایی که این اشخاص سزاوار آن هستند اقدامه دعوی نمایند. در چنین مواردی مؤسسات باید مقامهای گمرکی را یاری دهند.

ماده ۱۷ - اوراق ورود موقت یا قسمتهایی از آنها که صادر شده یا در نظر است در قلمرویی که در آن وارد می‌شود صادر گردد و توسط مؤسسه ضامن، سازمان بین‌المللی یا مقامهای گمرکی یک طرف متعاقد به مؤسسات صادرکننده ارسال می‌گردند باید با معافیت از پرداخت حقوق و عوارض ورودی و بدون هرنوع ممنوعیت یا محدودیت ورودی پذیرفته شوند. به هنگام صدور باید تسهیلات مشابهی اعطاء گردد.

ماده ۱۸ -

۱ - هر طرف متعاقد حق دارد طبق ماده (۲۹) این کنوانسیون در ارتباط با پذیرفتن دفترچه‌های آ.ت.آ جهت حمل و نقل پستی قید تحدید تعهد در نظر بگیرد.

۲ - هیچ قید تحدید تعهد دیگری نسبت به این پیوست مجاز نمی‌باشد.

ماده ۱۹ -

۱ - این پیوست به محض لازم الاجراء شدن آن طبق ماده (۲۷) این کنوانسیون به اعتبار کنوانسیون گمرکی درباره دفترچه آ.ت.آ برای ورود موقت کالا منعقد در بروکسل در تاریخ ۶ دسامبر ۱۹۶۱ میلادی (۱۳۴۰/۹/۱۵ هجری شمسی) (کنوانسیون آ.ت.آ) در روابط بین طرف‌های متعاقدی که این پیوست را پذیرفته‌اند و طرف متعاقد کنوانسیون مزبور می‌باشند خاتمه خواهد داد و جایگزین آن خواهد شد.

۲ - با وجود مقررات بند (۱) این ماده دفترچه‌های آ.ت.آ که در اجرای مقررات کنوانسیون گمرکی

درباره دفترچه آ.ت. آ صادر گردیده اند، قبل از لازم الاجراء شدن این پیوست تا تکمیل عملیاتی که برای انجام آن صادر گردیده اند، مورد قبول خواهند بود.

پیوست ب ۱ - پیوست مربوط به کالاها برای عرضه یا استفاده در نمایشگاه‌ها، بازارهای مکاره، گردهمایی‌ها یا رویدادهای مشابه

فصل ۱ - تعریف

ماده ۱ - از نظر این پیوست منظور از واژه «رویداد» یعنی:

- ۱ - نمایشگاه بازار مکاره، تالار و نمایش مشابه تجاری، صنعتی، کشاورزی و حرفه‌ای
- ۲ - نمایشگاه یا گردهمایی که بیشتر به منظور امور خیریه تشکیل شود.
- ۳ - نمایشگاه یا گردهمایی که به منظور ترغیب هر بخش از فعالیت یادگیری، هنری، حرفه‌ای، ورزشی یا علمی، آموزشی یا فرهنگی یا ترغیب دانش دینی یا عبادتی یا برای ترغیب گردشگری یا دوستی بین مردم سازماندهی شود.
- ۴ - گردهمایی‌های نمایندگان هر سازمان بین‌المللی یا گروه سازمان‌های بین‌المللی یا گروه سازمان‌های بین‌المللی

۵ - گردهمایی که دارای جنبه رسمی یا یادبود داشته باشد.

به جز نمایشگاه‌هایی که به طور اختصاصی در مغازه‌ها یا اماکن بازرگانی به منظور فروش کالاهای خارجی تشکیل می‌شود.

فصل ۲ - حیطة شمول

ماده ۲ -

۱ - به کالاهای زیر طبق ماده (۲) این کنوانسیون اجازه ورود موقت داده می‌شود:

(الف) کالاهایی که به منظور عرضه یا نشان دادن در یک رویداد از جمله مواد موضوع پیوست‌های موافقتنامه ورود مواد آموزشی، علمی، فرهنگی یونسکو منعقد در نیویورک در تاریخ ۲۲ نوامبر ۱۹۵۰ (۱۳۲۹/۹/۱) و پروتکل مربوط به آن منعقد در نایروبی به تاریخ ۲۶ نوامبر ۱۹۷۶، (۱۳۵۵/۹/۵) مندرج می‌باشند.

(ب) کالاهایی که به منظور استفاده در ارتباط با عرضه محصولات خارجی در یک رویداد می‌باشند از قبیل:

- (۱) کالاهای مورد لزومی که برای نشان دادن ماشینها یا دستگاه‌های خارجی به معرض نمایش گذارده می‌شوند.
- (۲) مصالح ساختمانی و تزئینی از جمله اتصالات الکتریکی برای غرفه‌های موقت نمایش دهندگان

خارجی

(۳) مواد تبلیغاتی و نمایش که به طور وضوح به منظور به کار رفتن در تبلیغ کالاها یا خدمات خارجی نمایش داده شده می‌شوند از قبیل: ضبط صوت و تصویر، فیلم و اسلاید (عکس‌های مثبت روی شیشه یا فیلم) به انضمام دستگانهایی که برای به کار بردن آنها می‌باشند.

(پ) لوازم، از جمله تجهیزات مربوط به کار ترجمه، دستگاه‌های ضبط صوت و تصویر و همچنین فیلم‌های دارای جنبه آموزشی، علمی یا فرهنگی که به منظور مورد استفاده قرار گرفتن در گردهم آئیها، فراهمایی‌ها و کنگره‌های بین‌المللی می‌باشند.

۲- برای اینکه بتوان از تسهیلات این پیوست بهره مند گردید:

(الف) تعداد یا مقدار هر یک از اشیاء باید در رابطه با هدف از واردات آنها متعارف باشد.

(ب) مقام‌های گمرکی قلمرو ورود موقت باید در مورد انجام شرایط این کنوانسیون مجاب شوند.

فصل ۳- مقررات گوناگون

ماده ۳- کالاها یا تحت عنوان ورود موقت را نمی‌توان مادام که مشمول تسهیلات اعطا شده به موجب این کنوانسیون هستند، جز در مواردی که قوانین ملی قلمرو ورود موقت مقرر داشته‌اند:

(الف) به امانت یا اجاره داد، یا در ازای دریافت اجرت بهره برداری کرد.

(ب) به خارج از محل نمایش انتقال داد.

ماده ۴-

۱- مهلت صدور مجدد کالاهایی که برای عرضه یا استفاده در یک نمایشگاه، بازار مکاره، گردهمایی یا رویداد مشابه وارد شده‌اند، حداقل شش ماه از تاریخ ورود موقت می‌باشد.

۲- با وجود مفاد بند (۱) این ماده، مقام‌های گمرکی اجازه خواهند داد که کالاهایی که قرار است در رویداد بعدی نمایش داده شوند یا استفاده گردند در قلمرو ورود موقت باقی بمانند به شرط اینکه قوانین و مقررات مورد نظر در آن قلمرو رعایت شوند و کالاها در مهلت یکسال از تاریخ ورود موقت مجدداً صادر گردند.

ماده ۵-

۱- به موجب شرایط ماده (۱۳) این کنوانسیون، یا ترخیص کالاها یا مشروح زیر جهت مصرف داخلی با معافیت از حقوق و عوارض ورودی و بدون اجرای ممنوعیت‌ها یا محدودیت‌های ورودی موافقت می‌شود:

(الف) نمونه‌های کوچکی که معرف کالاها یا خارجی عرضه شده در رویداد هستند از جمله

نمونه‌های مواد غذایی و نوشیدنی اعم از این که به شکل نمونه‌های مزبور وارد یا از مواد فله‌ای وارد شده در رویداد مزبور شناخته شده باشند، مشروط براین که:

(۱) به صورت رایگان از خارج از کشور تهیه و فقط برای توزیع رایگان بین مردم بازدیدکننده از رویداد برای مصرف فردی یا افرادی باشد که نمونه‌ها بین آنها توزیع شده است.

(۲) این محصولات به عنوان نمونه‌های تبلیغاتی، قابل تشخیص باشند و به صورت تکی، ارزش ناچیز داشته باشند.

(۳) برای معاملات تجاری نامتناسب باشند و در صورت اقتضاء به وضوح به مقادیر خیلی کمتر از آنچه که در کوچکترین بسته‌های خرده فروشی موجود است، بسته بندی شده باشند.

(۴) نمونه‌های محصولات غذایی و نوشیدنی‌هایی که در بسته بندی‌های پیش بینی شده در جزء (۳) بالاتر توزیع نشده باشند در خود رویداد مصرف گردند، و

(۵) کل ارزش و مقدار نمونه‌ها از نظر مقام‌های گمرکی قلمرو ورود موقت باتوجه به ماهیت رویداد، تعداد بازدیدکنندگان و گسترده حضور عرضه کنندگان در رویداد، متعارف باشند.

(ب) ممکن است کالاهایی که فقط به منظور نمایش یا برای نشان دادن ماشینها و دستگاه‌های خارجی عرضه شده در رویداد وارد شده‌اند در جریان نمایش مزبور مصرف رسیده یا از بین بروند مشروط براین که کل ارزش و مجموع مقدار کالای مزبور از نظر مقام‌های گمرکی قلمرو ورود موقت باتوجه ماهیت رویداد، تعداد بازدیدکنندگان گسترده حضور عرضه کنندگان در رویداد، متعارف باشد.

(پ) محصولات کم ارزشی که برای ساختن، تجهیز یا تزئین غرفه‌های موقت عرضه کنندگان خارجی شرکت کننده در رویداد از قبیل (رنگ نقاشی، روغن جلا، کاغذ دیواری) مصرف شده‌اند و در نتیجه استفاده از آنها، از بین رفته‌اند.

(ت) اقلام چاپی، کالانما (کاتالوگ)، جزوه چاپی تجاری، فهرست قیمتها، اعلان‌های تبلیغاتی، تقویم (مصور یا غیرآن) و عکس‌های قاب نشده که به طور وضوح اقلام تبلیغی برای کالاهای خارجی عرضه شده در رویداد باشند، مشروط براینکه:

(۱) به طور رایگان از خارج از کشور تهیه و فقط برای توزیع رایگان بین مردم بازدیدکننده از رویداد باشد، و

(۲) کل ارزش و مجموع مقدار کالای مزبور باتوجه به ماهیت رویداد، تعداد بازدیدکنندگان و گسترده حضور عرضه کنندگان در رویداد، از نظر مقام‌های گمرکی قلمرو ورود موقت متعارف باشد.

(ث) پرونده‌ها، سوابق، فرم‌ها و سایر اسنادی که برای استفاده در گردهمایی‌ها یا کنگره‌های

بین المللی یا در ارتباط با آنها وارد شده اند.

۲ - مفاد بند (۱) این ماده در مورد مشروبات الکلی، دخانیات و سوخت قابل اعمال نخواهد بود.

ماده ۶ -

۱ - بررسی و تریخیص گمرکی در هنگام ورود و صدور مجدد کالاهایی که در رویداد قرار است عرضه شوند یا عرضه شده اند یا استفاده گردیده اند، در صورت امکان و اقتضاء در محل رویداد انجام خواهد شد.

۲ - هر طرف متعاقد هرگاه از نظر اهمیت و اندازه رویداد مناسب تشخیص دهد تلاش خواهد کرد تا دفتر گمرکی را برای مدت متعارفی در محل رویدادی که در قلمروی آن برگزار می شود، تأسیس نماید. ماده ۷ - محصولاتی که به طور اتفاقی در هنگام رویداد در نتیجه نمایش ماشین آلات یا تجهیزات عرضه شده، از کالاهای ورود موقت شده به دست آمده اند، مشمول مفاد این کنوانسیون خواهند بود.

ماده ۸ - هر طرف متعاقد حق دارد طبق ماده (۲۹) این کنوانسیون در مورد مفاد جزء (الف) بند (۱) ماده (۵) این پیوست، قید تحدید تعهد در نظر بگیرد.

ماده ۹ - این پیوست به محض لازم الاجراء شدن آن طبق ماده (۲۷) این کنوانسیون، به اعتبار کنوانسیون گمرکی راجع به تسهیل ورود کالاها برای عرضه یا استفاده در نمایشگاهها، بازارهای مکاره، گردهمایی ها یا رویدادهای مشابه منعقد در بروکسل به تاریخ ۸ ژوئن ۱۹۶۱ (۱۳۴۰/۳/۱۸) در روابط بین طرف های متعاهدی که این پیوست را پذیرفته اند و طرف متعاقد آن کنوانسیون هستند خاتمه خواهد داد و جایگزین آن خواهد شد.

پیوست ب ۲ - پیوست مربوط به لوازم حرفه‌ای

فصل ۱ - تعریف

ماده ۱ - از نظر این پیوست، اصطلاح «لوازم حرفه‌ای» یعنی:

لوازم مطبوعاتی، پخش رادیویی یا تلویزیونی مورد نیاز نمایندگان سازمان‌های مطبوعاتی یا پخش رادیویی یا تلویزیونی که در چهارچوب برنامه‌های تعیین شده به منظور تهیه گزارش یا انتقال یا ضبط برنامه‌ها از قلمرو کشور دیگری بازدید می‌کنند. فهرست توضیحی این لوازم در ضمیمه (۱) این پیوست درج شده است.

۲ - لوازم فیلم برداری مورد احتیاج اشخاصی که به منظور تهیه یک یا چند فیلم معین از قلمرو کشور دیگری بازدید می‌کنند فهرست توضیحی این لوازم در ضمیمه (۲) این پیوست درج شده است.

۳ - کلیه لوازم دیگر مورد نیاز برای کار، تجارت یا حرفه اشخاصی که برای انجام یک کار معین از قلمرو کشور دیگر بازدید می‌کنند. این اصطلاح شامل لوازمی نمی‌گردد که قرار است برای ساخت صنعتی، بسته‌بندی کالاها یا (به جز در مورد ابزار دستی) برای بهره برداری از منابع طبیعی، ساختمان سازی، تعمیر یا نگهداری ساختمان‌ها، برای اجرای کارهای خاک برداری یا کارهای مشابه به کار روند فهرست توضیحی این لوازم در ضمیمه (۳) این پیوست درج شده است.

۴ - دستگاه‌های کمکی برای تجهیزات مذکور در بندهای (۱)، (۲) و (۳) این ماده و لوازم جانبی

آنها

فصل ۲ - حیطة شمول

ماده ۲ - به کالاهای زیر طبق ماده (۲) این کنوانسیون اجازه ورود موقت داده می‌شوند:

(الف) لوازم حرفه‌ای

(ب) قطعات مجزای وارد شده به منظور تعمیر لوازم حرفه‌ای که به موجب بند (الف) این ماده اجازه

ورود موقت یافته‌اند.

فصل ۳ - مقررات گوناگون

ماده ۳ -

۱ - برای اینکه لوازم حرفه‌ای مشمول تسهیلات این پیوست گردند باید:

(الف) به شخص ایجاد شده یا مقیم خارج از قلمرو ورود موقت تعلق داشته باشد.

(ب) توسط شخص ایجاد شده یا مقیم در خارج از قلمرو ورود موقت وارد شده باشد.

(پ) منحصرأ توسط شخصی که از قلمرو ورود موقت بازدید می‌کند یا تحت نظارت او مورد استفاده قرار گیرند.

۲ - درمورد لوازمی که به منظور تهیه فیلم، برنامه تلویزیونی یا آثار سمعی بصری به موجب قرارداد تولید مشترک وارد شده است و در آن، یک شخص مستقر در قلمرو ورود موقت یک طرف آن است و در چهارچوب یک موافقت بین دولتی تولید مشترک مورد تصویب مقام‌های ذی صلاح آن قلمرو قرار گرفته اند، جزء (پ) بند (۱) این ماده قابل اجراء نمی باشد.

۳ - تجهیزات سینمایی و مطبوعاتی یا پخش رادیویی یا تلویزیونی، موضوع قرارداد اجاره یا ترتیبات مشابهی که در آن، یک شخص مستقر در قلمرو ورود موقت یک طرف آن است نخواهند بود، مشروط براین که این شرط درمورد برنامه‌های مشترک پخش رادیویی یا تلویزیونی اعمال نگردد.

ماده ۴ -

۱ - با ورود موقت لوازم تولید و پخش رادیویی یا تلویزیونی و وسایل نقلیه‌ای که به طور ویژه برای رادیو و تلویزیون تطبیق داده شده‌اند و تجهیزات آنها که توسط نهادهای دولتی یا خصوصی مورد قبول مقام‌های گمرکی قلمرو ورود موقت برای این منظور وارد شده‌اند بدون مطالبه اسناد گمرکی یا ارائه ضمانت موافقت می‌شود.

۲ - مقام‌های گمرکی می‌توانند ارائه فهرست یا سیاهه مشروح لوازم و تجهیزات موضوع بند (۱) این ماده را همراه با یک تعهد کتبی درمورد صدور مجدد مطالبه نمایند.

ماده ۵ - مهلت صدور مجدد لوازم حرفه‌ای حداقل دوازده ماه از تاریخ ورود موقت می‌باشد با این حال می‌توان برای وسایل نقلیه با توجه به علت و مدت قابل پیش بینی توقف آنها در قلمرو ورود موقت مهلت صدور مجدد را تعیین نمود.

ماده ۶ - هر طرف متعاقد حق دارد از دادن اجازه ورود موقت به وسایل نقلیه مذکور در ضمیمه‌های (۱) تا (۳) این پیوست که حتی به صورت اتفاقی در ازای دریافت اجرت، اشخاص یا کالاهایی را در قلمروی آن به منظور پیاده یا تخلیه کردن آنها در محلی واقع در همان قلمرو سوار یا بارگیری می‌کنند، خودداری نماید یا آن را باز پس گیرد.

ماده ۷ - ضمیمه‌های این پیوست جزء لاینفک آن محسوب می‌شود.

ماده ۸ - این پیوست به محض لازم الاجراء شدن آن طبق ماده (۲۷) این کنوانسیون به اعتبار کنوانسیون گمرکی ورود موقت لوازم حرفه‌ای منعقد در بروکسل به تاریخ ۸ ژوئن ۱۹۶۱ میلادی (۱۸/۳/۱۳۴۰ هجری شمسی)، در روابط بین طرف‌های متعاقدی که این پیوست را پذیرفته‌اند و طرف متعاقد آن

کنوانسیون می‌باشند خاتمه خواهد داد و جایگزین آن خواهد شد.

ضمیمه (۱) لوازم مطبوعاتی یا پخش رادیویی و تلویزیونی

فهرست توضیحی

الف - لوازم مطبوعاتی، از قبیل:

- رایانه‌های شخص

- تجهیزات دورنگار

- ماشین تحریر

- دوربینهای فیلم برداری از هر نوع (فیلم و الکترونیکی)

- دستگاه‌های انتقال، ضبط یا تکثیر صدا یا تصویر (ضبط و پخش کننده تصویری و نوار مغناطیسی

یا تکثیر ویدیویی، میکروفن، میزهای تدوین، بلندگو)

- رسانه ضبط صدا یا تصویر، بکر یا ضبط شده

- ابزار و دستگاه‌های اندازه‌گیری و کنترل فنی (نوسان نگار و سامانه (سیستم)های کنترل ضبط

کننده‌های تصویری و نوار مغناطیسی، مولتی متر، کیسه و جعبه ابزار، بردار سنج (وکتوراسکوپ)،

ژنراتورهای تصویری و غیره)

- لوازم روشنایی (پروژکتور، ترانسفورماتور، سه پایه)

- لوازم جانبی عملیاتی (کاست، فتومتر، لنز، پایه، انباره، تسمه‌های انتقال نیرو، شارژکننده باتری،

مونیتور)

ب) لوازم پخش صدا از قبیل:

- تجهیزات ارتباط از راه دور مثل فرستنده-گیرنده یا فرستنده پخش، ترمینالهای قابل اتصال روی

شبکه یا روی کابل، ارتباطات ماهواره ای

- تجهیزات تولید فرکانس صوتی (دستگاه گرفتن صدا، ضبط یا تکثیر)

- آلات و دستگاه‌های اندازه‌گیری و کنترل فنی (نوسان نگار، سامانه (سیستم)های کنترل ضبط

کننده‌های تصویری و نوار مغناطیسی، مولتی متر، کیسه و جعبه ابزار، بردارسنج (وکتوراسکوپ)،

ژنراتورهای تصویری و غیره)

- لوازم جانبی عملیاتی (ساعت، کرومومتر، قطب نما، میکروفن، میزهای تدوین، نوارهای مغناطیسی

برای صدا مجموعه‌های مواد برق، ترانسفورماتور، باتری و انباره، شارژکننده باتری، دستگاه‌های گرم

کننده، تهویه هوا و بادزن و غیره)

- رسانه ضبط صدا، بکر یا ضبط شده
- پ) لوازم پخش تلویزیونی از قبیل:
- دوربین های فیلمبرداری تلویزیونی
- تله سینما
- ابزار و دستگاه های اندازه گیری و کنترل فنی
- دستگاه های انتقال و دوباره انتقال
- دستگاه های مخابراتی
- دستگاه های ضبط یا تکثیر صدا یا تصویر (دستگاه های ضبط و پخش کننده تصویری و نوار مغناطیسی، تکثیر ویدیویی، میکروفن، میزهای تدوین، بلندگو)
- دستگاه های روشنایی (پروژکتور، ترانسفورماتور، سه پایه)
- لوازم مونتاژ:
- لوازم جانبی عملیاتی (ساعت، کرومومتر، قطب نما، لنز، فتومتر، پایه، شارژکننده باطری، کاست، مجموعه های مواد برق، ترانسفورماتور، باطری و انباره، دستگاه های گرم کننده، تهویه هوا، بادزن و غیره)
- رسانه ضبط صدا یا تصویر، بکر یا ضبط شده (شناسنامه فیلم، علامت های نشان دهنده محل، موسیقی متن ضمیمه) و غیره
- فیلم نمونه
- آلات موسیقی، لباس، دکور و سایر لوازم صحنه، پایه های ستون، لوازم آرایشی، مو خشک کن
- ت - وسائل نقلیه طراحی شده یا به طور خاص تطبیق داده شده جهت استفاده برای مقاصد فوق از قبیل وسایل نقلیه برای:
- انتقال تلویزیونی
- لوازم جانبی تلویزیونی
- ضبط نوار ویدیویی
- ضبط صدا و تکثیر
- تصاویر با حرکت آهسته
- روشنایی

ضمیمه ۲)

لوازم فیلم برداری

فهرست توضیحی

الف - لوازم از قبیل:

- دوربینهای فیلم برداری از هر نوع (فیلم و الکترونیکی)

- آلات و دستگاه‌های اندازه‌گیری و کنترل فنی (نوسان‌گاز، سامانه (سیستم) های کنترل ضبط

کننده تصویری و نوار مغناطیسی، مولتی متر، کیسه و جعبه ابزار، بردارسنج (وکتوراسکوپ)، ژنراتورهای

تصویری و غیره)

- دستگاه جابجا کردن دوربین فیلم برداری بدون تکان و جرثقیل حامل دوربین و فیلم‌بردار

- دستگاه‌های روشنایی (پروژکتور، ترانسفورماتور سه پایه)

- لوازم مونتاز

- دستگاه‌های ضبط یا تکثیر صدا یا تصویر (ضبط کننده‌های تصویری و نوار مغناطیسی، تکثیر

ویدیویی، میکروفن، میزهای تدوین، بلندگو)

- رسانه صدا یا تصویر، بکر یا ضبط شده (شناسنامه فیلم، علامت‌های نشاندهنده محل موسیقی

متن ضمیمه و غیره)

- فیلم نمونه

- لوازم جانبی عملیاتی (ساعت، کونومتر، قطب نما، میکروفن، میزهای تدوین، نوارهای مغناطیسی،

مجموعه‌های مولد برق، ترانسفورماتور، باطری و انباره، شارژکننده باطری‌ها و دستگاه‌های گرم کننده،

تهویه هوا و بادزن و غیره)

- آلات موسیقی، لباس، دکور و سایر لوازم صحنه، پایه‌های ستون، لوازم آرایشی، موخشک کن

ب - وسایل نقلیه طراحی شده یا به طور خاص تطبیق داده شده به منظور استفاده جهت مقاصد

فوق

ضمیمه ۳) سایر لوازم

فهرست توضیحی

الف - لوازم برای سوار کردن، آزمایش، راه اندازی، کنترل، بازرسی، نگاهداری یا تعمیر ماشینها،

تأسیسات، وسایل حمل و نقل و غیره از قبیل:

- ابزارها

- لوازم و دستگاه های اندازه گیری، بازرسی یا کنترل (حرارت، فشار، فاصله، ارتفاع، مساحت، سرعت و غیره)، از جمله دستگاه های برقی (ولت سنج، آمپرسنج، کابل های اندازه گیری، مقایسه کننده ابعاد یا معیار، ترانسفورماتور، دستگاه های ثابت و غیره) و راهنمای ماشین کاری

- دستگاهها و لوازم عکسبرداری از ماشینها و تأسیسات در طول یا بعد از مونتاژ آنها

- دستگاههای کنترل فنی کشتی ها

ب - لوازم مورد احتیاج بازرگانان، مشاوران کارایی تجاری، کارشناسان بهره وری، حسابداران و اشخاصی که دارای مشاغل مشابه هستند از قبیل:

- رایانه

- ماشین تحریر

- دستگاههای انتقال، ضبط یا تکثیر صدا یا تصویر

- آلات و دستگاههای محاسبه

پ - لوازم مورد احتیاج کارشناسان نقشه برداری یا کارهای اکتشافی زمین شناسی از قبیل:

- آلات و دستگاههای اندازه گیری

- آلات حفاری

- دستگاههای انتقال و مخابراتی

ت - لوازم مورد نیاز کارشناسان مبارزه با آلودگی

ث - آلات و دستگاه های مورد لزوم پزشکان، جراحان، دامپزشکان، قابله ها و اشخاصی که به

مشاغل مشابه می پردازند.

ج - لوازم مورد نیاز باستان شناسان، دیرین شناسان، جغرافیادانها یا جانورشناسان و سایر

دانشمندان

چ - لوازم مورد نیاز هنرمندان، گروه های تئاتر و ارکستر از جمله کلیه اشیائی که به منظور نمایش

عمومی یا خصوصی مورد استفاده قرار می گیرند (آلات موسیقی، البسه، دکور و غیره)

ح - لوازم مورد نیاز سخنرانان جهت توضیح و تشریح سخنان خود

خ - لوازم مورد احتیاج برای عکس برداری به هنگام مسافرت (دوربین عکاسی از هر نوع، کاست،

نورسنج، لنز، سه پایه، انباره، تسمه های انتقال نیرو، شارژکننده باطری، مونیتور، لوازم و دستگاههای

روشنایی، اشیاء و لوازم جانبی رایج برای مدل ها و غیره)

د - وسایل نقلیه [نقلیه] طراحی شده یا به طور خاص تطبیق داده شده به منظور استفاده جهت مقاصد فوق از قبیل واحدهای سیار بازرسی، وسایل نقلیه کارگاهی، وسایل نقلیه آزمایشگاهی و غیره

پیوست ب ۳- پیوست مربوط به بارگنج‌ها، بارکف‌ها (پالت‌ها)، لوازم بسته بندی، نمونه‌ها و سایر کالاهایی که در رابطه با یک عمل تجاری وارد گردیده است

فصل ۱- تعاریف

ماده ۱- از نظر این پیوست اصطلاح:

الف) «کالاهایی که در رابطه با یک عمل تجاری وارد شده اند» یعنی:

بارگنج، بارکف (پالت)، بسته بندی، نمونه، فیلمهای تبلیغاتی و همچنین هر نوع کالاهای دیگر که در چهارچوب یک عمل تجاری وارد شده‌اند بدون اینکه ورود آنها به خودی خود یک عمل تجاری محسوب شود.

ب) « بسته بندی» یعنی:

کلیه اشیاء و لوازمی که در همان حالتی که وارد شده‌اند جهت بسته بندی، حفاظت، کنار هم منظم چیدن یا جداکردن کالاها استفاده شده‌اند یا قرار است استفاده شوند به جز لوازم بسته بندی از قبیل کاه، کاغذ، الیاف شیشه، پوشال و غیره که به طور فله وارد گردیده‌اند. همچنین بارگنج‌ها و بارکف‌ها (پالت‌ها) به همان نحوی که به ترتیب در بندهای (پ) و (ت) این ماده تعریف شده‌اند مستثنی می‌گردند.

پ) « بارگنج» یعنی:

ادوات حمل و نقل (اتاق یا صندوق، مخزنهای قابل انفصال یا سایر ادوات مشابه):

(۱) متشکل از یک پخش که به طور کامل یا مجزا بسته است و به منظور جا دادن کالاها در نظر گرفته شده است.

(۲) دارای خصوصیت دائمی بوده و به همین جهت به اندازه کافی برای استفاده مکرر مناسب

می‌باشند.

(۳) به طور خاص برای تسهیل حمل کالاها از طریق یک یا چند روش حمل، بدون بارگیری مجدد بین راهی طراحی شده است.

(۴) به نحوی طراحی شده‌اند که گذاشت و برداشت آن به ویژه به هنگام انتقال از یک روش حمل و نقل به روش دیگر به آسانی انجام شود.

(۵) به صورتی در نظر گرفته شده‌اند که به آسانی پر و خالی شوند و

(۶) دارای حجم داخلی حداقل یک متر مکعب یا بیشتر باشند.

«بارگنج» شامل لوازم جانبی و تجهیزات بارگنج برحسب نوع آن می‌شود مشروط بر اینکه لوازم جانبی و تجهیزات مزبور با بارگنج حمل شوند. اصطلاح «بارگنج» شامل وسایل نقلیه، لوازم جانبی یا لوازم یدکی وسایل نقلیه یا بسته بندی‌ها یا بارکف‌ها (پالت‌ها) نمی‌شود. «بدنه‌های قابل پیاده شدن» باید همانند بارگنج تلقی شوند.

ت) «بارکف (پالت)» یعنی:

وسیله‌ای که روی سطح آن می‌توان مقداری کالا گردآوری نمود تا تشکیل یک واحد بار را به منظور حمل و نقل یا گذاشت و برداشت یا روی هم گذاردن آن به کمک دستگاههای مکانیکی بدهد. این وسیله از دو سطح که به وسیله قطعات واصل به یکدیگر متصل می‌شوند یا از یک سطح که روی پایه‌هایی قرار می‌گیرد تشکیل شده است، کل ارتفاع آن تا حد ممکن تقلیل داده شده است تا گذاشت و برداشت آن توسط ارابه‌های بالابر چنگک دار یا بارکف بر (پالت بر) امکان پذیر گردد. بارکف‌ها (پالت‌ها) ممکن است دارای قسمت روسازی باشند یا نباشند.

ث) «نمونه» یعنی:

اشیائی که نمایانگر یک گروه معین از کالاهایی است که تولید شده یا نمونه‌هایی از کالاهایی می‌باشند که ساختن آن‌ها در مدنظر است، به جز اشیاء مشابهی که توسط افراد وارد شده یا برای همان گیرندگان به مقادیری ارسال گردیده باشد که در مجموع طبق رسوم عادی تجارت، دیگر نمونه تلقی نگردند.

ج) «فیلم‌های تبلیغاتی» یعنی:

رسانه‌های حامل تصاویر ضبط شده با یا بدون صدا که اساساً تصاویری که نوع یا عملکرد محصولات یا لوازم به فروش یا به اجاره گذارده شده توسط یک شخص مستقر یا مقیم در خارج از قلمرو طرف متعاقد دیگر را نشان می‌دهند مشروط بر اینکه این فیلم‌ها از نوعی باشند که برای مشتریان احتمالی

نمایش داده شوند و نه در سالنهای عمومی برای عموم مردم و در بسته‌هایی وارد گردند که حاوی بیش از یک نسخه از هر فیلم نبوده و بخشی از یک محموله بزرگتر فیلم را تشکیل ندهد.

چ) « حمل داخلی » یعنی:

حمل کالاهای بازرگانی شده در داخل قلمروی گمرکی یک طرف متعاقد جهت تخلیه آنها در محلی داخل قلمروی گمرکی همان طرف متعاقد

فصل ۲ - حیطة شمول

ماده ۲ - به کالاهای زیر که در رابطه با یک عمل تجاری وارد شده باشند، طبق ماده (۲) این کنوانسیون اجازه ورود موقت داده می‌شود:

الف) بسته بندی‌هایی که خواه به صورت پر وارد شده‌اند تا خالی یل پر صدور مجدد شوند یا خالی وارد شده‌اند تا به صورت پر صدور مجدد شوند.

ب) بار گنج‌های پر شده یا نشده از کالا و همچنین لوازم جانبی و تجهیزات بار گنج‌های ورود موقت که با یک بار گنج وارد شده‌اند تا به صورت مجزا یا همراه با بار گنج صدور مجدد شوند.

پ) قطعات مجزای وارد شده به منظور تعمیر بار گنج‌هایی که طبق بند (ب) این ماده تحت پوشش ورود موقت قرار گرفته‌اند.

ت) بار کف‌ها (پالت‌ها)

ث) نمونه‌ها

ج) فیلم‌های تبلیغاتی

چ) هر کالای دیگری که به منظور یکی از اهداف مذکور در ضمیمه (۱) این پیوست در رابطه با یک عمل تجاری وارد شده است لیکن ورود آن به خودی خود یک عمل تجاری محسوب نمی‌شود.

ماده ۳ - مفاد این پیوست تأثیری بر قوانین گمرکی طرف‌های متعاقد در خصوص ورود کالاهای حمل شده در بار گنج‌ها، بسته بندیها یا روی بار کف‌ها (پالت‌ها) نخواهد داشت.

ماده ۴ -

۱ - برای اینکه مشمول تسهیلات این پیوست گردند:

الف) بسته بندیها باید منحصرأ توسط استفاده کننده از ورود موقت، قابل صدور مجدد باشد. آنها را نمی‌توان حتی به طور اتفاقی در حمل داخلی مورد استفاده قرار داد.

ب) بار گنج‌ها باید طبق شرایط تعریف شده در ضمیمه (۲) این پیوست علامت گذاری شده باشند. آنها ممکن است در حمل داخلی مورد استفاده قرار گیرند که در این صورت هر طرف متعاقد

اختیار خواهد داشت شرایط زیر را مقرر دارد:

- مسیر باید بار گنج را با استفاده از یک جاده به حد کافی مستقیم به محل یا نزدیک به محلی که کالاهای مورد صدور باید بارگیری شوند یا محلی که بار گنج‌ها باید به صورت خالی صادر گردند هدایت کند.

- بار گنج‌ها قبل از صدور مجدد فقط یکبار در حمل داخلی مورد استفاده قرار خواهند گرفت.

(پ) بار کف‌ها (پالت‌ها) یا تعداد برابری از بار کف‌ها (پالت‌ها) از یک نوع و با ارزشی به طور محسوس مساوی باید قبلاً صادر شده باشند یا بعداً صادر یا صدور مجدد گردند.

(ت) نمونه‌ها و فیلم‌های تبلیغاتی باید به شخصی که در خارج از قلمرو ورود موقت مستقر یا مقیم است تعلق داشته و تنها به منظور نشان داده شدن یا مورد توجه قرار گرفتن در قلمرو ورود موقت با هدف جلب سفارش خرید کالا که به همین قلمرو وارد خواهد شد وارد شده باشند. آنها نباید به فروش برسند یا بیش از اندازه عادی، جز برای نیازهای توجیهی از آنها استفاده شود یا به هر نحوی برای اجاره یا در ازای دریافت اجرت در طول توقف آن در قلمروی ورود موقت مورد استفاده قرار گیرند.

(ث) به کارگیری کالاهای مندرج در بند (۱) و (۲) ضمیمه (۱) این پیوست نباید یک فعالیت همراه با سود را تشکیل دهد.

۲- هر طرف متعهد حق دارد با ورود موقت بار گنج، بارکف‌ها (پالت‌ها) یا بسته بندی‌هایی که موضوع یک خرید، کرایه، فروش، اجاره یا یک قرارداد مشابه منعقد شده توسط یک شخص مستقر یا مقیم در قلمرو آن قرار گرفته باشد موافقت ننماید.

ماده ۵-

۱- با ورود موقت بار گنج، بارکف‌ها (پالت‌ها)، بسته بندی‌ها بدون اینکه سند گمرکی مطالبه شود یا ضمانت ارائه گردد موافقت می‌شود.

۲- استفاده کننده از اجازه ورود موقت به جای سند گمرکی و ضمانت برای بار گنج‌ها می‌تواند کتباً متعهد شود که:

(۱) در صورت درخواست مقام‌های گمرکی اطلاعات مشروحي را در ارتباط با جابجایی هر بار گنج تحت پوشش اجازه ورود موقت از جمله تاریخ و محل‌های ورود در قلمرو ورود موقت و خروج از قلمرو مزبور یا فهرست بار گنج‌ها همراه با تعهد صدور مجدد تسلیم دارد.

(۲) حقوق و عوارض ورودی را که ممکن است در صورت عدم احراز شرایط حاکم بر ورود موقت مقرر گردیده باشد، پرداخت نماید.

۳ - استفاده کننده از ورود موقت را می‌توان ملزم نمود تا به جای سند گمرکی و ضمانت برای بازگفت ها(پالت ها) و لوازم بسته بندی، یک تعهد کتبی درمورد صدور مجدد به مقام‌های گمرکی تسلیم دارد.

۴ - اشخاصی که به طور منظم از روش ورود موقت استفاده می‌کنند مجاز هستند یک تعهد کلی ارائه کنند.

ماده ۶ - مهلت صدور مجدد کالاهایی که در رابطه با یک عمل تجاری وارد شده‌اند حداقل شش ماه از تاریخ ورود موقت می‌باشد.

ماده ۷ - هر طرف متعاهد حق دارد طبق ماده (۲۹) این کنوانسیون در ارتباط با موارد زیر مربوط به این پیوست قید تحدید تعهد در نظر بگیرد:

(الف) حداکثر سه گروه از کالاهای فهرست شده در ماده (۲)

(ب) ماده (۵)

ماده ۸ - ضمیمه‌های این پیوست جزء لاینفک آن محسوب می‌شود.

ماده ۹ - این پیوست به محض لازم الاجراء شدن آن طبق ماده (۲۷) این کنوانسیون به اعتبار کنوانسیون‌ها و مقررات زیر در روابط بین طرف‌های متعاهدی که این پیوست را پذیرفته‌اند و طرف متعاهد کنوانسیون‌های مزبور می‌باشند خاتمه خواهد داد و جایگزین آنها خواهد شد:

- کنوانسیون اروپایی مربوط به روش گمرکی بارگفت‌هایی (پالت‌هایی) که در حمل و نقل بین‌المللی مورد استفاده قرار می‌گیرند، منعقد در ژنو، ۹ دسامبر ۱۹۶۰ میلادی (۱۳۳۹/۹/۱۸ هجری شمسی)

- کنوانسیون گمرکی ورود موقت لوازم بسته‌بندی منعقد در بروکسل، ۶ اکتبر ۱۹۶۰ میلادی (۱۳۳۹/۷/۱۴ هجری شمسی)

- مواد (۲) لغایت (۱۱) و پیوست‌های ۱ (۲و۱) لغایت (۳) کنوانسیون گمرکی مربوط به بارگنج‌ها منعقد در ژنو، ۲ دسامبر ۱۹۷۲ میلادی (۱۳۵۱/۹/۱۱ هجری شمسی)

- مواد (۳) و (۵) و جزء (ب) بند (۱) و بند (۲) ماده (۶) کنوانسیون بین‌المللی برای تسهیل ورود نمونه‌های تجاری و لوازم تبلیغاتی، منعقد در ژنو، ۷ نوامبر ۱۹۵۲ میلادی (۱۳۳۱/۸/۱۶ هجری شمسی)

ضمیمه (۱) فهرست کالاها طبق بند (ج) ماده (۲)

- ۱ - کالاهایی که برای آزمایش، کنترل، تجربه یا نمایش همراه با توجیه وارد گردیده‌اند.
- ۲ - کالاهایی که در آزمایش، کنترل، تجربه یا نمایش دادن همراه با توجیه به کار می‌روند.
- ۳ - فیلم‌های برداری شده چاپ و ظاهر شده، مثبت و سایر رسانه‌های حامل تصاویر ضبط

شده که به منظور بازدید قبل از مصرف تجاری می باشند.

۴ - فیلم، نوار مغناطیسی، فیلم های مغناطیسی شده و سایر رسانه های صوتی یا تصویری که به منظور صدا دار شدن، دوبله کردن یا تکثیر می باشند.

۵ - رسانه های حامل اطلاعات که به صورت رایگان ارسال و به منظور پردازش خودکار داده ها استفاده می شوند.

۶ - اشیائی (از جمله وسایل نقلیه) که به واسطه ماهیت خود به غیر داشتن نقش آگهی برای یک شیئی معین یا تبلیغ جهت یک هدف مشخص، برای هیچ مقصود دیگری مناسب نیستند.

ضمیمه ۲) مقررات مربوط به علامت گذاری بارگنج ها

۱ - علامت های زیر باید به نحو دائمی در یک محل مناسب و کاملاً نمایان روی بارگنج ها نصب گردد:

(الف) مشخصات صاحب یا بهره بردار اصلی

(ب) علائم شناسایی و شماره بارگنج که توسط صاحب یا بهره بردار ارائه شده است و

(پ) وزن بارگنج (بدون بار) از جمله تمام تجهیزات نصب شده به صورت دائمی

۲ - کشوری که بارگنج به آن تعلق دارد ممکن است خواه با تمام حروف یا به وسیله کد کشوری (آلفا-

۲) سازمان استاندارد بین المللی که در استاندارد بین المللی ایزو ۳۱۶۶ پیش بینی شده یا توسط علامت

مشخصه ای که برای مشخص نمودن کشور ثبت موتور وسیله نقلیه که در رفت و آمد جاده ای بین المللی

مورد استفاده قرار می گیرد نشان داده شود. هر کشور می تواند به کارگیری نام یا علامت مشخصه خود را

روی بارگنج ها تابع مقررات قوانین ملی خود نماید. مشخصات صاحب یا بهره بردار ممکن است خواه با

اسم کامل یا با هویت تعیین شده یا نمادهایی از قبیل نشان یا پرچم نشان داده شود.

۳ - برای اینکه علائم شناسایی و شماره روی بارگنج ها را بتوان وقتی نوار پلاستیک مورد استفاده

قرار می گیرد به عنوان نشانه گذاری شده به نحو دائمی تلقی نمود شرایط زیر باید احراز گردند:

(الف) چسب با کیفیت بالا به کار برده شود و نوار پلاستیکی به حالت، چسبیده باید مقاومتش در

برابر کشش، کمتر از نیروی چسبنده باشد به نحوی که برداشتن نوار پلاستیکی بدون آسیب وارد آوردن

به آن غیرممکن باشد. نوار پلاستیکی ریخته شده الزامات مزبور را برآورده خواهد بود. نوارهایی که با روش

صاف و براق کردن تولید شده اند نباید مورد استفاده قرار گیرند.

(ب) وقتی که قرار است علائم شناسایی و شماره ها تغییر یابند لازم است نوار پلاستیکی که باید

جایگزین شود قبل از اینکه یک نوار پلاستیکی جدید نصب گردد کاملاً برداشته شود. قرار دادن نوار جدید بر روی نوار پلاستیکی قبلاً چسبانده شده ممنوع می‌باشد.

۴ - تصریح مربوط به استفاده از نوار پلاستیکی برای نشانه گذاری بارگنج‌ها مندرج در بند (۳) این ضمیمه، امکان استفاده از سایر روش‌های علامت گذاری دائمی را منتفی نمی‌کند.

پیوست ب ۴ - پیوست مربوط به کالاهایی که در رابطه با یک عمل تولیدی وارد شده اند

فصل ۱ - تعریف

ماده ۱ - از نظر این پیوست اصطلاح:

۱ - کالاهایی که در رابطه با یک عمل تولیدی وارد شده اند» یعنی:

(الف) ماتریس، کلیشه، قالب، رسم، طرح، مدل و سایر اشیاء مشابه

(ب) آلات اندازه‌گیری، کنترل و بازرسی و سایر اشیاء مشابه

(پ) ابزار و آلات ویژه

که برای به کار رفتن در طول فرآیند ساخت وارد شده‌اند و

۲ - وسایل تولیدی جایگزین» یعنی:

آلات و دستگاهها و ماشین‌هایی که تا زمان تحویل یا تعمیر کالاهای مشابه توسط تحویل دهنده یا

تعمیرکننده در اختیار مشتری قرار می‌گیرند.

فصل ۲ - حیطة شمول

ماده ۲ - به کالاهایی که در رابطه با یک عمل تولیدی وارد شده‌اند طبق ماده (۲) این کنوانسیون اجازه

ورود موقت داده می‌شود.

فصل ۳ - مقررات گوناگون

ماده ۳ - برای اینکه بتوان از تسهیلات این پیوست استفاده نمود:

(الف) کالاهایی که در رابطه با یک عمل تولیدی وارد شده‌اند باید متعلق به شخص مستقر در

قلمرو ورود موقت باشد و در نظر باشد به شخص مستقر در آن قلمرو ارسال شود.

(ب) تمام یا قسمتی از تولید حاصل از به کارگیری کالاهای وارد شده در رابطه با یک عمل تولیدی

موضوع بند (۱) ماده (۱) این پیوست باید به گونه‌ای که ممکن است قوانین داخلی مقرر نمایند از قلمرو

ورود موقت صادر شود.

(پ) وسایل تولیدی جایگزین باید به طور موقت و رایگان در اختیار شخص مستقر در قلمرو ورود

موقت قرار گیرند که این کار به وسیله یا از طریق تأمین‌کننده وسایل تولیدی که تحویل آنها به تأخیر

افتاده یا باید تعمیر شود، انجام می‌پذیرد.

ماده ۴ -

۱ - مهلت صدور مجدد کالاهای مذکور در بند (۱) ماده (۱) این پیوست حداقل دوازده ماه از تاریخ ورود موقت می‌باشد.

۲ - مهلت صدور مجدد وسایل تولیدی جایگزین حداقل شش ماه از تاریخ ورود موقت است.

پیوست ب ۵ - پیوست مربوط به کالاهایی که برای مقاصد تربیتی، علمی یا فرهنگی وارد شده‌اند

فصل ۱ - تعاریف

ماده ۱ - از نظر این پیوست اصطلاح:

الف) «کالاهای وارد شده برای مقاصد تربیتی، علمی یا فرهنگی» یعنی:

تجهیزات علمی و لوازم آموزشی، لوازم رفاهی برای دریانوردان و همچنین هر کالای دیگری که در ارتباط با فعالیت تربیتی، علمی یا فرهنگی وارد شده باشد.

ب) در بند الف) بالا، اصطلاح:

(۱) تجهیزات علمی و لوازم آموزشی یعنی:

کلیه مدل‌ها، آلات، دستگاهها، ماشین‌ها و لوازم جانبی آنها که برای تحقیقات علمی یا تدریس یا آموزش حرفه‌ای به کار برده می‌شوند.

(۲) لوازم رفاهی برای دریانوردان یعنی:

لوازم مربوط به دنبال کردن فعالیتهای دارای جنبه فرهنگی، تربیتی، تفریحی، دینی یا ورزشی اشخاصی که مأموران انجام وظایفی در ارتباط با کار یا خدمت در دریا در یک کشتی خارجی به کار گرفته شده درآمد و شده‌های بین‌المللی دریایی می‌باشند.

فهرست‌های توضیحی «لوازم آموزشی»، «لوازم رفاهی برای دریانوردان» و دیگر کالاهای وارد شده در رابطه با فعالیتهای تربیتی، علمی یا فرهنگی به ترتیب در ضمیمه‌های (۱)، (۲) و (۳) این پیوست درج شده‌اند.

فصل ۲ - حیطة شمول

ماده ۲ - طبق ماده (۲) این کنوانسیون به کالاهای زیر اجازه ورود موقت داده می‌شود:

الف) کالاهایی که محصراً برای مقاصد تربیتی، علمی، فرهنگی وارد شده‌اند.

ب) قطعات یدکی مربوط به تجهیزات علمی و لوازم آموزشی که به موجب بند الف) بالا به آنها اجازه ورود موقت داده شده و همچنین ابزارهایی که به طور ویژه برای نگهداری، کنترل، اندازه‌گیری ابعاد یا تعمیر این تجهیزات طراحی شده‌اند.

فصل ۳ - مقررات گوناگون

ماده ۳ - برای اینکه بتوان از تسهیلات این پیوست استفاده نمود:

الف) کالاهای وارد شده برای مقاصد تربیتی، علمی یا فرهنگی باید به شخصی که در خارج از قلمرو ورود موقت مستقر می‌باشند تعلق داشته و توسط مؤسسات پذیرفته شده و به تعداد متعارف، باتوجه به مورد مصرف آنها وارد شده باشند. این کالاها نباید برای مقاصد تجاری مورد استفاده قرار گیرند.

ب) لوازم رفاهی برای دریانوردان باید در روی کشتیهای خارجی که درحال رفت و آمدهای دریایی بین‌المللی هستند یا وقتی که به طور موقت از یک کشتی تخلیه شده‌اند توسط خدمه در خشکی مورد استفاده قرار گیرند یا در مهمانخانه‌ها و اماکن تفریحی دریانوردان که توسط سازمان‌های رسمی یا مذهبی یا سایر سازمان‌های غیرانتفاعی اداره می‌شوند و در عبادتگاههایی که در آن به طور منظم مراسمی خاص به افتخار دریانوردان برگزار می‌شود، مصرف گردند.

ماده ۴ - با ورود موقت تجهیزات علمی، لوازم آموزشی و لوازم رفاهی برای دریانوردان که در روی کشتی مورد استفاده قرار می‌گیرند بدون مطالبه سند گمرکی یا تسلیم ضمانت موافقت می‌شود. در صورت لزوم ممکن است یک صورت موجودی از تجهیزات علمی و لوازم آموزشی همراه با یک تعهد کتبی در مورد صدور مجدد آنها مطالبه گردد.

ماده ۵ - مهلت صدور مجدد کالاهای وارد شده برای مقاصد تربیتی، علمی و فرهنگی حداقل دوازده ماه از تاریخ ورود موقت می‌باشند.

ماده ۶ - هر طرف متعاقد حق دارد طبق ماده (۲۹) این کنوانسیون، در مورد مفاد ماده (۴) این پیوست، تا حدی که به تجهیزات علمی و لوازم آموزشی مربوط می‌شود، قید تحدید تعهدی را در نظر بگیرد.

ماده ۷ - ضمیمه‌های این پیوست جزء لاینفک آن محسوب می‌گردند.

ماده ۸ - این پیوست به محض لازم الاجراء شدن آن طبق ماده (۲۷) این کنوانسیون به اعتبار کنوانسیون گمرکی مربوط به لوازم رفاهی جهت دریانوردان منعقد در بروکسل، ۱ دسامبر ۱۹۶۴ میلادی (۱۳۴۳/۹/۱۰ هجری شمسی)، کنوانسیون گمرکی ورود موقت تجهیزات علمی منعقد در بروکسل، ۱۱ ژوئن ۱۹۶۸ میلادی (۱۳۴۷/۳/۲۱ هجری شمسی) و کنوانسیون گمرکی ورود موقت لوازم آموزشی منعقد در بروکسل، ۸ ژوئن ۱۹۷۰ میلادی (۱۳۴۹/۳/۱۸ هجری شمسی) در روابط بین طرف‌های متعاقدی که این پیوست را پذیرفته‌اند و طرف‌های متعاقد کنوانسیون‌های مزبور می‌باشند، خاتمه خواهد داد و جایگزین آنها خواهد شد.

ضمیمه (۱) فهرست توضیحی

- الف - دستگاههای ضبط یا پخش صدا یا تصویر از قبیل:
 - پروژکتورهای اسلاید یا فیلم ثابت
 - پروژکتورهای سینما
 - پروژکتورهای برگشتی و دستگاههای پروژه کنتور انعکاسی
 - دستگاههای ضبط و پخش صوت، دستگاههای ضبط تصاویر تلویزیونی روی نوار مغناطیسی و تجهیزات ویدئو
- تجهیزات مدارهای بسته تلویزیونی
- ب - تکیه گاههای حامل صدا و تصویر از قبیل:
 - اسلاید، فیلم های ثابت و میکرو فیلم ها
 - فیلم های سینمایی
 - ضبط صوت (نوارهای مغناطیسی، دیسک ها)
 - نوارهای ویدئو
- پ - لوازم تخصصی از قبیل:
 - تجهیزات کتب و مطبوعات و لوازم سمعی بصری برای کتابخانه ها
 - کتابخانه های سیار
 - آزمایشگاه زبان
 - تجهیزات برای ترجمه همزمان
 - ماشینهای برنامه دار آموزشی، مکانیکی یا الکترونیکی
 - اشیائی که به طور ویژه برای تدریس یا آموزش حرفه ای اشخاص معمول در نظر گرفته شده اند.
- سایر لوازم از قبیل:
 - نمودارهای دیواری، نگاره، نقشه، طرح، عکس و نقاشی، آلات، دستگاهها و مدل هایی که برای توجیه در نظر گرفته شده اند.
 - مجموعه ای از اشیاء همراه با اطلاعات آموزشی سمعی بصری، تهیه شده برای تدریس یک موضوع (کیف وسایل آموزشی)
 - آلات، دستگاهها، ابزارها و ماشین ابزارها برای آموختن فنون یا حرف
 - تجهیزات از جمله وسایل نقلیه ای که برای به کارگیری جهت عملیات کمک رسانی در نظر گرفته

شده یا به طور خاص با آن تطبیق داده شده‌اند و به منظور آموزش اشخاصی که کمک رسانی اشتغال دارند، وارد گردیده‌اند.

ضمیمه ۲) فهرست توضیحی

الف - اقلام خواندنی از قبیل:

- کتاب

- دروس مکاتبه ای

- روزنامه‌ها، مجلات و نشریات ادواری

- جزوه‌های حاوی اطلاعات مربوط به خدمات رفاهی موجود در بنادر

ب - لوازم سمعی - بصری از قبیل:

- دستگاههای پخش صوت و تصویر

- دستگاههای ضبط دارای نوار مغناطیسی

- دستگاههای گیرنده رادیویی، دستگاههای گیرنده تلویزیونی

- پروژکتورهای سینمایی و سایر پروژکتورها

- ضبط روی صفحه یا روی نوار مغناطیسی (دروس زبان، برنامه‌های رادیویی، سلام و تبریک،

موسیقی و سرگرمی و تفریح)

- فیلمهای ظاهرشده و چاپ شده

- فیلم اسلاید

- نوارهای ویدئویی

پ - لوازم ورزشی، از قبیل:

- لباس‌های ورزشی

- توپ

- راکت و تور

- وسیله بازی روی عرشه کشتی

- تجهیزات ورزشی

- تجهیزات و لوازم ژیمناستیک

ت - لوازم سرگرمی از قبیل:

- بازی‌های مجلسی
- آلات موسیقی
- لوازم تئاتر غیرحرفه‌ای
- لوازم نقاشی، مجسمه‌سازی، آثار چوبی، فلزکاری، فرش بافی و غیره
- ث - لوازم فعالیت‌های مذهبی
- ج - اجزاء و لوازم جانبی اقلام رفاهی

ضمیمه ۳) فهرست توضیحی

کالاهایی از قبیل:

- ۱ - البسه و اقلام مربوط به صحنه که به صورت امانی و رایگان برای تئاتر یا گروه‌های نمایشی ارسال شده است.
- ۲ - قطعات موسیقی که به صورت امانی و رایگان برای ارکستر یا گروه‌های موسیقی ارسال شده است.

پیوست ب ۶ - پیوست مربوط به لوازم شخصی مسافران و کالاهای وارد شده برای اهداف ورزشی

فصل ۱ - تعاریف

ماده ۱ - از نظر این پیوست اصطلاح:

(الف) « مسافر » یعنی:

هر شخصی که به طور موقت به منظور گردشگری، ورزش، تجارت، گردهمایی‌های حرفه‌ای، سلامتی، مطالعه و غیره وارد قلمرو یکی از طرف‌های متعاقد می‌شود که در آن به طور معمول مقیم نمی‌باشد.

(ب) « لوازم شخصی » یعنی:

تمام اشیاء نو یا مستعمل که مسافر به طور متعارف در طول مسافرت خود برای مصرف شخصی باتوجه به تمام شرایط و چگونگی مسافرت احتیاج دارد، به جز کلیه کالاهایی که برای مقاصد تجاری وارد نموده است. فهرست توضیحی لوازم شخصی در ضمیمه (۱) این پیوست درج شده است.

(پ) « کالاهای وارد شده برای اهداف ورزشی » یعنی:

اشیاء ورزشی و سایر لوازمی که توسط مسافران به هنگام مسابقات یا نمایش‌های ورزشی یا به منظور تمرین در قلمرو ورود موقت مورد استفاده قرار می‌گیرند. فهرست توضیحی این کالاها در ضمیمه (۲) این پیوست درج شده است.

فصل ۲ - حیطه شمول

ماده ۲ - طبق ماده (۲) این کنوانسیون، لوازم شخصی و کالاهای وارد شده برای اهداف ورزشی

مشمول اجازه ورود موقت می‌شوند.

فصل ۳ - مقررات گوناگون

ماده ۳ - برای اینکه بتوان از تسهیلات این پیوست استفاده نمود:

(الف) لوازم شخصی باید توسط مسافر یا در بار وی (همراه یا غیرآن) وارد شده باشد.

(ب) کالاهای وارد شده برای اهداف ورزشی باید به شخصی که مستقر یا مقیم خارج از قلمرو ورود

موقت می‌باشد تعلق داشته و باتوجه به منظور از مصرف آنها به تعداد معقول وارد شده باشد.

ماده ۴ -

۱- با ورود موقت لوازم شخصی بدون اینکه سند گمرکی مطالبه شود یا ضمانت ارائه گردد موافقت

می‌شود در هر حال می‌توان برای اشیائی که مبلغ زیادی حقوق و عوارض ورودی به آنها تعلق می‌گیرد، ارائه

سند گمرکی و ضمانت را مقرر کرد.

۲ - در صورت امکان به جای سند گمرکی و سپردن ضمانت، یک سیاهه از کالاها همراه با یک تعهد کتبی در مورد صدور مجدد کالاهای وارد شده برای اهداف ورزشی قابل پذیرش می‌باشد.

ماده ۵ -

۱ - لوازم شخصی حداکثر تا زمانی که شخص وارد کننده آنها قلمرو ورود موقت را ترک نماید. صدور مجدد خواهد شد.

۲ - مهلت صدور مجدد کالاهای وارد شده برای اهداف ورزشی حداقل دوازده ماه از تاریخ ورود موقت است.

ماده ۶ - ضمیمه‌های این پیوست جزء لاینفک آن محسوب می‌شود.

ماده ۷ - این پیوست به محض لازم الاجراء شدن آن طبق ماده (۲۷) این کنوانسیون، به اعمال مواد (۲) و (۵) کنوانسیون مربوط به تسهیلات گمرکی برای جهانگردان، منعقد در نیویورک، ۴ ژوئن ۱۹۵۴ میلادی (۱۳۳۳/۳/۱۴ هجری شمسی) در روابط بین طرف‌های متعاهدی که این پیوست را پذیرفته‌اند و طرف متعاهد کنوانسیون مزبور می‌باشند خاتمه خواهد داد و جایگزین آن خواهد شد.

ضمیمه (۱) فهرست توضیحی

۱ - البسه

۲ - اقلام پاکیزگی و آرایشی

۳ - جواهرات شخصی

۴ - دوربین عکاسی و فیلم برداری، همراه با تعداد معقول فیلم و لوازم جانبی

۵ - دستگاه‌های پروژکتور، اسلاید یا فیلم قابل حمل و لوازم جانبی آنها و همچنین تعداد معقولی

اسلاید یا فیلم

۶ - دوربین ویدئو و دستگاه‌های ضبط و ویدئویی قابل حمل، همراه با تعداد معقولی نوار

۷ - آلات موسیقی قابل حمل

۸ - گرامافون قابل حمل با صفحه

۹ - دستگاه‌های قابل حمل ضبط و پخش صدا (از جمله دستگاه‌های دیکته کردن) با نوار

۱۰ - دستگاه‌های قابل حمل گیرنده‌های رادیویی

۱۱ - دستگاه‌های قابل حمل گیرنده‌های تلویزیونی

- ۱۲ - ماشین تحریر قابل حمل
- ۱۳ - ماشین حساب قابل حمل
- ۱۴ - رایانه شخصی قابل حمل
- ۱۵ - دوربین دو چشمی
- ۱۶ - کالسکه بچه
- ۱۷ - صندلی چرخدار برای معلولین
- ۱۸ - ادوات و تجهیزات ورزشی از قبیل چادر و سایر لوازم اردو، لوازم ماهیگیری، تجهیزات کوه نوردی، لوازم غواصی، اسلحه شکار با فشنگ، دوچرخه بدون موتور، قایق سبک کانو یا کایاک که با پارو حرکت می‌کند یا طولی کمتر از پنج و نیم متر، اسکی، راکت تنیس، تخته اسکی روی موج، تخته شناور بادبان دار، تجهیزات گلف، بالهای مثلثی پرواز مشابه هواپیمای بی موتور
- ۱۹ - دستگاههای دیالیز قابل حمل و لوازم پزشکی و همچنین اشیاء مصرف شدنی که برای به کارگیری با این لوازم وارد شده‌اند.
- ۲۰ - سایر اشیائی که به طور آشکار دارای جنبه شخصی می‌باشند.

ضمیمه ۲) فهرست توضیحی

- الف - لوازم دو و میدانی، از قبیل:
- موانع پرش
 - نیزه، دیسک، چوب پرش ارتفاع، وزنه، چکش
- ب - لوازم برای بازی با توپ از قبیل:
- توپ از هر نوع
 - راکت، چوگان گلف، چوب هاکی، چوگان کوچک برای زدن توپ در بعضی از بازیها و همانند آن
 - تور از هر نوع
 - دروازه گل
- پ - لوازم ورزشی زمستانی از قبیل:
- اسکی و چوب اسکی
 - اسکیت
 - سورتمه ورزشی

- لوازم برای بازی بارکف (پالت) (سنگ بازی روی یخ)
- ت - البسه، کفش و دستکش ورزشی، پوشش سر برای انجام ورزش و غیره از هر نوع
- ث - لوازم ورزشهای آبی از قبیل:
- کانو و کایاک (قایقهای سبک که با پارو حرکت می‌کنند)
- قایق بادبان و پارودار، بادبان، پارو، پاروی کوتاه
- اسکی روی آب و بادبان
- ج - قایق و وسایل نقلیه موتوری از قبیل:
- اتومبیل
- موتورسیکلت
- قایق موتوری
- چ - لوازمی که به منظور نمایش‌های مختلف می‌باشند از قبیل:
- اسلحه‌های ورزشی و مهمات
- دوچرخه بدون موتور
- تیروکمان
- لوازم شمشیربازی
- لوازم ژیمناستیک
- قطب نما
- تشک برای ورزش کشتی و تانامی
- تجهیزات مربوط به وزنه برداری
- لوازم سوارکاری، درشکه سواری دوچرخ مسابقه که با یک اسب کشیده می‌شود.
- کایت مشابه هواپیمای بی موتور، بالهای مثلثی پرواز، تخته شناور بادبان دار
- تجهیزات کوه نوردی
- کاست موسیقی به منظور همراه شدن با نمایش
- ح - لوازم کمکی از قبیل:
- لوازم اندازه گیری و اعلان نتایج
- دستگاه‌های آزمایش خون و ادرار

پیوست ب ۷ - پیوست مربوط به لوازم تبلیغات گردشگری

فصل ۱ - تعریف

ماده ۱ - از نظر این پیوست اصطلاح «لوازم تبلیغات گردشگری» یعنی: کالاهایی که برای تشویق مردم جهت بازدید از یک کشور خارجی به ویژه به منظور شرکت در گردهمایی‌ها یا نمایش‌های دارای جنبه فرهنگی، مذهبی، گردشگری، ورزشی یا حرفه‌ای که در آنجا برگزار می‌شود می‌باشند. فهرست توضیحی این لوازم در ضمیمه این پیوست درج شده است.

فصل ۲ - حیطه شمول

ماده ۲ - به لوازم تبلیغات گردشگری طبق ماده (۲) این کنوانسیون اجازه ورود موقت داده می‌شود به جز لوازم موضوع ماده (۵) این پیوست که معافیت کامل از حقوق و عوارض ورودی به آنها اعطاء می‌گردد.

فصل ۳ - مقررات گوناگون

ماده ۳ - لوازم تبلیغات گردشگری برای اینکه مشمول تسهیلات این پیوست گردند باید به شخصی که در خارج از قلمرو ورود موقت مستقر می‌باشد تعلق داشته و به مقدار متعارف در پرتو استفاده موردنظر از آن، وارد شده باشند.

ماده ۴ - مهلت صدور مجدد لوازم تبلیغات گردشگری حداقل دوازده ماه از تاریخ ورود موقت می‌باشد.

ماده ۵ - با ورود لوازم تبلیغات گردشگری مشروح زیر با معافیت کامل از حقوق و عوارض ورودی موافقت می‌شود:

الف - اسناد (پوشه، جزوه، کتاب، مجله، کتاب راهنما، پوسته‌های قاب شده یا نشده، عکس و عکسهای بزرگ شده، نقشه‌های مصور یا غیرمصور، کاغذهای شفاف چاپ شده) که به منظور توزیع رایگان می‌باشند، مشروط بر اینکه این اسناد حاوی بیش از بیست و پنج درصد (۲۵٪) تبلیغات تجاری خصوصی نباشند و هدف تبلیغات عمومی آنها آشکار باشد.

ب - فهرست‌ها و دفترچه‌های محتوی فهرست هتل‌های خارجی که سالانه توسط آژانس‌های گردشگری رسمی یا تحت نظارت آنها چاپ گردیده‌اند و جدول زمانی خدمات حمل و نقل فعال در خارج، چنانچه این اسناد به منظور توزیع رایگان بوده و حاوی بیش از بیست و پنج درصد (۲۵٪) تبلیغات تجاری خصوصی نباشند.

پ - ملزومات فنی که برای نمایندگیهای مجاز معتبر یا طرفهایی که از جانب آژانس های گردشگری رسمی ملی تعیین شده ان ارسال می گردند و جهت توزیع نمی باشند یعنی سالنامه ها، دفتر مشترکین تلفن، فهرست هتل ها، کالانما، بازارهای مکاره، نمونه محصولات صنایع دستی دارای ارزش ناچیز، اسناد مربوط به موزه ها، دانشگاه ها، ایستگاه های آب گرم معدنی یا سایر مؤسسات مشابه ماده ۶ - ضمیمه این پیوست جزء لاینفک آن محسوب می گردد.

ماده ۷ - این پیوست به محض لازم الاجراء شدن آن طبق ماده (۲۷) این کنوانسیون، به اعتبار پروتکل الحاقی به کنوانسیون مربوط به تسهیلات گمرکی برای جهانگردان در ارتباط با وارد کردن اسناد و لوازم تبلیغات گردشگری منعقد در نیویورک ۴ ژوئن ۱۹۵۴ میلادی (۱۳۳۳/۳/۱۴ هجری شمسی) در روابط بین طرف های متعاهدی که این پیوست را پذیرفته اند و طرف های متعاهد پروتکل مزبور می باشند خاتمه خواهد داد و جایگزین آن خواهد شد.

ضمیمه

فهرست توضیحی

۱ - اشیائی به منظور نمایش در دفتر نمایندگی های مجاز یا در دفاتر طرفهای تعیین شده توسط آژانس های گردشگری رسمی ملی یا در دیگر اماکن مورد قبول مقامهای گمرکی قلمرو ورود موقت می باشند: تابلو و تصویر، عکس و عکسهای بزرگ شده قاب گردیده، کتابهای هنری، نقاشی ها، حکاکی ها یا چاپهای سنگی، مجسمه، پرده های فرش بافی دیواری و سایر اشیاء هنری مشابه
۲ - لوازم نمایشی (ویتترین، تکیه گاه و اشیاء مشابه) از جمله دستگاه های الکتریکی یا مکانیکی لازم برای کارکردن آنها

۳ - فیلمهای مستند، صفحه، نوار مغناطیسی پر شده و سایر ضبط شده های صوتی که برای به کارگیری جهت اجرای نمایش های رایگان در نظر گرفته شده اند، به جز اشیائی که موضوعات آن در جهت تبلیغ تجاری باشد یا آنهایی که در قلمرو ورود موقت به آسانی در معرض فروش عموم قرار می گیرند.

۴ - پرچم به تعداد متعارف

۵ - تابلوها یا مناظر نقاشی شده روی پارچه بزرگ متغیر در اثر بازی نور، ماکت، اسلاید، کلیشه های

چاپ شده، نگاتیوهای عکس

۶ - به تعداد متناسب نمونه از محصولات صنایع دستی ملی، لباسهای محلی و سایر اشیاء مشابه

دارای جنبه سنتی محلی

پیوست ب ۸- پیوست مربوط به کالاهای وارد شده به منظور مبادلات مرزی

فصل ۱- تعاریف

ماده ۱- از نظر اجرای این پیوست، اصطلاح:

الف - « کالاهای وارد شده به منظور مبادلات مرزی » یعنی:

کالاهایی که مرزنشینان ضمن اشتغال به حرفه یا کسب خود به همراه می آورند (صنعت کاران، اطباء و غیره)

لوازم شخصی یا لوازم خانگی که مرزنشینان به منظور تعمیر، ساخت یا فرآوری با خود وارد می کنند. تجهیزاتاتی که جهت کار در املاک واقع در داخل منطقه مرزی قلمرو ورود موقت مورد استفاده قرار می گیرند.

تجهیزات متعلق به یک نهاد رسمی که در رابطه با عملیات کمک رسانی (آتش سوزی، طغیان آب و غیره) وارد شده باشند.

ب - « منطقه مرزی » یعنی:

منطقه قلمرو گمرکی مجاور مرز زمینی که وسعت آن توسط قوانین ملی تعیین گردیده و حدود آن جهت متمایز نمودن مبادلات مرزی از سایر داد و ستدها می باشد.

پ - « مرزنشینان » یعنی:

اشخاصی که مستقر یا مقیم در یک منطقه مرزی می باشند.

ت - « مبادلات مرزی » یعنی:

وارداتی که توسط مرزنشینان بین دو منطقه مرزی مجاور انجام می شود.

فصل ۲- حیطة شمول

ماده ۲- به کالاهایی که به منظور مبادلات مرزی وارد شده اند، طبق ماده (۲) این کنوانسیون اجازه ورود موقت داده می شود.

فصل ۳- مقررات گوناگون

ماده ۳- برای اینکه مشمول تسهیلات این پیوست گردند:

الف - کالاهای وارد شده به منظور مبادلات مرزی باید متعلق به مرزنشین منطقه مرزی مجاور منطقه

مرزی ورود موقت باشد.

ب - تجهیزاتی که جهت کار در املاک می باشند باید توسط مرزنشینان منطقه مرزی مجاور منطقه

مرزی ورود موقت که در زمینهای واقع در منطقه مرزی اخیر کار می‌کنند مورد استفاده قرار گیرند. این تجهیزات باید جهت انجام کارهای کشاورزی یا کارهای جنگلداری از قبیل تخلیه یا حمل چوب یا پرورش ماهی به کار گرفته شوند.

پ - مبادلات مرزی برای تعمیر، ساخت یا فرآوری باید کاملاً فاقد جنبه تجاری باشد.

ماده ۴ -

۱ - با ورود موقت کالاهای وارد شده به منظور مبادلات مرزی بدون مطالبه سند گمرکی و سپردن ضمانت موافقت می‌شود.

۲ - هر طرف متعهد می‌تواند استفاده از اجازه ورود موقت کالاهایی را که به منظور مبادلات مرزی وارد می‌شوند منوط به ارائه یک سیاهه از کالاهای مزبور به همراه تعهد کتبی درمورد صدور مجدد آنها نماید.

۳ - همین طور ممکن است براساس ثبت نام ساده در دفتر ثبت موجود در اداره گمرک با استفاده از ورود موقت موافقت شود.

ماده ۵ -

۱ - مهلت صدور مجدد کالاهای وارد شده به منظور مبادلات مرزی حداقل دوازده ماه از تاریخ ورود موقت می‌باشند.

۲ - با این حال تجهیزاتی که به منظور کار در ملک می‌باشند، پس از آنکه کار انجام گیرد باید صدور مجدد گردد.

پیوست ب ۹- پیوست مربوط به کالاهایی که برای مقاصد انسان دوستانه وارد شده اند

فصل ۱- تعاریف

ماده ۱- از نظر این پیوست، اصطلاح:

الف - « کالاهای وارد شده برای مقاصد انسان دوستانه » یعنی:

تجهیزات طبی، جراحی و آزمایشگاهی و مرسوله های امدادی

ب - اصطلاح « مرسوله های امدادی » یعنی:

کلیه کالاها از قبیل وسایل نقلیه یا سایر وسایل حمل و نقل، پتو، چادر، خانه های پیش ساخته یا سایر کالاهای ضروری اولیه، که برای کمک به قربانیان وقایع مصیبت بار طبیعی یا اتفاقات شوم مشابه ارسال می گردند.

فصل ۲- حیطه اجرائی

ماده ۲- به کالاهایی که برای مقاصد انسان دوستانه وارد می شوند طبق ماده (۲) این کنوانسیون

اجازه ورود موقت داده می شود.

فصل ۳- مقررات گوناگون

ماده ۳- برای اینکه مشمول تسهیلات این پیوست گردند:

الف - کالاهای وارد شده برای مقاصد انسان دوستانه باید به شخص مستقر در خارج از قلمرو ورود

موقت تعلق داشته و به صورت رایگان واگذار گردیده باشند.

ب - تجهیزات طبی، جراحی و آزمایشگاهی باید به منظور به کارگیری در بیمارستانها یا سایر

مؤسسات پزشکی باشند که در حالات استثنائی قرار گرفته و احتیاج فوری به آنها دارند به شرط اینکه از

این تجهیزات به مقدار کافی در قلمرو ورود موقت در دسترس نباشد.

پ - مرسوله های امدادی باید برای اشخاصی که مورد تأیید مقامهای ذی صلاح در قلمرو ورود

موقت می باشند ارسال گردند.

ماده ۴-

۱- برای تجهیزات طبی، جراحی و آزمایشگاهی در صورت امکان باید به جای سند گمرکی و

ضمانت، یک سیاهه از کالاها و همچنین یک تعهد کتبی مبنی بر صدور مجدد، مورد قبول واقع شود.

۲- با ورود موقت مرسوله های امدادی بدون مطالبه سند گمرکی و سپردن ضمانت موافقت می شود

با این حال مقامهای گمرکی ممکن است یک سیاهه مربوط به کالاهای مزبور به همراه تعهد کتبی مبنی بر صدور مجدد را مطالبه کنند.

ماده ۵ -

۱ - مهلت صدور مجدد تجهیزات طبی، جراحی و آزمایشگاهی با در نظر گرفتن نیازها تعیین می‌گردد.

۲ - مهلت صدور مجدد مرسوله‌های امدادی حداقل دوازده ماه از تاریخ ورود موقت می‌باشد.

پیوست پ- پیوست مربوط به وسایل حمل و نقل

فصل ۱- تعاریف

ماده ۱- از نظر این پیوست، اصطلاح:

الف - « وسایل حمل و نقل » یعنی:

هر شناور (از جمله دوبه و کرجی- با یا بدون قابلیت حمل - و قایق پرونده [هیدروفویل]، هوا ناو [هاورکرافت]، هواپیما، وسایل نقلیه جاده ای دارای موتور (از جمله دوچرخه های موتوردار، یدکها، نیمه یدکها و ترکیبهای وسایل نقلیه) وسایل غلتان راه آهن همراه با قطعات یدکی، لوازم جانبی و تجهیزات معمولی آنها که روی وسیله حمل و نقل می شوند (از جمله تجهیزات مخصوص بارگیری یا تخلیه، گذاشت و برداشت و محافظت از کالاها)

ب - « استفاده تجاری » یعنی:

حمل و نقل اشخاص در قبال اجرت یا حمل و نقل صنعتی یا تجاری کالاها که خواه در مقابل اجرت باشد یا نباشد.

پ - « استفاده شخصی » یعنی:

مورد استفاده قرار دادن حمل و نقل توسط ذینفع منحصرأً برای مصارف شخصی او، به جز هر استفاده تجاری

ت - « تردد داخلی » یعنی:

حمل اشخاص سوار کرده یا کالاهای بارگیری شده در قلمرو ورود موقت برای پیاده کردن یا تخلیه نمودن در داخل همان قلمرو

ث - « مخازن سوخت » معمولی « یعنی:

مخازن سوخت طراحی شده توسط سازنده روی تمام وسایل حمل و نقل از همان نوع وسیله مورد بحث، که تعبیه دائمی آن ها، استفاده مستقیم از یک نوع سوخت را هم برای جلوراندن این وسایل و هم در صورت اقتضاء برای به کار انداختن سامانه (سیستم) های سردکننده و سایر سامانه (سیستم) ها در حین حمل و امکان پذیر می سازند. همچنین مخازن سوخت سوار شده روی وسایل حمل و نقل که استفاده مستقیم از سایر انواع سوخت را ممکن می سازد و نیز مخازن سوخت نصب شده روی سایر سامانه (سیستم) هایی که وسایل حمل و نقل امکان دارد به آنها مجهز شوند، به عنوان مخازن سوخت معمولی تلقی می شوند.

فصل ۲ - حیظه شمول

ماده ۲ - طبق ماده (۲) این کنوانسیون به کالاهای زیر اجازه ورود موقت داده می‌شود:

الف - وسایل حمل و نقل برای استفاده تجاری یا استفاده شخصی

ب - قطعات یدکی و تجهیزات وارد شده به کارگیری به منظور تعمیر وسیله حمل و نقلی که قبلاً به طور موقت وارد شده است. قطعات و تجهیزات جایگزین شده که صدور مجدد نشده اند، مشمول حقوق و عوارض ورودی می‌شوند مگر اینکه مشمول یکی از موارد پیش بینی شده در ماده (۱۴) این کنوانسیون گردد.

ماده ۳ - چنین تلقی نخواهد شد که عملیات عادی نگهداری و تعمیرات وسایل حمل و نقل که در جریان مسافرت به مقصد یا در داخل قلمرو ورود موقت الزامی شده و در طول مدت توقف در قلمرو ورود موقت انجام شده است متضمن تغییری در مفهوم بند (الف) ماده (۱) این کنوانسیون است.

ماده ۴ -

۱ - سوخت‌های موجود در مخازن سوخت معمولی وسایل حمل و نقل که به طور موقت وارد شده اند، و همچنین روغن‌های روان کننده که جهت نیازهای عادی وسایل حمل و نقل مزبور می‌باشند با معافیت از حقوق و عوارض ورودی و بدون اعمال ممنوعیت‌ها یا محدودیت‌های ورودی پذیرفته می‌شوند.

۲ - با این حال در مورد وسایل نقلیه جاده‌ای موتور دار برای استفاده تجاری، هر طرف متعاقد حق دارد حداکثر مقدار سوختی را مقرر دارد که ممکن است با معافیت از حقوق و عوارض و بدون اعمال ممنوعیت‌ها یا محدودیت‌های ورودی در قلمروی خود، درون باک‌های مخازن سوخت معمولی وسایل نقلیه جاده‌ای که به طور موقت وارد می‌شوند پذیرفته شود.

فصل ۳ - مقررات گوناگون

ماده ۵ - برای اینکه مشمول تسهیلات این پیوست گردند:

الف - وسایل حمل و نقل دارای کاربرد تجاری باید در قلمرویی غیر از قلمروی ورود موقت و به نام شخصی که در خارج از قلمروی ورود موقت مستقر یا مقیم است به ثبت رسیده و توسط اشخاصی که فعالیت خود را در چنین قلمرویی انجام می‌دهند وارد و مورد استفاده قرار گرفته باشد.

ب - وسایل حمل و نقل دارای کاربرد شخصی باید در قلمرویی غیر از قلمروی ورود موقت و به نام شخصی که در خارج از قلمروی ورود موقت مستقر یا مقیم است به ثبت رسیده و توسط اشخاصی که در چنین قلمرویی مقیم هستند وارد و مورد استفاده قرار گیرند.

ماده ۶ - به وسایل حمل و نقل بدون مطالبه سند گمرکی و تسلیم ضمانت اجازه ورود موقت داده

می‌شود.

ماده ۷ - علی‌رغم مفاد ماده (۵) این پیوست:

الف - وسایل حمل و نقل دارای کاربرد تجاری ممکن است توسط اشخاص ثالثی مورد استفاده قرار گیرند که طبق روال مقرر از طرف استفاده‌کننده ورود موقت، مجاز گردیده‌اند تا فعالیت خود را به نفع وی انجام دهند حتی اگر این اشخاص ثالث در قلمرو ورود موقت مستقر یا مقیم باشند.

ب - وسایل حمل و نقل دارای کاربرد شخصی ممکن است توسط اشخاص ثالثی مورد استفاده قرار گیرند که طبق روال مقرر از طرف استفاده‌کننده ورود موقت، مجاز گردیده‌اند. هر طرف متعهد می‌تواند بپذیرد شخصی که مقیم قلمروی آن می‌باشد یک وسیله حمل و نقل دارای کاربرد شخصی را بویژه وقتی که به نفع و طبق دستورات استفاده‌کننده از ورود موقت است مورد استفاده قرار دهد.

ماده ۸ - هر طرف متعهد حق خواهد داشت در موارد زیر استفاده از ورود موقت را منع کرده یا

بازپس گیرد:

الف - وسایل حمل و نقل دارای کاربرد تجاری که در رفت و آمدهای داخلی مورد استفاده قرار

گیرند.

ب - وسایل حمل و نقل دارای کاربرد شخصی که برای استفاده تجاری در رفت و آمدهای داخلی

مورد استفاده قرار گیرند.

پ - وسایل حمل و نقلی که بعد از ورود، کرایه داده شوند یا چنانچه هنگام ورود به حالت کرایه بوده

اند، دوباره یا به طور تبعی برای مقصودی غیر از صدور مجدد بعدی کرایه داده شوند.

ماده ۹ -

۱ - وسایل حمل و نقل دارای کاربرد تجاری، پس از پایان عملیات حمل و نقلی که برای آن وارد

شده‌اند مجدداً صادر خواهند شد.

۲ - وسایل حمل و نقل دارای کاربرد شخصی ممکن است در هر فاصله زمانی دوازده ماه طی یک

مهلت شش ماهه به طور مداوم در قلمرو ورود موقت باقی بمانند.

ماده ۱۰ - هر طرف متعهد حق دارد طبق ماده (۲۹) این کنوانسیون در مورد این پیوست در موارد زیر

قید تحدید تعهد در نظر بگیرد:

الف - بند (الف) ماده (۲) تا حدی که مربوط به ورود موقت وسایل نقلیه جاده‌ای دارای موتور و

وسایل غلتان راه آهن می‌شود.

ب - ماده (۶)، تا حدی که مربوط به وسایل نقلیه جاده‌ای دارای موتور با کاربرد تجاری و وسایل

حمل و نقل دارای کاربرد شخصی می‌شود.

پ - بند (۲) ماده (۹)

ماده ۱۱ - این پیوست به محض لازم الاجراء شدن آن طبق ماده (۲۷) این کنوانسیون به اعتبار کنوانسیون گمرکی ورود موقت وسایل نقلیه جاده‌ای شخصی، منعقدہ در نیویورک ۴ ژوئن ۱۹۵۴ میلادی (۱۳۳۳/۳/۱۴ هجری شمسی) و کنوانسیون گمرکی ورود موقت وسایل نقلیه جاده‌ای تجاری منعقدہ در ژنو، ۱۸ مه ۱۹۵۶ میلادی (۱۳۳۵/۲/۲۸ هجری شمسی) و کنوانسیون گمرکی ورود موقت قایق‌های تفریحی برای استفاده شخصی منعقدہ در ژنو، ۱۸ مه ۱۹۵۶ میلادی (۱۳۳۵/۲/۲۸ هجری شمسی) در روابط بین طرف‌های متعاهدی که این پیوست را پذیرفته‌اند و طرف‌های متعاهد کنوانسیون‌های مزبور می‌باشند خاتمه خواهد داد و جایگزین آنها خواهد شد.

پیوست ت- پیوست مربوط به حیوانات

فصل ۱- تعاریف

ماده ۱- از نظر این پیوست اصطلاح:

الف - «حیوانات» یعنی:

حیوانات زنده از هر نوع

ب - «منطقه مرزی» یعنی:

منطقه قلمرو گمرکی مجاور مرز زمینی که وسعت آن توسط قوانین ملی تعیین گردیده و حدود آن جهت متمایز نمودن مبادلات مرزی از سایر داد و ستدها می باشد.

پ - «مرز نشینان» یعنی:

اشخاصی که مستقر یا مقیم در یک منطقه مرزی هستند.

ت - «مبادلات مرزی» یعنی:

وارداتی که توسط مرز نشینان بین دو منطقه مرزی مجاور انجام می شود.

فصل ۲- حیطة شمول

ماده ۲- به حیواناتی که برای مقاصد مذکور در ضمیمه این پیوست وارد شده اند طبق ماده (۲) این

کنوانسیون اجازه ورود موقت داده می شود.

فصل ۳- مقررات گوناگون

ماده ۳- برای اینکه مشمول تسهیلات این پیوست گردند:

الف - حیوانات باید به شخصی که در خارج از قلمرو ورود موقت مستقر یا مقیم است تعلق داشته

باشند.

ب - حیوانات برای کشیدن، که به منظور کار در زمین های واقع در منطقه مرزی ورود موقت

مورد استفاده قرار می گیرند باید توسط مرز نشینان منطقه مرزی مجاور مرز ورود موقت وارد شده باشند.

ماده ۴-

۱- با ورود موقت حیوانات برای کشیدن، موضوع بند (ب) ماده (۳) این پیوست، یا حیواناتی که

برای کوچ ادواری یا چرا در زمین های واقع در منطقه مرزی وارد می شوند بدون مطالبه سند گمرکی یا ارائه

ضمانت موافقت می شود.

۲- هر طرف متعاقد می تواند استفاده از اجازه ورود موقت حیوانات موضوع بند (۱) این ماده را

موکول به ارائه یک سیاهه همراه با یک تعهد کتبی مبنی بر صدور مجدد نماید.

ماده ۵ -

۱ - هر طرف متعاقد حق دارد طبق ماده (۲۹) این کنوانسیون در مورد بند (۱) ماده (۴) این پیوست قید تحدید تعهد در نظر بگیرد.

۲ - هر طرف متعاقد همچنین حق دارد طبق ماده (۲۹) این کنوانسیون در مورد بندهای (۱۲) و (۱۳) ضمیمه این پیوست قید تحدید تعهد در نظر بگیرد.

ماده ۶ - مهلت صدور مجدد حیوانات حداقل دوازده ماه از تاریخ ورود موقت می‌باشند.

ماده ۷ - ضمیمه این پیوست جزء لاینفک آن محسوب می‌شود.

ضمیمه

فهرست مورد نظر در ماده (۲)

۱ - تربیت کردن، آموختن یا تعلیم دادن

۲ - تمرین دادن یا مشق کارآموزی

۳ - تولید مثل یا تکثیر

۴ - نعل بندی یا توزین

۵ - معالجات دامپزشکی

۶ - آزمایش (مثلاً به منظور خرید)

۷ - شرکت در نمایش‌های عمومی، نمایشگاه‌ها، رقابت‌ها، مسابقات یا نشان دادن همراه با توجیه

۸ - نمایش‌های سرگرم کننده (حیوانات سیرک و غیره)

۹ - گردشگری (از جمله حیوانات دست آموز مسافر)

۱۰ - به کارگیری برای انجام یک عمل (سگ یا اسب پلیس، سگ‌های کاشف، سگ برای روشن‌دلان

و غیره)

۱۱ - عملیات نجات

۱۲ - کوچ ادواری یا چرا

۱۳ - انجام یک کار یا حمل و نقل

۱۴ - مقاصد پزشکی (تولید سم مار و غیره)

پیوست ث. پیوست مربوط به کالاهای وارد شده با برخورداری از معافیت جزئی از حقوق و عوارض ورودی

فصل ۱ - تعاریف

ماده ۱ - از نظر این پیوست، اصطلاح:

الف - «کالاهای وارد شده با برخورداری از معافیت جزئی» یعنی:

کالاهایی که در سایر پیوست های این کنوانسیون ذکر شده اند، لیکن واجد تمام شرایط پیش بینی شده برای اینکه مشمول اجازه ورود موقت با معافیت کامل از حقوق و عوارض ورودی گردند نمی باشند و همچنین کالاهایی که در سایر پیوست های این کنوانسیون ذکر نشده اند و به منظور مورد استفاده قرار گرفتن به طور موقت به عنوان مثال در امر تولید یا اجرای طرحهای کاری وارد شده اند.

ب - «معافیت جزئی» یعنی:

معافیت از پرداخت یک قسمت از مبلغ کل حقوق و عوارض ورودی که چنانچه کالاها در تاریخی که تحت روش ورود موقت قرار گرفته اند جهت مصرف در داخل ترخیص می گردید قابل پرداخت بود.

فصل ۲ - حیطه شمول

ماده ۲ - به کالاهای موضوع بند (الف) ماده (۱) این پیوست طبق ماده (۲) این کنوانسیون با برخورداری از معافیت جزئی اجازه ورود موقت داده می شود.

فصل ۳ - مقررات گوناگون

ماده ۳ - کالاهای وارد شده با معافیت جزئی برای اینکه مشمول تسهیلات این پیوست گردند باید به شخصی که در خارج از قلمرو ورود موقت مستقر یا مقیم است، تعلق داشته باشند.

ماده ۴ - هر طرف متعاقد می تواند یک فهرست از کالاهایی را که مشمول تسهیلات ورود موقت با معافیت جزئی می شوند یا از آن مستثنی می گردند تنظیم نماید. مندرجات این فهرست به اطلاع امین اسناد کنوانسیون خواهد رسید.

ماده ۵ - مبلغ حقوق و عوارض ورودی قابل مطالبه براساس این روش، نمی تواند برای همراه یا کسر ماهی که در طول آن کالاها تحت روش ورود موقت با معافیت جزئی قرار گرفته اند، بیشتر از پنج درصد (۵٪) مبلغ حقوق و عوارض ورودی باشد که قابل پرداخت می بود چنانچه این کالاها در تاریخی که تحت روش ورود موقت قرار گرفته اند، به مصرف می رسیدند.

ماده ۶ - مبلغ حقوق و عوارض ورودی قابل دریافت نباید در هیچ موردی بیشتر از مبلغی که

دریافت می‌شد چنانچه کالاهای مربوط در تاریخی که تحت روش ورود موقت قرار گرفته‌اند جهت مصرف داخلی ترخیص می‌گردید.

ماده ۷ -

۱ - مبلغ حقوق و عوارض ورودی قابل مطالبه براساس این پیوست توسط مقامهای ذی صلاح وقتی که ورود موقت تصفیه شده باشد، دریافت خواهد شد.

۲ - درمواردی که طبق ماده (۱۳) این کنوانسیون روش موقت از طریق ترخیص جهت مصرف داخلی خاتمه یابد، هرگونه مبلغ حقوق و عوارض ورودی که قبلاً براساس معافیت جزئی دریافت گردیده است باید از مبلغ حقوق و عوارض ورودی قابل پرداخت تحت عنوان ترخیص برای مصرف داخلی کسر گردد. ماده ۸ - مهلت صدور مجدد کالاهای وارد شده با معافیت جزئی با درنظر گرفتن مقررات مواد (۵) و (۶) این پیوست تعیین می‌گردد.

ماده ۹ - هر طرف متعاقد حق دارد به موجب ماده (۲۹) این کنوانسیون در مورد ماده (۲) این پیوست تا حدی که به معافیت جزئی عوارض ورودی مربوط می‌شود، قید تحدید تعهد درنظر بگیرد.

قانون فوق مشتمل بر ماده واحده منضم به متن کنوانسیون، شامل مقدمه و سی و چهار ماده و پیوست‌ها در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ سی و یکم اردیبهشت ماه یکهزار و سیصد و نود و یک مجلس شورای اسلامی تصویب شد و در تاریخ ۱۳۹۱/۴/۷ به تأیید شورای نگهبان رسید.

منابع و مأخذ

- مجموعه قوانین و مقررات مناطق آزاد تجاری - صنعتی و ویژه اقتصادی با آخرین اصلاحات و الحاقات
- قانون امور گمرکی، مصوب ۱۳۹۰/۸/۲۲، مجلس شورای اسلامی
- آیین‌نامه اجرایی قانون امور گمرکی، مصوب ۱۳۹۱/۱۲/۶، هیأت وزیران
- قانون مقررات صادرات و واردات مصوب ۱۳۷۲/۷/۴ مجلس شورای اسلامی
- آیین‌نامه اجرایی قانون مقررات صادرات و واردات، مصوب ۱۳۷۳/۱/۱۴، هیأت وزیران
- قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز، مصوب ۱۳۹۲/۱۰/۳، مجلس شورای اسلامی با آخرین اصلاحات و الحاقات
- قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب ۱۴۰۰/۳/۲ مجلس شورای اسلامی
- مکس پدیا، مهرداد جمال ارونقی، شرکت چاپ و نشر بازرگانی، ۱۴۰۲
- مکث در مکس، مهرداد جمال ارونقی، شرکت چاپ و نشر بازرگانی، ۱۴۰۲
- مکس تست، مهرداد جمال ارونقی، شرکت چاپ و نشر بازرگانی، ۱۴۰۲
- مکس ترافیک، مهرداد جمال ارونقی، شرکت چاپ و نشر بازرگانی، ۱۴۰۲
- مکس دات، مهرداد جمال ارونقی، شرکت چاپ و نشر بازرگانی، ۱۴۰۲
- مکس لا، مهرداد جمال ارونقی، شرکت چاپ و نشر بازرگانی، ۱۴۰۲
- مکس ترمز، مهرداد جمال ارونقی، شرکت چاپ و نشر بازرگانی، ۱۴۰۲